Συγχώρα με, Μαρία!

Είκοσι διηγήματα

Αλεξάντρ Ι. Ματβέγεφ

Συγχώρα με, Μαρία!
Είκοσι διηγήματα

Τα διηγήματα μετάφρασαν, από το 1 μέχρι το 11, η φιλόλογος και μεταφράστρια Τάνια Ραχματούλινα και, από το 12 μέχρι το 20, ο ανταποκριτής ελληνικών ΜΜΕ στη Μόσχα Θανάσης Αυγερινός.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μάριος Θρασυβούλου

Λεμεσός 2018

ISBN 978-9925-7415-0-2

Αλεξάντρ Ι. Ματβέγεφ

Συγχώρα με, Μαρία!

Είκοσι διηγήματα

Περιεχόμενα

Η γυναίκα με το παρεό 9
Συγχώρα με, Μαρία! 19
Η γιορτή του πορτοκαλιού 31
Στη γαλάζια θάλασσα 43
Η έκπληξη της Τζένις 53
Ο φίλος μου ο Αίσωπος 65
Πράματα και θάματα στην Κύπρο 75
Μια βραδιά με τη Δάφνη 85
Μια ανθοδέσμη στην παραλία 95
Μια ιστορία δίχως τέλος 99
Τόσο διαφορετικοί, μα και τόσο όμοιοι... 111
Η Βικτώρια Μπους και η ζωή της (Ένα μοιραίο όνομα) 127
Μια μέρα στην Κύπρο 139
Ο άνθρωπος με το σκυθρωπό πρόσωπο 147
Σε μια ταβέρνα στο βουνό 159
Μια Ευφροσύνη για δώρο 169
Καρλίς 177
Ο κοκκινοτρίχης γάτος 187
Ο Όσκαρ και οι φίλοι του (Ξενοδοχείο σκύλων) 195
Κάποτε στο Τρόοδος (Μια στιγμή πριν τον γκρεμό) 203

Η γυναίκα με το παρεό

Μόλις την είδε, ο Βσέβολοντ ανασηκώθηκε από την ξαπλώστρα με θαυμασμό και αμηχανία και, ονομάζοντάς την νοερά «Κυρία», φαντάστηκε τον εαυτό του να την πλησιάζει και να προσπαθεί κάτι να της πει για να γνωριστούν. Ας πούμε, «Κυρία μου, είστε τόσο υπέροχη, που εγώ...». Ε, όχι, είναι πολύ συνηθισμένος τρόπος...

Φαίνεται πως η Κυρία το 'βλεπε κι αυτή πως άρεσε στην ομήγυρη. Ίσως και να ένιωθε αυτές τις πολύχρωμες σκέψεις - σαϊτιές, που άντρες και γυναίκες ρίχνανε προς τη μεριά της: οι κόκκινες καίγανε το δέρμα της με το πάθος τους, οι πράσινες την πάγωναν με τον φθόνο τους, ενώ οι πορτοκαλιές τη χαϊδεύανε με τον θαυμασμό τους. Κάτω από το ριχτό φόρεμά της φαινόταν καθαρά το κόκκινο μπικίνι της, που έκανε τη φαντασία του Βσέβολοντ να καλπάζει. Αλλά και το σώμα της! Θεά! Τραγούδι! Ένας μακρύς λαιμός που τον στεφάνωνε ένα κεφαλάκι με ίσια χτενισμένα μαλλιά, δεμένα πίσω με μια γαλάζια κορδέλα. Η αλογοουρά της πηγαινοερχόταν παιχνιδιάρικα στον ρυθμό των κινήσεών της.

Θαρρείς και να της έβαζες στο κεφάλι μια κανάτα με νερό, καθώς βάδιζε, δεν θα έχυνε ούτε σταγόνα και μάλιστα ούτε που θα πρόσεχε την κανάτα. Και το πρόσωπό της... Από απόσταση δεν μπορούσες να διακρίνεις καθαρά τα χαρακτηριστικά του προσώπου της, ωστόσο ήταν φανερό πως δεν ήταν καμιά έφηβη, αλλά μια ώριμη και, όπως λένε, με όλους τους χυμούς της, γυναίκα της αριστοκρατίας.

Ο Βσέβολοντ σκέφτηκε πως αυτή η παραμυθένια καλλονή δεν ήταν ντόπια, δεν ήταν απ' αυτή την παρέα των ανθρώπων της πλαζ, απ' αυτή την πόλη, ούτε καν απ' αυτή την εποχή. Φαίνεται όμως πως τελικά ήταν τουρίστρια, αφού στα χέρια της είχε μια μεγάλη τσάντα της πλαζ, με το λογότυπο του ξενοδοχείου «Four Seasons».

Ήταν απίθανο να παρακολουθείς τη μυστηριώδη αυτή άγνωστη, που λες κι είχε ξεπηδήσει από άλλους κόσμους, να βαδίζει στην πλαζ ανάμεσα σε μισόγυμνα κορμιά, χωρίς να δίνει σημασία σε κανέναν, και μετά να σταματά δίπλα σε μια ξύλινη ξαπλώστρα και την ίδια στιγμή, λες και τον χτύπησε κάποιο μαγικό ραβδί, να εμφανίζεται πλάι της ο Γιώργος, με τις πετσέτες της πλαζ. Η Κυρία να κουνάει το κεφάλι της συγκαταβατικά, επιτρέποντας στον Γιώργο να περάσει, κι αυτός να εξαφανίζεται αργά αργά μέσα στην πρωινή αχλή, σαν τον «Ιπτάμενο Ολλανδό».

Άρχιζε τώρα ένα θέαμα που το παρακολουθούσε όλο το πλήθος των λουομένων. Η Κυρία έβγαζε αργά αργά το φόρεμά της. Οι άντρες, όσοι λαγοκοιμόντουσαν, δεν άντεξαν και αναριγούσαν μέσα σε μια άγνωστη, και γι΄ αυτούς τους ίδιους, ταραχή. Ένας άντρας γύρω στα εξήντα, ανατολίτικης κοπής, ξεχνώντας πως δίπλα του ήταν η γυναίκα του και οι πολυάριθμοι συγγενείς της, ανασηκώθηκε από την ξαπλώστρα του και, ρουφώντας μέσα την ξεχειλωμένη κοιλιά του, απόμεινε να κοιτάει την Κυρία, σαν ένα θαύμα της φύσης. Έχοντας πάρει τη στάση ενός γερόγατου που ετοιμάζεται να ορμήξει, παρατηρούσε την παρουσία της γυναίκας στην πλαζ, τινάζοντας τον ιδρώτα από το μέτωπο και την αρχινισμένη ήδη φαλάκρα του, δίχως να δίνει σημασία στη σύζυγό του και τους συγγενείς της. Και υπήρχαν λόγοι να την παρατηρεί κανείς. Η Κυρία αποδείχτηκε απίστευτα ευλύγιστη. Γλιστρώντας με χάρη έξω από το ριχτό της φόρεμα, στάθηκε για μια στιγμή σε περισυλλογή, μετά δίπλωσε προσεχτικά το φόρεμα στην τσάντα της πλαζ. Μετά... μετά σιωπή, που ξαφνικά διακόπηκε από ένα σμήνος σπουργιτιών που κάθισαν στο χορτάρι δίπλα στην Κυρία και σώπασαν αμέσως, μάλλον από θαυμασμό για το γαλατένιο λευκό σώμα της αριστοκράτισσας.

Κάποιος νεαρός άντρας που καθόταν στην ξαπλώστρα του κοντά στον Βσέβολοντ, λες και είχε ξυπνήσει ξαφνικά από λήθαργο, έκλεισε με δυσκολία το στόμα του και ψιθύρισε δυνατά:

- Τι είν' αυτό; Θαύμα;

- Γυναίκα είναι, πρόφερε ανόητα ο Βσέβολοντ, σε τόνο που δεν σήκωνε αντίρρηση.

Όμως ο γείτονας συνέχισε:

- Ναι! Βασίλισσα! Πρώτη φορά βλέπω μια βασίλισσα στην παραλία.

Ο Βσέβολοντ πολύ θα το 'θελε να πλησιάσει την Κυρία και να της πει κάτι, να την κοιτάξει στα μάτια, αλλά καταλάβαινε ότι δεν γινόταν να το κάνει αυτό, επειδή θα μπορούσε να προκαλέσει την οργή των άλλων αντρών.

Την ίδια στιγμή, η Κυρία μ' ένα σπρέι ψέκασε το μαρμάρινο λευκό της σώμα με κάποιο υγρό και εκείνο αμέσως, μπροστά στα μάτια τους, άρχισε να παίρνει μπρούντζινο χρώμα.

- Θα τρελαθώ! Ασότ, αγόρασέ μου και μένα ένα τέτοιο σπρέι, είπε δυνατά μια χοντρή ξανθιά, η σύντροφος του Ανατολίτη.

- Μμμ, έκανε βραχνά ο Ασότ, δίχως να παίρνει τα μάτια του απ' την Κυρία.

Το σόου της συνεχιζόταν. Η Κυρία πήρε ένα σακουλάκι κι άρχισε αργά να το ξετυλίγει. Στο σακουλάκι μέσα υπήρχε ένα κομμάτι ολόλευκο ύφασμα με δυο μακριές κορδέλες. Αφού τυλίχτηκε με το ύφασμα, η Κυρία έδεσε πρόχειρα τις κορδέλες στο στήθος της φτιάχνοντας έναν υπέροχο φιόγκο. Όλες οι κινήσεις της ήταν κομψές και εκλεπτυσμένες κι ο Βσέβολοντ έπιασε τον εαυτό του να μετατρέπει τις σκέψεις του σε στομφώδη έμμετρο στίχο:

Και ούτε που θα μάθουμε ποτέ της Ζωής ετούτης το μυστικό, της δοσμένης απ' τον Θεό
Όπως και στους αιώνες, δεν θα μάθουμε ποτέ το μυστήριο της γήινης αγάπης
Στη Γυναίκα προσεύχομαι, με την καρδιά μου σε αυστηρή απομόνωση:
Ω, Γυναίκα! Εσύ είσαι η Ζωή! Και τα πάντα σε σένα μόνον.

- Ασότ, αυτό μάλιστα! Θέλω κι εγώ το ίδιο παρεό, ακούστηκε ξανά η φωνή της χοντρούλας.

- Εντάξει, πέταξε ο Ασότ, χωρίς να παίρνει το βλέμμα του απ΄ την καλλονή.

Και η Κυρία, αφού πέρασε στον ώμο την τσαντούλα της, προχώρησε με βήμα κολυμβήτριας προς τη θάλασσα, μα στο μονοπάτι για τους πεζούς έστριψε αριστερά και χάθηκε πίσω από το τείχος που σχηματίζανε οι ανθισμένοι θάμνοι. Αν και... Αν και του Βσέβολοντ του φά-

νηκε πως την τελευταία στιγμή έστρεψε το κεφάλι της προς τη μεριά του και του χαμογέλασε ελαφρά...

Χαμός στην παραλία μετά που έφυγε!

- Καλλονή! Θαύμα! αναφώνησε ο γείτονας του Βσέβολοντ.

- Στρίγγλα! σφύριξε η γυναίκα του Ασότ.

- Νεράιδα! είπε σιγανά μια γιαγιά που πήγαινε στη θάλασσα με τον εγγονό της.

- Πριγκίπισσα! φώναξε ένα κοριτσάκι γύρω στα εφτά. Είναι πριγκίπισσα, το διάβασα! Μαμά, είναι πριγκίπισσα!

Ο Ασότ συνέχισε να στέκεται όρθιος, σιωπηλός, αμήχανος, σαν μαρμαρωμένος, μέχρι που μια απ΄ τις γυναίκες του τον τράβηξε στην πολυάριθμη αυλή του. Εκεί συζητούσαν μεγαλόφωνα. Η γυναίκα του, με το γλυκό πρόσωπο των γυναικών του Ριζάν, άρχισε να του κάνει παρατηρήσεις και να του μιλά σε τόνο απαιτητικό. Ένας αδύνατος τύπος, μάλλον κι αυτός συγγενής που τα είχε επίσης χαμένα, προσπαθούσε να πείσει τον Ασότ για κάτι. Μερικές γυναίκες, που δεν είχαν τίποτα το ξεχωριστό πάνω τους, τον διέκοψαν μη αφήνοντάς τον να τελειώσει τη φράση του, κάνοντας τον Ασότ να γυρίσει το κεφάλι του προς το μέρος μιας κοπέλας γύρω στα είκοσι, με πλούσιο στήθος και υπέροχη κοιλιά, που βάλθηκε να μετατρέψει την πετσέτα του ξενοδοχείου σε παρεό.

Ω, το παρεό! Είναι η μαγεία των γυναικών της Πολυνησίας! Κομματάκια από ύφασμα που καλύπτουν επιλεγμένα μέρη του σώματος. Παρεό; Σε οποιοδήποτε περίπτερο στις νότιες χώρες μπορείτε να αγοράσετε ένα ελαφρύ πολύχρωμο μαντήλι, να τυλίξετε με αυτό το σώμα σας και δένοντας κόμπο τις άκρες του να το μετατρέψετε σε ανάλαφρο φόρεμα ή φούστα. Αυτό κάνουν από τα πολύ παλιά χρόνια οι αχνιστές καλλονές των τροπικών χωρών, αυτό κάνουν και οι σημερινές γυναίκες σε οποιαδήποτε παραλία.

«Μα, όχι», σκέφτηκε ο Βσέβολοντ, «τα κορίτσια της Ταϊτής μάλλον δεν φορούσανε μπικίνι, το παρεό ήταν η μοναδική τους ενδυμασία». Ξαφνικά, λες και είχε σκοντάψει καθώς έτρεχε, άρχισε να θυμάται πυρετωδώς. «Η Κυρία είχε έρθει στην παραλία μ' ένα ημιδιαφανές πολύ-

χρωμο παρεό κι έμεινε με... Αλλά με τι είχε μείνει; Μα τι στο καλό, είχε βγάλει το μπικίνι και κάποια λεπτά στεκόταν εντελώς γυμνή;». Ο Βσέβολοντ ήταν έτοιμος να βάλει στοίχημα ότι είχε τυλίξει το γυμνό κορμί της στο ολόλευκο ρούχο, όπως το κάνουν αυτό οι γυναίκες στην Πολυνησία, στην Ταϊτή ή σε κάποια άλλη τροπική χώρα. Κάτω απ' το παρεό δεν υπήρχε κόκκινο μπικίνι. Δε υπήρχε γενικά κανένα μπικίνι! Όμως γιατί... γιατί δεν είχε προσέξει την Κυρία όταν έβγαζε τον στηθόδεσμο και το εσώρουχό της και τύλιγε το σώμα της με το μαντίλι; Και κανείς στην παραλία δεν το είχε προσέξει! Κανείς δεν την είχε δει να στέκεται κάποια λεπτά εντελώς γυμνή; Ομαδική αταραξία! Αλλά γιατί;

«Γερνάς, Μαρέγεφ», είπε και πλησίασε στην ξαπλώστρα της Κυρίας. Στην τσάντα της είδε μέσα το κόκκινο μπικίνι. «Βλάκα, στραβέ», έβρισε με πάθος τον εαυτό του ο Μαρέγεφ. «Είχε τυλιχτεί με το παρεό και μετά έβγαλε το μπικίνι της. Όλες οι γυναίκες αυτό κάνουν».

Χωρίς χρονοτριβή, προχώρησε πιο κάτω, προς την τέντα του Γιώργου.

- Γιώργο, τι ήταν αυτό;

- Για την Κυρία λες; Ήρθε σήμερα για πρώτη φορά στο ξενοδοχείο μας, απάντησε χαμογελώντας με κατανόηση ο Γιώργος, ένας άντρας γύρω στα σαράντα.

Τι περίεργο, είχε ονομάσει κι ο Γιώργος τη γυναίκα «Κυρία». Αλλά έτσι συνηθίζεται να προσφωνούν μιαν άγνωστη.

- Και δεν έπιασες φιλίες μαζί της! Ξέροντάς σε εδώ και δέκα χρόνια, δεν μπορώ να πιστέψω ότι άφησες τέτοια ευκαιρία να χαθεί.

- Κόμπλαρα για πρώτη φορά στη ζωή μου. Αφού δεν ήξερα τι να της πω.

- Γιατί;

- Μα είναι απίστευτα ωραία. Τόσο ωραίες γυναίκες δεν υπάρχουν.

- Πού πήγε;

- Δεν ξέρω. Αν δεν ήταν η δουλειά στη μέση, θα έτρεχα ξοπίσω της.

Όμως κι ο Βσέβολοντ δεν έτρεξε, όχι επειδή θυμήθηκε την ποδάγρα του, αλλά επειδή δεν είχε νόημα. Τι να τον κάνει τον γέρο-άχρηστο μια νέα και εντυπωσιακή γυναίκα; Σε τι διαφέρει από τον χοντρό Ανα-

τολίτη; Στο ότι δεν έχει τόσο τεράστιο στομάχι; Στο ότι ο Βσέβολοντ κάνει διακοπές μόνος του, ενώ ο Ανατολίτης με τη γυναίκα του κι ένα πλήθος συγγενών του; Κάθισε ωστόσο στο παγκάκι πλάι στο μονοπάτι κι έμεινε να περιμένει. Μα βέβαια, η Κυρία είχε πάει να περπατήσει και σίγουρα θα επέστρεφε στην ξαπλώστρα της. Κι όταν λοιπόν θα περνάει από μπροστά του, ο Βσέβολοντ θα της πει... Κι άρχισε νοερά να διαλέγει τις πρώτες λέξεις, με τις οποίες θα απευθυνόταν προς την καλλονή.

«Μια ωραία γυναίκα μπορεί να ρίξει κάτω από το άλογο έναν άντρα ή να τον κάνει πιο δυνατό, και τότε εκείνος θα πετάξει χωρίς φτερά στον ουρανό, θα ανέβει στο Έβερεστ, θα κατακτήσει τον Βόρειο Πόλο ή θα αποκτήσει μυθικά πλούτη και θα ρίξει στα πόδια της γυναίκας όλη την υφήλιο». Αυτά σκεφτόταν ο Βσέβολοντ, για να περάσει η ώρα σε αναμονή της γυναίκας που θα εμφανιζόταν στο μονοπάτι.

Ένας κινέζος σοφός είχε πει ότι, αν περιμένεις πολλή ώρα στην όχθη του ποταμού, τότε το πτώμα του εχθρού σου θα περάσει από μπροστά σου πλέοντας. Κι αν κάθεσαι στο παγκάκι και περιμένεις μια καλλονή, τότε αργά ή γρήγορα αυτή θα εμφανιστεί, και τότε θα έχεις κι εσύ την ευκαιρία σου. Στο μονοπάτι περπατούσαν τώρα γυναίκες και άντρες με κάτι φανταχτερές τσάντες, που στην αρχή δεν τους έδινε σημασία, αλλά ύστερα από λίγο άρχισε να προσέχει τα χτυπητά γράμματά τους: «Dead Sea», «Beauty and Health», «Stop Age», «Care and Beauty».

«Εκπτώσεις καλλυντικών», σκέφτηκε, «είναι να τρελαίνεται κανείς! Πόσο οι άνθρωποι είναι ευάλωτοι στα διάφορα καλλυντικά που τους πλασάρουν λογής λογής απατεώνες». Θυμήθηκε που πριν δύο χρόνια, στο κέντρο του Κάρλοβι Βάρι, έτρεξε από το τραπεζάκι με τα μπουκαλάκια και τα βαζάκια μια κοτσονάτη κυρία και, χαμογελώντας γλυκερά, του είπε τραγουδιστά:

- Δώστε μου το χέρι σας. Δεν θα σας καθυστερήσω. Δώστε μου το χέρι σας και θα τα δείτε όλα μόνος σας.

- Είμαι έτοιμος την καρδιά μου να σας δώσω, είχε αστειευτεί τότε ο Βσέβολοντ.

Η κυρία άλειψε τη ράχη της χούφτας του με μια πράσινη αλοιφή

από ένα στρουμπουλό βαζάκι και μετά από ένα λεπτό αναφώνησε:

- Δέστε, δυο μεγάλες διαφορές! Το δέρμα σας νέωσε. Η αλοιφή με μέταλλα από τη Νεκρά Θάλασσα της εταιρείας «Ρεγκίνα» κάνει θαύματα.

- Ναι..., είχε πει μηχανικά ο Βσέβολοντ, δίχως να προσέξει εκείνες τις δύο μεγάλες διαφορές. Μήπως κατά τύχη είστε από την Οδησσό;

- Από το Ισραήλ είμαι. Στην Οδησσό γεννήθηκα.

- Ω, συντοπίτισσα. Η Οδησσός είναι η αγαπημένη μου πόλη. Σπούδασα εκεί Ναυτιλιακά.

Και ξεκίνησε μια συζήτηση δυο ερωτευμένων με την Οδησσό ανθρώπων. Ο Βσέβολοντ χαλάρωσε από τις αναμνήσεις της νιότης του, για την παρέλαση καλλονών στην Ντεριμπάσοφσκαγια, και υπό την πίεση εκείνης της δυναμικής γυναίκας είχε αγοράσει μερικά πήλινα βαζάκια με αλοιφές για τα χέρια, για τα πόδια και για το πρόσωπο. Αρνήθηκε κατηγορηματικά να πάρει κρέμες για τα ευαίσθητα σημεία, αν και η κυρία επέμενε να του τις συστήνει, και μάλιστα ήταν έτοιμη να του κάνει και πρακτική επίδειξη για τα καλά τους. Του γυάλισε τα νύχια των χεριών και τα πέρασε μ' ένα διαφανές βερνίκι και του έσταξε στα αυτιά κάποιες θαυματουργές σταγόνες που βελτιώνουν την ακοή. Έφυγε από κοντά της με πιο βαριές τις τσάντες, αλλά και με αρκετά πιο ελαφρύ το πορτοφόλι.

Διώχνοντας τις αναμνήσεις της βλακείας του, ο Βσέβολοντ παρέμενε σε αναμονή, όμως η Κυρία δεν έλεγε να εμφανιστεί. Ο ήλιος κρύφτηκε πίσω από τις κορυφές των δέντρων, παρόλο που και η θάλασσα και η αμμουδερή παραλία κολυμπούσαν ακόμα στο φως του που έδυε. Ο Βσέβολοντ επέστρεψε στο γρασίδι κάτω από τους φοίνικες. Καθώς περνούσε δίπλα από την ξαπλώστρα της Κυρίας, πρόσεξε έναν αθλητικής διάπλασης νεαρό που μάζευε προσεκτικά τα πράγματά της.

- Συγγνώμη, αυτά είναι τα πράγματα της Κυρίας. Κάπου θα πήγε, δεν άντεξε και είπε στα αγγλικά ο Βσέβολοντ.

- Το ξέρω, μην ανησυχείτε. Κάνει επίδειξη ομορφιάς στο «Amathus Beach Hotel». Το δε βράδυ, η Ρεγκίνα θα είναι στο φουαγιέ στο μεσοπάτωμα του ξενοδοχείου αυτού. Ελάτε στις επτά απόψε, τον προσκά-

λεσε ευγενικά ο νεαρός σε καλά ρωσικά.

Μη ξέροντας τι να σκεφτεί, ο Βσέβολοντ κατευθύνθηκε προς το δωμάτιό του.

Στις εφτά το βράδυ κατέβηκε με το ασανσέρ στο φουαγιέ, όπου εκεί συνωστιζόταν ο κόσμος. Ο ανατολίτης Ασότ με τη γυναίκα του και το πολυπληθές συγγενολόι του. Ο γείτονας του Βσέβολοντ στην παραλία, μερικές κοπελίτσες, σύζυγοι. Στο κέντρο του πλήθους στεκόταν Εκείνη, με γαλάζιο τουνίκ και με λυτά τα σταχτιά μαλλιά της.

- Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι! απευθύνθηκε προς τους παρισταμένους η Κυρία. Η εταιρεία «Regina Health and Beauty» λανσάρει καινούργιες κρέμες με επιπρόσθετα μέταλλα της Νεκράς Θάλασσας! Τώρα θα σας δείξουμε πώς επενεργούν.

- Έχετε μήπως και σπρέι για μπρούτζινο χρώμα; Το χρησιμοποιήσατε στην παραλία, φώναξε η γυναίκα του Ασότ.

Η ομιλία της είχε μιαν αφύσικη προφορά.

- Ναι, έχουμε τα πάντα για σας.

Η Κυρία ψέκασε από ένα μπουκαλάκι λίγο υγρό στο ηλιοκαμένο της χέρι. Σε λίγο το ηλιοκαμένο της χέρι έγινε σαν κατάλευκο μάρμαρο.

«Ποιο νόημα έχει να λευκαίνεις το δέρμα σου μετά από ηλιοθεραπεία; Αν και φαίνεται να ξέρει τι κάνει η γυναίκα», σκέφτηκε ο Βσέβολοντ.

- Μόλις ήρθατε σήμερα; η Κυρία απευθύνθηκε με γλυκερή φωνή σε μια κοκκινομάλλα κοπέλα με λευκό δέρμα. Από πού είστε;

- Από το Μούρμανσκ, απάντησε ζωηρά εκείνη.

- Α, γι΄ αυτό είστε τόσο ασπρουλίτσα. Στην Κύπρο ο ήλιος είναι πολύ επιθετικός, να προσέχετε. Για να αποκτήσετε ηλιοκαμένο δέρμα, αλλά να μην καείτε, δεν είναι αρκετές ούτε δυο βδομάδες, ενώ με την κρέμα της εταιρείας μας θα αποκτήσετε αμέσως φυσικό ηλιοκαμένο χρώμα. Ελάτε κοντά μου.

Η κοπέλα πλησίασε δειλά την Κυρία.

- Μη φοβάστε, δεν πρόκειται να σας κρατήσω για πολύ. Πώς σας λένε;

- Σφιέτα, απάντησε επιφυλακτικά η κοκκινομάλλα.

- Εγώ είμαι η Ρεγκίνα. Κοιτάχτε, Σφιέτοτσκα, πώς το λευκό σας δέρμα μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα θα αποκτήσει ένα όμορφο ηλιοκα-

μένο χρώμα, όπως το δικό μου.

Η Κυρία άλειψε το ένα χέρι της Σφιέτας με κρέμα από ένα βαζάκι και μέσα σε λίγο διάστημα το λευκό δέρμα του χεριού, μπροστά στα μάτια του κοινού, απέκτησε ένα υπέροχο όμορφο ηλιοκαμένο χρώμα.

Η γυναίκα του Ασότ αναστέναξε με θαυμασμό και τράβηξε τον άντρα της από το μανίκι

- Ασότ, θέλω αυτή την κρέμα.

- Αχά..., απάντησε ο Ασότ, δίχως να παίρνει το βλέμμα του απ' την Κυρία.

Την ίδια στιγμή, η κοκκινομάλλα κοιτούσε παρακλητικά την Κυρία.

- Δεν μπορώ να περιφέρομαι με μόνο το ένα χέρι ηλιοκαμένο.

- Μη φοβάστε, Σφιέτοτσκα, έχουμε αρκετές κρέμες. Πηγαίνετε στον Νταβίντ, τον ειδικό μας. Και της έδειξε προς τη μεριά του παλιού μας γνωστού νεαρού, που στεκόταν στον πάγκο με τα μπουκαλάκια.

Όλοι τρέξανε ευθύς στον Νταβίντ, εκτός από τον Βσέβολοντ και τον Ασότ, που ανέπνεε με θόρυβο. Ο τελευταίος στεκόταν σαν στήλη άλατος ή σαν να είχε παραλύσει από την ομορφιά της Κυρίας ή εντυπωσιασμένος από τη δράση της κρέμας της.

Η Κυρία κοίταξε τον Βσέβολοντ ενθαρρυντικά:

- Κι εσείς, νεαρέ; Επιτρέψτε μου να σας παρουσιάσω τη θαυματουργή κρέμα μας.

Ο Βσέβολοντ ένιωσε στ' αλήθεια νεαρός. Αφού μια τέτοια εκθαμβωτική καλλονή το λέει, μάλλον έτσι θα είναι. «Καλά θα ήταν να φωτογραφηθώ με την Κυρία και να αναρτήσω τις φωτογραφίες στο φέισμπουκ», σκέφτηκε ο Βσέβολοντ και άνοιξε το άιπάντ του.

- Θέλετε να βγάλετε φωτογραφία μαζί μου; ακούστηκε η γλυκιά φωνή της Κυρίας. Δώστε το άιπαντ στον φίλο μας κι εσείς ελάτε κοντά μου. Ελάτε, μην ντρέπεστε. Θέλω πολύ να βγάλω μια φωτογραφία μ' έναν τόσο επιβλητικό άντρα.

- Βασίλισσα! αναφώνησε ο Ασότ, ο οποίος, αφού ήταν Κυρίας θέλημα, έγινε και φίλος. Όλα θα τα κάνω! Και στα χέρια μου θα σας σηκώνω!

Ο Βσέβολοντ κατάφερε να εξηγήσει με μεγάλη δυσκολία στον

Ασότ ποιο κουμπί έπρεπε να πατήσει στο άιπαντ.

Αργότερα, καθισμένος στο δωμάτιό του παρατηρούσε έκπληκτος τις φωτογραφίες. Να τος που στέκεται πλάι στην εκτυφλωτικά ωραία Κυρία, με το λευκό παρεό. Ξαφνικά, αναψοκοκκίνησε απ' αυτό που έβλεπε. Μα τι είχε γίνει; Θυμόταν πολύ καλά ότι η Κυρία φορούσε γαλάζιο παρεό και όχι λευκό. Πώς έγινε αυτό; Μήπως άραγε οι κρέμες επηρεάζουν και τη φωτοτεχνολογία;

Για πολλή ώρα δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Κάποια στιγμή, κοντά στα μεσάνυχτα, χτύπησε το τηλέφωνο.

- Βσέβολοντ, η Ρεγκίνα είμαι, θα μπορούσατε να κατεβείτε στο μπαρ;

- Η Ρεγκίνα; Ναι, ναι! Έρχομαι, τώρα αμέσως! βιάστηκε ν' απαντήσει, χωρίς πλέον καμιά έκπληξη, έτοιμος να πηδήξει απ΄ το μπαλκόνι του πέμπτου ορόφου και να τρέξει με γοργό καλπασμό σ' εκείνο το μπαρ, που να πάρει ο διάολος.....

Το πρωί ξύπνησε στο δωμάτιό του, ανάμεσα σε πολυάριθμες σακουλίτσες με βαζάκια και μπουκαλάκια της εταιρείας καλλυντικών «Regina Health & Beauty». Στο μπάνιο το μάτι του έπεσε σ' εκείνο το εκθαμβωτικό λευκό παρεό της παραλίας... όμως τι του είχε συμβεί το περασμένο βράδυ, αδύνατον να θυμηθεί. Να είχε έρθει άραγε στο δωμάτιό του η Κυρία; Μα κι αν είχε έρθει, θα έφευγε γυμνή;

Στο διπλανό μπαλκόνι μια αντρική φωνή με ανατολίτικη προφορά, φαλτσάροντας αλύπητα, τραγουδούσε ένα γνωστό ελαφρό τραγουδάκι:

Αχ, τι γυναίκα, τι γυναίκα
Να 'χα κι εγώ μια σαν κι αυτή...

Συγχώρα με, Μαρία!

Η γυναίκα του η Τζούντιθ είχε πάει στο Λονδίνο, στα παιδιά τους, κι αυτός, ο Νίκος, είναι ελεύθερος σαν το πουλί. Η Τζούντιθ και οι στενοί συγγενείς του έτσι ακριβώς τον φωνάζουν. Όταν ήταν παιδί έτσι τον φωνάζανε και ο πατέρας με τη μητέρα του. Το πλήρες όνομά του είναι Νικόλαος, ένα αρκετά διαδεδομένο ελληνικό όνομα στην Κύπρο. Οι φίλοι του τον λένε Νίκο. Ο ρώσος φίλος του, ο Αλεξάντρ, τον πειράζει τραγουδώντας του ένα ρωσικό τραγουδάκι: «Κόλια, Κόλια, Νικολάσα, γαλάζια καμπανούλα». Όταν κατάλαβε τι είναι η καμπανούλα, του είπε:

- Άλεξ, δεν μ' αρέσει αυτό το τραγούδι. Αυτό το γαλάζιο λουλουδάκι. Μπρρρ...

- Είναι γνωστό τραγούδι στη Ρωσία. Υπάρχει και κινηματογραφική ταινία. Σ' αυτό, η ηρωίδα τραγουδάει τον έρωτά της για τον Κόλια-Κόλια-Νικολάσα. Και του Κόλια, κρίνοντας από το έργο, του αρέσει και το τραγούδι και το κορίτσι. Καλά, εσένα ούτε το όνομα δεν σ' αρέσει; Γιατί;

- Ούτε καν σε τραγούδι δεν θέλω να με λένε γαλάζιο λουλουδάκι.

- Ωραία, δεν θα σου το ξανατραγουδήσω, γελάει ο Αλεξάντρ.

Την τελευταία φορά είχαν συναντηθεί στον Πύργο ένα βράδυ, για φαγητό «Στης Γιώτας», μια χωριάτικη ταβέρνα. Ο Άλεξ είχε φέρει μαζί του κι ένα ζευγάρι από το Κίεβο. Εκείνος είναι δικηγόρος, η δεύτερη γενιά στην οικογενειακή επιχείρηση. Την είχε ιδρύσει κάποτε ο πατέρας του και την είχε κληρονομήσει αυτός, ο Ντμήτρι. Και η Όλια είναι διευθύντρια σε κάποια γερμανική αντιπροσωπεία που εμπορεύεται οικοδομικά υλικά. Είναι νέοι άνθρωποι, πετυχημένοι. Δυστυχώς δεν μιλάνε αγγλικά, παρόλο που καταλαβαίνουν τα πάντα.

- Με λένε Νίκο, συστήθηκε στα ρωσικά, ή Κόλια-Κόλια-Νικολάσα, όπως με λέει ο Αλέξης.

- Πού θα συναντηθούμε; συνέχισε τους στίχους του τραγουδιού η Όλια.

Υπήρχε κέφι και γέλιο. Οι Ρώσοι ξέρουν να διασκεδάζουν.

Το Σάββατο το πρωί, πριν ακόμα ανατείλει ο ήλιος, ο Νίκος μας, γεμάτος δυνάμεις και ευχαριστημένος με τον εαυτό του, οδηγούσε ένα παλιό τζιπ σ' έναν ορεινό δρόμο που είχε το μαύρο του το χάλι. Πήγαινε για να δουλέψει στο κτήμα του στο βουνό προτού πιάσει η ζέστη. Είχε να μεταφέρει τις πέτρες για τα θεμέλια του νέου του σπιτιού εκεί. Η διάθεσή του ήταν τέλεια, έχοντας προκαταβολική χαρά για τη δουλειά που θα έκανε.

Σε μια κλειστή στροφή φρενάρισε απότομα, δίχως να καταλαβαίνει γιατί το έκανε αυτό. Ένα αίσθημα εσωτερικής ταραχής τον κατέλαβε ξαφνικά. Μια ανησυχία ανάμεικτη με φόβο. Μετά άρχισε να θυμάται ότι μπροστά του, από το πουθενά, είχε εμφανιστεί μια γυναίκα, πλαισιωμένη από τον ήλιο. Στεκόταν με τα χέρια ανοιχτά κι, αφού φωτίστηκε για μια στιγμή, εξαφανίστηκε. Ο Νίκος δεν είχε προλάβει να καταλάβει τίποτα, να συνειδητοποιήσει τι έγινε, δεν συγκράτησε το πρόσωπό της. Δεν μπορούσε ούτε μετά να θυμηθεί αν είχε δει το πρόσωπό της, ωστόσο τα ολάνοικτα χέρια της τα θυμόταν. Η φιγούρα της είχε το σχήμα του σταυρού, με τα λευκά μαλλιά της να πέφτουν στους ώμους της. Άραγε να την είχε φανταστεί; Ο Νίκος δεν πίστευε σε θαύματα και τώρα γεμάτος ανησυχία κοίταζε μπροστά του τον δρόμο· όμως τίποτα το ασυνήθιστο δεν έβλεπε. Τι να ήταν άραγε; Η φαντασία του! Συνέχισε προσεκτικά τον δρόμο του παρατηρώντας κάθε πέτρα που συναντούσε, αλλά γρήγορα αναγκάστηκε να σταματήσει ξανά.

Πάντως, κάτι διακρινόταν στον δρόμο μπροστά. Κατέβηκε από το αυτοκίνητο και πλησίασε. Στην άκρη του δρόμου ήταν πεσμένος ένας άνθρωπος χωρίς σημεία ζωής. Έτρεξε κοντά του με όλη του τη φόρα και σταμάτησε σαν κεραυνόπληκτος. Πίσω από μια πέτρα, πάνω στο ξερό χορτάρι ήταν ξαπλωμένη φαρδιά πλατιά μια κοπέλα. Έμεινε άφωνος από την υπερφυσική ομορφιά του προσώπου της. Γονάτισε και

πήρε τον σφυγμό της. Ο σφυγμός της ήταν αδύνατος, αλλά σταθερός. Γύρισε στο αυτοκίνητο να πάρει την τσάντα των Πρώτων Βοηθειών. Προσπάθησε με καμφορούχο οινόπνευμα να επαναφέρει την κοπέλα στις αισθήσεις της. Σύμφωνα με τους κανόνες και τη λογική, θα 'πρεπε να καλέσει ασθενοφόρο, να τηλεφωνήσει στην αστυνομία. Έτσι έβγαλε το κινητό του. Όμως ξαναγύρισε στο αυτοκίνητο, πήρε ένα μπουκάλι με νερό και ράντισε το πρόσωπο της κοπέλας. Τα μεγάλα, σαρκώδη χείλη της ρίγησαν, μήπως όμως του φάνηκε; Είχε μικρή, ίσια μύτη, ψηλό μέτωπο, ενώ τα κόκκινα μαλλιά της παραδόξως ήταν προσεχτικά χτενισμένα. Αυστηρό σκούρο μπλε ταγιέρ και στα πόδια συνηθισμένα αθλητικά παπούτσια! «Κάτι δεν πάει καλά», σκέφτηκε ο Νίκος, «δεν μπορεί σ' αυτό το ερημικό μέρος να βρίσκεται αυτή η κοπέλα. Μόνη στον δρόμο και αναίσθητη. Τι γυρεύει άραγε εδώ;». Επειδή ο Νίκος ήταν άνθρωπος αποφασιστικός, ανέλαβε αμέσως δράση. Σήκωσε την κοπέλα στα χέρια και την τοποθέτησε προσεχτικά στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου. Φυσικά, πρώτα την εξέτασε όσο ήταν δυνατόν, αλλά δεν βρήκε καμιά πληγή. Πουθενά δεν υπήρχε αίμα, ούτε και γδαρσίματα φαινόντουσαν πουθενά. Μέχρι το εξοχικό του, που διέθετε και πηγάδι, ήταν λιγότερο από ένα χιλιόμετρο. Κι εκεί είχε κι ένα μικρό σπιτάκι με όλες τις ανέσεις και με ένα κρεβάτι. Εκεί θα μπορέσει να δώσει στην κοπέλα τις πρώτες βοήθειες αν χρειαστεί. Θα συνέλθει και τότε θα σκεφτεί τι θα την κάνει. Κι αν...; Τι κι αν;

Είχε σπουδάσει στο Λονδίνο και εδώ και 30 σχεδόν χρόνια είναι διευθυντής σε μια μεγάλη φαρμακευτική αμερικάνικη εταιρεία στην Κύπρο. Αυτός, ο Νίκος, είναι ο προμηθευτής φαρμάκων της κυβέρνησης. Όλα γίνονται μέσω της εταιρείας του. Έχει γυναίκα, που τη λατρεύει, και δυο γιους. Ο μεγάλος, ο Τζόναθαν, έχει βγάλει το πανεπιστήμιο στο Λονδίνο και εργάζεται ήδη σε μια ελεγκτική εταιρεία. Ο μικρότερος, ο Κρίστιαν, τελειώνει το πρώτο έτος του πανεπιστημίου. Είναι ερωτευμένος με την τεχνολογία, ένας φέρελπις μηχανολόγος. Ο Νίκος είχε πετύχει στη ζωή του! Έχει δικό του σπίτι. Χαίρει εκτίμησης και σεβασμού από φίλους και γείτονες. Και να τώρα, μια απίστευτη περιπέτεια: σ' έναν ερημικό δρόμο βρίσκει μια πανέ-

μορφη άγνωστη κοπέλα και τη σώζει. Ναι, ναι, τη σώζει! Γιατί, αν δεν ήταν αυτός, ποιος ξέρει τι θα πάθαινε μόνη της στα βουνά. Μπορούσε να τη δαγκώσει φίδι. Μπορούσε κάποιος να την πατήσει με το αυτοκίνητο. Παρόλο που τα αυτοκίνητα εδώ είναι λιγοστά, όλα μπορούν να συμβούν. «Κι αν είναι άρρωστη; Κι αν έπαθε καμιά κρίση; Αν έχει αδύνατη καρδιά; Κι εγώ την πάω στο άγνωστο, αντί να καλέσω ασθενοφόρο και να τηλεφωνήσω στην αστυνομία...». Φωτίστηκε ξαφνικά η σκέψη του αντικρίζοντας τις καγκελόπορτες του εξοχικού. Σταμάτησε το αυτοκίνητο για να τις ανοίξει κι έμεινε άφωνος απ' την έκπληξή του. Η κοπέλα καθόταν στο κάθισμα και τον κοίταγε κατάματα, χωρίς να ανοιγοκλείνει τα τεράστια γαλάζια μάτια της.

- Πώς αισθάνεστε; τη ρώτησε ο Νίκος στα αγγλικά.

Ούτε λέξη για απάντηση. Η έκφραση του προσώπου της δεν άλλαξε. Άνοιξε την πίσω πόρτα, άγγιξε το χέρι της κοπέλας και κατάλαβε ότι δεν είχε τις αισθήσεις της. Όμως, πώς δεν την είχε ακούσει, δεν είχε προσέξει πως είχε συνέλθει και είχε καθίσει στο κάθισμα;

Δεν οδήγησε το αυτοκίνητο μέσα στην αυλή. Άνοιξε τις καγκελόπορτες με πρόθεση να μεταφέρει την άγνωστη στα χέρια του στο σπίτι. Έπρεπε να την κουβαλήσει γύρω στα πενήντα μέτρα ανήφορο, όμως αυτό δεν τον πείραζε. Ξαφνικά σκέφτηκε: «Λες να κοιμάται;». Συμβαίνει αυτό όταν οι άνθρωποι κοιμούνται βαθιά. Μπορούν να σηκωθούν και μάλιστα να προσπαθήσουν να πάνε κάπου. «Τι ηλίθιος είμαι που δεν το σκέφτηκα αμέσως; Ύπνος είναι, λήθαργος ίσως;», σκέφτηκε, χωρίς όμως να χαρεί.

Μετέφερε την κοπέλα στο σπιτάκι και την ξάπλωσε προσεκτικά στο κρεβάτι. Της έβγαλε τα αθλητικά παπούτσια, την ανασήκωσε λιγάκι και της έβγαλε το μοδάτο σακάκι. Ξέσφιξε τη λεπτή δερμάτινη ζωνούλα στη μέση της φούστας της, άναψε τον αεριστήρα. Στάθηκε δύο λεπτά θαυμάζοντας το πρόσωπό της, χλωμό, αλλά τόσο ελκυστικό. Τα μήλα του προσώπου ψηλά, να προεξέχουν ελαφρά, τα μάτια καλυμμένα με τις βλεφαρίδες σαν βεντάλιες. Πότε πρόλαβε να τα κλείσει; Στο αυτοκίνητο καθόταν με τα μάτια ανοιχτά. Όμως τα πιο εκφραστικά ήταν τα χείλη της, κάτι που πρόσεξε αμέσως. Δεν ήταν βαμμένα, όμως δείχνανε

πολύ εκφραστικά πάνω στο συμμετρικό προσωπάκι της, ελαφρά ανασηκωμένα σαν δαμάσκηνα. Πάντοτε πρόσεχε τα γυναικεία χείλη. Τα κορίτσια με τα λεπτά χείλια δεν του αρέσανε ποτέ. Ενώ αυτά τα χείλη είναι η ίδια η τελειότητα. «Ποιος άραγε να τα φιλά;», σκεφτόταν με ζήλια. Έσκυψε και αφουγκράστηκε την αναπνοή της κοπέλας. Όχι, ήταν αδύνατο να πιάσει την αναπνοή της, όμως το καθρεφτάκι που έβαλε μπροστά στα μισάνοιχτα χείλη της σκεπάστηκε με υγρασία. Ναι, η κοπέλα κοιμόταν. Θα μπορούσε να μείνει εκεί για ώρα παρακολουθώντας την, αλλά καταλάβαινε ότι έπρεπε να πάει να κάνει τις δουλειές του.

Ο Νίκος βγήκε ανόρεχτα από το δωμάτιο. Πίσω απ' τα βουνά ξεπρόβαλε ένας τεράστιος ήλιος, σύρθηκε πάνω απ' τις βουνοκορφές και βιάστηκε ν' ανέβει ψηλά. Τουλάχιστον έτσι του φάνηκε του Νίκου. Πόσο αγαπούσε αυτές τις στιγμές της ανατολής του ήλιου! Λάλησε ο Κάμερον, ο κόκορας. Πανέμορφος! Η Τζούντιθ αγαπάει πολύ τον κόκορα, της θυμίζει με το στιλ του κάποιον τύπο από το Λονδίνο. Πέρυσι ένας αετός κατασπάραξε όλες τις κότες, όμως ο κόκορας δεν παραδόθηκε. Τη νύχτα κοιμόταν σ' έναν ψηλό πάσσαλο, έχοντας τον έλεγχο του χώρου. Τη νύχτα οι αετοί δεν πετάνε, όμως εμφανίζονται οι αλεπούδες, κι αυτές οι παμπόνηρες. Ω, πόσο κυνηγούν τις κότες! Στην αρχή ο Νίκος είχε νομίσει πως είναι οι αλεπούδες που ρημάζουν το κοτέτσι και μάλιστα σκεφτόταν να βάλει παγίδες. Φάνηκε όμως ότι οι αλεπούδες είναι πέραν πάσης υποψίας· έχουν αρκετό θήραμα στη φύση: λαγούς, ποντίκες και τους άγαρμπους φασιανούς. Ο Στέλιος του το είχε πει. Αυτός είναι μανιώδης κυνηγός και μανιταροσυλλέκτης. Έχει φάει τα βουνά με το κουτάλι και γνωρίζει τα πάντα για την πανίδα και τη χλωρίδα.

- Δες τον ουρανό, Νίκο, τα ξημερώματα και θα δεις οπωσδήποτε αυτόν που πειράζει τις κότες σου, τον συμβούλεψε ο Στέλιος, όμως ξημερώματα, πριν ανατείλει ο ήλιος να είσαι εκεί.

- Εντάξει, Στέλιο, θα πάω αύριο το πρωί, είχε πει τότε ο Νίκος, και κράτησε τον λόγο του.

Τότε λοιπόν είχε προσέξει ψηλά στον ουρανό τον αετό και μάλι-

στα τη στιγμή της επίθεσής του εναντίον του κόκορα. Είδε ότι ο Κάμερον του γύρισε την πλάτη και μ' ένα πήδημα βρέθηκε κάτω από το σκέπαστρο. Θα μπορούσε κανείς να αναρωτηθεί, γιατί ο κόκορας δεν είχε μείνει κι αυτός κάτω από το σκέπαστρο με τις κότες και προτιμούσε να κρατάει τσίλιες κάτω από τον ουρανό; Κι όμως αυτός συνεχίζει να λαλεί μέχρι σήμερα. Οι ανόητες κότες πάνε κι έρχονται, αλλά ο κόκορας μένει. Φέτος, μέχρι την άνοιξη είχε φέρει καινούργιες κότες κι αρχίσανε κιόλας να γεννούν κάτι μεγάλα άσπρα αυγά. Ευτυχώς ο αετός εξαφανίστηκε, δεν εμφανίζεται πια στον ουρανό. Ίσως να εγκατέλειψε τα μέρη αυτά; Εκτός από κότες, ο Νίκος έχει εδώ χήνες και πάπιες. Πρόσφατα μάλιστα, ένα ζευγάρι χήνες απέκτησε νέους απογόνους. Του Νίκου του αρέσει να παρατηρεί αυτά τα μικρά.

Χτες ο Νίκος δεν είχε έρθει στο εξοχικό, γι' αυτό πήγε αμέσως να δει αν είχε αυγά. Ναι, είχε, μάζεψε δέκα και τα έβαλε σ' ένα καλαθάκι. Μισάνοιξε προσεχτικά την πόρτα. Η κοπέλα βρισκόταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι στην ίδια στάση. Όμως, πάλι κάτι παράξενο είχε πάνω της. Τι; Άρχισε να την περιεργάζεται προσεχτικά και μετά κατάλαβε ότι ήταν ξαπλωμένη με το κεφάλι γερμένο στο πλάι, όπως την είχε αφήσει, όμως τα ρούχα της δεν ήταν τα ίδια. Η φουστίτσα χρώματος ασημί και η ζώνη ταιριάζανε. Το σακάκι στην καρέκλα, και αυτό χρώματος ασημί με νερά. Και τα αθλητικά; Μα όχι, τα αθλητικά ήταν τα ίδια! Μήπως όμως δεν ήταν τα ίδια; Οι ρόμβοι στους αστραγάλους ήταν μάλλον γαλάζιοι, με φόντο το λευκό χρώμα του υπόλοιπου παπουτσιού, ενώ τώρα ήταν ασημένιοι. Μπορεί να του είχε φανεί; Βέβαια, θα μπορούσε! Αλλά το ταγιέρ; Το ταγιέρ είχε χρώμα σκούρο μπλε, ενώ τώρα ασημί με νερά. Πώς μπορεί να συμβαίνει αυτό; Να μπήκε δηλαδή κάποιος και να άλλαξε τα ρούχα στην αναίσθητη κοπέλα; Μα όχι, ανοησίες είναι. Η φαντασία του! Μετά κατάλαβε ότι είχε ανατείλει ο ήλιος και οι ακτίνες του, περνώντας μέσα από το παράθυρο, πέφτανε πάνω στα ρούχα της, αλλάζοντάς τους το χρώμα. Το ύφασμα αλλάζει χρώμα στο φως του ήλιου. Και τι δεν σοφίζονται οι σχεδιαστές για τις σημερινές μοντέρνες κοπέλες. Ναι, μα η κοπέλα δεν είχε φανερωθεί μέσα απ' το ηλιακό φως σαν τον Δία μέσα απ' τη χρυσή βροχή. Όχι, του Νίκου ούτε που θα του περ-

νούσε η ιδέα περί θεϊκής προέλευσης του κόσμου, είχε μεγαλώσει πια. Από παιδί είχε χορτάσει να ακούει μύθους και παραμύθια, και τώρα πιστεύει μόνο στον εαυτό του. Όλα όσα συμβαίνουν στον κόσμο αυτόν έχουν τη γήινη προέλευσή τους και τα πάντα αλλάζουν συνεχώς. Είναι άθεος, στην εκκλησία δεν πάει, δεν πιστεύει στις κατηχήσεις των παπάδων, δεν πιστεύει στη μοίρα και στα λοιπά. Πρέπει να δουλεύει. Να αγαπά την οικογένειά του και να τη φροντίζει.

Ο πατέρας του καταγόταν από φτωχή οικογένεια, όμως χάρη στο πηγαίο μυαλό και στην αντίληψή του έμαθε τη δουλειά του φαρμακοποιού. Ονειρευόταν να γίνει δικηγόρος, μάλιστα μετά που τελείωσε το σχολείο πήγε στο Λονδίνο να σπουδάσει στο πανεπιστήμιο, αλλά, όταν κατάλαβε τι λεφτά χρειάζονταν για τις σπουδές του, επέστρεψε στην Κύπρο, παντρεύτηκε κι άρχισε να ασχολείται με την επιχείρηση του φαρμακείου. Και τα κατάφερε αρκετά καλά. Είχε όλη του τη ζωή ένα μικρό φαρμακείο στον εμπορικό τομέα της παλιάς Λεμεσού. Έκτισε ένα καλό σπίτι εκεί κοντά και έκαναν με τη γυναίκα του τρεις γιους. Δυστυχώς ο αδελφός του Νίκου, ο Άγγελος, ένας προικισμένος λογιστής, είχε φύγει απ' τη ζωή πριν λίγα χρόνια. Κι ο πατέρας του, σε ηλικία ενενήντα δύο χρόνων, αποσύρθηκε σε άλλους κόσμους. Ενώ το φαρμακείο είναι στη θέση του. Μήπως άραγε να ασχοληθεί με το φαρμακείο όταν θα συνταξιοδοτηθεί; Κανένας μυστικισμός δεν χωράει στον κόσμο αυτό. Οι άνθρωποι έζησαν πριν από εμάς, έτσι ζούνε σήμερα και με τους ίδιους νόμους θα συνεχίσουν να ζουν. Πρέπει κανείς να εργάζεται και σ' αυτό βρίσκεται η ουσία αυτής της ζωής. Ο Νίκος δουλεύει στην εταιρεία και όταν σχολνάει ασχολείται με τον κήπο και το εξοχικό. Ο πατέρας του του είχε προσφέρει τη μόρφωση, τα υπόλοιπα τα απέκτησε με τον κόπο του. Ο κόσμος είναι σκληρός. Τους αδύνατους δεν τους ανέχεται. Ο ρομαντισμός είναι μια επινόηση. Η Τζούντιθ είναι που πιστεύει στους αγγέλους και λέει πως οι άγγελοι πιστεύουν σ' αυτήν. Σοφό; Μα αυτή είναι η Τζούντιθ, στον κόσμο της. Τα βράδια παίζει πιάνο, ζωγραφίζει πίνακες και διαβάζει ποιήματα αρχαίων ποιητών. Γί αυτήν, ό,τι και να συμβεί σ' αυτόν τον κόσμο, όλα είναι υπέροχα. Πώς πέρασες τη μέρα σου, Τζούντιθ; Η απάντηση πάντα η ίδια: Lovely!

Ο Νίκος καθόταν στην αυλή και προσπαθούσε να κατανοήσει τα νέα δεδομένα και να αποφασίσει πώς θα προχωρούσε. Κάθε λίγο έριχνε μια ματιά στο σπίτι, όμως η κοπέλα ήταν ξαπλωμένη στην ίδια στάση. Τάισε τα πουλερικά. Πότισε τον μίνι λαχανόκηπο: λίγες αγγουριές, λίγες ντοματιές κι ένας υπέροχος θάμνος «Λουίζα». Πέρασε το χέρι του πάνω από τα φύλλα κι αμέσως ένιωσε το άρωμά της, δυνατό και τόσο ευχάριστα αναγνωρίσιμο. Έκοψε κάνα δυο κλωναράκια δυόσμο και πήγε το ευωδιαστό μπουκετάκι μέσα στο σπίτι.

Να και ο ήλιος στο ζενίθ, η θερμοκρασία αγγίζει τους τριάντα βαθμούς, όμως για μέσα Ιουνίου ο καιρός είναι υποφερτός. Ο Νίκος δεν μπορούσε να ασχοληθεί με τίποτα, δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί, όλες του οι σκέψεις στριφογύριζαν γύρω από την κοπέλα. Να τηλεφωνούσε στην αστυνομία; Στους γιατρούς; Μα στο μυαλό του καρφωμένη η ίδια σκέψη: ήταν εκπληκτικά όμορφη. Κι αυτά τα ρούσα μαλλιά, τα χτενισμένα στρωτά και μαζεμένα αλογοουρά, του δημιουργούσαν μεγάλη ταραχή. Ο Νίκος ποτέ του δεν είχε περιπετειούλες εκτός γάμου, όμως τώρα σχεδόν ερωτεύτηκε τη «Μαρία». Αυτό το όνομα έδωσε στην άγνωστη. Άσχετο ποια είναι. Άσχετο πώς είναι. Το πρόσωπο αυτό μπορούσε να το κοιτάει, δίχως να παίρνει τα μάτια του, σαν εικόνα.

«Κι αν είναι μια κανονική πόρνη;», του πέρασε ξαφνικά η σκέψη. «Μήπως τη φέρανε και την πετάξανε στα βουνά για κάτι που τους έφταιξε;». Όχι, αυτές δεν τις πετάνε, αυτές τις αγαπάνε, εξαιτίας τους σκοτώνονταν παλιά σε μονομαχίες, φεύγανε στον πόλεμο, έκαναν τρελά πράγματα. Τέτοιες βασίλισσες εξουσιάζουν τους άντρες. Πού να ήξερε αυτός; Η αλήθεια να λέγεται, ο Νίκος ερωτική ποίηση δεν έτυχε να διαβάσει. Η Τζούντιθ εντυπωσιάζεται εύκολα και πάντα του τα μεταφέρει όλα, αυτός θεωρεί τον εαυτό του έναν κυνικό και πρακτικό άνθρωπο. Γιατί να ερωτευτεί μια τέτοια ξένη γυναίκα, αφού έχει την Τζούντιθ; Την Τζούντιθ αγαπά! Την αγαπά για την αφοσίωσή της, για τη φροντίδα της σ' αυτόν και τα παιδιά. Όμως... Φοβόταν και να παραδεχτεί ότι αυτή την είχε, όπως φαίνεται, ερωτευτεί διαφορετικά, κάπως αλλιώς. Πώς κάπως αλλιώς; Δεν ήξερε πώς.

Η ώρα πέρασε σαν μια στιγμή και να που ο ήλιος είναι κιόλας έτοιμος να δύσει. Και η κοπέλα συνεχίζει να κοιμάται, όλο να κοιμάται. Είχε σκεφτεί αρκετές φορές να τηλεφωνήσει, να ζητήσει από κάπου βοήθεια, μα την τελευταία στιγμή κάτι τον σταμάταγε. Παρά τη ζέστη, το δωμάτιο παρέμενε δροσερό, μύριζε ο δυόσμος. Του φάνηκε πως η μυρωδιά του βασιλικού είχε γίνει αρκετά πιο έντονη. Η αναπνοή της κοπέλας έγινε βαθιά, το πρόσωπό της έγινε ρόδινο, τα χείλη της μισάνοιξαν ελαφρά, λες και χαμογελούσε. Όμως όχι, η κοπέλα συνέχιζε... ε, όχι και να κοιμάται! Τι της συμβαίνει; Πήρε προσεχτικά το χέρι της και μέτρησε τον σφυγμό της: η καρδιά της χτυπούσε πιο καθαρά, πιο ρυθμικά. Η στάση της είχε αλλάξει. Τώρα ήταν ξαπλωμένη με το μάγουλο στο μαξιλάρι, σχεδόν στο πλευρό, μαζεύοντας ελαφρά τα γόνατά της. «Θα την περιμένω ως το πρωί, ας κοιμηθεί», σκέφτηκε ο Νίκος, διώχνοντας κάποιες αχρείαστες σκέψεις.

Οι γνώσεις του περί ιατρικής ήταν εκείνες του πανεπιστημίου. Ήξερε ότι μετά από ένα δυνατό άγχος ο άνθρωπος μπορεί να κοιμάται ένα εικοσιτετράωρο και βάλε, πριν ο οργανισμός καταφέρει να ορθοποδήσει. Αναμφισβήτητα κάτι της είχε συμβεί της κοπέλας. Πιθανόν κάτι να τη συγκλόνισε και τώρα επανέρχεται. Αποφάσισε να μην ξαπλώσει τη νύχτα, αλλά και πού να ξάπλωνε; Στο μικρό δωματιάκι δεν υπήρχε χώρος. Θα καθίσει έξω απ' την πόρτα και θα έχει το νου του, μήπως και ξυπνήσει ξαφνικά μες στη νύχτα και τον φωνάξει. Κι αν θελήσει να φάει; Υπήρχαν σ' ένα παλιό ντουλάπι κάτι φαγώσιμα, μεταξύ των οποίων και ένας ζωμός κότας. Ναι, ναι. Θα φτιάξει της Μαρίας ζωμό κότας. Έφερε από τον λαχανόκηπο δυο κρεμμύδια, λίγο μαϊντανό, καρότα. Ό,τι θα χρειαζόταν για τον ζωμό το είχε. Δεν είχε ξύλα. Ο ήλιος είχε κιόλας κρυφτεί πίσω απ' τις βουνοκορφές. Έφυγε βιαστικά να πάει σε πιο μακρινά δέντρα, για να βρει προσάναμμα, ξερόκλαδα. Δεν ήθελε να αφήσει την κοπέλα μόνη της, όμως καθησύχασε τον εαυτό του ότι σε δέκα λεπτά θα γυρνούσε πίσω. Σχεδόν έτρεξε μέχρι τα δέντρα. Έκοψε τα χαμηλότερα ξερά κλαδιά μιας αγριελιάς, μάζεψε και λίγα από κάτω για προσάναμμα και βιάστηκε να πάει πίσω. Όμως, σωστά λένε ότι όποιος βιάζεται σκοντάφτει. Ο Αλέξανδρος, ο Ρώσος από τη

Μόσχα, επαναλαμβάνει συχνά αυτή την παροιμία, μεταφράζοντάς την στα αγγλικά. Με τα κλαδιά στην αγκαλιά του, στραβοπάτησε πάνω σε μια πέτρα κι έπεσε. Μετά δεν θυμόταν πόσα λεπτά έμεινε πεσμένος μέσα στα σκοτεινά. Ένα λεπτό, δέκα, μια ώρα; Όταν συνήλθε, στην αρχή δεν κατάλαβε τι του συνέβη και πού βρίσκεται. Ήταν σκοτάδι. Το αριστερό του πόδι είχε πρηστεί, ίσως να ήταν στραμπούλημα. Μακάρι να μην ήταν σπάσιμο. Σύρθηκε μέχρι τα σκορπισμένα κλαδιά και, ξεχωρίζοντας ένα κλαδί κάπως πιο στερεό, έφτιαξε κάτι σαν νάρθηκα. Στάθηκε με δυσκολία, πάτησε ελαφρά το πληγωμένο του πόδι και προχώρησε αργά προς το σπιτάκι. Ένας οξύς πόνος διαπερνούσε το αριστερό του πόδι. Ωστόσο δεν τον εγκατέλειπε η σκέψη, για το τι να έγινε με την κοπέλα. Κι αν ξύπνησε ξαφνικά και φοβήθηκε; «Συγχώρα με, Μαρία!», ψιθύρισε. Τη σιγαλιά διέκοπταν οι εύθυμες τρίλιες ενός ανδονιού. Ποτέ δεν είχε ακούσει στο εξοχικό του ανδόνι να κελανδά και τώρα κάποιο κελανδά συνέχεια. Αυτό σήμαινε ότι δεν είχε περάσει πολλή ώρα από τη δύση του ήλιου. Τα πουλιά αυτά κελανδούν νωρίς το βράδυ και νωρίς το πρωί. Στην πόλη δεν τα ακούει, ενώ εδώ... για δες πώς κελανδούν!

Πήγε κούτσα κούτσα μέχρι το σπιτάκι και με λαχτάρα στην καρδιά άνοιξε την πόρτα. Στο κρεβάτι δεν υπήρχε κοπέλα. Πήρε τον φακό και βγήκε στη βεράντα. Δεν άντεξε κι άρχισε να την καλεί: «Μαρία, Μαρία! Πού είσαι, Μαρία;». Τα ανδόνια, λες και πήραν διαταγή, σώπασαν. Σιωπή. Πού πήγε; Έφυγε; Όμως πώς μπορούσε να φύγει απ' εκεί μέσα στο σκοτάδι; Να ξύπνησε, να φοβήθηκε και να έφυγε; Ή μήπως ήταν στην τουαλέτα; Ναι, ναι, μάλλον εκεί θα είναι. Άναψε το φως και είδε ότι η πόρτα της τουαλέτας ήταν ανοιχτή, αλλά δεν ήταν κανείς. Συνειδητοποίησε ότι η κοπέλα με κάποιο μυστήριο τρόπο είχε εξαφανιστεί. Είχε φύγει εντελώς ή κρυβόταν στους θάμνους ή έχασε τον δρόμο της. Κάθισε κοντά στην μπαλκονόπορτα αφήνοντας το φως αναμμένο. Σε περίπτωση που ήταν κάπου κοντά, θα έβλεπε το φως και θα τον φώναζε. Έμεινε εκεί πολλή ώρα, με πόνο στο κορμί του και με πόνο στην ψυχή. Είχε την αίσθηση πως μόλις είχε χάσει έναν πολύ δικό του αγαπημένο άνθρωπο.

Ένιωσε τόσο άσχημα που σχεδόν έχασε τις αισθήσεις του. Άρχισαν να περνούν από μπροστά του κάποιες εικόνες, σαν να έβλεπε όνειρο. Ξαφνικά είδε ολοκάθαρα σ' αυτό το αλλόκοτο όνειρο να φέγγει από τον ουρανό μια δέσμη φωτός κοντά στην καγκελόπορτα και τη Μαρία να στέκει και να κοιτάζει προς τα πάνω.

Ο Νίκος συνήλθε το πρωί όταν ξανάρχισε το κελάνδισμα των ανδονιών. Από τη βεράντα φαινόταν η θάλασσα. Προσπάθησε να σηκωθεί, όμως ο πόνος στο πόδι του ήταν τόσο αφόρητος που ξανακάθισε στην καρέκλα αναστενάζοντας. Δίπλα στην καρέκλα του ήταν ένα βαζάκι, όπου το προηγούμενο βράδυ είχε βάλει λίγους μίσχους μελισσόχορτου. Το μελισσόχορτο είχε εξαφανιστεί. Πώς το βαζάκι βρέθηκε στη βεράντα; Και ξαφνικά άκουσε ολοκάθαρα μια σιγανή γυναικεία φωνή: «Νίκο, βρέξε το πόδι σου με το νερό από το βαζάκι και πιες μια γουλιά. Θα σε ανακουφίσει». Ποιος πρόφερε αυτά τα λόγια; Μήπως του φάνηκε; Μήπως ο ίδιος τα φαντάστηκε; Ποιος ξέρει από πού ακούστηκε αυτή η φωνή... Κι ήταν άραγε φωνή; Όμως ο Νίκος ήπιε υπάκουα μια γουλιά από το νερό που μύριζε μελισσόχορτο και ράντισε μ' αυτό το πονεμένο πόδι του. Ο πόνος εξαφανίστηκε μεμιάς. Πετάχτηκε πάνω ασυναίσθητα, το σώμα του απαιτούσε να κινηθεί. Με χαρά ρίχτηκε στη δουλειά που είχε κανονίσει να κάνει το Σάββατο. Μετέφερε τις πέτρες για τα θεμέλια του νέου σπιτιού από την καγκελόπορτα στο κέντρο του περιβολιού. Φανταζόταν πώς θα ήταν αυτό το σπίτι. Διώροφο, με μια ψηλή κόκκινη στέγη, με τα παράθυρα να βλέπουν προς τη θάλασσα, με μεγάλη βεράντα στον πρώτο όροφο.

Έκανε ένα ντους και πήγε εκκλησία για τη λειτουργία. Δεν ήξερε τι γιορτή ήταν σήμερα, αλλά έπρεπε να πάει εκκλησία. Στον δρόμο σταμάτησε στο ίδιο σημείο που είχε περιμαζέψει την κοπέλα. Βγήκε από το αυτοκίνητο. Στάθηκε. «Συγχώρα με, Μαρία!», ψιθύρισαν τα χείλη του μερικές φορές.

Ένα μήνα αργότερα, ο Νίκος εγκατέλειψε τη δουλειά του στην αμερικάνικη εταιρεία και ξανάστησε το φαρμακείο του πατέρα του. Πουλάει κάποιο βάμμα, που αρέσει στους φίλους και στους γνωστούς του. Οποιαδήποτε γδαρσίματα και πληγές επουλώνονται στη στιγμή,

αν τους βάλεις αυτό το νερό που μυρίζει μελισσόχορτο. Είναι ένα μικρό μπουκαλάκι με την ονομασία «Αναζωογονητικό ελιξίριο - βάμμα από μελισσόχορτο». Πολλοί προσπάθησαν να φτιάξουν ένα τέτοιο βάμμα. Στην Κύπρο το μελισσόχορτο φυτρώνει παντού, σαν τα αγριόχορτα. Το συναντάς παντού. Όμως θεραπευτικές ιδιότητες έχει μόνο το αναζωογονητικό ελιξίριο από το μελισσόχορτο που βρίσκεται στο περιβόλι του Νίκου. Λένε πως αυτό το ιδιόμορφο φάρμακο ενεργεί και σαν αντιγηραντικό· κι εγώ πρόσεξα πως η Τζούντιθ, χρόνο με τον χρόνο, γίνεται όλο και πιο όμορφη. Το δίχως άλλο, θα χρησιμοποιεί το θαυματουργό ελιξίριο!

Οι φίλοι του Νίκου απορούν με τις αλλαγές που βλέπουν πάνω του: ασχολείται με το αγαπημένο του φαρμακείο, ενώ τις Κυριακές και τις γιορτές πάει εκκλησία. Χάνει φίλους, αφού δεν πάει πια τις Κυριακές στα μπαρ; Ή μήπως αντίθετα κερδίζει φίλους;

Είναι εκπληκτικό τι μπορεί να κάνει η συνάντηση ενός συνηθισμένου άντρα με μιαν όμορφη γυναίκα. Για όσα συνέβησαν εκείνο το πρωινό του Σαββάτου μού μίλησε ο Νίκος, προσθέτοντας:

- Αλέξη, τι νομίζεις εσύ; Τι ήταν αυτό; Πού εξαφανίστηκε η κοπέλα;

- Μα υπήρξε κοπέλα, Νίκο; του απάντησα.

Μείναμε αρκετή ώρα στη βεράντα χωρίς να μιλάμε. Τι να λέγαμε; Υπάρχουν στιγμές στη ζωή που πρέπει να σιωπούμε.

Αγαπητέ αναγνώστη, μην προσπαθήσεις να μαντέψεις την ταυτότητα των ηρώων του διηγήματός μου. Δεν χρειάζεται να ψάξεις το φαρμακείο του Νίκου στη Λεμεσό και το «βάμμα από μελισσόχορτο - αναζωογονητικό ελιξίριο». Υπάρχει, μα έχει τελείως διαφορετική ονομασία. Στην πραγματικότητα, κάποιους βοηθά και κάποιους όχι. Όπως φαίνεται, το θέμα δεν είναι το βάμμα, αλλά ο ίδιος ο άνθρωπος.

Η γιορτή του πορτοκαλιού

Καλυμμένη με σκούρα καφέ μπογιά, η πρύμνη του πλοίου ήταν πελώρια, σαν ποδοσφαιρικό γήπεδο. Ο Μαρέγεφ στέκεται εκεί μόνο με το μαγιό και γεμάτος απορία κοιτάει τριγύρω. Πώς είχε βρεθεί εδώ; Τι σόι πλοίο είναι αυτό; Περίπου σε απόσταση 0,1 ναυτικού μιλίου από κοντά του είναι ένα άλλο πλοίο με μια παράξενη σημαία, όπου απεικονίζεται μια γυναίκα με ένα μοσχοκάρυδο στο ένα χέρι και με ένα ανθρώπινο κεφάλι ή μια μάσκα στο άλλο χέρι. Στο βάθος διακρίνεται η ακτή, με σχεδόν αθέατη την ακτογραμμή και με κάποια κτήρια. Από πάνω τους θεόρατα βουνά και μπροστά τους, στη γαληνεμένη θάλασσα, τρέχει ένα κότερο.

Ποιοι είναι αυτοί οι άνθρωποι που σουλατσάρουν στην πλώρη και κάτι λένε μεταξύ τους; Μερικοί είναι σαν κι αυτόν, με τα μαγιό τους. Όχι, δεν μοιάζει να είναι επιβάτης εδώ, γιατί από τη γέφυρα του πλοίου τον χαιρετάει ένας άνθρωπος με ένα τεράστιο λευκό πηλήκιο και μεγάλο γείσο. Ο άνθρωπος σήκωσε ψηλά το χέρι του και κοίταζε τον Μαρέγεφ μ΄ ένα πλατύ χαμόγελο, όμως συνάμα και με κάποια αδιαφορία. Αμέσως γύρισε προς το μέρος ενός, ποιος ξέρει από πού ξεφύτρωσε, ζωηρού ξανθού. Φαινόταν πως αυτός ο ξανθός ήταν ο καπετάνιος του πλοίου. Αλλά κι ο ίδιος, ο Βσέβολοντ Μαρέγεφ, δεν είναι μήπως κι αυτός καπετάνιος; Μήπως βρίσκεται σε κάποιο ξένο πλοίο; Και γιατί αυτοί οι δυο στη γέφυρα τραγουδάνε ντουέτο; Σαν μαγιάτικες πεταλούδες που ξάφνου κατέβηκαν απ' τον ουρανό, σαν δυο κορίτσια με κοντά πολύχρωμα φορεματάκια. Γελάνε ξέγνοιαστα. Ένας βλοσυρός άντρας κάτι συλλογίζεται, συγκεντρώνοντας το βλέμμα του κάπου πέρα απ' τα βάθη του ορίζοντα. Ένα μεσήλικο ζευγαράκι πηγαινοέρχεται πάνω στην κουπαστή από τη μια άκρη στην άλλη, σαν κουρδισμένες

κούκλες. Δείχνουν να μη νοιάζονται καθόλου για τους γύρω τους. Είναι ακατανόητο το πώς οι κινήσεις τους είναι εκπληκτικά πανομοιότυπες, παρότι δεν κοιτάει ο ένας τον άλλον. Ένας νεαρός με ναυτική φανέλα τρέχει ορμητικά σαν εξαγριωμένος ταύρος, λες και όπου να ναι θα καρφώσει κανέναν με τα κέρατά του και θα τον σηκώσει ψηλά. Ο Μαρέγεφ μόλις που πρόλαβε να παραμερίσει πηδώντας, αλλά έχασε την ισορροπία του, έπεσε και κατρακύλησε στο σκάφος, που έπλεε στην απύθμενη θάλασσα. Από πριν είχε προσέξει ότι δεν υπήρχανε κάγκελα κι ότι εύκολα θα μπορούσε κανείς να πέσει στο νερό. Ξαφνικά διαπίστωσε έντρομος ότι γλιστράει πάνω στην πρύμνη, σαν μια πέτρα στον πάγο. Αργά, αλλά χωρίς σταματημό. Δεν είχε από πού να κρατηθεί, όπως στο όνειρο. Το γλίστρημα σαν να γίνεται πιο αργό και να, θα σταματήσει, όμως όχι... τα πόδια του κρέμονται ήδη στο κενό! Σαν μια ψαρούκλα στη στεριά, ο Μαρέγεφ έσφιγγε τους μυς της κοιλιάς, των χεριών και των ποδιών. Το τελευταίο που κατάφερε να κάνει ήταν να πιαστεί από μια στρογγυλεμένη άκρη του καταστρώματος και να κρατηθεί για λίγο. «Γιατί δεν με βλέπει κανείς; Γιατί δεν έρχονται να με σώσουν;», του πέρασε αστραπιαία η σκέψη μες στον πανικό. «Πώς γίνεται να μη με βλέπουν, αφού εγώ τους βλέπω;». Να, αυτές οι δυο κοπελιές με τα πολύχρωμα φουστάνια είναι ολοφάνερο πως τρόμαξαν, τρέξανε με πέτρινα πρόσωπα σαν να θέλανε να ζητήσουν βοήθεια. Όμως στα μισά του δρόμου σταθήκανε κι αρχίσανε να βγάζουν σέλφι, με φόντο τον δύστυχο Μαρέγεφ, δίνοντας με γέλια το σμάρτφοουν η μια στην άλλη. Αυτός περίμενε ότι αυτά τα χαζά κοριτσόπουλα, αφού τελειώσουν να βλέπουν τις φωτογραφίες, θα βάλουν τις φωνές και θα καλέσουν κι άλλους ανθρώπους να τον σώσουν· όμως τίποτα δεν γίνεται και τα χέρια του Μαρέγεφ γίνονται όλο και πιο αδύναμα. Δεν έχει πια τη δύναμη να κρατήσει το κεφάλι πάνω από το κατάστρωμα κι αν χαλαρώσει τα δάχτυλα, τότε κανείς, έτσι μελιτζανής που θα γίνει από το σφίξιμο, δεν θα τον προσέξει. Ωχ, επιτέλους! Ο βλοσυρός άνθρωπος γύρισε προς τη μεριά του, το βλέμμα του έδειχνε βλέμμα νοήμονα ανθρώπου, άρχισε να πλησιάζει τον Μαρέγεφ, του απλώνει το χέρι, τον αρπάζει απ' τον καρπό και τον τραβάει και όλο τον τραβάει προς το μέρος του. Όμως

πώς, αφού οι δυνάμεις του δεν είναι όπως παλιά, να μην κατρακυλήσει κι αυτός από τα πλευρά του πλοίου; «Φώναξε τους άλλους να βοηθήσουν! Γιατί σιωπάς; Φώναξέ τουουους!», ουρλιάζει χωρίς φωνή ο Μαρέγεφ και πέφτει από ψηλά πάνω στη λαμπερή επιφάνεια της θάλασσας.

Αφού δεν ένιωσε πόνο από το χτύπημα, κατάλαβε αμέσως ότι δεν είχε χάσει τις αισθήσεις του, δεν γκρεμοτσακίστηκε κι ότι έπρεπε να κολυμπήσει προς το γειτονικό καράβι, όπου στη γέφυρα στεκόταν ο ναύτης - φρουρός και κάποιοι άλλοι ακόμα. Αλλά κατάλαβε ότι το ρεύμα άρχισε να τον παρασέρνει ολοταχώς προς τη μύτη του πλοίου και προς την αλυσίδα της άγκυρας. Κανονικά το ρεύμα θα έπρεπε να τον πήγαινε προς τη μεριά της πρύμνης, αλλά, να πάρει ο διάολος, τον τραβούσε προς τη μεριά της μύτης. Δεν ήταν φυσικό να συμβεί κάτι τέτοιο. Αν αυτό το πελώριο πλοίο το παρέσυρε το ρεύμα και κρατιέται μόνον από την άγκυρα, τότε γιατί αυτόν τον παρασύρει σαν καρυδότσουφλο στην εντελώς αντίθετη κατεύθυνση; Ή κάτι τρέχει με το ρεύμα ή κάτι τρέχει μαζί του. Καταλαβαίνει ότι η σκάλα του πλοίου είναι η μοναδική σωτηρία. «Η σωτηρία των ανθρώπων που πνίγονται βρίσκεται στα χέρια μόνο των ανθρώπων που πνίγονται», θυμήθηκε εκείνη την μπανάλ ρήση. Αρχίζει να κολυμπά με όλη του τη δύναμη, αλλά γρήγορα οι δυνάμεις του αρχίζουν να τον εγκαταλείπουν. Βαθμιαία η απόσταση μέχρι τη σκάλα μικραίνει και να που καταφέρνει να αρπαχτεί από το πρώτο πλατύσκαλο και με δυσκολία ανεβαίνει. Από ψηλά τον παρακολουθούν αδιάφορα ο φρουρός και κάποιοι παράξενοι τύποι. Φοράνε όλοι τους πορτοκαλιά φόρμα. Ο Μαρέγεφ ανεβαίνει αγκομαχώντας τη σκάλα και λέει στα αγγλικά: «Έπεσα στη θάλασσα από εκείνο το καράβι», δείχνοντας με το χέρι προς τη μεριά εκείνου του πελώριου πράγματος με τα μαύρα πλευρά. Ζητά βοήθεια. Ο ναύτης τον κοιτάει ανέκφραστα, είναι φανερό πως δεν καταλαβαίνει τι του λέει. Τον πλησιάζει ένας άλλος και λέει στα ρωσικά: «Ο ναύτης δεν σας καταλαβαίνει. Τι θέλετε να πείτε; Θα σας μεταφράσω. Είμαι ο Αντόνοφ, Ρώσος, και είμαι ναυτιλιακός πράκτορας. Έφερα από τη στεριά πορτοκάλια». Ο Μαρέγεφ εξηγεί στον «πορτοκαλά» πώς έπεσε στο νερό από

το γειτονικό πλοίο, του λέει για το ρεύμα, για τα έγγραφα... Ο ναυτιλιακός πράκτορας Αντόνοφ τον κοιτάει αφ' υψηλού, από το ύψος ενός «πορτοκαλά», κουνάει ελαφρά το κεφάλι, δίνοντάς του να καταλάβει ότι τον ακούει, αλλά στα μάτια του ήδη τρεμοπαίζουν ειρωνικά φωτάκια. Ο Μαρέγεφ του ζητάει ωστόσο να επικοινωνήσει με το καράβι του, αυτό με το σκουρόχρωμο κατάστρωμα και χωρίς σχοινιά, και να ζητήσει να στείλουν λέμβο να τον παραλάβει. Ο Αντόνοφ όμως, με ένα εύθυμο χαμόγελο, του προτείνει να κολυμπήσει πιο κάτω, όπου τον πάει το ρεύμα, ώστε να συναντήσει τον καπετάνιο του άλλου πλοίου. « Ένας ηλίθιος είσαι, λοστρόμε, και ηλίθια είναι και τα αστειάκια σου», παραλίγο να του ξεφύγει του Μαρέγεφ. Ο ναυτιλιακός πράκτορας, σαν να μην ήθελε να ακούσει τον Μαρέγεφ, άρχισε να του μιλά με ενθουσιασμό για μια γιορτή, για τη Γιορτή του Πορτοκαλιού.

- Μα πού είμαστε;

- Στο κατάστρωμα του πλοίου «Μελπομένη»! γελάει ο Αντόνοφ.

- Μα όχι, εννοώ σε ποιο λιμάνι;

- Στη Λεμεσό, στην Κύπρο.

- Και στο λιμάνι τώρα έχει γιορτή;

- Χεχεχε! Περίεργος είσαι και περίεργες κι οι ερωτήσεις σου, παραξενεύεται ο Αντόνοφ. Απ' τη θάλασσα βγήκες και δεν ξέρεις πού βρίσκεσαι. Σήμερα είναι η Γιορτή του Πορτοκαλιού στο Άμστερνταμ και ο καπετάνιος του πλοίου αυτού είναι Ολλανδός. Μπήκες;

Δεν καταλαβαίνει τίποτα! Αντί απλώς να τον πάει στο πλοίο του, από όπου τόσο τραγικά έπεσε στη θάλασσα... Μα τι πάθανε όλοι τους, ηλεκτροπληξία στον εγκέφαλο, επειδή στο Άμστερνταμ σήμερα είναι η Γιορτή του Πορτοκαλιού; Ξαφνικά ο Μαρέγεφ διακρίνει στο βάθος τον Ζόρα Ζίλιτς, έναν παλιό του φίλο από την εποχή των ταξιδιών του στην Οδησσό. Το ίδιο αμήχανο χαμόγελο, τα ίδια μαύρα σαν κατράς σγουρά μαλλιά, ενώ τα μάγουλά του, που είχε καιρό να ξυριστούν, τα καλύπτει μια γκρίζα γενειάδα. Είναι δυνατόν ο άνθρωπος αυτός να είναι ο Ζόρα; Ναι, ο Ζόρα είναι, ο οποίος τον κοιτάει κι αυτός, αναγνωρίζοντάς τον. Θαύμα! Πενήντα χρόνια έχουν περάσει από τότε που χωρίσανε μετά το τέλος των σπουδών τους. Ο Μαρέγεφ του φωνάζει:

«Ζόρα, εσύ είσαι; Πόσο χαίρομαι!». Όμως και πάλι απογοήτευση. Ο άνθρωπος δεν καταλαβαίνει και δεν είναι ο Ζόρα Ζίλιτς. Ξαφνικά ο Μαρέγεφ είδε ότι το πλοίο του είχε κιόλας σηκώσει άγκυρα κι ετοιμαζόταν να εξαφανιστεί.

- Αντόνοφ, πες στον ναύτη να καλέσει τον αξιωματικό καταστρώματος, να συνδεθεί με τον ασύρματο και να πει του καπετάνιου του μαύρου πλοίου ότι βρίσκομαι εδώ, χωρίς χαρτιά. Να σταματήσουν και να στείλουν μια λέμβο να με πάρει απ' εδώ.

- Χαζός είσαι! Να χαίρεσαι που έπεσες στη θάλασσα και έφυγες απ' αυτό το τέρας, του λέει ο ναυτιλιακός πράκτορας και τον χτυπάει προστατευτικά στον ώμο.

Λες κι όλοι τους έχουν κουφαθεί, κανείς δεν τον καταλαβαίνει και κανείς δεν κάνει το παραμικρό. Ο Μαρέγεφ βλέπει μια τεράστια πρύμνη, μ' ένα παράξενο ημικυκλικό σχήμα, σαν ένας μεγάλος χοντρός πισινός ανθρώπου ή κάποιου άλλου μεγαθηρίου. Το πλοίο απομακρύνεται όλο και περισσότερο αφήνοντας πίσω του μια μεγάλη κιτρινωπή γραμμή.

Ο Μαρέγεφ φωνάζει: «Άνθρωποι, τι κάνετε! Τρελαθήκατε; Ή είστε στον άλλο κόσμο; Βοηθείστε με!». Απ' τις φωνές του ξυπνάει στο κρεβάτι του.

Το παράθυρο του υπνοδωματίου του στον πρώτο όροφο είναι πλημμυρισμένο με δυνατό ανοιξιάτικο ήλιο, ακούγεται το δυνατό κελάηδημα των μαυροπουλιών που επέστρεψαν πρόσφατα από τα αφρικανικά λιβάδια, ίσως κι από την Κύπρο, όπου του είχε συμβεί αυτή η φριχτή ιστορία. Στο όνειρο αυτό είχε συναντήσει δυο γνωστούς του, τον Αντόνοφ, φίλο φίλου του από το λιμάνι της Άπω Ανατολής Σοβιέτσκαγια Γκάβαν. Ο Μαρέγεφ δεν τον είχε δει ποτέ του, μα ήξερε ότι υπάρχει και μάλιστα ότι καμιά φορά έρχεται και στην Κύπρο. Ναι, αυτός ο άγνωστος γνωστός Αντόνοφ είτε τροφοδοτεί τα πλοία με τρόφιμα, είτε με καύσιμα. Κι αν φορτώνει και πορτοκάλια, τότε σωστά του συστήθηκε ως ναυτιλιακός πράκτορας. «Σ' ευχαριστώ, Αντόνοφ, που με προφύλαξες από του να γυρίσω στο μαύρο πλοίο». Κι ο Ζόρα Ζίλιτς μήπως ήταν κανένα φιλαράκι από τα μαθητικά του χρόνια στην

Οδησσό; Θυμήθηκε ότι δεκαοχτάχρονος έφηβος μπήκε στο πανεπιστήμιο για ναυτιλιακές σπουδές κι ότι ο λευκορώσος Ζόρα είχε περάσει κι εκείνος στην ίδια σχολή. Γίνανε αμέσως φίλοι. Οι εποχές είχαν πείνα, ήταν μονίμως πεινασμένοι. Ο Ζόρα είχε κάτι λεφτουδάκια. Μετά από το λιτό φοιτητικό δείπνο, αγόραζε πάντα κάτι μοσχοβολιστά ζαχαρωμένα παξιμαδάκια και εκείνοι, κάνοντας βόλτες στους δρόμους της Οδησσού κοντά στο οικοτροφείο του «Εκιπάζ», τα απολαμβάνανε. Ήταν απίστευτα νόστιμα, ούτε στο σπίτι τους δεν είχανε τέτοια. «Αχ», σκέφτηκε, «όλα αυτά τα χρόνια μετά τις σπουδές, δεν έχω ούτε μια φορά αναζητήσει τον Ζόρα».

Θυμήθηκε τη ζωή του στο ναυτικό, στη Σαχαλίνη. Θαλασσοθύελλες, πάγοι, καταχνιά. Ο Ζόρα ήταν στις νότιες θάλασσες, στα δεξαμενόπλοια, γι' αυτό και δεν έτυχε να συναντηθούν. Ύστερα στη ζωή του Μαρέγεφ ήρθε η ποίηση, γέμισε την ψυχή του. Η συνθέτρια Κάτια Ίβολγκα έσμιξε τα κοινά τους τραγούδια σε σκηνές ζωής, που ήταν πολύ πιο άγριες από τα θαλάσσια ρεύματα. Κι έγινε ένα μιούζικαλ για τον έρωτα ενός καπετάνιου και μιας τραγουδίστρια της όπερας. Το μιούζικαλ υπάρχει, αλλά είναι σαν να μην υπάρχει. Ίσως να μην κάνει για να ανέβει στη σκηνή; Κι αν άξαφνα το καράβι της ποίησής του το αρπάξανε ρομποτοπειρατές και το βάψανε με μαύρο χρώμα; Ενώ στο ξένο πλοίο, στο «Μελπομένη», επικρατούσε ερημιά και αδιαφορία... Άραγε αυτό να ήθελε να του πει το όνειρό του;

Ο Μαρέγεφ έμενε στο κρεβάτι του και σκεφτόταν για τα βάσανα της δημιουργίας που έχουν οι συνθέτες, οι ποιητές και οι καλλιτέχνες. Η μεταφορά μιας δύσκολης ζωής. Και το κοινό; Δεν είναι όλα καλά ό,τι αρέσει στο κοινό. Το κοινό πρέπει κι αυτό να το εκπαιδεύσεις με καλά τραγούδια και παραστάσεις. «Τι είναι αυτά τα τετριμμένα που τσαμπουνώ;», θύμωσε με τον εαυτό του. «Τι σου φταίει ο καθρέφτης αν η μούρη σου είναι ζαβή;». Αν το θέλανε το μιούζικαλ, θα βρισκόντουσαν και οι παραγωγοί και οι σκηνοθέτες. Κι ενώ όπου το πήγανε παντού το επαινούσαν, κανείς δεν έδειξε ενδιαφέρον για να το ανεβάσει.

Χτύπησε το τηλέφωνο. Ο Μαρέγεφ σήκωσε το ακουστικό.

- Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς, καλημέρα! Τι κάνετε;

- Καλημέρα, Κάτια! Είμαι στο εξοχικό μου. Όλα καλά, ο ήλιος, το φως άπλετο, άνοιξη! Τα πουλάκια κελαηδούν, μόνο που είδα ένα ηλίθιο όνειρο. Λίγο έλειψε να πνιγώ στη θάλασσα.

- Και τι τέλος είχε το όνειρο;

- Κολύμπησα κι έφτασα μέχρι ένα άλλο καράβι. Κι εκεί που σκεφτόμουν πώς να πάω πίσω στο δικό μου, εκείνο σήκωσε άγκυρα κι έγινε καπνός. Μόνο μια κίτρινη γραμμή άφησε πίσω του. Κι εγώ να είμαι στο λιμάνι της Λεμεσού, στην Κύπρο, χωρίς ρούχα, χωρίς χαρτιά, χωρίς χρήματα. Και να μην ξέρω τι να κάνω.

- Και τα χειρόγραφα καίγονται και οι ποιητές καμιά φορά πνίγονται, γέλασε η Κάτια. Και για να σοβαρευτούμε, Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς, το Θέατρο Μόσχας αναλαμβάνει να ανεβάσει το μιούζικάλ σας. Μήπως το όνειρο ταιριάζει;

- Ωχ, δεν ξέρω, Κάτια! Δεν ξέρω αν πρέπει να χαίρομαι ή να λυπάμαι. Επειδή στο όνειρο εκείνο είχα απομείνει ολομόναχος, γυμνός σχεδόν, δίχως χρήματα...το μαύρο καράβι... και το κυριότερο, κανείς δεν μ' άκουγε ούτε με έβλεπε. Και γιατί στην Κύπρο; Όχι καμιά σχέση δεν έχει το μιούζικαλ με αυτό. Ετοιμάζομαι να φύγω για το νησί, τι περιπέτειες άραγε με περιμένουν; Μεγαλώνοντας άρχισα γίνομαι λιγάκι κακύποπτος.

- Μη στενοχωριέστε, Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς, πηγαίνετε στην Κύπρο ήσυχος κι εγώ θα μείνω εδώ να ασχοληθώ με το μιούζικαλ. Τα λεφτά θα σας τα στέλνω.

- Ποια λεφτά, Κάτια! Το θέμα είναι εμάς, ως φοιτητές της Ναυτικής Σχολής, να μη μας αφήσουν νηστικούς.

Το είπε βέβαια, αλλά μετά έπιασε τον εαυτό του να σκέφτεται ότι θα έπρεπε να πάει στην υπηρεσία συγγραφικών δικαιωμάτων και να κατοχυρώσει την πατρότητα των στίχων του μιούζικαλ. Αργότερα θα τύχει πολλές φορές να μετανιώσει που οι σκέψεις του πήγαν προς τη μεριά του μιούζικαλ κι ότι είχε αρχίσει να σκέφτεται και να ονειρεύεται γι' αυτό πιο πολύ απ' ό,τι έπρεπε. Όπως φάνηκε αργότερα, η Κάτια είχε καταχωρήσει στο όνομά της το λιμπρέτο. Πόσοι άνθρωποι βγάζουν λεφτά με τέτοιο τρόπο, και όλοι τους παραγωγοί - ναυτιλιακοί πράκτο-

ρες της σόουμπιζ...! Επηρεασμένος από τη διάθεσή του, είχε γράψει ένα ποίημα, όπου υπήρχε ένας τέτοιος στίχος: «Οκ, ζωή, να πάρει η ευχή!».

Εδώ που τα λέμε, η ζωή είναι σαν ένα καράβι στη θάλασσα, πότε σε φουρτουνιασμένη και πότε σε ακύμαντη. Καμιά φορά μοιάζει με πρύμνη βαμμένη με σκούρα καφέ μπογιά. Κάπως έτσι είχε αρχίσει στη ζωή του Μαρέγεφ μια μακριά σκοτεινή περίοδος. Αρρώστησε η πεθερά του. Τσακώθηκε με τη γυναίκα του για μια ασήμαντη αφορμή και ήταν ο καυγάς τους τόσο δυνατός που λίγο έλειψε να φτάσουν και στο διαζύγιο. Σαν βλάκας ξεγελάστηκε από κάποιους απατεώνες. Του είπαν ότι διεξάγουν μια κοινωνιολογική έρευνα και τους έδωσε τον αριθμό του τηλεφώνου του, τη διεύθυνσή του, κάπου βρήκαν αντίγραφο του διαβατηρίου του και του φόρτωσαν μια χρέωση εκατό χιλιάδων ρουβλιών με ένα τεράστιο επιτόκιο. Ώσπου να καταλάβει τι έγινε, οι εκατό χιλιάδες έγιναν μερικά εκατομμύρια και αναγκάστηκε να πάει στα δικαστήρια. Με χίλια ζόρια κατάφερε να γλιτώσει από τους απατεώνες του οικονομικού εγκλήματος και τους συνεργάτες τους. Και σάμπως δεν είχε βρεθεί να κρέμεται από την πλώρη και μόλις που μπορούσε να κρατιέται με τα ακροδάχτυλα από το ολισθηρό κατάστρωμα;

Η ζωή είναι μια παλιοζωή, να είναι τυχαίο άραγε που οι Αμερικάνοι ποτέ δεν μιλάνε σε ξένους για τις υποθέσεις και τα θέματά τους; Ρωτάς «πώς είσαι;» και κάποιος κατακαημένος Αμερικάνος, αστραποβολώντας με ένα εκτυφλωτικό ψεύτικο χαμόγελο, θα απαντήσει πως όλα είναι μια χαρά. Τι νόημα έχει αυτό; Το νόημα έχει το εξής: ο κεφαλόπονος του ερωτώμενου να μη μεταφερθεί στον ερωτώντα. Ενώ εμείς; Ρωτάς έναν εξ όψεως γνωστό σου πώς είναι κι αυτός σε φορτώνει με πληροφορίες, όπως ο ναυτιλιακός πράκτορας με τα πορτοκάλια του, ακόμα και για τις αιμορροΐδες της πεθεράς του δεν θα λησμονήσει να σου πει. Κι αφού σου πει για τα πάντα, θα φύγει, κι εσύ μετά θα κάθεσαι να αναρωτιέσαι πού στο καλό βρέθηκε αυτός. Μετά από καιρό, ο Μαρέγεφ κατάλαβε ότι οποιοδήποτε όνειρο είναι τοξικό, κυριεύει τη ζωή. Είχε προειδοποιήσει κατηγορηματικά τον πληκτικό ποιητή Πιότρ Ζαρέτσκιν να μην του μιλήσει για τις φαντασίες του για κάποια Κλάβα του

τοκσόου, που τις νύχτες τρυπώνει στο υποσυνείδητό του και κάνει μαζί του εικονικό σεξ.

- Για να σου πω, Πετρό Γκρηγκόριεβιτς! Μη μου τριβελίζεις τα μυαλά με τις παλαβομάρες σου για την Κλάβα. Κι αν μου κάνεις πλάκα κι αυτή η ανήσυχη θεότρελη Κλάβα υπάρχει στην πραγματικότητα; Δηλαδή, θέλω εγώ να φύγει από σένα και να μου φορτωθεί εμένα, από τη στιγμή μάλιστα που δεν την έχω δει ποτέ στη ζωή μου; Είδα ένα όνειρο πρόσφατα, όπου παρά τρίχα να πνιγώ. Βρέθηκα, λέει, στην Κύπρο χωρίς λεφτά και χωρίς παντελόνι, μα και χωρίς χαρτιά. Θες να στο αφηγηθώ με όλες τις λεπτομέρειες;

- Μιαν άλλη φορά. Έχω ραντεβού με τον ποιητή Ισάγιεφ και ίσως με την ευκαιρία φτιάξω και τα δόντια μου, μια και είναι οδοντίατρος. Τα καράβια όμως τα φοβάται. Έφυγα, βιάστηκε να πει ο Ζαρέτσκιν, μπροστά στον κίνδυνο να ακούσει το όνειρο του Μαρέγεφ.

Ωστόσο ο Μαρέγεφ ήξερε ότι ο παπούλης αυτός εδώ και καιρό είχε ψεύτικα δόντια, που του είχαν κοστίσει πέντε χιλιάδες ρούβλια. Ωχ, δεν ήταν του χεριού του αυτός ο Ζαρέτσκιν. Ήταν πάντα ο ίδιος, κατάλαβε αμέσως την παγίδα. Ενώ ο Μαρέγεφ είχε στ' αλήθεια ανάγκη να μοιραστεί μαζί του κάτι το εντελώς δικό του, κάτι πολύτιμο. Ίσως κάτι που να ξεκολλούσε από πάνω του και να πήγαινε να κολλήσει στον Ζαρέτσκιν; Άλλη μια άχρηστη αγάπη δεν έχει πια σημασία για τον ηλικιωμένο ποιητή, γιατί τις έχει σαν τα πορτοκάλια στο κιβώτιο. Γίνε ακόμα και ναυτιλιακός πράκτορας και φόρτωσέ τα στο καράβι.

Ο Μαρέγεφ περπατούσε στο μονοπάτι των περιπατητών κατά μήκος της θάλασσας, προς τη μεριά του λιμανιού της Λεμεσού, και αναλογιζόταν τις περιπέτειες της ζωής του. Το είχε σκάσει στην Κύπρο από τη Μόσχα, αλλά κι εδώ οι ανήσυχες σκέψεις δεν τον είχαν εγκαταλείψει. Τέλη Απριλίου. Η θάλασσα ήρεμη, τα βουνά πράσινα. Καλόβολοι, χαμογελαστοί οι Κύπριοι. Έφτασε στον φαρδύ παραλιακό δρόμο. Τι ομορφιά! Είναι γεμάτος ανθρώπους που κάνουν τον περίπατό τους. Περίπτερα με αναψυκτικά. Βουνά τα πορτοκάλια στα υπαίθρια καροτσάκια, που σίγουρα δεν τα είχε βάλει εκεί ο ναυτιλιακός πράκτορας Αντόνοφ. Στα υπαίθρια μαγκάλια ψήνονταν φρέσκα καλαμπόκια. Από

πού κι ως πού φρέσκο καλαμπόκι απριλιάτικα; Μπα, τι σημασία είχε. Οι Κύπριοι ζουν στον κόσμο μιας άπλετης ομορφιάς.

Κατέβηκε ως την άκρη του νερού κι άρχισε να ρίχνει ψίχουλα στους γλάρους που πετούσαν ολόγυρα. Όμορφα πουλιά όταν κάνουν κύκλους πάνω από τη θάλασσα, αλλά τώρα, στον αγώνα τους να φάνε, δεν υπήρχε καμιά ομορφιά. Στριγκλίζουν απαίσια, εφορμώντας κατά πάνω στο βρεγμένο ψωμί, προσπαθώντας να νικήσουν στην αιώνια πάλη για την επιβίωση στον κόσμο αυτό, τον γεμάτο αντιθέσεις. Δεν έχει τροφή, δεν έχει ζωή. Έτσι και μερικοί καλλιτέχνες είναι ελεύθερα πουλιά όταν τραγουδούν ρομάντζες για έρωτες και οι καρδιές τους γεμίζουν χαρά ή θλίψη. Μόλις όμως μπαίνει θέμα μοιρασιάς, της αμοιβής, ε, συγγνώμη, ο καθένας τα δικά του, όπως και αυτοί οι γλάροι τώρα. Λέμε, λέμε, κρίνουμε, τσακωνόμαστε και καμιά φορά ακούμε ιστορίες γι΄ αγρίους με τραγικό φινάλε.

Πλησίασε ένας γέρος μ' ένα μακρύ, ως τη γη σχεδόν, παλτό και μαρμάρωσε σε μια θλιμμένη πόζα, δίχως να παίρνει το βλέμμα του από ένα σημείο στον μακρινό ορίζοντα. «Ναυτικός», σκέφτηκε ο Μαρέγεφ και θυμήθηκε τους στίχους από ένα ποίημά του:

Στέκουν στο μουράγιο τα καράβια
Σαν να' χουν έρθει τα πουλιά
Στον μακρινό ορίζοντα στης γης την άκρη
Κάθισαν τα πουλιά σαν κουρασμένο σμήνος.

- Συγγνώμη, δεν άντεξε ο Μαρέγεφ, μήπως ξέρετε τι είναι αυτό το λευκό καράβι που στέκει στο μουράγιο; Είναι πανέμορφο!

- Είναι το «Ευτέρπη», επιβατηγό πλοίο.

- Τι όμορφο όνομα! Είναι γυναικείο όνομα;

- Μούσα της λυρικής ποίησης και της μουσικής, κόρη του Δία. Φεύγει αύριο το βράδυ για Ελλάδα.

Μίλησε ακόμα λίγο με τον γέρο συνταξιούχο ναυτικό, κι αφού έμαθε όσα ήθελε να μάθει, ο Μαρέγεφ κίνησε να πάει να αγοράσει εισιτήριο με το «Ευτέρπη». Το επόμενο βράδυ, ευτυχισμένος και κατά κάποιον τρόπο γαλήνιος, έφυγε για δυο βδομάδες στην Ελλάδα.

***

Συνάντησα τον Μαρέγεφ στη Λεμεσό μετά την επιστροφή του από τη Θεσσαλονίκη. Μου διηγιόταν με ενθουσιασμό τις εντυπώσεις του από τις επισκέψεις του στα παλιά ελληνικά μοναστήρια, ενώ η συνάντησή του με τους μοναχούς του Αγίου Όρους ήταν γι' αυτόν αποκάλυψη. Τον είχε καταπλήξει η χριστιανική γαλήνη των γερόντων αγιορειτών, που τελούσαν μονίμως υπό καθεστώς προσευχής. Έμοιαζε να είχαν φωτιστεί από κάτι το άγνωστο για τους απλούς θνητούς.

- Ξέρεις, Αλεξάντρ, εκείνο το όνειρο αναποδογύρισε όλη μου τη ζωή. Φαίνεται πως ήταν μια προειδοποίηση πως δεν ζούσα σωστά, δεν έκανα αυτά που έπρεπε και δεν συναναστρεφόμουν αυτούς που έπρεπε.

- Μα γιατί δεν ήταν καλή η ζωή σου πριν, Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς; Αφού έχεις γράψει τόσα καλά ποιήματα. Ακόμα και μιούζικαλ θα ανεβάσετε με την Κάτια Ιβόλγκα.

- Τι λες, τι λες! Με την ποίηση θα έχω πάρε δώσε, όμως το μαύρο καράβι των ποπ ετοιμάζομαι να το εγκαταλείψω για πάντα. Δεν μου ταιριάζουν αυτά εμένα. Ευτυχώς που στο όνειρό μου έπεσα από αυτό στο νερό, όμως δεν τα κατάφερα αμέσως να απαγκιστρωθώ. Μετά υπήρξε ακόμα ένα παράξενο πλοίο, το «Μελπομένη», εκεί κανείς δεν είχε ακούσει για μένα και κανείς δεν με καταλάβαινε. Κοινωνία κουφών και αδιάφορων άραγε;

- Και τι γίνεται τώρα; Με το μιούζικαλ τι θα κάνεις, δεν άντεξα να μην τον ρωτήσω.

Η απάντηση του Μαρέγεφ με έβαλε σε σκέψεις.

- Ξανάδα και πάλι το ίδιο όνειρο εδώ στην Κύπρο. Μου κόλλησε και με τίποτα δεν ξεκολλάει. Θα πάω να βρω τον Ζόρα Ζίλιτς στο Νοβοροσσίσκ!

Ολοφάνερο θαύμα, τι άλλο! Τη μέρα που στο Άμστερνταμ γιορτάζουν τη Μέρα του Πορτοκαλιού, ή όπως την ονομάζουν εκεί Ημέρα της Βασίλισσας, ο Μαρέγεφ βλέπει ένα όνειρο, όπου πέφτει από ένα μαύρο καράβι στο μουράγιο της Λεμεσού. Μετά στην Κύπρο τρέχει να προλάβει το επιβατηγό «Ευτέρπη», μάλλον τρέχει να προλάβει τη μούσα

της ποίησης. Πώς συνδέονται μεταξύ τους αυτά τα δυο γεγονότα; Πώς;

Τα Χριστούγεννα ο Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς μου τηλεφώνησε και μου ανακοίνωσε ότι μαζί με τον Ζόρα Ζίλιτς πάνε να προσκυνήσουν τους άγιους τόπους της Ελλάδας και της Κύπρου.

Κι ήταν αυτό που κι εγώ ονειρευόμουν εδώ και καιρό.

Στη γαλάζια θάλασσα

Η Σόνια έπιασε δωμάτιο στο ξενοδοχείο «Γιασεμί» στη Λεμεσό. Το είχε κλείσει στο διαδίκτυο και δεν της βγήκε όπως το ήθελε. Ναι μεν ήταν κοντά στη θάλασσα, ωστόσο μέχρι εκεί χρειαζόσουν πέντε λεπτά με τα πόδια. Είχε να διασταυρώσει τον δρόμο και μετά ήταν το πάρκο και μετά... να η θάλασσα! Η παραλία ήταν μέσα στην πόλη, αλλά τι σημασία είχε; Για τα οικονομικά της ήταν μια χαρά. Πριν δώσει τα στοιχεία της, παρακάλεσε τον μάνατζερ να της δείξει το δωμάτιό της. Το είδε κι έμεινε άφωνη. Σαλόνι με τηλεόραση, κρεβατοκάμαρα με ένα τεράστιο κρεβάτι, ξεχωριστή κουζινίτσα, ένα ευρύχωρο μπάνιο και δυο τεράστια μπαλκόνια.

- Μπα, μα αυτό είναι διαμέρισμα! είπε η Σόνια, χωρίς να μπορεί να κρύψει τον ενθουσιασμό της.

- Μάλιστα, κυρία, είναι διαμέρισμα, επιβεβαίωσε ευγενικά ο όχι και τόσο νέος πια Κύπριος.

- Μόνη μου είμαι, θα έχω έκπτωση;

- Μάλιστα, κυρία, θα σας αφαιρέσουμε 10%.

- Και το πρωινό; Περιλαμβάνεται κι αυτό στην τιμή; ρώτησε με υπηρεσιακό ύφος η Σόνια.

- Το πρωινό στοιχίζει 5 ευρώ και είναι επιπρόσθετα.

Ώστε πρόγευμα και δωμάτιο θα της στοίχιζαν 50 ευρώ.

Η Σόνια έπλεε σε πελάγη ευτυχίας. Την περίμεναν δυο βδομάδες ήσυχων διακοπών. Ρίχτηκε στο κρεβάτι, άνοιξε τα χέρια της διάπλατα κι άρχισε να τραγουδά:

Όσα ζήσαμε, δεν ξανάρχονται
Όσα θα ΄ρθουν, δεν τραγουδιούνται
Άστε τη Σόνετσκα να μπει στο Παρίσι!

Το Παρίσι έπεται, τώρα η Λεμεσός πολύ τη βολεύει. Κατά τη διαδρομή της από τη Λάρνακα θαύμαζε τον πλούτο και τη λαμπρότητα των λουλουδιών που ήταν φυτεμένα κατά μήκος του δρόμου.

- Λουλούδια, λουλούδια λουλούδια...λευκά, κίτρινα, ροζ. Πώς ονομάζονται; ρώτησε τον ταξιτζή.

- Πικροδάφνες, της απάντησε στα ρωσικά.

Ω, τι καλά! Πολλοί είναι οι Κύπριοι που μιλάνε ρωσικά έστω και λίγο. Ακόμα και ο διευθυντής του ξενοδοχείου την καλωσόρισε στα ρωσικά: «Καλωσορίσατε!». Τα αγγλικά της δεν ήταν άσχημα, είχε τελειώσει στα περίχωρα της Μόσχας ειδικό σχολείο κατεύθυνσης.

Ιούλης, δεν σε καίει ο ήλιος, η ζέστη είναι υποφερτή. Παραλία, παραλία, παραλία! Πέντε η ώρα το απόγευμα, η καλύτερη ώρα για μπάνιο. Πετάχτηκε πάνω από το κρεβάτι κι άρχισε να αλλάζει. Το μαγιό της ήταν καινούργιο, έντονο μπλε. Ταιριάζει πολύ με τα κοκκινωπά, σχεδόν ολοκόκκινα μαλλιά της. Το δέρμα της είναι κάτασπρο. Στη Μόσχα πότε να έκανε ηλιοθεραπεία; Στη δουλειά απ' το πρωί ως το βράδυ. Τα Σαββατοκύριακα έπαιρνε δουλειά στο σπίτι. Αλλά ούτε κι ο καιρός ήταν καλός. Έβρεχε, φύσαγε. Είχε και μερικές ηλιόλουστες, ζεστές μέρες, αλλά έτυχαν να είναι καθημερινές. Τώρα όμως βρίσκεται εδώ! Στην Κύπρο. Άσπρη με κοκκινωπά μαλλιά, καινούργιο μαγιό και με κορμί θεϊκό. Ολόισια πόδια, ποπός συμμετρικός, στήθος, πού να δείτε! Ούτε μεγάλο ούτε μικρό. Έκανε μερικές στροφές μπροστά στον καθρέφτη, περιεργάστηκε τον εαυτό της από πίσω. Μια χαρά! Έριξε πάνω της ένα ελαφρύ μπουρνούζι, στριφογύρισε στα δάχτυλά της τις σαγιονάρες της και τις πέταξε σε μια ανοιχτή πάνινη τσάντα. Θα της χρειαστούν στην παραλία. Στον δρόμο θα περπατήσει με ψηλοτάκουνα σαντάλια. Τάκα, τάκα, τάκα στην άσφαλτο. Θα την ακούσουν, θα την προσέξουν. Θα την προσέξουν όσοι ενδιαφέρονται για τις ωραίες γυναίκες. Και ποιοι ενδιαφέρονται; Οι ωραίοι άντρες. Οι Κύπριοι έχουν παρουσιαστικό και είναι ερωτεύσιμοι. Ανακάτεψε τα μαλλιά της, έβγαλε τη γλωσσίτσα της εύθυμα στον καθρέφτη και ανεμίζοντας την τσάντα της έτρεξε στο ασανσέρ.

Στην καμπίνα ήταν ένας όχι πια νέος άντρας, ευτραφής, με λευκό κοστούμι.

- Πάτε παραλία; τη ρώτησε στα ρωσικά.

- Στην παραλία, στην παραλία! Σας συμβουλεύω να κάνετε το ίδιο.

- Έτοιμος είμαι, μαζί σας!

- Α, όχιιιι...εσείς στην παραλία σας κι εγώ στη δική μου. Αριβεντέρτσι! του είπε και πετάχτηκε έξω από το ασανσέρ κουνώντας το χέρι στον συμπατριώτη της.

Στη διασταύρωση στάθηκε περιμένοντας το πράσινο φως. Οι διερχόμενοι οδηγοί τής κορνάριζαν ασταμάτητα. Μάλιστα ένας σταμάτησε και της άνοιξε την πόρτα καλώντας την να μπει μέσα. Θα περίμενε έτσι αρκετή ώρα, αλλά στην άλλη πλευρά του δρόμου εμφανίστηκε ένας νεαρός, πάτησε το κουμπί κι άναψε το πράσινο. Ο νεαρός έτρεξε κοντά της, την πήρε από το χέρι και τη βοήθησε να διασχίσει τον δρόμο. Ταυτόχρονα, της χαμογελούσε και κάτι της έλεγε με σεβασμό, στα ελληνικά. Την αποχαιρέτησε αμέσως και έτρεξε να φύγει περνώντας μέσα από τα αυτοκίνητα, που στο μεταξύ είχαν εκκινήσει. Της Σόνιας της κακοφάνηκε λιγάκι, θα μπορούσε να σταθεί για μια στιγμή αυτός ο Έλληνας.

Παραλία, άμμος και ξαπλώστρες με ομπρέλες. Πέντε ευρώ και απολαμβάνεις τον ήλιο και τη θάλασσα. Κόσμος, ο συνηθισμένος. Νέοι και γέροι, κοπέλες κι άντρες, οικογένειες. Τις καθημερινές ο κόσμος δεν είναι πολύς. Πήρε φόρα και έπεσε στο νερό. Το νερό ήταν κάπως κρύο, όμως γρήγορα το συνήθισε και κολύμπησε με κρόουλ μέχρι τον κυματοθραύστη. Ήξερε καλό κολύμπι, από μικρή έκανε μαθήματα κολύμβησης στην Πισίνα της Μόσχας.

Ανέβηκε στα ζεστά βράχια και με ευχαρίστηση άφησε το πρόσωπο και το σώμα της να τα κτυπά το ζεστό αεράκι. Στο αγκυροβόλιο είχε πολλά πλοία, μεγάλα και μικρά, ίσως καμιά δεκαριά. Η αμμουδερή παραλία ήταν γεμάτη παραθεριστές, ένας κόσμος που δεν έκανε τίποτα. Μακριά φαίνονταν τα βουνά. «Κόβουν τον ουρανό τα κορφοβούνια...», θυμήθηκε έναν στίχο για το Κόκτεμπελ. Πριν καιρό, στο τελευταίο έτος του Λογοτεχνικού Ινστιτούτου, είχε πάει με φίλους στην Κριμαία. Τα

βράδια ανάβανε φωτιές και τραγουδούσαν. Τη μέρα τη βγάζανε στη θάλασσα. Θυμάται ότι είχαν συμφωνήσει με τις τοπικές αρχές να τους επιτρέψουν να κατασκηνώσουν στους πρόποδες του βουνού σε προστατευμένη περιοχή και σε αντάλλαγμα έπρεπε να προσέχουν το δάσος από τους πρωτόγονους τουρίστες που άναβαν φωτιές. Πλάκα είχε. Εδώ όμως τα βουνά ήταν διαφορετικά. Όχι τόσο ψηλά, όπως στην Κριμαία. Με φόντο τον ουρανό, διακρινόταν καθαρά η τεθλασμένη γραμμή των κορφοβούνιων. Γύρισε και κοίταξε την πλαζ. Φαντάστηκε πώς τη βλέπανε απ' εκεί. Καλλίγραμμη, ψηλή, με πλούσια κόκκινα μαλλιά. Σίγουρα οι άντρες πήραν φωτιά τώρα κοιτώντας την. Άξαφνα πρόσεξε στο νερό μια ομάδα αντρών, σαν κοπάδι από φώκιες, που κολυμπούσαν προς τη μεριά της. Ποτέ της δεν είχε δει φώκιες στο νερό, αλλά τώρα φαντάστηκε πως να, έτσι κολυμπούν, ξεφυσώντας και ανασηκώνοντας τις μυστακοφόρες μούρες τους και προσέχοντας τι υπάρχει μπροστά τους. Η σύγκριση των αντρών με τις φώκιες της άρεσε. Βούτηξε γελώντας στο νερό, φωνάζοντας στον ηλιοκαμένο τύπο που την πλησίαζε πρώτος: «Πιάστε με!», μα πού να τη φτάσει! Έμεινε η «φώκια» να αγκομαχά στα βράχια και σύντομα έφτασαν κοντά του καμιά δεκαριά ακόμα τέτοιοι τύποι που ήθελαν να γνωριστούν με την καλλίγραμμη μορφονιά με το μπικίνι.

Στην επιστροφή η Σόνια, με την άκρη του ματιού της, ένιωσε πάνω της τα γεμάτα θαυμασμό βλέμματα των αντρών και προσπαθούσε να μη δίνει σημασία στα κορναρίσματα των αυτοκινήτων. Ωραία είναι να είσαι νέα, ανεξάρτητη και όμορφη. Το ότι ήταν όμορφη δεν είχε την παραμικρή αμφιβολία. Πρόσωπο με φαρδιά μήλα, μικρή, λεπτή σαν σμιλεμένη μυτούλα, διάπλατα ανοιχτά πράσινα μάτια. Το χαμόγελό της το χαλούσε λιγάκι ένα μικρό αραίωμα στα δόντια, όμως με τον καιρό κατάλαβε πως αυτό είναι μια ιδιαιτερότητά της, ένα σημάδι δικό της. Της είχαν προτείνει να διορθώσει αυτή την κακοτεχνία βάζοντας καπάκια από πορσελάνη. Το σκέφτηκε, το ξανασκέφτηκε και στο τέλος αρνήθηκε. Καλλονές με λευκά δόντια και χολιγουντιανό χαμόγελο είχε πολλές, όμως αυτή με την ιδιαιτερότητά της ήταν μοναδική.

Από έναν γέρο πλανοδιοπώλη αγόρασε μπανάνες και βερίκοκα. Το

βράδυ έφτιαξε τσάι, έβγαλε ένα μικρό βαζάκι με μέλι, αφρόγαλα και σκάρωσε δείπνο με τρία μικρά μπισκότα. Όλα φερμένα απ' τη Μόσχα. Και χορταστικά και οικονομικά.

Δεν άναψε την τηλεόραση, αλλά βυθίστηκε με ευχαρίστηση στην ποίηση της Άννας Αχμάτοβα. Πάντα κουβαλά μαζί μαζί της έναν μικρό τόμο με ποιήματα της αγαπημένης της ποιήτριας. «Εκείνο τον καιρό φιλοξενούμενη ήμουνα στη γη...». Διάλεξε τη σελίδα διακόσια τέσσερα. Της άρεσε αυτό το παιχνίδι: να ανοίγει το βιβλίο σε μια σελίδα που έβρισκε στην τύχη και να ταυτίζει τα ποιήματα με τον εαυτό της, με τη δική της ζωή. Αυτή τη φορά της έπεσε το ποίημα: «Στην άκρη της θάλασσας», που το είχε χιλιοδιαβασμένο, αλλά που αυτό δεν το έκανε λιγότερο αγαπημένο:

Οι κολπίσκοι κεντούσανε κάτω τις ακτές
Όλα τα ιστιοφόρα φύγανε στη θάλασσα
Κι εγώ στέγνωνα την αλμυρή κοτσίδα μου
Ένα βέρστι απ' την ακτή σ' ένα λείο βράχο
Πράσινα ψάρια πλέανε κοντά μου
Λευκοί γλάροι πετούσαν στη μεριά μου
Κι ήμουν τολμηρή, ατίθαση και χαρωπή
Κι ούτε που το ' ξερα πως αυτό είναι η ευτυχία.

Όσες φορές και να διαβάσει αυτό το ποίημα πάντα νιώθει συγκίνηση, ανακατεμένη με θαυμασμό. Φαντάζεται τον εαυτό της ξαπλωμένο στα ζεστά βράχια. Μιλάει στα πράσινα ψάρια και στους λευκούς γλάρους. Και κάπου εκεί, σε κάποιο ιστιοφόρο, είναι ένας μελαχρινός, τρυφερός πρίγκιπας. Παραμύθια! Ανοησίες! Ο καιρός των τρυφερών πριγκίπων πέρασε ή μάλλον ακόμα δεν είχε αρχίσει. Ούτε στην εποχή της Αχμάτοβα υπήρχαν κι ίσως και ποτέ να μην υπήρξαν. Όμως θέλει, ω, πόσο το θέλει, να πιστεύει στο παραμύθι αυτό. Σ' αυτό ο πρίγκιπας είχε πεθάνει, έτσι δεν έχει και τόση σημασία αν υπήρξε ή όχι. Το σημαντικό είναι ότι τον ονειρευόταν. Έτσι κι αυτή, η Σόνια Μπαράνοβα, επιμελήτρια βιβλίων ενός γνωστού εκδοτικού οίκου, ονειρεύεται τον πρίγκιπά της. Πού να είναι; Στον εκδοτικό ερχόντουσαν ποιητές που

είχαν ζήσει τη ζωή τους, που δεν ήταν καθόλου πρίγκιπες. Νεαροί; Υπάρχουν βέβαια νεαροί, όμως αυτοί δεν είχαν χρήματα ούτε τα δικά τους βιβλία να εκδώσουν.

Χτύπησε το τηλέφωνο τόσο δυνατά, ώστε την τρόμαξε. Στο ακουστικό μια ευχάριστη φωνή βαρύτονου τη χαιρετάει στα αγγλικά:

- Καλησπέρα σας!

- Ποιος είναι; ρωτάει η Σόνια στα ρωσικά.

- Εγώ; Ένας ποιητής, απάντησε ο βαρύτονος τώρα στα ρωσικά με καυκάσια προφορά.

- Αντίο σας, ποιητά!

Για φαντάσου, τηλεφωνεί κατευθείαν στο δωμάτιό της γυρεύοντας να πιάσει γνωριμία. Με ποιαν; Με μια κοπέλα ή με μια πουτάνα; Δεν θα μπορούσε να βάλει έξω από την πόρτα της τριαντάφυλλα ή κανένα κλωναράκι ροδοδάφνης; Πόσο απλοϊκός, ένα τηλεφώνημα και νομίζει ότι η κοπέλα θα τρέξει αμέσως ή ακόμα θα πάει κατευθείαν στο δωμάτιό του. Μ' αυτό το πλευρό να κοιμάται! Έκλεισε το τηλέφωνο κι άρχισε να ζωγραφίζει μια κοκκινομάλλα ξαπλωμένη στα βράχια καταμεσής στη γαλάζια θάλασσα. Τα κατάφερνε πάντα με το σχέδιο. Έτσι και τώρα, η κοκκινομάλλα ξαπλωμένη στα βράχια ατενίζει στοχαστικά το πέλαγος σαν γοργόνα.

Δεν κατάλαβε πώς την πήρε ο ύπνος και καλά που ξύπνησε πριν ανατείλει ο ήλιος. Πλύθηκε βιαστικά κι έτρεξε στην πλαζ. Διασταύρωσε με κόκκινο χωρίς να βιάζεται, η πόλη ακόμα κοιμόταν. Στην άλλη πλευρά του δρόμου σταμάτησε ένα αυτοκίνητο κι ο ταξιτζής, γύρω στα πενήντα, της άνοιξε χαρούμενα την πόρτα:

- Φύγαμε;

- Χωρίς εμένα.

Πώς συμβαίνει να μιλάνε όλοι ρωσικά; Και πώς την κόβουν αμέσως για Ρωσίδα; Ευτυχώς που μόλις συναντούν άρνηση, δεν επιμένουν και φεύγουν αμέσως.

Τουρτουρίζοντας μπήκε στα ψυχρά νερά, αλλά ξεπερνώντας το κρύο που ένιωσε, βούτηξε απότομα και κολύμπησε γρήγορα μέχρι τον κυματοθραύστη. Σκαρφάλωσε στα δροσερά βράχια κι έμεινε να περι-

μένει την ανατολή του ήλιου. Εκεί δίπλα ήταν ένας ψαράς με αδιάβροχο και με ένα πλατύγυρο ψάθινο καπέλο. Κοίταξε προσεχτικά, ήταν ένας γέρος. Πώς ήρθε εδώ ντυμένος; Βάρκα εκεί κοντά δεν υπήρχε. Μήπως τον είχε φέρει κάποιος; Πλησίασε τον γέρο και τον χαιρέτησε μηχανικά:

- Καλημέρα σας, πώς φτάσατε ως εδώ;

Ο γέρος την κοίταξε με έκπληξη και χαμογέλασε. Κατάλαβε ότι δεν καταλάβαινε ρωσικά και επανέλαβε τον χαιρετισμό της στα αγγλικά.

- Καλημέρα, απάντησε ο γέρος.

Ήξερε ήδη από τον τουριστικό οδηγό ότι στα ελληνικά αυτό σημαίνει ότι σου εύχονται να έχεις καλή μέρα. Την ίδια στιγμή ο γέρος μίλησε κι αυτός αγγλικά.

- Με λένε Σπύρο, εσάς πώς σας λένε, κυρία;

- Σόνια, Σοφία. Πώς φτάσατε ως εδώ;

Ο Σπύρος της εξήγησε πρόθυμα ότι φοράει το μαγιό του στην παραλία, βάζει τα ρούχα του σ' έναν μεγάλο πλαστικό κουβά και κολυμπά σπρώχνοντας μπροστά του τον κουβά.

- Ναι, αλλά ψάρια πιάσατε;

Σ' ένα πιο μικρό κουβαδάκι υπήρχαν ψάρια, κάτι σαν το μπαρμπούνι της Μαύρης Θάλασσας.

Ενώ μιλούσε με τον ψαρά, πέρα στον ορίζοντα ξεπρόβαλε ο ήλιος. Ένα μπλε κότερο με πανιά ξεχώρισε από την ακτή και έτρεξε στο ανοιχτό πέλαγος.

- Πόση ομορφιά! Η ανατολή κι ένα λευκό ιστιοφόρο τρέχει να συναντήσει τον ήλιο, αναφώνησε η Σόνια.

- Είναι ο εγγονός μου ο Άδωνης, δικό του είναι το κότερο. Πάει στην Ελλάδα, στα νησιά.

- Μόνος;

- Του αρέσει να ταξιδεύει μόνος στη θάλασσα. Κάνει βουτιές, ψάχνει να βρει θησαυρούς της θάλασσας.

- Μα είναι επικίνδυνο αυτό. Το διάβασα.

- Ναι, είναι επικίνδυνο να βγαίνεις στη θάλασσα μόνος σου. Αλλά

έτσι του αρέσει. Παίρνει άδεια και ταξιδεύει με το μικρό του κότερο. Μόνος του το έφτιαξε. Εντάξει, τον βοήθησα κι εγώ λιγάκι.

- Και πώς ονομάζεται το κότερο του Άδωνη;

- «Άννα», προς τιμήν της γιαγιάς του.

«Πόσο ενδιαφέρον ακούγεται», σκέφτηκε η Σόνια. «Έτσι καμιά φορά να βγει κανείς στα ανοιχτά με το κότερο».

Αποχαιρέτησε τον γέρο, ευχήθηκε στον εγγονό του καλό ταξίδι και κίνησε για την παραλία.

- Σοφία, σας περιμένω αύριο να δούμε μαζί την ανατολή του ήλιου.

- Ευχαριστώ, φώναξε χαρούμενα. Καλή ψαριά!

Και πέρασαν οι μέρες. Το πρωί στην παραλία, μετά εκδρομές στα όμορφα μέρη της Κύπρου. Στα μοναστήρια, στο αρχαίο θέατρο του Κουρίου, στα Λεύκαρα, το πασίγνωστο για τα κεντήματά του χωριό, στα βουνά του Τροόδους. Έμαθε τη Λεμεσό και τα βράδια άφηνε τον εαυτό της να κάνει βόλτες στους δρόμους και να απολαμβάνει το παγωτό της. Απέκρουε εύκολα και με χιούμορ το φλερτ των κύπριων αντρών. Πολλοί ταξιτζήδες είχαν ήδη προσέξει αυτή την κοκκινομάλλα κοπελίτσα και μάλιστα της πρότειναν να την πάρουνε μια βόλτα ή να την πετάξουν κάπου. Αλλά με τον γέρο Σπύρο είχε πιάσει μεγάλες φιλίες, κι αυτός της χάριζε ψάρια από την πρωινή ψαριά του, που εκείνη μετά τα έψηνε στην κουζινίτσα της. Τα βράδια ζωγράφιζε στο τετράδιό της κυπριακά τοπία, όμως πιο συχνά εκείνο το γαλάζιο γιοτ με τα λευκά πανιά. Και απολάμβανε... απολάμβανε τα ποιήματα της Άννας Αχμάτοβα:

Ο ήλιος κειτόταν στο βυθό του πηγαδιού
Σαρανταποδαρούσες λιάζονταν στις πέτρες
Και κυλούσανε οι αγκαθόμπαλες
Σαν καμπούρηδες κλόουν χοροπηδώντας
Και ψηλά ανεβασμένος ο ουρανός
Σαν τον μανδύα της Παναγίας γαλανός.

Της μένανε τρεις μέρες ακόμα. Το πρωί, ως συνήθως, κολύμπησε μέχρι τον κυματοθραύστη, όμως εκεί δεν υπήρχε κανείς. Για πρώτη φορά ο γέρος με το καλάμι του δεν ήταν εκεί. Γιατί άραγε ο Σπύρος δεν

της είχε πει ότι σήμερα δεν θα ερχόταν; Με μια ανησυχία στην ψυχή, η Σόνια δεν έμεινε να περιμένει την ανατολή του ήλιου και γύρισε πίσω. Πίσω στην παραλία πήγε στην αποβάθρα, πλησίασε τους ψαράδες κι άρχισε να τους ρωτά:

- Ψάχνω τον Σπύρο, μήπως ξέρει κανείς πού είναι; Γιατί δεν είναι στον κυματοθραύστη;

- Ο Σπύρος είναι πολύ στενοχωρημένος. Χάθηκαν τα ίχνη του εγγονού του. Το γιοτ του έφυγε από την Ελλάδα, αλλά χάθηκε η επικοινωνία μαζί του.

Τι είναι αυτό πάλι! Γιατί; Στο ποίημα «Στα βάθη της θάλασσας» το βασιλόπουλο πνίγεται. Όμως ο Άδωνης δεν είναι το βασιλόπουλό της! Ούτε καν τον γνώρισε. Μα γιατί, γιατί της έρχεται να βάλει τα κλάματα;

- Και πού μπορώ να βρω τον Σπύρο;

- Το πρωί σήμερα θα πήγαινε με άλλο γιοτ, με τους φίλους του Άδωνη, να ψάξει τον εγγονό του.

«Βοήθα, Θεέ μου, βοήθα με να προλάβω το κότερο», παρακαλούσε μέσα της όσο έτρεχε για το ξενοδοχείο, και μετά με το ταξί προς το λιμάνι. Μετά κατάλαβε πως ούτε καν ήξερε πού να ψάξει τον Σπύρο και τους φίλους του εγγονού του.

Στη μαρίνα είχε πολλά κότερα, πώς να έβρισκε ανάμεσά τους εκείνο που έψαχνε, αφού ούτε καν το όνομά του ήξερε; Η Σόνια στεκόταν με την ελπίδα ότι θα την έβλεπε ο Σπύρος και οι φίλοι του. Δύσκολο ήταν να μην προσέξει κανείς ένα κορίτσι μόνο του, με λαμπερά κατακόκκινα μαλλιά, με ένα χρωματιστό φορεματάκι και με μια πορτοκαλιά τσάντα στο χέρι. Ξαφνικά στην είσοδο του λιμανιού εμφανίστηκε ένα φανταχτερό μπλε γιοτ με λευκό πανί. Όταν πλησίασε, η Σόνια είδε ότι στο σκάφος ήταν γραμμένο το όνομα «Άννα». Πίσω από το τιμόνι στεκόταν ένας νέος με άσπρη φανέλα και σορτς. Ήταν εκείνος που την είχε βοηθήσει την πρώτη ημέρα που ήρθε στην Κύπρο να διασταυρώσει τον δρόμο. Και τώρα της κουνούσε το χέρι και χαμογελούσε, όπως στην πρώτη τους συνάντηση, όταν την είχε πάρει από το χέρι και την οδήγησε ανάμεσα στα διερχόμενα αυτοκίνητα που φρενάριζαν απότομα.

***

Αυτή την ιστορία την άκουσα από τον Μιχάλη, τον κύπριο φίλο μου, που μου γνώρισε τον Σπύρο τον ψαρά. Δυστυχώς δεν τα κατάφερα να δω τη Σόνια, τον Άδωνη και την Άννα, την κορούλα τους. Κατοικούν στα περίχωρα της Μόσχας και έρχονται στην Κύπρο μόνο στις καλοκαιρινές διακοπές. Αλλά τη Σόνια την ξέρω καλά, μια και είναι η επιμελήτρια των πρόσφατων βιβλίων μου. Κι ακόμα, μας ενώνει και τους δυο η αγάπη μας για την Άννα Αχμάτοβα και πιστεύουμε ότι στη γαλάζια θάλασσα συμβαίνουν πράματα και θάματα.

Η έκπληξη της Τζένις

I

Όταν αποχαιρετούσανε στο αεροδρόμιο τον Τζέρρυ για το Λονδίνο, ο Νικόλας δάκρυσε, πράγμα που ξάφνιασε την Αμάντα. Ο Νίκος είχε θυμηθεί που κάποτε, όταν ήταν δώδεκα χρονών, έφυγε κι αυτός στο Λονδίνο. Μια μέρα πριν φύγει, ο πατέρας του τον φώναξε στο δωμάτιό του, τον έβαλε μπροστά του και του είπε:

- Νικόλα, αύριο φεύγεις για το Λονδίνο. Θα συνεχίσεις τις σπουδές σου εκεί. Θα τελειώσεις το σχολείο και θα μπεις στο πανεπιστήμιο. Θα γίνεις νομικός.

Είχε φοβηθεί τότε. Ο πατέρας του τον είχε αποκαλέσει για πρώτη φορά Νικόλα, σαν να ήταν μεγάλος, ενώ ως τότε τον φωνάζανε Νίκο.

- Όχι, μπαμπά! Θέλω να γίνω φαρμακοποιός σαν κι εσένα.

Στο Λονδίνο ο Νικόλας τα κατάφερε, τελείωσε το σχολείο, μπήκε στο πανεπιστήμιο και τελείωσε φαρμακοποιός. Γύρισε στην Κύπρο με την Αμάντα, τη γυναίκα του.

Διώχνοντας τη στιγμιαία συγκίνηση, ο Νίκος είπε στον Τζέρρυ καθώς τον αποχαιρετούσε:

- Το Λονδίνο είναι μεγάλη πόλη, έχει μεγάλες δυνατότητες. Να είσαι καλός φοιτητής και θα έχεις την εκτίμηση των άλλων. Το πού θα ζήσεις μετά και το πού θα δουλέψεις, δεν έχει σημασία. Μπορεί να μείνεις και στο Λονδίνο, μπορεί και να γυρίσεις στην Κύπρο. Θα βρεις τη θέση σου αν είσαι καλός φοιτητής.

- Κατάλαβα, μπαμπά, απάντησε κοφτά ο Τζέρρυ.

- Πήγαινε και να θυμάσαι: το πιο σημαντικό είναι να παραμείνεις άνθρωπος.

Πόσο απλά λόγια κι ωστόσο τόσο σωστά. Όσο συχνά κι αν τα λέμε, ποτέ δεν θα πάψουν να είναι σημαντικά και αυθεντικά, αν τα πεις στον σωστό τόπο και τη σωστή ώρα.

2

Η Αμάντα δεν είχε συγκινηθεί καθόλου, αντίθετα, ήταν πολύ περήφανη που ο μεγάλος της γιος θα σπούδαζε στην πατρίδα της. Τώρα θα ήταν και δική του πατρίδα, εξάλλου είχε και πολλούς συγγενείς στην Αγγλία. Είχε τις αδελφές της Λουίζα και Τζούντιθ. Κι ακόμα, τώρα είχε και δικό της εισόδημα εκεί. Ο θείος της, απ' τη μεριά της μητέρας της, της είχε αφήσει μια κληρονομιά. Δεν είχε παιδιά, γι' αυτό και πήραν όλοι οι συγγενείς από κάτι. Όσο ζούσε ήταν τσιγγούνης, αλλά πεθαίνοντας έγινε γενναιόδωρος. Αγόρασαν με τη Λουίζα ένα σπιτάκι στα περίχωρα του Λονδίνου, το νοικιάζουν και κάθε χρόνο κάτι μπαίνει στον λογαριασμό του Λονδίνου. Καμιά φορά η Αμάντα μπορεί να πει στον άντρα της απερίσκεπτα:

- Έχω δικά μου λεφτά.

- Έχουμε οικογένεια και κοινό νοικοκυριό, απαντάει αυτός.

Ο Νίκος καταλαβαίνει ότι η Αμάντα είναι περήφανη που έχει προσωπικό κεφάλαιο κι ότι μπορεί να το ξοδέψει για την οικογένειά της, για τις σπουδές του γιου τους, του Τζέρρυ.

Πόσο σημαντικό είναι στον κόσμο αυτό να έχεις μια κάποια ανεξαρτησία: από την οικογένεια, από τον σύζυγο, από τα παιδιά, τους συγγενείς κι από τον υπόλοιπο κόσμο επιτέλους! Πόσο σημαντικό είναι και για την ίδια να βοηθά τους δικούς της.

3

Ο Τζέρρυ στεκόταν δίπλα στους γονείς του και περίμενε ανυπόμονα να καλέσουν την πτήση του. Οι πιο βασικές δυσκολίες ήταν πλέον παρελθόν. Είχε εισαχθεί στην οικονομική σχολή σ' ένα από τα καλύτερα πανεπιστήμια. Εμπρός! Για το Λονδίνο! Το σχολείο, η κηδεμονία των

γονιών του, η επαρχιώτικη Λεμεσός, όλα πια μένανε πίσω. Σχεδόν. Ποθούσε να πετάξει επιτέλους πάνω ψηλά κι από εκεί να κοιτάξει κάτω και να πει στον εαυτό του «είμαι ελεύθερος!», μα κάτι του λέει ο πατέρας του. Να, τα μάτια του που υγράνθηκαν. Μπα, έγινε μελοδραματικός τώρα; Μα όχι, δεν μπορεί! Ο πατέρας του είναι άνθρωπος της δράσης και όχι ένας συναισθηματικός ρομαντικός. Η μητέρα του τον κοιτάει με θάρρος, χαίρεται που ο γιος της πάει στην πόλη της νιότης της, στο Λονδίνο. Οι γονείς του περιμένουν να ακούσουν τι θα τους πει ο Τζέρρυ καθώς θα τους αποχαιρετά. Μα τι να τους πει; Έχουν ειπωθεί τα πάντα. Ξέρει πού πάει και τι επιδιώκει. Κάποιοι φίλοι του μείνανε στην Κύπρο, άλλοι φύγανε στο Λονδίνο για σπουδές. Θα έρθει και η Ντόροθι. Θα έχει μαζί του το κορίτσι του. Ξακουστή η σχολή του, σαγηνευτικό, μαγικό και άγνωστο το μέλλον. Πού να μείνει; Σε φοιτητική εστία άραγε; Ίσως να νοικιάσει διαμέρισμα με κανέναν άλλο; Όλα θα κανονιστούν, χρόνος υπάρχει, μέχρι να ξεκινήσει η χρονιά έχει ακόμα μια βδομάδα ακριβώς.

- Πατέρα, να πάω;

- Πήγαινε, Τζέρρυ, απάντησε και για τον πατέρα του η Αμάντα. Μόλις προσγειωθείτε, να μας τηλεφωνήσεις αμέσως. Θα έρθω κι εγώ σε τρεις μέρες, θα σου νοικιάσουμε διαμέρισμα.

- Δωμάτιο! Ξεχωριστό διαμέρισμα στο Λονδίνο δεν μπορούμε, έβαλε τα πράγματα στη θέση τους ο Νίκος.

- Να προσέχετε, ξέφυγε του Τζέρρυ καθώς απομακρυνόταν.

Σε λίγο θα κάθεται στο παραθυράκι και θα ονειρεύεται την καινούργια του ζωή, την επικείμενη συνάντηση με την Ντόροθι στο Λονδίνο. Και απόψε που θα πάει σε κάποια παμπ και θα πιει ένα ποτήρι πραγματική λονδρέζικη μπίρα. Κι ίσως γνωρίσει και καινούργιους φίλους. Ή καμιά Αγγλιδούλα. Το κορίτσι του θα έρθει σε μια βδομάδα ακριβώς. Μπροστά του ανοίγεται ένας νέος δρόμος, νέες ευκαιρίες και η...Ντόροθι. Ε, καλά τώρα. Τον περιμένει μια καινούργια ζωή.

4

Είναι μια συνηθισμένη Κινεζούλα. Τη λένε Τζιέην Αυτοί οι φαντασμένοι Εγγλέζοι μεταφράζουν το όνομα Τζιέην κάτι σαν «νοικοκυριό». Πώς γίνεται έναν άνθρωπο και πολύ περισσότερο μια κοπέλα να τη φωνάζουν με αυτή τη λέξη; Στην Κίνα το όνομά της θα πει ότι η γυναίκα αυτή αγαπά το σπίτι της, θα δημιουργήσει ένα ζεστό σπιτικό. Όμως μπορείς να το εξηγήσεις αυτό στους Άγγλους; Γι' αυτό η ίδια ονομάζει τον εαυτό της Jenice! Τζένις. Ένα ηχηρό όνομα. Από μικρή πηγαίνει σχολείο στην Αγγλία και τώρα μπήκε στο πανεπιστήμιο, στην οικονομική σχολή. Θα ζει και θα σπουδάζει στο Λονδίνο. Αυτό θέλει ο πατέρας της, ένας πολύ επιτυχημένος και πλούσιος επιχειρηματίας στη Σαγκάη. Θα μπορούσε να της νοικιάσει ξεχωριστό διαμέρισμα στο Λονδίνο, όμως αποφάσισε ότι θα μοιράζεται τον χώρο με άλλους φοιτητές. Έτσι είναι τέσσερις στο διαμέρισμα. Η Τζένις και τρεις νεαροί. Ο καθένας έχει το δωμάτιό του, μάλιστα ο Τζέρρυ έχει και δικό του μπάνιο, ενώ οι άλλοι έχουν κοινό. Της αρέσει ο Τζέρρυ. Η μύτη του είναι χοντρή, νοτιοευρωπαϊκή, όμως εκεινής της αρέσει. Μίλησε ήδη στον πατέρα της κι αυτός θα καλέσει τον Τζέρρυ να πάει στη Σαγκάη στις διακοπές. Στον νεαρό δεν είπε τίποτα ακόμα, αλλά θα του το πει το δίχως άλλο. Σε αντίθεση με τα άλλα παιδιά, ο Τζέρρυ της δίνει πολλή σημασία. Η αλήθεια είναι ότι αρνιέται κατηγορηματικά να φάει μαζί της. Τον κάλεσε μια μέρα στο δωμάτιό της και προσπάθησε να του δώσει να φάει κινέζικο ρύζι με γαρίδες. Μόλις έβαλε την κατσαρόλα στο τραπέζι, ο Τζέρρυ το 'βαλε στα πόδια. Ίσως επειδή είχε δει στο δωμάτιό της έναν μικρό αρουραίο, που ξαφνικά είχε πεταχτεί πάνω στο τραπέζι. Εκείνη τον είχε βγάλει «Τζόνι». Στον Τζόνι αρέσουν τα ψίχουλα που μένουν μετά το φαγητό. Τυχαίνει να σπρώχνει η ίδια με το δάχτυλό της τα υπολείμματα ρυζιού από το τραπέζι στο πάτωμα για τον Τζόνι. Όταν βαριέται του φωνάζει «Τζόνι, Τζόνι, βγες καθαρματάκι! Δες πόσα ψίχουλα έχει; Ποιος θα τα μαζέψει στη θέση σου;». Αν αυτός ο Αγγλοκύπριος είχε αγαπήσει τον Τζόνι, θα μπορούσε και να τον παντρευτεί. Τον Τζέρρυ φυσικά. Κι ο πατέρας της θα τους αγόραζε διαμέρισμα στο Λον-

δίνο. Όχι, θα έπρεπε πρώτα να τον δει τον Τζέρρυ, αλλιώς δεν θα δεχόταν να του έδινε την κόρη του για γυναίκα του. Θέλει κι αυτή να γνωρίσει τους συγγενείς του μελλοντικού συζύγου της. Παρόλο που στην Κίνα συχνά οι γονείς τα συμφωνούν για τον γάμο όταν τα παιδιά είναι ακόμα μικρά και μόνο λίγο πριν τον γάμο ο νέος και η νέα γνωρίζουν ο ένας τον άλλο. Ναι, μα τώρα δεν μένει στην Κίνα και θα πρέπει μόνη της να τα κανονίσει όλα. Η Τζένις είχε ήδη συναντηθεί στο Λονδίνο με την Αμάντα, τη μητέρα του Τζέρρυ. Καλή ήταν, χαμογελαστή, πολύ φιλική γυναίκα. Ο πατέρας του όμως, σύμφωνα με τον Τζέρρυ, ήταν ένα σοβαρός Κύπριος. Πρέπει οπωσδήποτε να πάει στην Κύπρο για να γνωρίσει τον μελλοντικό πεθερό της. Θα προσκαλέσει τον φίλο της στην Κίνα και θα του πει ότι θα ήθελε να επισκεφθεί την Κύπρο. Με τον Τζόνι όμως τι θα έκανε; Ο Τζέρρυ, όπως φαίνεται, φοβάται τους αρουραίους. Κι αν αγόραζε ένα μικρό κλουβί κι έπαιρνε το ζωάκι μαζί της στην Κύπρο; Α, θα ήτανε πολύ ωραία οι τρεις τους.

- Τζέρρυ, γιατί δεν αγαπάς τον Τζόνι; Είναι τόσο χαριτωμένος!

- Εμείς δεν συνηθίζουμε να συμβιώνουμε με τα ποντίκια. Εσείς στην Κίνα αγαπάτε τα ποντίκια;

- Τι θα πει τα αγαπάμε! Εμείς τα τρώμε. Όταν παχύνουμε τον Τζόνι, μετά θα μπορούμε να φτιάξουμε μια υπέροχη σούπα με το κρέας του.

Ο χαζούλης! Έτρεξε στην τουαλέτα. Για φαντάσου! Φοβάται τα ποντίκια και τρέχει να κρυφτεί ακόμα κι απ' τον Τζόνι.

5

Ήταν τέλη του Σεπτέμβρη κι ακόμα έκανε αρκετή ζέστη, που όμως αντέχεται. Μπορείς να κάνεις τον περίπατό σου πλάι στη θάλασσα. Ο μικρός τους γιος, ο Κρίστιαν, κάνει μαζί με τους φίλους του θαλάσσιο σκι κοντά στην ακτή. Για δες τον κόλπα που κάνει! Στριφογυρίζει μαζί με το πανί, κάνει μερικούς κύκλους στον αέρα και μετά πάνω στο κύμα. Η Αμάντα διάλεξε μια στιγμή που ο άντρας της ήταν στα κέφια του.

- Νίκο, σε λίγο ο Τζέρρυ θα έχει τις τελευταίες του διακοπές. Θέλει

να έρθουν με την Τζένις. Τι λες;

- Μπα, ο μικρός έχει καινούργια φίλη;

- Όλα αυτά τα χρόνια νοικιάζουν σπίτι μαζί με την Τζένις. Όμως η φίλη του είναι η Ντόροθι.

- Ξέρω τους γονείς της Ντόροθι και μάλιστα ο Αντρέας είναι φίλος μου, το ξέρεις αυτό. Η Ντόροθι θα έρθει στην Κύπρο, στους γονείς της. Η Τζένις; Τι είναι;

- Είναι απλώς φίλοι. Η κοπέλα θέλει να γνωρίσει την Κύπρο, γιατί να μην την καλέσουμε; Αφού κι αυτή έχει καλέσει τον Τζέρρυ να πάει στην Κίνα.

- Δεν έχω αντίρρηση. Θα μιλήσω μετά με τον γιο μας.

Ο Τζέρρυ και η Ντόροθι χωρίζουν, μα αυτό ο Νίκος δεν το ξέρει ακόμα. Το κορίτσι επιστρέφει στην Κύπρο, ενώ ο Τζέρρυ μετά την αποφοίτησή του θα μείνει στο Λονδίνο. Και η Τζένις; Είναι απλώς μια φίλη; Ή μήπως αντί φίλη είναι φιλενάδα του; Θα θέλει να την παντρευτεί ο Τζέρρυ; Και η Αμάντα θα έχει εγγονάκια Κινεζάκια; Και γιατί όχι; Όχι, καλύτερα να παντρευτεί την Ντόροθι. Είναι πολύ καλό κορίτσι. Γλυκιά, με λεπτούς τρόπους, πραγματική Κυπρία. Όμως κάτι δεν πάει καλά μαζί τους. Η Ντόροθι έχει κιόλας επιστρέψει στη Λεμεσό, πώς να του το πει αυτό;

- Νίκο, σ' αρέσει η Κίνα; Θα ήθελες να την επισκεφτείς;

- Ναι, γιατρέ! έτσι της απαντάει όταν του κάνει ανόητες ερωτήσεις.

Είναι δυνατόν να θέλουν να πάνε στην Κίνα; Για ποιο λόγο; Είναι πολύ ακριβά κι εξάλλου είναι πολύ μακριά.

Σ' αυτή τη ζωή όλα έχουν το νόημά τους. Και η ερώτηση της Αμάντας για την Κίνα έχει κι αυτή το νόημά της, όμως ο Νίκος για την ώρα δεν το υποψιάζεται.

6

Ο Τζέρρυ ανάπνευσε βαθιά με ανακούφιση βγαίνοντας από το πανεπιστήμιο στον δρόμο. Έδωσε την τελευταία εξέταση. Άφησε πίσω του τέσσερα χρόνια σπουδών. Ζήτω! Μετά και την πρακτική εξάσκηση

σε γνωστή ελεγκτική εταιρεία, η οποία και τον προσέλαβε· έχει έναν μισθό που δεν είναι άσχημος για αρχή. Αλλά το κυριότερο, είναι πλέον ελεγκτής! Δεν θα έλεγε ότι είναι και το αγαπημένο του επάγγελμα, όμως έχει προοπτικές. Πρώτο του μέλημα είναι να μετακομίσει πιο κοντά στην καινούργια του δουλειά. Για την ώρα ο μισθός δεν του φτάνει για ενοίκιο και φαγητό, όμως σταδιακά οι απολαβές του θα αυξάνονται. Τώρα χρειάζεται το διαμέρισμα. Δεν μπορεί να συνεχίσει να ζει με τους φοιτητές και με την Κινέζα. Εξαιτίας της χώρισε με την Ντόροθι που τόσο του άρεσε. Αλλά στην τελευταία τους κουβέντα που κάνανε του είπε ότι δεν θέλει να μείνει στην Αγγλία και επιστρέφει στην Κύπρο. Για την Τζένις δεν είπε λέξη, αν και ο Τζέρρυ ξέρει πως αιτία ήταν η Κινέζα. Μα πώς μπορούσε να της περάσει τέτοια ιδέα! Αυτός με την Τζένις! Αδιανόητο. Και γιατί αδιανόητο; Μα για τον απλούστατο λόγο ότι δεν του αρέσει, είναι ακατάστατη. Το τραπέζι και το πάτωμα είναι γεμάτο αποφάγια και ο αρουραίος πάει κι έρχεται. Στην αρχή ήταν ένας μικρός Τζόνι που έτρωγε τα ψίχουλα. Όμως ο Τζόνι μεγάλωσε κι έγινε Τζον, ένας γερός μαύρος αρουραίος με μια τραχιά μακριά ουρά. Τέτοιο φρικιό ακόμα και να τον δαγκώσει θα μπορούσε. Η Τζένις όμως τον αγαπά. Ο Τζον, μόλις δει τον Τζέρρυ τρέχει σαν δαιμονισμένος πάνω κάτω στο δωμάτιο. Από το πάτωμα στο τραπέζι και από το τραπέζι στο κρεβάτι. Εξαφανίζεται για λίγο κάτω από την κουβέρτα και μετά εμφανίζεται από το πουθενά στα πόδια του. Μπρρρ! Αυτός ο Τζον μάλλον θα κοιμάται τη νύχτα στο ίδιο κρεβάτι με την Τζένις. Μια φορά είχε βγει από το δωμάτιο και πήγε στην κουζίνα να φτιάξει τσάι και το μαύρο φρικιό τον είχε αρπάξει από το μπατζάκι προσπαθώντας να τον τραβήξει έξω απ' το δωμάτιο. Το τέρας! Αλλά άμα είσαι ανεκτικός, όπως του έμαθε η μητέρα του, τότε τα ποντίκια δεν τα πειράζεις. Γι' αυτό λοιπόν έλεγε διπλωματικά στην Τζένις:

- Του περιορίζεις την ελευθερία του Τζον, είναι καιρός να φτιάξει την οικογένειά του. Άσε τον ελεύθερο να φύγει.

Και η Τζένις, χωρίς να ιδρώνει τ' αυτί της, τον κοίταγε κάνοντας την αθώα περιστερά και του έλεγε:

- Ο ίδιος είναι που δεν θέλει να φύγει από κοντά μου. Μάλιστα τον

πήγα και στον κάδο των σκουπιδιών, αλλά μ' έναν τρόπο τα καταφέρνει κι έρχεται πίσω τη νύχτα. Η πόρτα είναι κλειστή και μόνο το παραθυράκι στον πέμπτο όροφο είναι ανοιχτό, όμως δεν μπορεί ένα ποντίκι να ανέβει στον πέμπτο και να μπει από το παραθυράκι. Τι λες, Τζέρρυ;

- Δεν μπορεί!

- Όταν υπάρχει αγάπη, όλα γίνονται. Ο Τζον μ' αγαπάει, εσύ θα μπορούσες να μπεις από το παράθυρο;

Απίστευτο! Η κινεζούλα Τζένις άρχισε να γίνεται ατόφια Ευρωπαία, είναι έτοιμη να δεχθεί τον Τζέρρυ στο δωμάτιό της τη νύχτα από το παράθυρο.

- Δεν ξέρω τι θα έκανα για χάρη του έρωτα, όμως μεταξύ μας δεν υπάρχει έρωτας, Τζένις.

- Γιατί δεν υπάρχει;! Εγώ είμαι έτοιμη για την αγάπη σου, Τζέρρυ.

Πώς να είναι κανείς ανεκτικός σε μια τέτοια κατάσταση; Με την ανατροφή που πήρε πρέπει να φερθεί με την αγγλική διπλωματικότητα.

- Ναι, μα ανάμεσά μας είναι ο Τζον, αστειεύτηκε ο Τζέρρυ, δεν με υποφέρει.

Το πρόσωπο της Τζένις κοκκίνησε, ομόρφυνε και για μια στιγμή φάνηκε στον Τζέρρυ ελκυστική.

Όταν η γυναίκα κοκκινίζει μπροστά σ' έναν άντρα σημαίνει ότι είτε του λέει ψέματα είτε τον θέλει παθιασμένα.

7

Ο Νικόλας επέστρεφε σπίτι από τη Λευκωσία πολύ αργά. Είχε συνομιλίες με μιαν αντιπροσωπεία γιατρών από τα Εμιράτα, μετά δείπνο στην ταβέρνα του φίλου του, του Λάμπρου. Έτυχε σήμερα να έρχεται και ο Τζέρρυ, αλλά ο Νίκος ήταν αναγκασμένος να βρίσκεται με την αντιπροσωπεία. Παρά το γεγονός ότι ήθελε να φτάσει μια ώρα αρχύτερα σπίτι, οδηγούσε όπως πάντα, όχι πολύ γρήγορα. Μπροστά στα φανάρια του αυτοκινήτου, κάτω στον δρόμο, διέκρινε καθαρά ένα μαύρο φίδι, ένα μέτρο περίπου, και φρέναρε απότομα. Το αυτοκίνητο

γλίστρησε και λίγο έλειψε να πέσει στο χαντάκι. Βγήκε και στάθηκε για λίγο για να ηρεμήσει. Για δες τι μπορεί να συμβεί! Σε δρόμο που τον κάνει πάνω από τριάντα χρόνια, στα καλά καθούμενα παραλίγο να κάνει δυστύχημα. Γιατί πάτησε φρένο; Είχε πράγματι δει φίδι; Έριξε το φως ενός φακού στους θάμνους πλάι στον δρόμο και είδε ένα ζευγάρι μαύρα φίδια. Οι ουρές τους ήταν πλεγμένες, τα κεφάλια τους στητά ψηλά. Τι είναι αυτό; Ζευγάρωμα ή επιθετικότητα; Ήξερε πως τα μαύρα φίδια της Κύπρου δεν είναι δηλητηριώδη, ωστόσο ποτέ δεν ξέρεις. Καλύτερα να μείνει μακριά τους. Σιχαινόταν τα ερπετά, αλλά πιο πολύ μισούσε τους αρουραίους. Αν ήταν να διαλέξει τι να είχε στο σπίτι του, αρουραίο ή φίδι, θα προτιμούσε να έχει σπίτι του ένα φίδι, με τον όρο ότι θα εξαφάνιζε τους αρουραίους.

Ο Νικόλας γύρισε στο αυτοκίνητο και συνέχισε το δρόμο του, πιο προσεκτικά τώρα. Σπίτι θα τον περίμενε ήδη ο γιος του. Ο Νικόλας ήταν περήφανος για τον Τζέρρυ, όπως κάποτε ήταν περήφανος για τον ίδιο και ο πατέρας του. Είχε αρέσει τότε στον πατέρα του το γεγονός ότι ο γιος του τελείωσε το πανεπιστήμιο κι επέστρεψε στην Κύπρο, και μάλιστα με την έγκυο αγγλίδα γυναίκα του. Ξεκίνησε να κτίζει το σπίτι του στον Πύργο και σύντομα γεννήθηκε και ο γιος του. Κρίμα που ο Τζέρρυ δεν θα παντρευόταν την Ντόροθι. Ο Αντρέας του είχε πει ότι τα παιδιά δεν ήταν πια μαζί. Και τώρα ο γιος του έρχεται με μια Κινέζα. Τι του είναι, φίλη, όπως λέει η Αμάντα; Φιλενάδα, όπως πιστεύει αυτός; Και γιατί να κουβαλήσει μια Κινέζα στην Κύπρο; Σε λίγο θα τη δει και θα τα καταλάβαινε όλα μόνος του. Σπίτι τον περίμενε το οικογενειακό τραπέζι. Το δεύτερο δείπνο μέσα σ' ένα βράδυ. Δεν μπορούσε να μην καθίσει στο τραπέζι, όμως τουλάχιστον θα προσπαθούσε να περιορίσει το ποτό.

Είκοσι λεπτά αργότερα, ο Νικόλας είδε επιτέλους στην κουζίνα μιαν ελκυστική Κινεζούλα. Κοντούλα, με τεράστια μάτια. Λεπτοκαμωμένη. Η κοπέλα χαμογέλασε δείχνοντας τα ολόλευκα δόντια της και τον χαιρέτησε σε άπταιστα αγγλικά:

- Γεια σας, ξέρω ότι είστε ο Νικόλας, έχω δει φωτογραφία σας. Εγώ είμαι η Τζένις.

Ο Νίκος έσφιξε το σχεδόν παιδικό αλλά δυνατό χέρι της, και μετά δεν κρατήθηκε και το έφερε στα χείλη του. Αχ βρε Τζέρρυ, τι κοπέλα είναι αυτή που βρήκες! Αν ήταν ο ίδιος στη θέση του, σίγουρα θα ερωτευόταν αυτή την ασιάτισσα καλλονή.

- Καλώς ήρθες στην Κύπρο, ελπίζω να σου αρέσει εδώ. Αλλά γιατί με την ποδιά; Σε αναγκάσανε να κάνεις δουλειές στην κουζίνα;

- Η Τζένις ήθελε να φτιάξει το αγαπημένο φαγητό του πατέρα της, είπε η Αμάντα.

Ο Νίκος ήξερε και καταλάβαινε από φαγητά και της πρότεινε αμέσως τη βοήθειά του, όμως η φιλοξενούμενή τους είπε ότι θα τα έκανε όλα μόνη της.

- Παρακαλώ, ας είναι μια έκπληξη από μένα για σας, ακόμα και τα υλικά τα έφερα από το Λονδίνο μέσα σε τσάντα ψυγείο. Πολύ θα ήθελα να σας αρέσει η σπεσιαλιτέ μου.

Και ορίστε, το τραπέζι στρώθηκε, κυπριακό κρασί και μεζέδες. Αμήχανος ο Τζέρρυ, χαμογελαστή η Τζένις, η καλλονή της Ανατολής, ενθουσιασμένη η Αμάντα και με συγκρατημένη ευγένεια ο Νικόλας. Η πρώτη πρόποση προς τιμήν της αγαπητής φιλοξενούμενης. Η συζήτηση άνετη, η διάθεση θαυμάσια. Τι άλλο χρειάζεται για να είναι μια βραδιά καλή; Πάνω απ' όλα καλή παρέα, οι άνθρωποι να νιώθουν συμπάθεια ο ένας για τον άλλο. Ο Νίκος πίστευε κιόλας ότι θα μπορούσε να αγαπήσει αυτή την Κινεζούλα σαν κόρη του. Και θα γινόταν κόρη του, αν ο Τζέρρυ αποφάσιζε να την παντρευτεί.

Και να, κάνει την εμφάνισή του το κύριο πιάτο. Η έκπληξη της Τζένις! Ροδαλά κομματάκια κρέας, με γλυκόξινη σάλτσα και πού και πού τρυφερό μπαμπού. Η κινέζικη κουζίνα είναι καταπληκτική, ποτέ σου δεν ξέρεις τι τρως! Το χοιρινό μοιάζει με ψάρι, το κοτόπουλο μυρίζει κρασί. Κάποτε ο Νίκος είχε δοκιμάσει σε κάποιο κινέζικο εστιατόριο στο Σαν Φρανσίσκο μια πολύ νόστιμη μακαρονάδα, η οποία ήταν τελικά ειδικά σκουλήκια εκτροφής. Έτσι και τώρα, παρόλο που δειπνούσε για δεύτερη φορά απόψε, δεν χόρταινε το πιάτο, συνοδεύοντάς το με μικρές γουλιές κρασί.

- Τζένις, ποτέ μου δεν έτυχε να φάω πιο νόστιμο κρέας. Άσε με να

μαντέψω. Κουνέλι είναι; Δεν μπόρεσε να κρύψει την περιέργειά του ο Νικόλας.

Η Τζένις χαμήλωσε το βλέμμα και του απάντησε με επιτηδευμένα επίσημο ύφος:

- Σας ευχαριστώ, σερ! Το κρέας αυτό ετοιμάστηκε βάσει της ειδικής συνταγής του πατέρα μου, είναι το κρέας του Τζον!

- Ποιανού Τζον; θορυβήθηκε ο Νικόλας.

- Είχα έναν μικρό αρουραίο που τον λέγανε Τζόνι, τον μεγάλωσα και μετά άρχισα να τον φωνάζω Τζον. Αυτό που φάγατε είναι το κρέας του. Του πατέρα μου του αρέσει να εκτρέφει αρουραίους και να τους μαγειρεύει με μια δική του συνταγή. Μου την έμαθε κι εμένα.

Βουβαμάρα, μετά έκρηξη οργής! Όλοι βγήκανε τρέχοντας από το δωμάτιο, άλλος στην τουαλέτα, άλλος έξω, αναποδογυρίζοντας καρέκλες και βγάζοντας άναρθρες κραυγές.

Στο τραπέζι απέμεινε απορημένη μόνο η πανέμορφη Κινεζούλα.

Την άλλη μέρα ο Νικόλας πήγε την Τζένις στο αεροδρόμιο και χωρίς καμιά εξήγηση την πακέταρε στην Αγγλία.

«Πώς να πω στον Νίκο ότι τον Τζον τον είχα αφήσει σε μια φίλη μου στο Λονδίνο να τον φροντίζει; Παράξενοι που είναι αυτοί οι Κύπριοι! Δεν έχουν ιδέα από αστεία. Ούτε το χοιρινό δεν μπορούν να το ξεχωρίσουν από το κρέας του αρουραίου;», σκεφτόταν η Τζένις καθώς αποχαιρετούσε τον Νίκο, βλέποντας το λυπημένο του πρόσωπο.

Ο μόνος που δεν στενοχωρήθηκε ήταν ο Τζέρρυ, που δεν θεωρούσε την Τζένις καλλονή και καθόλου δεν του άρεσε. Απλώς τέτοια ήταν η ανατροφή του, πάντα να είναι φιλικός και ανεκτικός προς τους άλλους ανθρώπους.

Το ίδιο βράδυ τηλεφώνησε στην Ντόροθι και την κάλεσε να βγουν.

Ο φίλος μου ο Αίσωπος

1. Ο μάστορας με το κασκέτο

«Ο μάστορας με το κασκέτο», λένε στ' αστεία τους κοντούς. Ο Μιχάλης, ο κύπριος φίλος μου, καταλαβαίνει από αστεία και του αρέσουν. Του έκανα πλάκα λοιπόν και τον ονόμασα Αίσωπο, προς τιμήν του αρχαίου έλληνα μυθογράφου. Ο Μιχάλης δεν είναι ποιητής, είναι άνθρωπος πάρα πολύ της λογικής και εκφράζεται με ακρίβεια. Ό,τι και να πει είναι στέρεο. Και εμφανισιακά θυμίζει τον περίεργο Αίσωπο, όπως τον φαντάζονται οι άνθρωποι. Γιατί στα 600 π.χ. δεν υπήρχε καμιά φωτογραφία του Αισώπου, ούτε διασώθηκε κανένα πορτρέτο του. Πιστεύω ότι ζώντας την εποχή της τυραννίας παρέμενε ακλόνητος στις πεποιθήσεις του. Είναι γνωστό ότι ο Αίσωπος, όντας δούλος, είχε τύχει πολλές φορές, με τη σοφία και την πονηριά του, να βγάλει από τη δύσκολη θέση τον αφέντη του, που συχνά περιπλεκόταν σε δύσκολες καταστάσεις. Ο Μιχάλης είναι ένας άνθρωπος απέραντης καλοσύνης, μα και η πονηριά δεν του λείπει.

- Φίλε μου, Μιχάλη, μοιάζεις πολύ του Αισώπου, του λέω.

- Τον έχεις δει, Αλέξη; μου απαντά ο Μιχάλης, φωνάζοντάς με με την ελληνική εκδοχή του ονόματός μου.

- Όχι, δεν είχα την τύχη, δεν έζησα εκείνη την εποχή.

- Ευτυχώς που δεν έζησες, γιατί ήταν επικίνδυνη η ζωή εκείνη την εποχή. Θα μπορούσαν να σε πουλήσουν ως δούλο.

Ο Μιχάλης χαμογελάει πονηρά και προσθέτει με ευγένεια:

- Κρίνοντας από το ύψος σου, εσύ θα ήσουν αφέντης κι εγώ δούλος.

Μα πώς θα γινόταν αλλιώς; Δεν θα μπορούσα ποτέ να ήμουν δούλος εγώ. Γιατί σίγουρα θα ήμουν ένας δούλος της κακιάς ώρας, αφού

δεν σκαμπάζω από χειρωνακτική δουλειά. Μολύβι ξέρω να κρατάω, στον υπολογιστή τα καταφέρνω μια χαρά με δυο δάχτυλα να χτυπάω τα έργα μου. Ενώ κάτι χρήσιμο να κάνω, όπως το να επιδιορθώσω το ηλεκτρικό μπρίκι, για παράδειγμα, φωνάζω αμέσως τον Μιχάλη να με βοηθήσει. Είναι χρυσοχέρης.

- Μιχάλη, εσύ ξέρεις να κάνεις τα πάντα, πώς τα καταφέρνεις;

- Απλώς τα καταφέρνω. Δεν έχω χρήματα να πληρώνω να μου τα κάνουν άλλοι. Γι' αυτό και τα κάνω όλα μόνος μου.

Να φορτώσει έναν σωλήνα βάρους ενός τόνου στο φορτηγάκι του; Κανένα πρόβλημα! Ο Μιχάλης το φόρτωσε μόνος του χωρίς καμιά βοήθεια.

- Απίστευτο, Μιχάλη! Πώς τα κατάφερες;

Μου εξηγεί με κάθε λεπτομέρεια πώς έφτιαξε μια κατασκευή από τούβλα και δυο κορμούς δέντρων και, βήμα βήμα, κυλώντας όλο και πιο ψηλά τον σωλήνα, στο τέλος αυτός βρέθηκε στην κάσα του αυτοκινήτου.

Και τι δεν έκανε ο Μιχάλης στη ζωή του! Δεν ήταν ούτε μια ούτε δυο οι φορές που του τύχαιναν διάφορες αναποδιές, όμως πάντα τα κατάφερνε να ξεφεύγει. Η φυσική του αντοχή και η πείρα του τον βοηθούσαν πάντοτε. Και η αγάπη του για τη ζωή. Είναι πάντα χαμογελαστός, λέει για όλους καλά λόγια ή τίποτα δεν λέει. Ο γείτονας, ο παιδικός του φίλος χρειάζεται βοήθεια για να περιποιηθεί τον κήπο του; Ο Μιχάλης θα βρεθεί αμέσως δίπλα του. Πώς αλλιώς! Ο γείτονας απέκτησε αναπηρία, ποιος θα τον βοηθήσει;

- Στα νιάτα του ο Άδωνης δούλεψε πολύ σκληρά, πάρα πολύ σκληρά. Το διπλάσιο από μένα. Τώρα ο καημένος είναι στην αναπηρική καρέκλα. Και ο κήπος χρειάζεται ψέκασμα για να γλιτώσει από τα ζιζάνια.

- Τα παιδιά του;

- Τα παιδιά του έχουν δουλειές.

- Εσένα, Μιχάλη, σε βοηθάνε οι φίλοι σου;

- Και βέβαια με βοηθούν. Σ΄ εμάς συνηθίζεται να βοηθάμε τους γείτονες, τους συγγενείς, τους φίλους.

Εγώ είχα τις αμφιβολίες μου.

- Πες μου ένα παράδειγμα που σε βοήθησαν εσένα.

- Σε πολλές περιπτώσεις. Πριν τρία χρόνια πήρα δάνειο από την τράπεζα και επένδυσα στην εκτροφή σαλιγκαριών. Θέλαμε με τον φίλο μου να τα εξάγουμε στη Γαλλία.

Τον άκουγα με ενδιαφέρον, επειδή είχα προσέξει ότι το κτήμα του είχε γεμίσει αγριόχορτα.

- Και σε βοήθησε ο φίλος σου;

- Όχι, ο φίλος μου σήκωσε λεφτά από την τράπεζα κι εξαφανίστηκε, ακόμα καταζητείται από την αστυνομία.

- Και η επιχείρηση;

- Πτώχευσε. Έμεινα με το χρέος στο χέρι.

- Και ποιος σε βοήθησε;

- Η τράπεζα. Μάλλον ένας γνωστός μου διευθυντής της τράπεζας. Αναπροσάρμοσε το χρέος μου, για να αποπληρωθεί σε είκοσι πέντε χρόνια. Τώρα πληρώνω δόση τετρακόσια ευρώ τον μήνα.

- Έλα, Μιχάλη! Έχεις να πληρώνεις το χρέος για είκοσι πέντε χρόνια. Μα η σύνταξή σου όλη κι όλη τετρακόσια ευρώ είναι. Πώς θα ζήσεις; Ωραία βοήθεια! Θα ΄σαι εκατό χρονών και θα πληρώνεις ακόμα χρέος στην τράπεζα!

- Θα μπορούσε να ήταν χειρότερα. Να μου έπαιρνε η τράπεζα το σπίτι για εξόφληση του δανείου, όμως δεν το έκανε. Αν δεν προλάβω να το ξοφλήσω, ο Στέλιος ο γιος μου θα το πληρώσει.

- Μα πώς γίνεται αυτό, σε ξεγέλασε ο φίλος σου! Δεν πίστευα ότι οι Κύπριοι είναι ικανοί να κάνουν τέτοιο πράγμα στον φίλο τους.

- Άγγλος ήταν, αλλά δεν έχει σημασία. Και στην Κύπρο έχουμε κακούς ανθρώπους.

Περπατάμε οι δυο μας στο μονοπάτι κατά μήκος της θάλασσας και σχεδόν όλοι όσους συναντάμε χαιρετούν τον Μιχάλη. Καταλαβαίνω γιατί έχει τόσους πολλούς φίλους και γιατί όλοι τον εκτιμούν.

Κάθε πρωί, χειμώνα καλοκαίρι, ο Μιχάλης κολυμπάει στη θάλασσα. Τον χειμώνα η θάλασσα, σύμφωνα με τους υπολογισμούς μου, είναι αρκετά κρύα, δεκαεπτά βαθμοί. Όμως μου έμαθε κι εμένα το πρωινό κολύμπι.

- Όχι, Μιχάλη, δεν μπαίνω στη θάλασσα! Μπρρρ! Είναι πολύ κρύο το νερό.

- Μα δοκίμασε. Στην αρχή θα είναι κρύο, αλλά μετά όταν βγεις από το νερό θα είναι ζεστά.

Δοκίμασα και μου άρεσε. Ο πρωινός περίπατος στο παραλιακό δρομάκι και μετά μπάνιο στη θάλασσα μού έγινε ευχάριστη ανάγκη. Έτσι, την ώρα αυτών των περιπάτων άκουσα ενδιαφέρουσες ιστορίες.

2. Μια περίεργη οπτική

Περπατάμε προς τη θάλασσα περνώντας δίπλα από ένα σχολείο. Τα παιδιά με τα σακίδιά τους πάνε βιαστικά στα μαθήματά τους. Κάτω υπάρχουν γυαλιά από σπασμένο μπουκάλι. Ο Μιχάλης μαζεύει προσεκτικά τα γυαλιά και τα πετάει στον κάλαθο των αχρήστων.

- Είναι πολύ επικίνδυνα. Τα παιδιά τρέχουν και μπορεί κανείς να χτυπήσει. Σ' αυτό εδώ το σχολείο φοιτούσαν τα παιδιά μου, ο Στέλιος και η Αγάθη.

- Πήγαινες στις συνελεύσεις γονέων;

- Ναι, ύστερα με βάλανε και στο συμβούλιο γονέων.

Σιωπώ. Αναμένω τη συνέχεια. Υποπτεύομαι ότι βιάστηκαν να τον κάνουν μέλος του συμβουλίου. Σωπαίνει κι ο Μιχάλης.

- Και λοιπόν; Δέχτηκες; δεν κρατιέμαι και τον ρωτάω.

- Να γίνω μέλος του συμβουλίου; Τους προειδοποίησα ότι δεν είναι καλή ιδέα κι ότι μετά δεν θα τους αρέσει. Όμως με πείσανε.

Φαίνεται πως και τα κυπριακά σχολεία έχουν τους ίδιους κανονισμούς με τα δικά μας, τα ρωσικά, όμως τα προβλήματα λύνονται εύκολα, αν στο συμβούλιο γονέων κάνει την εμφάνισή του ένας δικός τους «Μιχάλης».

- Βλέπεις το σχολικό γήπεδο και δίπλα τη σχολική αυλή; με ρωτάει ο Μιχάλης.

- Και λοιπόν; Απορώ εγώ. Κάθε πρωί βλέπω τα παιδιά να παίζουν ποδόσφαιρο και να περιφέρονται στην αυλή. Ωραίο γήπεδο, τι άλλο;

- Πριν οι δάσκαλοι βάζανε τα αυτοκίνητά τους μέσα στην αυλή.

Τους βόλευε. Βγαίνεις από το αυτοκίνητο και σχεδόν αμέσως μπαίνεις στην τάξη.

Κι ο Μιχάλης μού αφηγείται πως είχε προτείνει να απαγορευτεί να μπαίνουν στην αυλή με τα αυτοκίνητά τους.

- Μα εδώ δεν μπαίνει κανείς εκτός από τους καθηγητές, είπε ο διευθυντής.

- Προτείνω να απαγορευτεί και σ' αυτούς, επέμενε ο Μιχάλης.

- Γιατί; Εδώ διδάσκουν τα παιδιά, εδώ εργάζονται.

- Ναι, αλλά αν πάθει κάτι ένας μαθητής εξαιτίας του αυτοκινήτου ενός καθηγητή, τι θα πείτε στους γονείς του;

- Και πού θα σταθμεύουμε τα αυτοκίνητά μας;

- Ας αποταθούμε στον δήμο και να απαιτήσουμε να δώσει τμήμα από τον κοντινό χώρο στάθμευσης και το κόστος να το πληρώνει το δημαρχείο.

- Και το δημαρχείο δέχτηκε; ρωτάω τον Μιχάλη.

- Ναι, τον παραχώρησε και μείνανε όλοι ευχαριστημένοι.

- Δωρεάν; Να το πληρώνει ο δήμος;

- Όχι, το σχολείο, αλλά με έκπτωση πενήντα τοις εκατό, που δεν ήταν και άσχημο.

Σκέφτομαι, πώς θα λυνόταν αυτό το πρόβλημα στη Μόσχα; Μάλλον δεν θα λυνόταν. Μάλλον ακόμα και ο ίδιος ο πανίσχυρος δήμαρχος Μόσχας θα δυσκολευόταν να λύσει ένα τέτοιο πρόβλημα. Και καλά στη Μόσχα είναι ανεπτυγμένες οι συγκοινωνίες, ενώ στην Κύπρο, χωρίς δικό σου αυτοκίνητο δεν πας πουθενά. Τα λεωφορεία καθυστερούν να περάσουν. Εδώ σχεδόν κάθε οικογένεια μένει σε δικό της σπίτι και διαθέτει αυτοκίνητο, και μάλιστα τυχαίνει να έχει και περισσότερα από ένα. Τι να πεις, είναι η τοπική παράδοση. Γι΄ αυτό και εδώ δίνουν μεγάλη σημασία στα δικαιώματα των οδηγών.

Και ακόμα. Υπήρξε περίπτωση που ο Μιχάλης αρνήθηκε να πάρει δώρα. Με την ευκαιρία του τέλους της σχολικής χρονιάς, διοργανώθηκε μια γιορτή. Οι μαθητές χόρεψαν και τραγούδησαν. Τα μέλη του συμβουλίου γονέων ήπιαν χυμούς και φάγανε τσιμπήματα. Ο Μιχάλης δεν

άγγιξε ούτε τα ποτά ούτε τα τσιμπήματα. Στο τέλος της γιορτής, σε όλα τα μέλη του συμβουλίου χαρίσανε από ένα κιβώτιο με τρόφιμα. Του Μιχάλη του έφερε το δικό του κιβώτιο η γυναίκα του διευθυντή του σχολείου.

- Τι είναι αυτό; ρώτησε.

- Φαγώσιμα και ποτά. Είναι δώρο.

- Δεν μπορώ να τα πάρω.

- Γιατί, Μιχάλη; Κάθε χρόνο αυτό γίνεται, έτσι συνηθίζεται. Δουλέψαμε καλά και αξίζουμε να μας ευχαριστήσουν.

- Εγώ προτείνω να επαινέσουμε τα παιδιά για τις καλές τους επιδόσεις και να διοργανώσουμε ένα πρόγευμα και να τους δώσουμε τα ποτά και τα φαγώσιμα.

Τι να έκαναν; Δέχτηκαν, έτσι κι έκαναν. Μετά όμως οι δάσκαλοι και τα μέλη του συμβουλίου γονέων πλησίαζαν τον Μιχάλη και του έσφιγγαν σιωπηρά το χέρι. Πόσο μας λείπουν καμιά φορά τέτοια μαθήματα... Δεν έχουμε δίπλα μας τον Μιχάλη, ο οποίος είναι ικανός να βλέπει τις συνηθισμένες πράξεις των ανθρώπων μέσα από μια ασυνήθιστη οπτική.

3. Ο αστυνομικός έχει δίκιο, αλλά όχι πάντα.

Στην Πάφο, σε μια πάροδο κινείται ένα αυτοκίνητο. Ο οδηγός δεν βλέπει το σήμα της τροχαίας που απαγορεύει την είσοδο, και το οποίο κρύβει ένα φορτηγό. Στο τέλος του δρόμου στέκεται ένας αστυνομικός και παρακολουθεί τον οδηγό που παραβιάζει το σήμα. Λίγο πιο πέρα, ο Μιχάλης περιμένει τη γυναίκα του να βγει από ένα κατάστημα. Όλα τα βλέπει και όλα τα καταλαβαίνει. Όλα τον νοιάζουν. Ο αστυνομικός κάνει νόημα στον οδηγό να σταματήσει και τον πλησιάζει. Τον πλησιάζει και ο Μιχάλης.

- Έχετε παραβιάσει το σήμα τροχαίας, λέει ο αστυνομικός, και είμαι υποχρεωμένος να σας καταγγείλω.

Ο οδηγός προσπαθεί να του εξηγήσει ότι δεν ήξερε πως ο δρόμος αυτός είναι μονόδρομος, ότι...

- Στην αρχή του δρόμου υπάρχει ταμπέλα που απαγορεύει την είσοδο! τον διακόπτει απότομα ο αστυνομικός.

- Δεν είδα το σήμα, με συγχωρείτε, λέει ο οδηγός, προσπαθώντας να κάνει τον αστυνομικό να τον λυπηθεί.

- Είναι δικό σας πρόβλημα. Άλλη φορά να βλέπετε καλύτερα. Θα πληρώσετε πρόστιμο για την απροσεξία σας.

Ο Μιχάλης, που σιωπούσε ως εκείνη τη στιγμή, απευθύνεται στον αστυνομικό:

- Ακούστε, ο οδηγός δεν φταίει, ήμουν μάρτυρας.

- Φταίει και δεν σας αφορά! λέει νευριασμένα ο αστυνομικός.

- Μην δεχτείτε να πληρώσετε το πρόστιμο, γυρίζει και λέει του οδηγού ο Μιχάλης. Να πάτε δικαστήριο και να αποδείξετε την αθωότητά σας. Πάρτε το τηλέφωνό μου και θα έρθω να καταθέσω ως μάρτυρας υπεράσπισης. Εδώ ο αστυνομικός κάνει λάθος.

- Προσβάλλετε στο πρόσωπό μου όλη την αστυνομία. Ενθαρρύνετε στο να καταπατούνται οι νόμοι. Με εμποδίζετε να εφαρμόσω τον νόμο! Δείξτε μου την ταυτότητά σας, λέει θυμωμένα ο αστυνομικός.

Ο Μιχάλης του δείχνει την άδεια οδήγησής του και του λέει συγκαταβατικά:

- Ακούστε. Στεκόσασταν και παρακολουθούσατε τον οδηγό να παραβιάζει το σήμα της τροχαίας και περιμένατε να σας πλησιάσει για να του κόψετε πρόστιμο. Όμως θα μπορούσατε να τον σταματήσετε πριν και να του δείξετε το σήμα ότι είναι μονόδρομος αυτός. Απλώς εγώ θέλω η αστυνομία να κάνει της δουλειά της σωστά.

Ο αστυνομικός άκουσε τον μονόλογο του Μιχάλη και...συμφώνησε με την άποψή του. Θα μπορούσαμε εμείς να φανταστούμε αυτή την εξέλιξη του γεγονότος στους δρόμους της Μόσχας;

Στον δρόμο από Λάρνακα προς Λεμεσό οι οδηγοί αναβοσβήνουν τα φώτα τους προειδοποιώντας για την αστυνομία που καραδοκεί και ελέγχει το όριο ταχύτητας. Τα αυτοκίνητα ρίχνουν την ταχύτητα στα επιτρεπτά όρια. Κάνει το ίδιο και ο Μιχάλης. Είναι άτυχος όμως. Το αυτοκίνητο που έρχεται από απέναντι το οδηγάει αστυνομικός, ο οποίος κάνει αμέσως επαναστροφή, φτάνει τον Μιχάλη και του κάνει σήμα να

σταματήσει. Κι ο φίλος μου ο Αίσωπος βγαίνει από το αυτοκίνητο, ξέροντας από πριν τον διάλογο που θα ακολουθούσε.

- Τι θα θέλατε; ρωτάει ευγενικά ο Μιχάλης.

- Αναβοσβήνατε τα φώτα σας για να προειδοποιήσετε τους οδηγούς ότι η αστυνομία ελέγχει το όριο ταχύτητας. Εμποδίζετε την αστυνομία να εφαρμόσει τον νόμο.

- Ποιον νόμο παραβίασα;

- Επιβάλλουμε πρόστιμο στους οδηγούς που υπερβαίνουν το όριο ταχύτητας. Κι εσείς βοηθάτε τους παραβάτες να αποφύγουν την ευθύνη τους. Θα σας καταγγείλω για υπέρβαση του ορίου ταχύτητας.

- Μα δεν το υπερέβηκα.

- Ενθαρρύνετε τους άλλους οδηγούς να ξεπερνούν το όριο ταχύτητας και τους βοηθάτε να αποφεύγουν την τιμωρία.

- Ακούστε. Η κυβέρνηση ξοδεύει εκατομμύρια ευρώ για να συντηρεί την τροχαία. Τι κάνετε; Πιάνετε τους παραβάτες των κανονισμών. Εγώ αναβοσβήνω τα φώτα μου προειδοποιώντας τους οδηγούς να μην υπερβαίνουν το όριο ταχύτητας και αυτοί ελαττώνουν. Θα ήθελα να δω ποιος δικαστής θα θεωρήσει ότι οι πράξεις μου δεν έχουν θετικό σκοπό. Και προσέξτε, το κάνω αυτό δωρεάν, σε αντίθεση με την αστυνομία.

- Πηγαίνετε. Δεν έχω τίποτα μαζί σας, χαμογέλασε ο αστυνομικός, εκτιμώντας το πόσο ετοιμόλογος ήταν ο Μιχάλης.

Προτείνω στον Μιχάλη να έρθει στη Μόσχα και να διαπαιδαγωγήσει τους δικούς μας τροχονόμους. Καταλαβαίνοντας την παγίδα, ο Μιχάλης λέει:

- Μα τότε, Αλέξη, θα πρέπει να φέρω μαζί μου τους δικούς μας τροχονόμους.

«Μπράβο, Μιχάλη! Έχεις δίκιο», λέω μέσα μου. Πώς μπορώ να εξηγήσω στον Μιχάλη τη ζωή στη Μόσχα;! Είναι ο τόπος μου και τον αγαπώ για τα καλά του και δεν τον αγαπώ για τα κακά του. Όμως πολύ μ' αρέσει η τάξη πραγμάτων στην Κύπρο, όταν ένας τροχονόμος επιβάλλει πρόστιμο σ' έναν οδηγό, αλλά ποτέ δεν θα πάρει λεφτά από αυτόν· κι αν του προτείνουν να τον δωροδοκήσουν, τότε θα περάσει

στον οδηγό χειροπέδες. Ούτε που μπορώ να φανταστώ τον Μιχάλη να προτείνει λεφτά στον φύλακα της οδικής κυκλοφορίας, ώστε «να το κανονίσουνε». Το «να το κανονίσουμε» είναι ένα από τα θέματα στους μύθους του Αισώπου και δεν είναι τυχαίο που ο Μιχάλης, όπως φαίνεται, ανήκει στο σινάφι του Αισώπου.

Πράματα και θάματα στην Κύπρο

Ένα φλογισμένο δέντρο, που είναι γνωστό ως δέντρο της φωτιάς! Στα σκουροπράσινα κλαδιά του φλέγονται μπουκέτα στο χρώμα της φωτιάς, σαν στέμμα καλυμμένο με καιόμενα κάρβουνα. Αυτή η ομορφιά απαντάται στους δρόμους της Λεμεσού το καλοκαίρι, αλλά το χιόνι; Είναι αδιανόητο! Τα φανταχτερά κόκκινα άνθη του ψηλού δέντρου φοράνε λευκά σκουφιά. Μα πώς; Φωτιά που φλέγεται κι από πάνω χιόνι; Τι γίνεται; Κύπρος! Ιούλιος μήνας! Μες στον πανικό του ο Γκλεμπ έριξε μια ματιά στη γειτονική στέγη. Κι αυτή ολόλευκη! Κι η θάλασσα; Το ξενοδοχείο είναι πλάι στη θάλασσα. Ετοιμάστηκε, ως συνήθως πρωί πρωί, να πάει στην παραλία. Και να σου το χιόνι! Κάποιοι κολυμπούσαν στα ξέβαθα, μια γυναίκα με κόκκινο μαγιό στεκόταν με το πρόσωπο γυρισμένο στον ήλιο που ανάτελλε ανοίγοντας τα χέρια της. Στην πλαζ δεν υπήρχε καθόλου χιόνι. Ο Γκλεμπ γύρισε να δει τον φοίνικα. Στον κορμό του σαν μαύρα ρυάκια κυλούσε το νερό. Κι ο ήλιος, μες στην τρέλα, ανεβαίνει πάνω από το νερό όλο και πιο ψηλά, λες και τον είχαν εκσφενδονίσει εκεί. Πέρασαν λίγα λεπτά ακόμα και κάτω από τα δέντρα σχηματίστηκαν μικρές λιμνούλες, ενώ στη στέγη του σπιτιού ένας σκούρος λεκές. Κάτω, στην καφετέρια, έκαναν την εμφάνισή τους οι πρώτοι θαμώνες. Ένας άντρας, που η φάτσα του έμοιαζε με κατοίκου από το Ριζάν, απολαμβάνει τον καυτό καφέ του. Φαίνεται το φλιτζάνι του που αχνίζει. Ένα πολύ ηλικιωμένο ζευγάρι, η γριούλα με περιποιημένο γκρίζο κεφάλι κι ο ψιλοκουρεμένος γεροντάκος που στηρίζεται στο χοντρό μπαστούνι του, κατευθύνεται προς το τραπέζι με τα φρούτα. «Πού βρίσκομαι», σκέφτηκε ο Γκλεμπ, «αν στους φοίνικες υπάρχει χιόνι;». Έρχεται στο ξενοδοχείο αυτό τα τελευταία δέκα πέντε χρόνια και μάλιστα έπιασε φιλίες και με το προσωπικό. Να, ο Αντρέας,

το αρχιγκαρσόνι, πάντα ντυμένος στην τρίχα, βοηθάει μια κυρία ηλικίας ηρωίδας του Μπαλζάκ να καθίσει στη θέση της. Τώρα θα μιλήσει μαζί της ένα λεπτό, θα πάρει την παραγγελία για καφέ ή τσάι και θα απομακρυνθεί χωρίς βιασύνη, για να εκτελέσει την παραγγελία. Ο Αντρέας όλα τα κάνει χωρίς βιασύνη και τα καταφέρνει περίφημα. «Μα πώς γίνεται αυτό;», οι σκέψεις του Γκλέμπ επέστρεψαν στη χειμερινή θέα, στα δέντρα – χιόνι, ενώ ο Αντρέας, σαν να μην τρέχει τίποτα, παίρνει παραγγελίες για τσάι και καφέ στην ανοιχτή βεράντα. Ξαφνικά σκέφτηκε ότι κάτι δεν πάει καλά, ότι έχει παραισθήσεις, ότι ψες κάτι τον πότισαν.

«Λες να μου φάνηκε; Πήγαινε στην καφετέρια να πάρεις το πρωινό σου!», πρόσταξε τον εαυτό του.

Πλησίασε στο ασανσέρ ταυτόχρονα με ένα παράξενο γεροντάκι. Πρόσωπο ρυτιδωμένο, πορτοκαλί σορτς, πράσινο πουκάμισο, στο κεφάλι λευκό με κόκκινες βούλες τζόκεϋ, με κόκκινο γείσο. Ο παππούλης τον χαιρέτησε πρώτος.

- Καλημέρα!

- Good morning! απάντησε ο Γκλεμπ.

Πώς μπορούσε να το ξέρει ο γέρος ότι ήταν Ρώσος; Δεν το γράφει δα και στο πρόσωπό του. Άνοιξαν οι πόρτες και άφησε με σεβασμό τον άγνωστο να μπει πρώτος.

Στο ασανσέρ ήδη υπήρχε μια κυρία μ' ένα ελαφρύ μακρύ λουλουδάτο φόρεμα και μ' ένα πλατύγυρο ψάθινο καπέλο. Χαμογέλασε γλυκά στον Γκλεμπ, τον χαιρέτησε στα αγγλικά, ενώ στον παππού ούτε που έριξε ένα βλέμμα. Ωστόσο του Γκλεμπ, άγνωστο γιατί, του φάνηκε πως γνωρίζονταν. Πρόσεξε ότι στο ψάθινο καπέλο της είχε μια κορδέλα που έγραφε "I'm buster", δηλαδή «είμαι χαζούλα». Η γυναίκα βγήκε στο ισόγειο, ενώ ο Γκλεμπ συνέχισε πιο κάτω, εκεί που ήταν η καφετέρια «Τροπικάνα». Μόλις έκλεισαν οι πόρτες, ο γέρος, χαμογελώντας πονηρά, του είπε:

- Αγαπητέ, δεν προσέξατε τίποτα το περίεργο σήμερα το πρωί;

- Όχι, τίποτα.

- Και το χιόνι; Το χιόνι στην Κύπρο Ιούλιο μήνα, δεν σας κάνει εντύπωση;

Το ασανσέρ σταμάτησε κι ο γέρος, χωρίς να περιμένει απάντηση, γλίστρησε έξω μ' έναν πολύ επιδέξιο τρόπο και εξαφανίστηκε. Ο Γκλεμπ βγήκε πίσω του, θέλοντας να συνεχίσει τον διάλογο. Ώστε υπήρξε χιόνι, το είδανε κι άλλοι. Όμως ούτε ίχνος δεν είχε απομείνει από τον περίεργο συνοδοιπόρο του.

Στο «Τροπικάνα» η συνηθισμένη ατμόσφαιρα. Και πριν δέκα πέντε χρόνια και σήμερα πηγαινοέρχεται χωρίς να βιάζεται ο ίδιος Αντρέας, που τα χρόνια δεν τον αγγίζουν. Να τον, λες και ξεφύτρωσε κάτω από τη γη, εμφανίστηκε μπρος στο τραπεζάκι του.

- Καλημέρα, Γκλεμπ! Χαίρομαι που σας ξαναβλέπουμε στην Κύπρο, πρόφερε ο Αντρέας σε τέλεια αγγλικά, χαμογελώντας ευγενικά.

- Καλημέρα! Τίποτα δεν αλλάζει σ' αυτόν τον κόσμο και είναι καλό αυτό. Εσύ, Αντρέα, όπως πάντα στο πόστο σου. Είναι σαν να επέστρεψα στην πατρίδα, αγαπώ την Κύπρο. Επίγειος παράδεισος. Αλλά όταν κάνει πολλή ζέστη, εμείς οι Ρώσοι ονειρευόμαστε το χιόνι.

- Χιονίζει και σ' εμάς στα βουνά τον Γενάρη.

Κι η κουβέντα έμεινε εκεί. Ο Αντρέας τίποτα το ασυνήθιστο δεν είχε δει. Ενώ το γεροντάκι κάτι ξέρει, δεν είναι τυχαία που έκανε χαζές ερωτήσεις. Πού χάθηκε τώρα αυτό το μανιτάρι;

Αφού προγευμάτισε, ο Γκλεμπ πήγε να περπατήσει στην παραλία. Πλάι στην καφετέρια ήταν μια μικρή τεχνητή λιμνούλα, κι αν στεκόσουν και χτυπούσες ελαφρά τα κάγκελα του μικρού γεφυριού, τότε στα νερά έκαναν την εμφάνισή τους κάτι τεράστια ψάρια: κόκκινα, άσπρα, μοβ, πολύχρωμα. Κοιτάνε με τα γουρλωτά τους μάτια και ανοιγοκλείνουν το στόμα τους. Περιμένουν να τα ταΐσεις. Ρίχνεις ένα κομμάτι ψωμί και την ίδια στιγμή εφορμούν ανακατεύοντας τα νερά. Δεν επιτρεπόταν να ταΐζεις τα ψάρια, όμως ο Γκλεμπ πάντα το έκανε αυτό. Μάλιστα είχε και το αγαπημένο του ψάρι· ήταν ένα μαύρο γυαλιστερό, σαν ανθρακίτης. Τώρα όμως είναι εξαφανισμένο. Έτσι άρχισε να ρίχνει ψωμί σ' ένα άλλο πορτοκαλί ψάρι θέλοντας να πετύχει το ανοιχτό του στόμα. Πού βρέθηκε τόσο επιδέξιο ψάρι; Ξεπηδά από το νερό προσπαθώντας να αρπάξει τη λεία του στον αέρα.

- Δεν παγώσανε τα τέρατα τη νύχτα κι αυτό το ηλίθιο πανταχού παρόν! ακούστηκε η γνώριμη φωνή δίπλα του.

Ο Γκλεμπ ξαφνιάστηκε τόσο, που ρίγησε. Ναι, ήταν εκείνος ο γέρος πάλι πίσω του. Αναγκάστηκε να απαντήσει:

- Από τι να παγώσουν; Από το πρωί άρχισε η ζέστη, μέχρι το μεσημέρι θα είναι ανυπόφορη.

- Μην το λέτε, αγαπητέ μου. Τις νύχτες πολλά γίνονται. Η Κέρα κάνει παιχνιδάκια κι εσείς την ταΐζετε από πάνω, Γιατί; Εκτός από κακία, τίποτα μην περιμένεις από αυτό το ψάρι. Το κάθαρμα! Άλλαξε το δέρμα της. 'Ηταν μαύρο, τώρα έγινε πορτοκαλί. Για φαντάσου! Ακόμα και τα σαγόνια της από μέσα έγιναν χρωματιστά!

Το πορτοκαλί ψάρι βγήκε σχεδόν εντελώς από το νερό. Έμοιαζε να στέκεται στην ουρά του και να προσπαθεί να τον φτάσει. Κάνοντας ένα βήμα πίσω από τα κάγκελα, ο Γκλεμπ λίγο έλειψε να πέσει πάνω στην κυρία του ασανσέρ.

- Με συγχωρείτε, εδώ μόλις τώρα δα στεκόταν ένας γεράκος, μήπως τον είδατε;

- Ένας γερο-γκρινιάρης είναι. Κυκλοφορεί μονίμως εδώ τριγύρω. Τρομάζει τον κόσμο με τις χαζομάρες του. Κρατηθείτε μακριά του! Η κυρία έριξε ένα ερευνητικό βλέμμα στον Γκλεμπ και συνέχισε προς τη θάλασσα, σείοντας και λυγώντας το κορμί της.

«Τι στο καλό γίνεται εδώ; Τι, τρελαθήκανε όλοι τους; Το γεροντάκι με τις περίεργες φαντασιώσεις του εμφανίζεται και εξαφανίζεται αναπάντεχα. Το πορτοκαλί ψάρι που ισορροπεί στην ουρά του. Κι η γυναίκα, ανώμαλη κι αυτή».

Έψαξε με το βλέμμα το πορτοκαλί ψάρι, αλλά η λιμνούλα ήταν άδεια.

Τα περίεργα δεν τελειώσανε εδώ. Ο Γκλεμπ παγιδεύτηκε στο ασανσέρ κι αναγκάστηκε να μείνει εκεί μέσα δέκα πέντε λεπτά, μέχρι να φωνάξουν τον υπάλληλο. Εκείνος ήρθε τελικά, βγάζοντάς τον απ' τη φυλακή του. Μετά, η πόρτα του δωματίου του δεν άνοιγε κι αναγκάστηκε να τηλεφωνήσει στη ρεσεψιόν. Το κλειδί, όπως αποδείχτηκε, είχε χάσει τον μαγνήτη του και η κοπέλα - μάνατζερ, αφού σήκωσε απορημένη τους ώμους της, του έδωσε άλλο κλειδί, με ύφος λες κι έφταιγε αυτός. Τον αντιμετώπισε λες και ήταν ένας άξεστος από κάποιο ρωσικό χωριό.

Ο Γκλεμπ έμεινε στην παραλία κάτω απ' την ομπρέλα μέχρι το μεσημέρι. Μερικές φορές μπήκε στο νερό και κολύμπησε. Μετά συνάντησε ένα γνωστό του ζευγάρι από την Τσεχία. Στην πραγματικότητα είναι Ρώσοι, αλλά μένουν στην Πράγα σε ιδιόκτητο σπίτι, και στην Κύπρο έρχονται να κολυμπήσουν και να συναντήσουν συμπατριώτες τους. Ο άντρας έκανε περιουσία δουλεύοντας κάπου στα βόρεια, ή στην Τιουμέν ή στο Σοργκούτ, και τώρα το ζευγάρι απολαμβάνει τις χαρές της ζωής. Ο Γιάκοφ και η Μάγια. Πάρα πολύ συμπαθητικοί άνθρωποι. Ο Γκλεμπ πρόσεξε τη Μάγια στη θάλασσα και κολύμπησε κοντά της.

- Χαίρομαι που σας βλέπω, Μάγια. Δεν την αλλάζετε την Κύπρο.

- Ω, Γκλεμπ! Γεια σας! Του Γιάκοφ του αρέσει εδώ. Το καλό να λέγεται. Μια φορά πήγαμε στη Νεκρή Θάλασσα, κατάπιαμε κάμποσο αρμυρό νερό και είπαμε ποτέ ξανά.

- Πώς κατάπιατε νερό εκεί; Λένε ότι είναι τόσο αρμυρό και πηχτό, ώστε ούτε να πνιγείς δεν μπορείς.

- Ο Γιάκοφ πνίγεται. Κι εγώ πνίγομαι. Δεν πνίγεται... ξέρετε τι...

Αν και ο Γκλεμπ ένιωσε άβολα από το διφορούμενο αστείο, γέλασε ωστόσο μαζί με τη Μάγια. Γύρισαν στα ρηχά, μίλησαν ακόμα καμιά δεκαριά λεπτά όρθιοι στο νερό.

- Μάγια, δεν έτυχε να συναντήσετε εδώ ένα γεροντάκι πολύ περίεργο;

Κι ο Γκλεμπ περιέγραψε λεπτομερώς τον γέρο.

- Πώς! Και βέβαια τον συνάντησα! Είναι τοπικό αξιοθέατο. Πάντα κάνει την εμφάνισή του στο ξενοδοχείο μας αυτή την εποχή. Είναι συμπαθητικός, αλλά είναι όντως περίεργος. Μιλάει για το χιόνι, ότι τάχα πέφτει τη νύχτα. Για τις Κήρες που εμφανίζονται και κάνουν διάφορα κακά στους καλούς ανθρώπους.

- Κήρες; Ναι, μου είχε αναφέρει κάτι για κάποια Κήρα, νομίζω έτσι είχε ονομάσει το ψάρι. Τι είναι αυτό;

- Είναι πολύ κακά όντα. Αναφέρονται στην αρχαία ελληνική μυθολογία. Κάνουν κακό στους ανθρώπους. Τον γέρο τον λένε Πιότρ και το επίθετό του δηλώνει καταγωγή από το Ριζάν – Ριέντκα. Είναι ακαδημαϊκός κάποιων μυστικιστικών επιστημών. Άκακος γεροντάκος.

- Και την κυρία με το πλατύγυρο ψάθινο καπέλο την έχετε δει; Τη συνάντησα σήμερα δύο φορές, τη μια στο ασανσέρ και την άλλη κοντά στη λιμνούλα με τα ψάρια. Τον γέρο, αυτόν τον Ριέντκα, τον αποκάλεσε γέρο γκρινιάρη που γυρνάει και τρομοκρατεί τον κόσμο με τα παραμύθια του.

- Όχι, δεν την ξέρω αυτή τη γυναίκα, είπε η Μάγια.

Για μεσημεριανό ο Γκλεμπ πήγε να φάει στην ταβέρνα του Τόνι. Στην πραγματικότητα το όνομά του είναι Άδωνης, όμως όλοι οι ρώσοι τουρίστες τον φωνάζουν «Τόνι». Μετρίου αναστήματος, γελαστός και ευπροσήγορος. Νόστιμο κυπριακό φαγητό, μεγάλες μερίδες. Τους καινούργιους ο Τόνι τους συμβουλεύει να παραγγέλνουν μια μερίδα για δυο άτομα. Με αυτό είχε κερδίσει κάποτε και την εμπιστοσύνη του Γκλεμπ.

- Πώς πάει η επιχείρηση, Τόνι; ρώτησε τον φίλο του, αφού χαιρετίστηκαν. Έναν χρόνο έχουμε να ιδωθούμε, ελπίζω όλα να είναι καλά.

- Μια χαρά! Σιγά σιγά, απαντά ο Τόνι στα ελληνικά.

Οι Κύπριοι δεν παραπονιούνται για τη ζωή τους. Μα είναι και αμαρτία εδώ να παραπονιέται κανείς. Ο καιρός είναι υπέροχος, τα πάντα καλλιεργούνται εδώ. Εύκολα τα βγάζει κανείς πέρα, αν κουραστεί λιγάκι. Ο Γκλεμπ αποφάσισε να ρωτήσει τον Τόνι για τα θάματα και πράματα του σημερινού πρωινού. Του μίλησε για το χιόνι. Ο Τόνι γέλασε και του είπε ότι το χιόνι κατακαλόκαιρο στην Κύπρο είναι σχεδόν ό,τι και οι ανθισμένοι φοίνικες στη Μόσχα.

- Αστειεύεσαι, Γκλεμπ; Εσείς οι Ρώσοι αγαπάτε τα αστεία.

- Τον παππού τον ξέρεις; Ένα γεροντάκι με άσπρο τζόκεϊ και κόκκινο γείσο. Ύψος ένα μέτρο και κάτι. Λένε πως το όνομά του είναι Πιότρ.

- Δεν του κάνω το τραπέζι. Τα πρωινά τον βλέπω στο μπαλκονάκι του ξενοδοχείου. Κάνει κάτι περίεργες χειρονομίες. Μια μέρα ένα κοράκι πέταξε από το δέντρο και άρχισε να του επιτίθεται. Τα κοράκια μας ποτέ δεν επιτίθενται στους ανθρώπους. Κι αυτό επιτέθηκε στον γέρο. Άραγε να του είχε γκρεμίσει κάποτε τη φωλιά; Να λοιπόν που τον εκδικήθηκε.

- Τόνι, και η γυναίκα με το μακρύ εμπριμέ φόρεμα και το πλατύγυρο ψάθινο καπέλο έτυχε να έρθει στην καφετέριά σου; Σήμερα ή χτες;

- Όχι, δεν την είδα.

Όταν ο Γκλεμπ του είπε για την επιγραφή στο καπέλο της «I'm buster», ο Τόνι έβαλε τα γέλια.

Μπα, κάνουν αστειάκια κάποιοι από τους παραθεριστές, χαρίζουν στους τουρίστες τζόκεϊ και καπέλα. Πολλοί φοράνε καπέλα με την επιγραφή «Buster», δηλαδή περίπου «χαζός» ή «άσχημος», και πολλοί το μεταφράζουν σαν «καλό παιδί». Ποιος να καταλάβει τι έχουν στο μυαλό τους αυτοί οι χωρατατζήδες. Είναι παράξενοι. Ένα σόου, ας πούμε, με τίτλο «Οι ωραίοι παράξενοι της Κύπρου!».

Μετά το γεύμα στην ταβέρνα, ο Γκλεμπ πήγε στην «Τροπικάνα» να πιει έναν κυπριακό καφέ. Εκτός από τον καφέ, σ' αυτό το μέρος τον τραβούσε και το γεγονός ότι εκεί δούλευε και η κύπρια Δέσποινα. Όλοι τη φωνάζανε Δέσπω. Μικροκαμωμένη, μόνιμα χαμογελαστή, με μεγάλα σκούρα μάτια, η Δέσπω του άρεσε πολύ. Όμως αυτή τη φορά πίσω απ' τον πάγκο, αντί η Δέσπω, στεκόταν ένας ηλικιωμένος κύριος με μια μέση σχεδόν δυο αγκαλιές. Αντιπαθητικός. «Περνώ και χωρίς καφέ», σκέφτηκε ο Γκλεμπ και προχώρησε στο κλουβί με τον παπαγάλο. Ο γερο-παπαγάλος ήταν η μόνιμη μασκότ της καφετέριας. Τον γνωρίζουν σχεδόν όλοι οι ένοικοι του ξενοδοχείου. Τα πρωινά, μιμούμενος τις γάτες, νιαουρίζει διαπεραστικά κάμποση ώρα. Καμιά φορά σφυρίζει, άλλοτε πάλι ξεφουρνίζει κάτι μαργαριτάρια στα ελληνικά.

Ο παπαγάλος λαγοκοιμόταν πάνω στη βέργα του. Ξαφνικά ξύπνησε, κοίταξε με κακία τον Γκλεμπ και άρχισε να φωνάζει στα ρωσικά «Βλάκα! Βλάκα! Βλάκα!». Σίγουρα οι τουρίστες μας τον δασκάλεψαν. Ευτυχώς που δεν άρχισε να λέει προστυχόλογα.

«Ωραία μέρα να σου πετύχει. Τα περίεργα δεν λένε να τελειώσουν!», σκέφτηκε απογοητευμένα ο Γκλεμπ και αποφάσισε να πάει να ξαπλώσει μια-δυο ώρες.

Η είσοδος στο δωμάτιό του δεν ήταν κλειδωμένη. «Τι, καθαρίζουν; Δεν μπορούσαν αυτό να το κάνουν το πρωί;». Εκνευρίστηκε και έσπρωξε την πόρτα. Στο κρεβάτι του καθόταν με το μαγιό της η γυναίκα του ασανσέρ.

- Πέρασε, πέρασε, έχει ώρα που σε περιμένω, του χαμογέλασε με το ξεδοντιασμένο στόμα της και τα πορτοκαλιά χείλη, προτείνοντάς του το χέρι της.

- Μα..., ψέλλισε ο Γκλεμπ και πετάχτηκε έξω αστραπή κλείνοντας με θόρυβο πίσω του την πόρτα.

Κοίταξε την πόρτα και έφριξε, είχε κάνει λάθος τον όροφο. Τι, άλλη μια σύμπτωση;

Τι συμβαίνει, τι ηλίθιο ξενοδοχείο! Τι διάολο διακοπές, όταν σε κάθε βήμα κάτι σου συμβαίνει;

Μισοζαλισμένος, έφτασε στο δωμάτιό του, τράβηξε εντελώς τις κουρτίνες και ξάπλωσε να κοιμηθεί. Κοιμόταν, δεν κοιμόταν, ούτε ο ίδιος δεν κατάλαβε. Στον ύπνο του έκραζε το κοράκι, ένα τεράστιο ψάρι ανοιγόκλεινε το πορτοκαλί του στόμα μες στα μούτρα του, ο παπαγάλος νιαούριζε σαν γάτα. Από τον τρόμο του προσπαθούσε να τρέξει, να πάει κάπου, όμως τον καθησύχασε η Δέσποινα, που άγνωστο από πού είχε ξεφυτρώσει. Τον φίλησε και στα δυο μάγουλα, τον κάθισε στο τραπέζι και έφερε έναν αχνιστό καφέ.

Όταν ξύπνησε, δεν μπορούσε να πιστέψει ότι είχε κοιμηθεί σχεδόν είκοσι ώρες! Έξω ήταν ένα συνηθισμένο καλοκαιρινό πρωί. Τα πουλιά κελαηδούσαν στα δέντρα. Είχαν κάνει την εμφάνισή τους και οι πρωινοί παραθεριστές. Ο Γιάκοφ και η Μάγια, με αυτήν να του κρατά το μπράτσο, βαδίζουν γρήγορα για την παραλία. Να τος ο ήλιος! Ξεπήδησε ξαφνικά απ' τη θάλασσα κι άρχισε γοργά να ανεβαίνει όλο και πιο ψηλά. Χιόνι πουθενά! Και πώς να έχει χιόνι Ιούλιο μήνα στην Κύπρο;

«Όνειρο που είδα κι εγώ!», συλλογίστηκε ο Γκλέμπ, στην ανάμνηση της χτεσινής μέρας. Απ' την καφετέρια ερχόταν η μυρωδιά του καφέ, της ομελέτας και του ζεστού ψωμιού. Ο Αντρέας σήκωσε το κεφάλι προς το μπαλκόνι του Γκλεμπ και του έκανε νόημα να πάει να πάρει πρωινό. Απ' το διπλανό δωμάτιο ξεχυνόταν το αγαπημένο του τραγούδι "Love is where you are". Έριξε μια ματιά στο μπαλκόνι του κάτω ορόφου και παραλίγο να γκρεμιστεί ξανά στο κρεβάτι. Σε μια κουνιστή πολυθρόνα καθόταν η ίδια η Νταϊάνα Κρολ! Εκείνο το ίδιο πρωί εγκατέλειψε βιαστικά το ξενοδοχείο. Όταν το ταξί ήδη έφευγε, από

την είσοδο πετάχτηκε κάποιος υπάλληλος κι έτρεξε ξοπίσω από το αυτοκίνητο κουνώντας ένα λευκό τζόκεϊ που έγραφε «I' m buster". Από το κατεβασμένο τζάμι του παραθύρου, ο Γκλεμπ άκουσε τον μάνατζερ να φωνάζει:

- Ξεχάσατε το τζόκεΐ σας στο δωμάτιο. Σταθείτε!

- Τρέξε! Θα αργήσουμε, είπε επιτακτικά στον οδηγό.

Στο αεροπλάνο διάβασε στην εφημερίδα ότι στη Λεμεσό διεξαγόταν το πρώτο διεθνές συνέδριο μάγων. Μέσα σε δυο μέρες, σε κάποιο ξενοδοχείο όπου είχαν συγκεντρωθεί οι μάγοι, μερικοί από τους πελάτες στάθηκαν αυτόπτες μάρτυρες περίεργων φαινομένων. Κάποιος από τους τουρίστες έπαθε κρυοπαγήματα στα πόδια στην παραλία. Ένα τρελό κοράκι επιτέθηκε σε ένα ζευγάρι ηλικιωμένων, μια γριά με άσπρα μαλλιά κι έναν γέρο με μπαστούνι. Κι ένας έφηβος από τη Ρωσία παραλίγο να χάσει το χέρι του, τον δάγκωσε ένα πορτοκαλί ψάρι την ώρα που προσπαθούσε να το ταΐσει με ψωμί. Ευτυχώς ένας παππούς βρέθηκε εκεί κι έδιωξε το τέρας. Ο αρθρογράφος προσπαθούσε να πείσει τους αναγνώστες ότι στο ξενοδοχείο κατοικούσαν αρχαιοελληνικές κήρες, μυθικά άγρια όντα. Μα πώς γίνεται αυτό; Πώς μπορούσαν οι κήρες από τους αρχαίους μύθους να εμφανιστούν σ' ένα σύγχρονο ξενοδοχείο;

Ο Γκλεμπ, αποσβολωμένος, δεν ήξερε τι να σκεφτεί. Πώς ήξερε ο δημοσιογράφος για το μυστικό συνέδριο των μάγων; Μήπως τα παραλέει; Τον τελευταίο καιρό γράφονται πολλά, ότι κάποιες ειδικές υπηρεσίες κάνουν πειράματα σε ανθρώπους. Κι αν αυτό ήταν ένα πείραμα δικό τους; Μπορεί να έκαναν δοκιμές πάνω στους τουρίστες, ένα μυστικό ψυχοτρόπο όπλο. Και ο ίδιος να υπήρξε ένα από τα πειραματόζωα. Μήπως κινδυνεύει ακόμα;

Μα πώς είναι δυνατόν! Πώς μπόρεσαν να καταφέρουν να πέσει χιόνι στην πισίνα; Θυμήθηκε το όμορφο δέντρο μες στο χιόνι που φλεγόταν με ένα έντονο κόκκινο χρώμα. Αδιανόητο! Και η Νταϊάνα Κρολ στην Κύπρο. Ήταν δυνατόν να ήταν αυτή; Μήπως είχα παραισθήσεις; Ή με πότισαν κάποιο μυστήριο ποτό; Αλλά γιατί εμένα; Εμένα τι να με κάνουν;

Από τα μεγάφωνα ανακοίνωσαν ότι το αεροπλάνο μπαίνει σε ζώνη αναταράξεων και ζήτησαν από τους επιβάτες να παραμείνουν στις θέσεις τους με τις ζώνες τους δεμένες.

«Κι αν επρόκειτο για εξωγήινες δυνάμεις;», του ήρθε ξαφνικά αυτή η χαζή σκέψη που έμοιαζε εκτός πραγματικότητας.

Ήρθε κοντά του η αεροσυνοδός και τον ρώτησε αν είναι εντάξει.

- Ναι, απάντησε μηχανικά.

- Έξοχα, χαμογέλασε η κοπέλα με ένα ξεδοντιασμένο πορτοκαλί στόμα και συνέχισε πάρα κάτω.

Στο αεροδρόμιο Ντομοντιέντοβο τον Γκλεμπ τον περίμενε το ασθενοφόρο. Συνήλθε την άλλη μέρα στο νοσοκομείο. Στην τηλεόραση έπαιζε η είδηση ότι στην περιοχή της Λεμεσού συνέβη έκρηξη σε αποθήκη πυρομαχικών. Σκοτώθηκαν μερικοί άνθρωποι, ανάμεσά τους κι ένας κύπριος ανώτατος στρατιωτικός. Είχε καταστραφεί εντελώς ο ηλεκτροπαραγωγός σταθμός που παρείχε τη μισή ηλεκτρική ενέργεια του νησιού. Στο διαδίκτυο ο Γκλεμπ ανακάλυψε μια ενδιαφέρουσα πληροφορία: οι φλόγες επεκτάθηκαν δήθεν στα ξερά χόρτα από ένα φλογισμένο δέντρο, που το ονομάζουν, εξαιτίας των έντονα φλογισμένων λουλουδιών του, «δέντρο της φωτιάς». «Μα είναι δυνατόν κάτι τέτοιο; Κι αν αυτό ήταν δυνατόν, τότε μήπως και το χιόνι που είχε πέσει εκείνο το πρωί στη φλογισμένη κορυφή του δέντρου να ήταν αληθινό και όχι προϊόν παραισθήσεων;», σκεφτόταν τις νύχτες στο κρεβάτι του νοσοκομείου ο Γκλεμπ. Όμως είχε την προνοητικότητα να μην πει σε κανέναν τις σκέψεις και τις αμφιβολίες του. Μια βδομάδα αργότερα, βγήκε από το νοσοκομείο χωρίς να του βρουν οποιαδήποτε ασθένεια.

Μετά από αυτό, ο Γκλεμπ σταμάτησε να πηγαίνει στην Κύπρο την εποχή που άνθιζε το δέντρο της φωτιάς. Προκαταλήψεις; Ίσως. Όμως είχε αποφασίσει να κρατηθεί μακριά για καλό και για κακό. Και πόσα θαύματα δεν συμβαίνουν στον κόσμο!

Μια βραδιά με τη Δάφνη

Η γυναίκα πίσω από τον πάγκο ήταν αγέλαστη, αμίλητη και εκπληκτικά άσχημη. Στον χαιρετισμό του Μαρέγεφ, κάτι του πέταξε για απάντηση χωρίς να τον κοιτάξει, όμως ο Μαρέγεφ συνέχισε απτόητος:

- Πέστε μου σας παρακαλώ, μαντάμ, που μπορώ να δειπνήσω;

- Εκεί, του έδειξε αόριστα με το χέρι, στο βάθος του κτηρίου.

Γυρνώντας ο Μαρέγεφ, είδε στην άκρη της αίθουσας μια μισάνοιχτη πόρτα απ' όπου φαίνονταν τα τραπέζια του εστιατορίου. Το ξενοδοχείο ονομαζόταν «Daphne Hotel Apartments». Ήταν ένα συνηθισμένο ξενοδοχείο τριών αστέρων δίπλα στην παραλία, στην Πάφο. Ο Μαρέγεφ είχε έρθει για δυο μέρες στην Πάφο, έχοντας το σκάσει από τη φασαρία των γενεθλίων του στη Λεμεσό. Δεν ήθελε καθόλου να συναντηθεί με τους φίλους του, δεν ήθελε ακούσει προπόσεις προς τιμήν του, ειλικρινείς μεν, αλλά κυρίως αποτελούμενες από κλισέ, με ευχές για υγεία, ευτυχία, δημιουργικές εμπνεύσεις και κάθε καλό.

- Μήπως είναι κλισέ, επειδή βγαίνουν από την ψυχή των ανθρώπων; είπε η κόρη του η Μαργαρίτα, η οποία είχε έρθει ειδικά για τα γενέθλιά του από το μακρινό Βλαδιβοστόκ.

- Σίγουρα, Ρίτα, όμως εγώ θέλω ησυχία αυτή τη μέρα. Εξάλλου, λίγος φρέσκος αέρας δεν θα με βλάψει. Ανθρώπινες φωνές όχι δεν θέλω, της απάντησε μισοαστεία μισοσοβαρά ο Μαρέγεφ.

- Και μένα θα με κρατήσεις μακριά από την επέτειό σου; ρώτησε χαμογελώντας η Μαργαρίτα.

- Και σένα! Όμως στην αρχή θα φάμε μαζί σε μια ψαροταβέρνα στην Πάφο και μετά θα μείνω μόνος για δυο νύχτες.

Και να τος λοιπόν στο ξενοδοχείο, με αυτό το ρομαντικό όνομα προς τιμήν της αρχαιοελληνικής νύμφης. Την οποία ο πατέρας της, ο

ποταμίσιος θεός Λάδων της Αρκαδίας, τη μετέτρεψε σε δάφνη για να τη σώσει από τον έρωτα του νεαρού Απόλλωνα. Η Δάφνη διαφύλαξε τη σοφία της, αλλά με τι αντίτιμο! Ο Απόλλων έμεινε ρέστος, σε αντίθεση με τον πατέρα του τον Δία, που κατακτούσε όλες τις γυναίκες και του γεννούσανε αναρίθμητους απογόνους. Ακόμα κι οι θεοί του Ολύμπου τύχαινε να τρώνε μούρη στην αγάπη, όχι μόνο εμείς οι άντρες της Γης. Έτσι κι ο ποιητής Πιότρ Ζαρέτσκιν είχε προειδοποιήσει με τους στίχους του: «Άντρες, να φοβάστε τις γυναίκες!». Και ήξερε τι έλεγε. Στα γεράματά του είχε απομείνει μόνος, με ψεύτικη μασέλα και με πλήθος παιδιά, νόμιμα και εξώγαμα. Ο Ζαρέτσκιν δεν ήταν βέβαια ο Δίας, αλλά δεν ήταν και λιγότερο καρπερός.

«Μήπως άραγε η απρόσιτη κυρία στην υποδοχή να είναι η ωραία Δάφνη;», σκέφτηκε ο Μαρέγεφ. «Αυτή δεν ήταν που είχε αρνηθεί τον έρωτα του πανέμορφου Απόλλωνα στους καιρούς της; Κι αφού απέμεινε να στέκει σαν δάφνη στο πέρασμα των χιλιετιών, συνεχίζει να μισεί τους άντρες...». Αμέσως όμως κατάλαβε ότι ήταν λάθος ο συλλογισμός του, αφού η αγέλαστη κυρία σε τίποτα δεν έμοιαζε στην καλλονή νύμφη με τη χιονάτη επιδερμίδα. Τουλάχιστον όπως την είχε φανταστεί ο διάσημος γλύπτης Τζοβάννι Μπερνίνι, ο οποίος είχε φτιάξει το μαρμάρινο γλυπτό της Δάφνης με τον Απόλλωνα. Δίκαια το γλυπτό αυτό φυλάγεται στην πασίγνωστη Πινακοθήκη του Μποργκέζε στη Ρώμη. Άραγε, μιας άχρωμης κι ανέκφραστης γυναίκας θα της έφτιαχνε κάποιος γλύπτης το άγαλμά της; Και καρδινάλιοι και πάπες θα το φύλαγαν στις συλλογές τους; Κι αν ξαφνικά επαληθευτεί η προφητεία του Μάφεο Μπαρμπερίνι, του μετέπειτα πάπα Ουρβανού Η΄, ο οποίος είχε γράψει ένα δίστιχο -προτροπή, τάχα μην ψάχνετε την απόλαυση στην ομορφιά που τείνει να εκλείψει, γιατί θα μείνετε με τα χέρια σας γεμάτα φύλλα και πικρούς καρπούς. «Α, που να την πάρει και να τη σηκώσει! Έχει κολλήσει στο μυαλό μου και δεν ξεκολλά», σκέφτηκε ο Μαρέγεφ, διώχνοντας μακριά τις δυσάρεστες σκέψεις και παίρνοντας θέση στο τραπέζι.

Το εστιατόριο θύμιζε κάτι μαγέρικα της βαθιάς ρωσικής επαρχίας. Τα τραπέζια χωρίς τραπεζομάντιλα, γκαρσόνια δεν υπήρχαν. Υπήρχε

μπουφέ αυτοεξυπηρέτησης. Στον πάγκο υπήρχαν μακαρόνια μπολονέζ, σαλάτα με μαραμένο λάχανο και με λίγη λεπτοκομμένη κόκκινη πιπεριά, κοτόπουλο τηγανητό και χυμός. Μαχαιροπήρουνα έπρεπε να βρεις μόνος σου.

Αφού σκάλισε για λίγο το πιάτο του, ο Μαρέγεφ παράτησε αυτό το γιορτινό δείπνο και κίνησε για την ταβέρνα «Πέλικαν», όπου το μεσημέρι είχε φάει με την κόρη του. Εκεί τους είχε εξυπηρετήσει ένα πολύ πρόθυμο γκαρσόνι, ο Ιβάν από τη Μολδαβία. Το παιδί πετούσε κυριολεκτικά μεταξύ της κουζίνας στο κεντρικό εστιατόριο και των τραπεζιών κάτω από την τέντα εκεί στη θάλασσα. Και τι ποικιλία ψαριών από την πρωινή ψαριά! Ο Ιβάν ήταν ομιλητικός και γελαστός. Μας έδειξε στο τηλέφωνό του φωτογραφία, όπου ποζάρει μαζί με τον Γεβγκένι Πριμακόφ. Πότε ήταν αυτό; Καμιά δεκαριά χρόνια πριν, όταν το ζεύγος Πριμακόφ γευμάτιζε σ' αυτό εδώ το εστιατόριο. Δεν βρίσκεται πια στη ζωή ο Γεβγκένι Μαξίμοβιτς, διάσημος ρώσος πολιτικός, επιστήμονας και συγγραφέας, αλλά η μνήμη του είναι ζωντανή ακόμα και σ' αυτή τη μικρή κυπριακή λουτρόπολη, την Πάφο. Ο Ιβάν μιλούσε με θαυμασμό για τη γνωριμία του με την προσωπικότητα αυτή. Ο Μαρέγεφ σκέφτηκε πως και στα παιδιά και στα εγγόνια του θα δείχνει αυτή τη φωτογραφία. Του ήρθε στο νου ένα δικό του ποίημα:

Η επίγεια ζωή είναι τόσο σύντομη
Ποιος θα μας θυμηθεί στων χρόνων το βάθος;

Κάποιους θα τους θυμούνται, άλλων τα ίχνη θα χαθούν. Ούτε και τα ίχνη του παππού του, του Φιόντορ, από κάποιο μακρινό ουκρανικό χωριό θα χαθούν. Τα κατάφερε και δόξασε τον παππού του στα ποιήματά του, και σήμερα τραγουδάνε τραγούδια που μιλάνε για τον παππού που μαστορεύει φωλιές για τα πουλιά, καθώς τα περιμένει να ξανάρθουν. Τον Μαρέγεφ και τα ποιήματά του θα τα ξεχάσουν, όμως το τραγούδι θα μείνει.

Τι όμορφη πόλη που είναι η Πάφος! Ο Μαρέγεφ περπατούσε στον μόλο και με ευχαρίστηση παρατηρούσε τους παραθεριστές. Θυμήθηκε

την παραλία στο Κόκτεμπελ στην Κριμαία, όπου συνήθιζε να πηγαίνει παλιά τα καλοκαίρια. Κι εκεί η ζωή ήταν γιορτή! Εστιατόρια, καφετέριες, βάρκες, κιόσκια. Ξεκουράζεται ο κόσμος ξεχνώντας τα ρεπορτάζ από τη Συρία, το Αφγανιστάν και τα άλλα καυτά σημεία. Αλλά και στην Ευρώπη επικρατεί ανησυχία από την κάθοδο των προσφύγων.

Από τις θλιβερές σκέψεις τον Μαρέγεφ τον έβγαλε ένα γιοτ που έτρεχε πάνω στα κύματα με το άσπρο πανί του. Και πάνω από τη θάλασσα ένας γαλάζιος ουρανός με σύννεφα ψηλά. Τα σύννεφα-γίγαντες σμίγανε μεταξύ τους σχηματίζοντας φιγούρες παραμυθένιες, και μετά χωρίζονταν και πάλι. Αυτό γινόταν πάνω στον ουρανό, ενώ μακριά ο ορίζοντας ήταν σχεδόν καθάριος. Έτσι και στη ζωή: κάπου οργιάζουν η φαντασία και τα γεγονότα, τα πάντα αλλάζουν κάθε ώρα και λεπτό, κι αλλού παραμένει μια αιώνια αταραξία. Μόνο κάποια αθώα συννεφάκια εμφανίζονται στον ουρανό και εξαφανίζονται χωρίς να αφήσουν ίχνη, σαν διαλύονται στις πρώτες ακτίνες του ανατέλλοντος ηλίου. Αλλά στην Πάφο ο καιρός είναι υπέροχος!

Στην ταβέρνα «Πέλικαν» η ατμόσφαιρα είναι γιορτινή. Είναι αναμμένα τα φώτα. Στη βεράντα καίνε σόμπες γκαζιού, ύψους πάνω από δύο μέτρα. Η φλόγα, περιφραγμένη σ' έναν διαφανή κωνοειδή σωλήνα, ορμάει προς τα πάνω και καθ' οδόν σκορπά ζεστασιά στον κόσμο που κάθεται στα κοντινά τραπεζάκια. Δεν είναι ακόμα η σεζόν, είναι μέσα Μαΐου, τα βράδια κάνει αρκετή ψύχρα. Ο Ιβάν υποδέχτηκε τον Μαρέγεφ γεμάτος χαρά, σαν παλιό γνώριμο, και του πρότεινε να δοκιμάσει τα φρεσκότατα μύδια ημέρας, με το κυπριακό λευκό κρασί «Ζαμπάρτας». Η βραδιά πέτυχε. Απόλαυση του έναστρου ουρανού εκεί που σπάζουν τα κύματα. Λίγο πιο πέρα, κάνουν τον περίπατό τους αμέριμνοι τουρίστες.

Ένας τεραστίων διαστάσεων άντρας οδηγεί προσεκτικά κρατώντας από το χέρι μια μικροκαμωμένη λεπτή κυρία και, κοιτώντας την στα μάτια, κάτι της λέει με πάθος. Δυο γριούλες, παπαδίτσες του θεού, πιασμένες χέρι χέρι, περπατάνε και αναπνέουν τον θαλασσινό αέρα. Τίποτα άλλο δεν θέλουν παρά μόνο αυτόν εδώ τον θαλασσινό αέρα. Ένα σμήνος κοριτσιών πέρασε βιαστικά σκορπώντας το γέλιο τους, σε

απάντηση στην πρόσκληση του κράχτη να επισκεφτούν την ταβέρνα του, γιατί σήμερα εδώ ακριβώς θα βρίσκανε το πιο νόστιμό ψάρι. Μόλις βρίσκει ένα λεπτό ελεύθερο, ο Ιβάν έρχεται στο τραπεζάκι του για να τον ρωτήσει αν είναι όλα εντάξει και να του αφηγηθεί στα πεταχτά κανένα περιστατικό από τη ζωή της λουτρόπολης.

Μετά το φαγητό, ο Μαρέγεφ, με υπέροχη διάθεση, πήγε να περπατήσει στα δρομάκια της νυχτερινής πόλης. Προχώρησε στην προκυμαία με κατεύθυνση το Κάστρο της Πάφου. Μπροστά του περπατούσαν δυο γυναίκες με τις τσάντες γεμάτες. «Θα ψώνισαν τρόφιμα στο κατάστημα και τώρα τα πάνε σπίτι», σκέφτηκε καθώς τις ακολουθούσε. Οι γυναίκες όμως στρίψανε αριστερά προς τη μαρίνα. «Α, σε κανένα γιοτ κατευθύνονται», υπέθεσε. Αλλά για μεγάλη του έκπληξη οι γυναίκες σταμάτησαν κοντά σ' ένα τεράστιο κτίσμα, γνωστό από τον δέκατο τέταρτο αιώνα. Από τότε το γκρεμίζανε κάθε τόσο, αλλά πάντα το ξαναχτίζανε. Τον καιρό της Τουρκοκρατίας υπήρξε φυλακή. Ήταν το Κάστρο της πόλης! Στους τουρίστες αρέσει να ανεβαίνουν στη στέγη του και από εκεί πάνω να παρατηρούν γύρω την περιοχή. Οι γυναίκες στεκόντουσαν στη μικρή γέφυρα που οδηγούσε στην αμπαρωμένη πόρτα και συζητούσαν για κάτι, αφήνοντας τις τσάντες τους στο δάπεδο.

- Εδώ μένετε, λαίδη; αστειεύτηκε ο Μαρέγεφ. Τι είδους κτήριο είναι αυτό;

- Όχι, απλώς κοιτάμε, απάντησαν οι γυναίκες σε σπασμένα αγγλικά.

- Με συγχωρείτε, δεν είστε από δω, μήπως είστε Ρωσίδες;

- Ναι, από τη Ρωσία είμαστε. Ήρθαμε περίπατο από τα τουριστικά συγκροτήματα Κέφαλος, γύρω στα επτά χιλιόμετρα από δω. Αγοράσαμε δώρα και είπαμε να περπατήσουμε στον παραλιακό στην επιστροφή.

Ο Μαρέγεφ βοήθησε τις συμπατριώτισσές του, Άλλα και Κάτια, να πάνε τις βαριές τους τσάντες μέχρι το λεωφορείο και κίνησε για το ξενοδοχείο του. Ήταν ευχαριστημένος με τον εαυτό του. Πέρασε καλά στο εστιατόριο, έκανε και μια καλή πράξη για τις συμπατριώτισσές του. Ο κόσμος τώρα στον παραλιακό ήταν λιγότερος. Πού και πού περνού-

σαν ζευγάρια επιστρέφοντας φαίνεται από τα εστιατόρια. Από απέναντί του βάδιζε προς το μέρος του μια καλλίγραμμη γυναίκα με ένα ασυνήθιστο φόρεμα, χρώματος κόκκινο της φωτιάς, φορεμένο ακατάστατα στους ώμους της. Το δεξί της χέρι γυμνό, ενώ το αριστερό μισοκαλυμμένο με τις πτυχές του υφάσματος. Ο Μαρέγεφ είχε δει κάτι τέτοιους γυναικείους χιτώνες σε εικονογραφήσεις βιβλίων για τους αρχαίους ελληνικούς μύθους. Πόση φαντασία υπήρχε σ' αυτόν τον μακρύ μέχρι τη γη χιτώνα... Η γυναίκα άνοιξε πλατιά τα χέρια της. Και του Μαρέγεφ του φάνηκε ότι άρχισαν να μοιάζουν με τεράστια φτερά.

- Νεαρέ, μπορείτε να με βοηθήσετε; ρώτησε η γυναίκα στα ρωσικά.

- Ναι, βέβαια, απάντησε διστακτικά ο Μαρέγεφ.

Μπορούσε να μη βοηθήσει μια τέτοια καλλονή με χιονάτο δέρμα και τεράστια καστανά μάτια; Μικρή λεπτή μύτη, σαρκώδη κόκκινα χείλη και το ντροπαλό χαμόγελο μιας γυναίκας που πιθανόν να μην ένιωθε άνετα να απευθύνεται στον δρόμο σ' έναν άγνωστο άντρα, που όμως οι περιστάσεις την αναγκάζουν να το κάνει. Αυτές οι σκέψεις πέρασαν βιαστικά από το μυαλό του και αμέσως πρόσθεσε:

- Ευχαρίστως να σας βοηθήσω, αφού φαίνεται να είμαστε και συμπατριώτες.

- Όχι, είμαι Ελληνίδα. Τα ρωσικά τα έμαθα μετά. Λοιπόν, θα με βοηθήσετε;

- Ναι, ναι, θα κάνω ό,τι χρειάζεται.

- Συνοδέψτε με, σας παρακαλώ, μέχρι το ξενοδοχείο. Κάτι συνέβη και έμεινα χωρίς αντρική στήριξη σ' αυτή την πόλη.

Τον Μαρέγεφ τον διαπέρασε μια καχυποψία. Την είχε πατήσει με κάτι τέτοια, όταν κάποτε με παρόμοιο τρόπο του είχαν αποσπάσει χρήματα. Αλλά εκείνες ήταν άλλες γυναίκες, κακοντυμένες, κάπως χαμένες που προκαλούσαν τον οίκτο. Αλλά αυτή; Αυτή, εκτός από θαυμασμό τίποτε άλλο δεν μπορούσε να προκαλέσει. Ο τόνος της είχε σιγουριά, το βλέμμα της αθώο και είχε μιαν ανυπόκριτη ντροπαλότητα. Διώχνοντας κάθε αμφιβολία, ο Μαρέγεφ της είπε πρόθυμα:

- Βασιστείτε πάνω μου, μαντάμ. Πού να σας συνοδεύσω; Το όνομά μου είναι Βσέβολοντ.

- Ω, ξέρω! Ο Βσέβολοντ είναι ο Σέβα. Έτσι πρέπει να σας φώναζαν όταν ήσασταν παιδί. Μπορώ να σας λέω κι εγώ έτσι;

- Θα μου άρεσε. Ακόμα και σήμερα οι φίλοι μου έτσι με φωνάζουν. Επιτρέψτε μου να μάθω κι εγώ το όνομά σας.

- Δάφνη.

Ο Μαρέγεφ έμεινε αποσβολωμένος. Έμενε στο ξενοδοχείο «Δάφνη» και την παράξενη άγνωστη τη λένε κι αυτήν Δάφνη;

- Μήπως κατά τύχη ο πατέρας σας είναι ο Λάδων από την Αρκαδία; κατάφερε να πει.

- Ναι, ναι, Σέβα, αυτός είναι! Κι εγώ κατάγομαι από τη χώρα, που σύμφωνα με τη μυθολογία την ίδρυσε ο Αρκάς, ο γιος του Δία. Φτάσαμε σχεδόν, αλλά πρώτα θα ήθελα να πιω έναν καφέ. Ξέρω ένα πολύ ωραίο μέρος. Ελάτε μαζί μου, μην αφήσετε μια κυρία μόνη.

Ο Μαρέγεφ είχε καιρό να πιει νύχτα καφέ, αλλά γιατί να μην κάνει παρέα σε μια τόσο όμορφη, κοινωνική γυναίκα και να μη φλυαρήσουν λιγάκι; Κι αν; Όχι, κανένα «αν»! Τι να τον έκανε αυτή η καλλονή κάποιον σαν κι αυτόν!

Τελικά η απόσταση δεν ήταν και τόσο μικρή, όμως στο τέλος τους περίμενε σαν επιβράβευση η παραδοσιακή κυπριακή ταβέρνα «Δημόκριτος», προς τιμήν φαίνεται του αρχαίου έλληνα φιλόσοφου Δημόκριτου, ο οποίος έζησε γύρω στα δυόμισι χιλιάδες χρόνια πριν. «Γελαστό φιλόσοφο» τον είχαν ονομάσει οι συμπολίτες του όταν ακόμα ζούσε, επειδή, εξερευνώντας τον κόσμο, μπορούσε ξαφνικά να γελάσει με τις ίδιές του τις σκέψεις. Του φαινόντουσαν αστεία και ασήμαντα τα προβλήματα των ανθρώπων σε σύγκριση με τη ζωή της οικουμένης. Η ταβέρνα αυτή ξεχείλιζε από διασκέδαση. Είχε ζωντανή μουσική και καλοφτιαγμένοι άντρες χορεύανε. Κάθε λίγο σηκωνόταν και χόρευε μαζί τους και η Δάφνη, εύθυμη και μυστήρια με το φανταστικό ντύσιμό της. Μια παρέα Άγγλων βαρούσε παλαμάκια χωρίς σταματημό. Τα χειροκροτήματα συνόδευαν τη Δάφνη καθώς επέστρεφε στο τραπέζι του Βσέβολοντ και φαινόταν ότι το ενδιαφέρον των θαμώνων προς την καλλονή εν μέρει πήγαινε και σ' αυτόν, κάτι που του άρεσε πολύ του Μαρέγεφ. Τι; Και σε ποιον δεν θα άρεσε όταν για χάρη του χόρευε η νεαρή και όμορφη Ελληνίδα με τον κόκκινο της φωτιάς χιτώνα!

Με κάποιο θαυματουργό τρόπο, στο τραπέζι εμφανίστηκε κρασί και μικρά πιατάκια με κυπριακά γλυκά, ξηρούς καρπούς και φρούτα. Ήταν μια απρόσμενη συνέχεια μιας γιορτής, παρέα με τη νύμφη της αρχαίας Ελλάδας. Έξυπνη, ελκυστική και εύθυμη. Όταν η Δάφνη ξανασηκώθηκε να χορέψει, ο Μαρέγεφ δεν άντεξε, φώναξε την υπεύθυνη, μια συμπαθητική γυναίκα γύρω στα πενήντα.

- Μήπως γνωρίζετε την κυρία που χορεύει;

- Μα κύριε, εσείς ήρθατε μαζί της. Εμείς πρώτη φορά τη βλέπουμε.

- Τη λένε Δάφνη. Τη γνώρισα απόψε. Χορεύει υπέροχα.

- Ω, κύριε, ίσως να τραγουδά κιόλας κι όχι μόνο να χορεύει;

Η μουσική σταμάτησε. Η Δάφνη γύρισε στο τραπέζι και, σηκώνοντας το ποτήρι της, είπε:

- Σέβα, πίνω αυτό το αρχαίο ποτό στην υγειά σας! Στη γνωριμία μας!

- Ευχαριστώ. Ποτέ μου δεν πίστευα ότι έτσι θα τελειώσει η μέρα των γενεθλίων μου! Με την παρέα μιας όμορφης Ελληνίδας με χιτώνα και που μάλιστα χορεύει για χάρη μου.

- Σέβα, τι λες να σου τραγουδήσω; πρότεινε η Δάφνη, περνώντας στον ενικό, χωρίς καθόλου να σχολιάσει το γεγονός ότι ο Μαρέγεφ είχε τα γενέθλιά του σήμερα. Θα τραγουδήσω ένα σύγχρονο τραγούδι, αλλά λίγο αργότερα, όταν θα αρχίσει η καινούργια μέρα, αμέσως μετά τα μεσάνυχτα.

Κοίταξε άθελά του το ρολόι του. Πόσο γρήγορα πέρασε η ώρα! Να που τελειώνει αυτή η καταπληκτική βραδιά, γεμάτη με φανταστικά γεγονότα. Η Πάφος, το ξενοδοχείο που φέρει το όνομα της νύμφης Δάφνης, το γεύμα με τη Μαργαρίτα στην ταβέρνα «Πέλικαν», το μοναχικό του δείπνο στην ίδια ταβέρνα, ο περίπατος στη νυχτερινή πόλη, η βοήθειά του προς τις δυο ρωσίδες τουρίστριες και η... πανέμορφη ελληνίδα Δάφνη! Σκέτο παραμύθι!

Πίνανε κρασί και λέγανε περί ανέμων και υδάτων: για τον πανίσχυρο θεό Δία, τη νύμφη Δάφνη, τη διδασκαλία του Δημόκριτου, για τους ελληνικούς χορούς, όπως τους χορεύουν οι σημερινοί χορευτές. Ο Μαρέγεφ είχε μπροστά του μια καλλιεργημένη, έξυπνη συνομιλήτρια

και στιγμές στιγμές τα έχανε από το πλήθος των γνώσεών της, όμως δεν ντρεπόταν να τη ρωτήσει ό,τι δεν καταλάβαινε από την ιστορία της Ελλάδας.

- Σέβα, το κέντρο κλείνει, οι μουσικοί φεύγουν. Τώρα θα σου τραγουδήσω το τραγούδι «Καλημέρα», μια και αρχίζει να ξημερώνει.

Το ρολόι έδειχνε τριάντα λεπτά περασμένα μεσάνυχτα ακριβώς.

Η Δάφνη πλησίασε τους μουσικούς και άρχισε να τραγουδά στα ρωσικά, με τη συνοδεία ζωντανής μουσικής:

Καλημέρα, καλημέρα
Μύρισε πρωινή δροσούλα
Καλημέρα, καλημέρα
Μύρισε η θάλασσα κι εσύ.

Μα είναι αδιανόητο! Μια Ελληνίδα, με το επικό όνομα Δάφνη, τραγουδά ένα τραγούδι που τους στίχους τους έχει γράψει αυτός, ο Μαρέγεφ! Τραγουδά για χάρη του το πρώτο πρωινό μετά την επέτειο των γενεθλίων του! Είχε γράψει αυτούς τους στίχους εδώ, στην Κύπρο, πριν σχεδόν δυο χρόνια. Και να, ακούγεται η μουσική, ακούγεται το τραγούδι, σαν κάλεσμα ακριβώς προς τη νέα ζωή. Ο Μαρέγεφ δεν άντεξε και σηκώθηκε. Τα γκαρσόνια, οι μουσικοί και οι θαμώνες χειροκροτούσαν τη Δάφνη που είχε τελειώσει το τραγούδι της.

***

Όπως αποδείχτηκε τελικά, όλο αυτό το θέατρο το είχε διοργανώσει ο φίλος του Βσέβολοντ από την Άπω Ανατολή, ο επιχειρηματίας και μαικήνας Κεντρόφσκι. Και η πανέμορφη Δάφνη λες και είχε εισβάλει στη ζωή του από την εποχή του Δημόκριτου. Μήπως άραγε ήταν απεσταλμένη του Δία και είχε κατεβεί από τον Όλυμπο;

- Και ποια ήταν αυτή η γυναίκα που έπαιξε τον ρόλο της Δάφνης; ρώτησα τον Μαρέγεφ, αφού άκουσα τις περιπέτειές του την ημέρα των γενεθλίων του.

- Μα ήταν ρόλος αυτός; Τι σημασία έχει, Αλεξάντρ, γέλασε ο Μαρέγεφ. Το σπουδαίο είναι ότι η γιορτή πέτυχε και υπήρξε και συνέχεια.

Για τη συνέχεια όμως ο Μαρέγεφ δεν είπε λέξη. Ξέροντάς τον μπορώ μόνο να υποθέσω πώς τελείωσε αυτή η ιστορία. Άραγε τελείωσε;

Τι έγινε παρακάτω; Πιθανόν ο Μαρέγεφ να μου μιλήσει κάποτε. Οι άνθρωποι πιστεύουν στα παραμύθια κι εγώ δεν είμαι εξαίρεση. Αν στους αρχαίους καιρούς, πριν ακόμα και από τον Δημόκριτο, οι θεοί κατέβαιναν με τη μεγαλύτερη ευκολία από τον Όλυμπο στη Γη, γιατί σήμερα στους δικούς μας καιρούς να μην εμφανιζόταν μια πανέμορφη νύμφη τη μέρα των γενεθλίων του Μαρέγεφ; Ο κόσμος πιθανόν να έμενε ο ίδιος, όπως ήταν και προηγουμένως. Και οι θεοί του Ολύμπου και οι χρυσομαλλούσες νύμφες συνεχίζουν να ζούνε δίπλα μας, αλλά τώρα, σε αντίθεση με τους παλιούς καιρούς, έγιναν αόρατες για μας τους απλούς θνητούς. Κι αποφάσισα ότι την επόμενη επέτειό μου θα πάω κι εγώ στην Πάφο. Μπορεί άραγε κι εγώ να συναντήσω στην παραλία της Πάφου μιαν όμορφη νύμφη ή θεά; Πρέπει να βιαστώ. Τόσα θαύματα μπορούν να συμβούν σ' αυτόν που κι ο ίδιος βιάζεται να του συμβούν.

Μια ανθοδέσμη στην παραλία

Τρία μέτρα περίπου από την ακροθαλασσιά βρίσκεται ένας μικρός λόφος από άμμο, στολισμένος με πετραδάκια, και στην κορφή του ένα ωραίο μπουκέτο από λευκά τριαντάφυλλα. Χτες το πρωί, σ' αυτό εδώ το μέρος ήταν ξαπλωμένος ένας άντρας. Γύρω του συνωστιζόταν ένα πλήθος λουομένων. Ένας γεροδεμένος νεαρός του έκανε τεχνητή αναπνοή, κάποιος έβαζε για μαξιλάρι κάτω από το κεφάλι του ξαπλωμένου άντρα κουβαριασμένα ρούχα. Καμιά αναταραχή. Κάποιος να πνίγηκε; Αλλά πώς να πνιγεί ένας άνθρωπος αυτό το ήσυχο φωτεινό πρωινό σε ρηχά νερά; Μήπως πάλι ο δόλιος αυτός είχε νιώσει άσχημα στα βαθιά, κοντά στον κυματοθραύστη; Τι σημασία έχει πώς και γιατί! Μάλλον θα είχαν καλέσει ασθενοφόρο, αλλά μέχρι να έρθουν οι γιατροί οι άνθρωποι κάνουν ό,τι μπορούν. Μη ξέροντας ελληνικά, εδώ εγώ περισσεύω. Για να μην κοιτάω απλώς, προχώρησα πιο κάτω κατά μήκος της θάλασσας προς έναν τεράστιο βράχο που ξεχώριζε πάνω από την άμμο, σαν κάποιο κομμάτι από το Τρόοδος. Νιώθω έναν ανεξήγητο φόβο. Από μακριά ο βράχος μοιάζει μ' εκείνο το πλοίο με το έντονο κόκκινο χρώμα, που εδώ και μια βδομάδα στέκει ξεκάρφωτο στο μουράγιο. Σήμερα κάτι τρέχει με το πλοίο. Οδήγησαν κοντά του έναν τεράστιο πλωτό γερανό, δίπλα του μια πλατφόρμα και μια βενζινάκατο. «Θα το επιδιορθώνουν μ' αυτή τη μηχανή», σκέφτομαι και νοερά γίνομαι ένα μ΄ εκείνο το πλοίο. Από το πάρκο ακούγεται ένα ατέλειωτο τιτίβισμα, είναι τα πανταχού παρόντα σπουργίτια. Τυχερά τα πουλάκια που γεννήθηκαν στην Κύπρο. Άκου τα! Κελαηδούν στο φουλ! Πού να κελαηδήσουν στον κρύο μοσχοβίτικο χειμώνα, όταν η παγωνιά μετράει κάτω από μείον είκοσι και η γη είναι σκεπασμένη με το χιόνι; Πού να βρούνε τροφή; Ενώ αυτά της Κύπρου είναι ανέμελα. Ζωή χαρισάμενη! Ο τόπος είναι γεμάτος με

αγριόχορτα και σπόρους, ακόμα και στα άδεια οικόπεδα στις πόλεις. Βέβαια η γη χρειάζεται φροντίδα, τα αγριόχορτα να καίγονται, η γη να οργώνεται. Όμως στη θέση των καμένων αγριόχορτων θα φυτρώσουν και πάλι άλλα αγριόχορτα. Η ζωή προβάλλει σε όλη την πολυμορφία της και τους ήχους της. Οτιδήποτε ζωντανό προσαρμόζεται στις εποχές του χρόνου. Ανθίζει, καρποφορεί και, αφού εκτελέσει τον σκοπό του, πεθαίνει. Ο άνθρωπος όμως δεν είναι λουλούδι. Τη φύση δεν τη νοιάζει ο άνθρωπος και οι ανησυχίες του, παρόλο που είναι κι αυτός μέρος της. Κι ο άνθρωπος; Όποιος αγωνίζεται, αυτός επιζεί και παραμένει στη γη τον καθορισμένο χρόνο ζωής που του δόθηκε. Αυτό αφορά και όλα τα ζωντανά: τα ζώα, τα πουλιά, τα δέντρα, τα φυτά. Κάθεσαι λοιπόν και συλλογίζεσαι: ο Θεός προνόησε για τον άνθρωπο τα ίδια πράγματα όπως για τα λουλούδια ή το χορτάρι; Το καράβι εδώ είναι δημιούργημα των ανθρώπινων χεριών, ενώ ο τεράστιος βράχος στην ακροθαλασσιά ποιων χεριών;

Από απέναντι ερχόντουσαν προς το μέρος μου κάτι γυναίκες που τις είχα προσέξει χτες και είχαν μια συζήτηση μιλώντας πολύ γρήγορα και ταυτόχρονα όλες μαζί, σαν τα σπουργίτια του πάρκου. Από τα ανήσυχα πρόσωπά τους, από τον τόνο της φωνής τους, μπορούσε κανείς να μαντέψει ότι λέγανε για κάποιο ατύχημα. Ήθελα να πιστεύω ότι εκείνον τον άντρα τον είχαν επαναφέρει στη ζωή, ότι καθώς του κάνανε τεχνητή αναπνοή, ξαφνικά συνήλθε και έβηξε. Πάντα θέλεις να πιστεύεις στο καλύτερο. Δεν γίνεται και δεν μπορεί να γίνει ένα τέτοιο πρωινό κάτω από τον καταγάλανο ουρανό, κάτω από αυτό τον απαλό ήλιο, να μην κατάφεραν να σώσουν έναν άνθρωπο.

Όλη μέρα δεν μπορούσα να ξεχάσω αυτό που έγινε, οι σκέψεις μου επέστρεφαν συνέχεια στο πρωινό περιστατικό. Δεν ξέρω γιατί, αλλά θυμήθηκα ένα διήγημα του Βασίλι Σουκσίν, όπου σε κάποια σκονισμένη πλατεία κοντά στον σιδηροδρομικό σταθμό έγινε ένα ατύχημα. Ήταν μια μικρή, χαμένη στα πέρατα της Σιβηρίας πόλη, όπου η ζωή κυλούσε πληκτικά και μονότονα. Συνήθως σε κάτι τέτοια μέρη δεν συμβαίνει τίποτα. Όλοι γνωρίζουν ο ένας τον άλλον. Τι γεγονότα να συμβούν; Κάποιος γεννήθηκε, κάποιος πέθανε. Κάποιος γύρισε απ' τον στρατό και

παντρεύτηκε. Κι αν καμιά φορά συμβεί κάτι το ασυνήθιστο, τότε το θυμούνται για πολύ καιρό και το συζητούν μεταξύ τους. Μια ζεστή καλοκαιρινή μέρα στην πλατεία συναντήθηκαν δύο: ένας ψηλός, όμορφος αθλητικός νέος κι ένας άχρωμος τύπος, με έναν παλιό ξεσκισμένο σκούφο που έμοιαζε με άστεγο. Πώς είχαν συναντηθεί εκεί και γιατί, τυχαία ή επίτηδες, πάντως έτσι ξαφνικά ήρθανε στα χέρια, και ο ανθρωπάκος έβγαλε από την τσέπη του ένα μαχαίρι και με ένα τέχνασμα το έμπηξε στον νέο. Εκείνος έπεσε κι απόμεινε καταγής ακίνητος. Έτρεξε ο κόσμος, πέσαν όλοι πάνω στον αλήτη κι αρχίσανε να τον χτυπούν με μανία. Οι αστυνομικοί που τρέξανε από τον σταθμό διέλυσαν το πλήθος. Ο ανθρωπάκος τίναξε τα ρούχα του με την ησυχία του, μάζεψε από κάτω τον σκούφο του και κάθισε υπάκουα στο αστυνομικό αυτοκίνητο. Κι αυτόν, μικροκαμωμένο και ετοιμόρροπο, τον πήρανε με αστυνομική συνοδεία, με το αστυνομικό τζιπάκι, στον αστυνομικό σταθμό, ενώ το πτώμα του νέου, γερού άντρα, όπως φαίνεται, στο νεκροτομείο. Πόσο εύκολα φεύγει η ζωή από τον άνθρωπο και πόσο ανθεκτικός είναι ο άνθρωπος!

Γιατί άραγε αυτές οι σκηνές έμειναν για πάντα στη μνήμη μου; Τώρα, κοιτώντας το μπουκέτο πάνω στην άμμο, δεν μπορούσα να ξεκολλήσω από πάνω μου μιαν αίσθηση του μη πραγματικού, αναφορικά με το γεγονός αυτό. Αφού ο ήλιος λάμπει όπως και χτες. Ή μήπως δεν είναι έτσι; Μήπως δεν τα βλέπω όλα ή δεν τα βλέπω σωστά; Τα σπουργίτια θορυβούν εύθυμα σ' ένα μακρινό δέντρο. Ή μήπως όχι εύθυμα; Στην παραλία πλατσουρίζει στο νερό ο κόσμος. Όχι, κάτι πάει λάθος. Χτες ο κόσμος μιλούσε δυνατά, γελούσε, ενώ τώρα σχεδόν δεν άκουγες φωνές. Ξαναπηγαίνω στον βράχο μου. Εξωτερικά φαίνονται όλα σαν και πριν. Όμως όχι, ο κόσμος άλλαξε. Ο ήλιος δεν είναι τόσο χαρωπός. Ο θόρυβος των πουλιών είναι μονότονος και πληκτικός. Το τεράστιο πλοίο, με τον κολλημένο ψηλό γερανό στα πλευρά του, μαρμάρωσε στο μουράγιο, δίνοντάς μου στα νεύρα με την ασχήμια του.

Επιστρέφω από τον βράχο και βλέπω κόσμο κοντά στον αμμουδένιο λόφο. Όμως συνεχίζω τον δρόμο μου. Μου έχει περάσει η διάθεση να κολυμπήσω, κάτι να πω. Και τι να πω άλλωστε; Ένα λάθος, μια απρό-

σεχτη κίνηση και πια δεν μπορείς τίποτα να ξαναφέρεις πίσω.

Γυρνώ πίσω μου να δω. Πάνω στο νερό, σχεδόν αθέατη, έρημη και μόνη, μια μικρή ανθοδέσμη.

Μια ιστορία δίχως τέλος

Μάτια λαμπερά, χείλη γελαστά, σώμα, αχ το σώμα της δεν χορταίνεις να το κοιτάς, η μέση της ... πεταλούδα που ‘ ναι έτοιμη να ανοίξει τα φτερά της και να αλαφροπετάξει εδώ κι εκεί. Μακρύς λαιμός, και στήθος, που τα αντρικά βλέμματα δεν μπορούν να μην κοντοσταθούν να το θαυμάσουν. Μια ρωσίδα καλλονή με τα όλα της! Μια απ’ αυτές τις ξένες που φύγανε στα ξένα, όχι όμως σαν χαϊδεμένες από τη μοίρα. Βρίσκεται στην Κύπρο εδώ και είκοσι χρόνια. Είχε εγκαταλείψει τη χώρα της, όπου τα πάντα γκρεμίζονταν ορμητικά, όχι γιατί είχε φοβηθεί τη φτώχεια και την απόγνωση, που λες και είχε ζωγραφιστεί μαστορικά στα πρόσωπα των περισσότερων γειτόνων της στην πολυκατοικία όπου ζούσε. Όχι, γι’ αυτό, αλλά λόγω έρωτα... Και σε ποιον δεν έτυχε να ερωτευτεί στο τελευταίο έτος του πανεπιστημίου. Ο κύπριος φοιτητής Γιάννης και η ρωσίδα καλλονή αγαπήθηκαν. Ο πατέρας της, ο γνωστός στη Ρωσία δικηγόρος Νικολάι Ταρόπτσεφ, δεν στάθηκε εμπόδιο, αλλά η μητέρα της, η Ελιζαβέτα, κατέβασε τα μούτρα της. Όχι, αποκλείεται! Η Μαρίνοτσκα είχε τελειώσει το Ινστιτούτο Διπλωματικών Σχέσεων Μόσχας! Οικονομολόγος διεθνούς επιπέδου, όχι αστεία! Η αλήθεια είναι πως τη θέλανε νομικό, όπως ο μπαμπάς και η μαμά, όμως η κοπέλα μόνη της διάλεξε την οικονομία. Την περίμενε μια λαμπρή καριέρα και ξαφνικά... άρπα την! Ένας γαμπρός από ένα νησί του Νότου, ή μήπως από χερσόνησο; Δεν της ταιριάζει της κόρης της, της πάντα εύθυμης και πρόθυμης για κέφια, αυτός ο πάντα παράξενα χαμογελαστός και λιγομίλητος Κύπριος. Η Ελιζαβέτα Μαξίμοβνα είναι θεατρόφιλη, δεν αφήνει στη Μόσχα παράσταση για παράσταση που να μην τη δει. Και τι θα έχει να λέει μ’ αυτόν τον αξιοπρεπή Γιάννη από το πουθενά, όπου το μόνο που φυτρώνει είναι αμπέλια;

- Ησύχασε, μαμά, δεν θα έχεις να τον καλημερίζεις τα πρωινά στην κουζίνα. Θα ζήσουμε στην Κύπρο, της δήλωσε μια μέρα η Μαρίνα, μετά από τη συνηθισμένη συζήτηση με τη μητέρα της.

- Να μην ακούσω λέξη για Κύπρο! Μόσχα και μόνο Μόσχα! Και τι του βρήκες;

- Τον χρειάζομαι. Μπορείς να καταλάβεις ότι τον αγαπώ;

- Δεν μπορώ!!! Το πάθος και ο έρωτας θα ξεφτίσουν, μα τα προβλήματα θα μείνουν. Και στην...πώς τη λένε...Κύπρο του δεν έχει αληθινά θέατρα. Όλοι χορεύουν συρτάκι και τραγουδούν κλαψιάρικα τραγούδια. Και τι λένε, πού να καταλάβεις αφού δεν ξέρεις τη γλώσσα...

- Η γλώσσα δεν είναι πρόβλημα. Θα τη μάθω.

- Ναι, μα Ελληνίδα δεν θα γίνεις, θα πλήττεις.

Δεν ήθελε να τσακωθεί με τη μαμά της στην αρχή αρχή της οικογενειακής ζωής της. Αναγκάστηκε να κάνει έναν συμβιβασμό. Ο Γιάννης έμεινε στη ρωσική πρωτεύουσα.

Τι κι αν βολευτήκανε με τη δουλειά και νοικιάσανε κι ένα διαμέρισμα, κι όλα ήταν μια χαρά. Οι διαταγές της μάνας της όλο και πληθαίνανε, μα και ο άντρας της νοστάλγησε την Κύπρο. Οι συνηθισμένοι Κύπριοι πιο συχνά επιστρέφουν στο ηλιόλουστο νησί τους από όπου κι αν βρίσκονται στο εξωτερικό. Όμως ο Γιάννης δεν ήταν συνηθισμένος και ποτέ κανείς δεν θα περίμενε ότι θα συμπεριφερόταν σαν όλους τους άλλους· και μάλιστα ότι αμέσως μετά τις σπουδές του θα βιαζόταν να γυρίσει στους αγαπημένους του αμπελώνες, τις ελιές και τους φοίνικες. Να, μερικοί που κάνουν στην Αγγλία καριέρα, μετά έτσι κι αλλιώς επιστρέφουν. Στον ήλιο, στην ξέγνοιαστη κατά κάποιο τρόπο νησιώτικη ζωή. Πρώτος έφυγε ο Γιάννης. Με δυσκολία, με τη βοήθεια του πατέρα της, κατάφερε η Μαρίνα να πάρει τη συγκατάθεση των αρχών για να ταξιδέψει στον άντρα της και...έχε γεια σκοτεινή Μόσχα, πόλη με τις χίλιες και μία εθνικότητες.

Από το παραθυράκι του αεροπλάνου η Μαρίνα παρατηρούσε το παιχνίδι του φωτός με τα μεγάλα λευκά σύννεφα, που από κοντά μοιάζανε με τεράστιους γίγαντες, που χωρίς να βιάζονται πετούσανε προς τη μεριά της. Πετάνε, πετάνε και μένουν πίσω πάνω από τη Μεσόγειο.

Και οι αναμνήσεις αποκτούσαν σχήμα, σαν τα σύννεφα, κι ερχόντουσαν απρόσκλητες γεμίζοντας την ψυχή της με ακαθόριστα συναισθήματα. Υπήρχε λόγος, ναι υπήρχε...Πολλά και διάφορα είχαν συμβεί στη ζωή της σε όλο αυτό τα διάστημα. Είναι διευθύντρια σε μια μεγάλη επενδυτική εταιρεία με κυπριακή άδεια, διευθύνει διάφορα πρότζεκτ δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ. Οι ίδιοι οι πλούσιοι ιδιοκτήτες δεν είναι σε θέση να ελέγχουν τα χρήματά τους κι ευτυχώς οι έξυπνοι επαγγελματίες έχουν πού να εφαρμόσουν τις γνώσεις και την πείρα τους. Η Μαρίνα έχει ένα καθόλου ευκαταφρόνητο και σταθερό εισόδημα, μάλιστα έχει και δικό της μερίδιο στην εταιρεία. Παρόλο που από την ημερησία διάταξη αφαιρέθηκαν οι υπεράκτιες, οι υπηρεσίες των οικονομολόγων έχαιραν μεγάλης εκτίμησης και θα συνεχίσουν να χαίρουν αυτής της εκτίμησης για πάντα.

Το καλό κλίμα της Κύπρου μα και οι βολικοί και κατανοητοί νόμοι εκτιμιούνται δεόντως από τους ξένους λεφτάδες, ιδίως όταν στην πατρίδα τους φύσηξαν άλλοι άνεμοι, υποχρεώνοντάς τους μέσω της φορολογίας να μοιράζονται τα κέρδη τους με το κράτος. Δυσκολεύτηκαν, τρέξανε δεξιά κι αριστερά, άλλοι μείνανε, προσπαθώντας από κεκτημένη ταχύτητα να ξεγλιστρήσουν από τις διάφορες παγίδες. Αλλά πού να ξεγλιστρήσεις από τις μοσχοβίτικες δαγκάνες! Σιγά σιγά θα σε βρουν. Όμως τώρα υπάρχουν παραθυράκια, το Χονγκ Κονγκ εξακολουθεί να είναι φορολογικός παράδεισος. Οι λεφτάδες είναι πονηροί, σοφίζονται χίλια δυο! Μερικοί προλάβανε και βγάλανε τα λεφτά τους σε μεγάλες τράπεζες δυτικών χωρών στο όνομα των γυναικών τους και σε εξουσιοδοτημένα πρόσωπα. Τους βγάλανε και άδεια παραμονής ή ακόμα και υπηκοότητα, και με αυτά τα κόλπα νομιμοποίησαν τα λεφτά που απέκτησαν με νόμιμο ή παράνομο τρόπο. Και τι έχει να χάσει το νησί; Του πληρώνουν τους φόρους από τα ποσοστά των τραπεζών. Η χώρα που δέχτηκε στους κόλπους της τους ξένους είναι ευχαριστημένη, ξοδεύουν λεφτά, κάνουν επενδύσεις στην οικονομία. Ανάμεσα στους πελάτες της επενδυτικής εταιρείας είναι και ένα πλήθος υψηλά ιστάμενων αξιωματούχων. Στην Κύπρο έχουν τα παλάτια τους και τους λογαριασμούς τους στις τοπικές τράπεζες. Κάποιοι έχουν ακίνητη πε-

ριουσία και σε όλο τον κόσμο. Ένας από τους πρώην κυβερνήτες είχε μυριστεί ότι στην πατρίδα μύριζε μπαρούτι και γι' αυτό το έσκασε από εκεί με όλα τα φανταστικά και ρεαλιστικά του πλούτη, και βρέθηκε να είναι πελάτης της Μαρίνας. Είχε τόσο κατακλέψει τη χώρα του, ώστε απ' όλες τις τρύπες και τις σχισμές ξέφευγαν τα κλεμμένα του, κι όμως τα κατάφερε να τη βγάλει καθαρή. Κι από εδώ, από τη μακρινή ξενιτιά, συνεχίζει να «αγαπά» τη Ρωσία με την άσβεστη αγάπη του πιστού πολίτη. Όταν η Κριμαία ομαλά και αναίμακτα βγήκε από την Ουκρανία, αυτός ο «πατριώτης», σε κάποιο εστιατόριο και σε κατάσταση μέθης, πετάχτηκε πάνω από το τραπέζι κι άρχισε να σκίζει τα ιμάτιά του φωνάζοντας:

- Έξω όλοι σας! Έξω τα Αμερικανάκια! Έξω οι Ευρωπαίοι: Η Κριμαία είναι δική μας και μπάστα!

Το γκαρσόνι ήταν Ρώσος και τα κατάφερε με δυο-τρεις λέξεις να ηρεμήσει τον τύπο που είχε πάρει φόρα. Τι είχε πει με χαμόγελο, αυτός ο μονίμως αμίλητος νεαρός στον πρώην κυβερνήτη, είναι άγνωστο, όμως εκείνος στη στιγμή το βούλωσε και έκατσε στη θέση του και πρότεινε σε όλους να πιουν στην υγειά των Ρωσίδων, παρόλο που στο τραπέζι του, εκτός από τη Μαρίνα και την Κάτια, δεν υπήρχε άλλη γυναίκα.

- Ας πιούμε στην υγειά της γυναίκας σας, να έχει υγεία και υπομονή, πρότεινε η Κάτια.

Ο «κυβερνήτης» σηκώθηκε να τσουγκρίσει το ποτήρι του και λίγο έλειψε να αρχίσει να φιλιέται.

Όταν στο σπίτι η Μαρίνα είπε στον Γιάννη για την απαίσια συμπεριφορά του πλούσιου πελάτη στο εστιατόριο, εκείνος σχολίασε ατάραχα:

- Ξεχάστηκε φαίνεται και πήγε να κάνει επίδειξη του πατριωτισμού του, όπως το έκανε στην πατρίδα του. Η συνήθεια δεν ατρόφησε στο εξωτερικό.

- Για την πατρίδα του είναι ντροπή.

- Μαρίνα, εργάζεσαι σε τέτοιο μέρος, όπου τέτοιοι τύποι μαζεύονται για να προστατέψουν τον εαυτό τους και τα κεφάλαιά τους από τη δικαιοσύνη. Τι ήθελες λοιπόν να ακούσεις από αυτούς;

Κι αυτό το είπε Κύπριος! Πώς να φέρει αντίρρηση στον Γιάννη; Η ίδια είναι οικονομολόγος, σέβεται τους νόμους και γενικά νιώθει ότι καλά την έχει εδώ στην Κύπρο. Και είναι γι' αυτό που συχνά σκέφτεται και λυπάται τη φίλη της, που είναι δικηγόρος και ζει και δουλεύει στα περίχωρα της Μόσχας, αφού εκεί έχει να κάνει με κάθε καρυδιάς καρύδι, ακόμα και με καταδικασθέντες για ποινικά αδικήματα.

Πέρασε η ώρα χωρίς να το καταλάβει και το αεροπλάνο άρχισε την κάθοδό του στο αεροδρόμιο του Λονδίνου. Γρήγορα, πολύ γρήγορα θα βρεθεί με τη Λιζόνκα, τη μεγάλη της κόρη. Προς τιμήν της γιαγιάς της, της είχανε δώσει το όνομά της. Ο Γιάννης εκτιμούσε την πεθερά του, την Ελιζαβέτα Μαξίμοβνα. Η κοπέλα σπουδάζει στο πρώτο έτος σ' ένα από τα πιο φημισμένα πανεπιστήμια. Είναι έξυπνη, πήρε απ΄ τη μαμά της. Ξέρει τέσσερις γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά, ρωσικά και ελληνικά. Είχε οργανωθεί μια συνάντηση των καλύτερων φοιτητών με τη βασίλισσα και η κόρη της ήταν ανάμεσα σ' αυτούς. Από τους πρωτοετείς ήταν μόνο αυτή, οι υπόλοιποι ήταν μεγαλύτεροι. Η Μαρίνα είναι πολύ περήφανη για τη Λίζα. Και η μικρότερη, η Καρολίνα; Αυτή είναι μια μικρή μπαλαρίνα. Στα δεκατέσσερά της ήδη παίρνει μέρος σε διεθνείς διαγωνισμούς.

Βγάζοντας από την τσάντα της το τηλέφωνό της, η Μαρίνα άρχισε να βλέπει ένα βίντεο από τον διεθνή διαγωνισμό μπαλέτου Μόσχας. Η Καρολίνα χόρευε στην ομάδα των μικρών. Ήταν ένα ψηλό κοριτσάκι με μακριά πόδια. Το κοριτσάκι, σαν βέργα λυγερή, έκανε εντύπωση στα μέλη της επιτροπής. Είχε επιτυχία! Μετά τον διαγωνισμό πρότειναν την Καρολίνα για να εισαχθεί στην Ακαδημία Ρωσικού Μπαλέτου Βαγκάνοβα. Να ζει και να σπουδάζει στην Αγία Πετρούπολη, την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ρωσίας! Κάποιοι τη λένε και πολιτιστική πρωτεύουσα του κόσμου. Η κόρη της το σκέφτεται, για την ώρα δεν έχει αποφασίσει ακόμα. Ούτε και ο Γιάννης θέλει να αφήσει τη μικρότερή του κόρη να φύγει τόσο νωρίς. Όμως πόσο χαίρεται για τις επιτυχίες της! Όχι όχι. Αγαπά και τα δυο της τα κορίτσια, αν και της Καρολίνκας της έχει αδυναμία, είναι μικρή, όμως ο χαρακτήρας της είναι ατσάλι σωστό, στις πρόβες ασκείται με πείσμα, σαν μεγάλη. Ο

έλεγχος των κοριτσιών είναι πανταχού παρών. Αλλιώς δεν γίνεται. Η Λίζα είναι τόσο καλή στα γαλλικά και τα αγγλικά χάρη στην αυστηρή μαμά της. Πόσο είχαν δυσκολευτεί μέχρι να διαλέξουν πανεπιστήμιο στην Αγγλία. Τα περάσανε όλα, η κόρη τους τα κατάφερε καλά, όμως την περίμεναν ακόμα πολλές δοκιμασίες. Το ότι η Ελιζαβέτα με τα μεγάλα μάτια δεν άφηνε ασυγκίνητα τα αγόρια προκαλούσε κι αυτό μιαν ανησυχία. Πώς να μη θυμούνται με καλά λόγια τη γιαγιά Λιζόνκα, που με τίποτα δεν ήθελε να αφήσει από κοντά της τη Μαρίνα για να πάει τόσο μακριά. Έτσι κι η Μαρίνα έγκαιρα είχε προσέξει το ενδιαφέρον του γιου ενός πλούσιου Ιταλού για τα ναρκωτικά και του έδειξε την πόρτα. Ο χαρακτήρας της κοπέλας αποδείχτηκε ότι ήταν ο ίδιος με της μαμάς της. Έκλαψε τρεις μέρες, αλλά μετά τέρμα. Απαγόρεψε στον εαυτό της ακόμα και να τον σκέφτεται. Ε, πώς να μην είναι περήφανη για τις κόρες της;

«Εγώ όμως είμαι περήφανη για τον εαυτό μου;», σκεφτόταν η Μαρίνα. «Εγώ η ίδια πρέπει να κρατηθώ!». Για πολύ καιρό δεν ήθελε να παραδεχτεί ότι τα αισθήματά της δεν ήταν πια τα ίδια. Αγαπά τον Γιάννη, είναι ο άνθρωπός της και είναι μαζί είκοσι χρόνια. Τον αγαπά, τον αγαπά σαν σύζυγο, σαν αρχηγό της οικογένειας, σαν τον πατέρα των παιδιών της. Τον αγαπά έτσι όπως είναι, άνθρωπος πρακτικός, περιποιητικός, σίγουρος και θα μπορούσε να βρει για τον Γιάννη και άλλα, να πει πολλά για τα καλά του. Τον αγαπά, τον αγαπά, τον αγαπά... όχι όμως όπως τον αγαπούσε στα φοιτητικά τους χρόνια: παράφορα, απόλυτα, χωρίς τον παραμικρό δισταγμό. Ένας συγγραφέας είχε πει ότι βιολογικά ο έρωτας ζει τρία χρόνια και μετά μετατρέπεται σε κάτι άλλο. Σε φιλία, σε εκτίμηση, σε ικανότητα να συμβιβάζεσαι, να ανέχεσαι, να συγχωρείς. Που να τους πάρει αυτούς του φιλόσοφους-συγγραφείς!

Κάποια φορά δεν άντεξε και ρώτησε τη συνάδελφό της, την Κάτια, αν αγαπά τον Άδωνη. Είχαν κάνει πέντε παιδιά μαζί. Η Κάτια την κοίταξε ξαφνιασμένη.

- Και βέβαια τον αγαπώ! Ποιον άλλον να αγαπώ; Μαρίνκα, γιατί με ρωτάς; Άκουσες τίποτα για τον Άδωνη;

- Τίποτα δεν άκουσα! Απλώς ρωτάω. Μα έχετε πέντε παιδιά, καθησύχασε την Κάτια.

«Ο έρωτας θα 'ρθει ξαφνικά, σαν δεν τον περιμένεις πια...», τραγουδούσε πολλά χρόνια πριν ο Λεονίντ Ουτιόσοφ. Τι της συνέβη άραγε της Μαρίνας; Πάει στη Λίζα να τη στηρίξει και η ίδια δεν μπορεί να ησυχάσει τις σκέψεις της. «Σεργκέι, από πού ξεφύτρωσες εσύ; Μια χαρά ζούσα, δεν είχα έγνοιες στο κεφάλι μου, και ξαφνικά να!». Και τι ήταν αυτό που έπεσε στο κεφάλι της δεν καταλάβαινε. Από πού; Είχε έρθει ένας πελάτης, ένας συνηθισμένος πελάτης, ένας πετυχημένος επιχειρηματίας από τη Μόσχα. Άρχισαν να κάνουν παρέα. Πώς έτυχε αυτό; Γιατί ο Σεργκέι άρχισε να καταλαμβάνει τόσο χώρο στη ζωή της; Βλέμμα αντρίκιο, που αποπνέει σιγουριά, ντροπαλό παιδικό χαμόγελο, ψηλός με φαρδιούς ώμους, μιλάει με ευκολία και άνεση. Μα βέβαια, έναν τέτοιο άντρα δεν μπορεί να μην τον προσέξει μια γυναίκα!

Όμως αυτή δεν τον πρόσεχε, μάλλον όχι πως δεν τον πρόσεχε. Τον πρόσεχε και μάλιστα πολύ, αλλά να έρθει πιο κοντά του... Όχι, όχι και πάλι όχι, ούτε που της περνούσε από τον νου κάτι τέτοιο! Οι συναντήσεις τους όμως, η συμμετοχή τους σε συζητήσεις τα φέρανε έτσι, ώστε σιγά σιγά βρέθηκε μέσα στο έδαφος της ζωής του. Και ο Σεργκέι, όπως φαίνεται όχι τυχαία, άρχισε να εμφανίζεται στο γραφείο της πιο συχνά απ' όσο χρειαζόταν για τα θέματά του. Ποιος το ήθελε αυτό; Εκείνος; Εκείνη; Μα αφού ήταν και οι δυο παντρεμένοι. Είχαν και οι δυο παιδιά. Σάμπως η πεταλούδα το σκέφτεται πριν καεί στο φως; Γιατί στη φύση γίνεται τόσος αγώνας για το θηλυκό; Ακόμα και τα λιοντάρια τυχαίνει να σκοτώσουν το ένα το άλλο. Ποιος επιλέγει στη φύση; Το θηλυκό ή το αρσενικό; Το περιστέρι περιτριγυρίζει πολύ τρυφερά την περιστέρα προσπαθώντας να τραβήξει την προσοχή της. Μα τα περιστέρια φλερτάρουν τόσο όμοια με τους ανθρώπους. Χημεία; Ένστικτο; Όχι, στους ανθρώπους όλα είναι διαφορετικά. Σκέφτονται, τα ζυγίζουν όλα, μάλιστα και με σύνεση. Αν και η ζωή του ανθρώπου δεν είναι μπαλέτο, ούτε καν όπερα για τον Ρωμαίο και την Ιουλιέτα. Τριστάν και Ιζόλδη! Φραντσέσκα και Πάολο! Έρωτας τραγικός, έρωτας ανελέητος... Υπάρχει ευτυχισμένος έρωτας, «έρωτας ως τον θάνατο;». Κάποτε η Μαρίνα πίστευε πως υπήρχε, ότι εκείνη έναν τέτοιον έρωτα ζούσε.

Το αεροπλάνο προσγειώθηκε ομαλά, ακούστηκαν αραιά χειροκρο-

τήματα ως ευχαριστίες στον πιλότο. Και γιατί χειροκροτούν; Μια συνηθισμένη δουλειά ήταν, χωρίς κάτι το ιδιαίτερο. Μόνο εκείνη τη στιγμή πρόσεξε τους επιβάτες που καθόντουσαν δίπλα της. Ένα αδύνατο κοριτσάκι στην εφηβική ηλικία και τη γιαγιά του με μια τεράστια γκρίζα χαίτη. Το κοριτσάκι ήταν ήσυχο σαν ποντικάκι. Και η γιαγιά δεν ήταν ομιλητική. Ευτυχώς που της είχαν τύχει τέτοιοι συνεπιβάτες, της είχαν δώσει την ευκαιρία να μείνει μόνη με τον εαυτό της. Γιατί τυχαίνει καμιά φορά να κάθονται θορυβώδεις τύποι και να της κολλούν, ιδίως άντρες που πασχίζουν να εντυπωσιάσουν μια κυρία με τις πρωτότυπες σκέψεις τους. Βιάστηκε όμως να χαρεί. Στην έξοδο από τις μπίζνες θέσεις της έκλεισε τον δρόμο ένας κοκκινομάλλης γίγαντας και της είπε στα αγγλικά, μ' ένα χαμόγελο ως τ' αυτιά:

- Μπορώ να σας ρωτήσω κάτι, μαντάμ;

- Προχωρήστε και ρωτήστε με καθώς θα περπατάμε, του απάντησε η Μαρίνα στα ρωσικά, αναγνωρίζοντας την ειδική προφορά του κοκκινομάλλη.

Στη σκάλα γύρισε και της είπε:

- Με λένε Βίκτωρα, από τη Λευκωσία. Ρώσος είμαι κι εγώ. Εσάς πώς σας λένε;

- Μαρίνα. Αυτό θέλατε να με ρωτήσετε;

- Ναι, μου αρέσατε πολύ και θα ήθελα να γνωριστούμε. Να, κάτω με περιμένει ο αδελφός μου, ο Βίκτωρ, πρόφερε το όνομα ενός γνωστού ολιγάρχη.

Κι αλήθεια, κάτω από τη σκάλα ήταν σταθμευμένο ένα αυτοκίνητο, δίπλα δυο κύριοι με μαύρα κοστούμια και λίγο πιο μπροστά ένας άντρας με τζιν και αθλητική μπλούζα, με κοκκινωπό μούσι.

Αφού σύστησε στον αδελφό του τη Μαρίνα, ο Βίκτωρ άρχισε να της προτείνει επίμονα να την πάνε με το αυτοκίνητό τους και σαν για αστείο την τραβούσε από το χέρι προς το αυτοκίνητο. Ο ολιγάρχης σιωπούσε. Η Μαρίνα κατάφερε με δυσκολία να αρνηθεί την πρόσκληση.

- Συγγνώμη, παιδιά, με περιμένει κάποιος, είπε στα αγγλικά, λες και ήταν σίγουρη γι' αυτό.

«Αυτοί οι ολιγάρχες τίποτα δεν κάνουν έτσι απλά», της ήρθε η

σκέψη. «Μήπως μάθανε ότι είμαι κόρη του Νικολάι Τορόπτσεφ; Ποιος ξέρει τι προβλήματα έχουν στη Ρωσία».

Στο ταξί, καθ' οδόν προς το ξενοδοχείο, ξανάφερε στη μνήμη της αυτή την αναπάντεχη τυχαία γνωριμία, με ανάμικτα αισθήματα. Από τη μια τη σόκαρε η επιμονή του Βίκτωρα, αλλά πάλι... Σιγά σιγά οι σκέψεις της επανέρχονταν στους δικούς της, στα κορίτσια, στον Σεργκέι. Σαν έτσι τυχαία, την παραμονή του ταξιδιού της στο Λονδίνο, χτες, αποδέχτηκε για πρώτη φορά την πρόσκλησή του να φάνε μαζί στην ψαροταβέρνα «Μελάντα». Στο τραπέζι υπήρχε κρασί, σταφύλι και τίποτε άλλο. Κι όμως αυτή η ταβέρνα είναι φημισμένη για τα υπέροχα πιάτα της από φρέσκο ψάρι. Βλέπανε στα μάτια ο ένας τον άλλο, όμως τι να πουν, αφού ό,τι ήταν να πουν για τα τυπικά της συμφωνίας το είχανε πει; Ο πελάτης είχε κερδίσει καλά λεφτά και έδωσε στην εταιρεία μια καλή προμήθεια.

Ο Σεργκέι πήρε το χέρι της και το έφερε στα χείλη του:

- Μαρίνοτσκα, σας είμαι απέραντα ευγνώμων για τη δουλειά σας, τη γνωριμία μας, γι' αυτή τη βραδιά. Κρίμα μόνο που όλα τελείωσαν τόσο γρήγορα.

- Όχι και γρήγορα, χαμογέλασε η Μαρίνα, όμως όλα πήγαν πολύ καλά.

- Θα πρέπει να αρχίσουμε ένα νέο πρότζεκτ, ώστε να συνεχίσουμε τη φιλία μας, αστειεύτηκε ο Σεργκέι. Αύριο κιόλας θα αρχίσω, θα σας κατέβω αύριο με μια καινούργια ιδέα. Επιτρέπεται;

- Αύριο αυτή την ώρα θα είμαι ήδη στο Λονδίνο, στο «Κόβεντ Γκάρντεν Οτέλ».

Ο Σεργκέι έριξε μια γρήγορη ματιά στη Μαρίνα.

- Και πόσο καιρό θα λείψετε από τη Λεμεσό;

- Μια βδομάδα. Η Λιζόνκα περνάει μια ερωτική απογοήτευση και ο Γιάννης δεν μπορεί να πάει κοντά της. Αλλά μάλλον ένας πατέρας δεν μπορεί να βοηθήσει και πολύ. Το κορίτσι εμένα περιμένει.

Κάτω στη θάλασσα ένα αγόρι κι ένα κορίτσι στεκόντουσαν και φιλιόντουσαν με τις ώρες, δίχως να δίνουν σημασία στους γύρω Κύπριους,

τους Ρώσους, σε κανέναν. Πάνω από τα βουνά κρεμόταν ένας τεράστιος κόκκινος ήλιος, χαμηλώνοντας σιγά σιγά ανεπαίσθητα. Ένα μισάωρο ακόμα και θα την πάρει μαζί του στο παρελθόν τη μέρα αυτή. Θα θυμάται άραγε η Μαρίνα όλη της τη ζωή αυτή την ταβέρνα με τους λιγοστούς τουρίστες, αυτό το τεράστιο φως, αυτά τα λεπτά λίγο πριν το ηλιοβασίλεμα; Μόνο να της έλεγε ο Σεργκέι ότι θα πήγαινε μαζί της στο Λονδίνο και... θα δεχόταν χωρίς καμιά ερώτηση, χωρίς καμιά δικαιολογία. Μάλιστα το ήθελε, το περίμενε, όμως ο Σεργκέι, λες κι είχε δαγκώσει τη γλώσσα του, χαμογελούσε αινιγματικά. Από τη μνήμη της Μαρίνας ξεπήδησε το κουδούνι του «γνωστού δικηγόρου», του πατέρα της, και τα βαρυσήμαντα λόγια του: «Αισθάνομαι πως επιστρέφουμε στην εποχή της μητριαρχίας, τότε που η γυναίκα ήταν ο αρχηγός. Όσο πιο πολλή επάρκεια υπάρχει τόσο πιο πολλή εξουσία έχουν μερικές κυρίες. Τα πάθη μας... από τα ηλιοβασιλέματα μέχρι τις πρωινές δροσοσταλίδες. Και η ελευθερία να τρέχει από τα μπατζάκια μας...». Και κατάλαβε τα όπως θέλεις. Και τι δεν καταλαβαίνεις; Τι έχεις να πεις;

«Κι αν ξαφνικά έρθει ο Σεργκέι στο Λονδίνο και μείνει κι αυτός στο ξενοδοχείο μου; Και παρακάτω τι γίνεται; Κι αν ξαφνικά τον βρω στο πρόγευμα;», σκεφτόταν με τρόμο αλλά και ελπίδα η Μαρίνα. Όχι, τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει στη ζωή της. Δεν μπορεί να προδώσει τον Γιάννη. Για πρώτη φορά την πήγε ο ίδιος στο αεροδρόμιο, κάτι που δεν είχε γίνει ποτέ πριν, αφού συνήθως έπαιρνε ταξί. Στο αεροδρόμιο της είπε στα ρωσικά: «Μακρύς ο αποχαιρετισμός, αχρείαστα τα δάκρυα. Εις το επανιδείν, καλή μου. Φίλησέ μου τη Λίζα», είπε και έφυγε γρήγορα, δίνοντάς της ένα φιλί στο μάγουλο. Κι αν υποψιάστηκε κάτι ο Γιάννης; Βέβαια, θα μπορούσε, αφού είχε αρχίσει να περνάει μαζί του λιγότερο χρόνο. Την τελευταία βδομάδα δικαιολογήθηκε ότι δεν ένιωθε καλά και μετακόμισε στο δωμάτιο των ξένων. Μάλιστα κι ο Γιάννης είχε γίνει πιο σιωπηλός από όσο ήταν πριν. Άραγε να είχε ακούσει την κουβέντα της με τη μητέρα της στην κουζίνα, όταν εκείνη είχε έρθει απ΄ τη Μόσχα να μείνει λίγο καιρό μαζί τους; Τότε η μητέρα της την είχε κοιτάξει με εκείνο το βλέμμα του ανακριτή, με υποψία και σιγουριά ότι ο συλληφθείς θα ομολογούσε.

- Λοιπόν, Μαρίσα! Όπως στο είχα πει, έφυγε το πάθος και ήρθε το πρόβλημα; Μη βασανίζεσαι, σιγά το πράγμα! Με τον πατέρα σου ούτε τρία χρόνια δεν κρατήσαμε, ενώ εσύ με τον Γιάννη είστε σχεδόν είκοσι χρόνια μαζί. Έτσι που λες, να θεωρήσεις ότι είχα κάνει λάθος, τι να τα θυμόμαστε τώρα.

- Πάψε, μαμά! Όπως αγαπούσα τον Γιάννη, έτσι συνεχίζω να τον αγαπώ. Κι αυτός με αγαπάει.

- Τι λες! Και τα μάτια σου, Μαρίνοτσκα, είναι θλιμμένα.

Ναι, τα μάτια της ήταν πιο θλιμμένα κι απ' της αγελάδας, για να θυμηθούμε τους στίχους του κλασικού ποιητή της ρωσικής ποίησης.

Τότε η Μαρίνα είχε πεταχτεί έξω από την κουζίνα και στην πόρτα είχε πέσει πάνω στον Γιάννη. Πιθανόν να μην είχε ακούσει ούτε τα δικά της λόγια ούτε αυτά της μητέρας της. Ή μήπως απλώς σιώπησε; Ούτε που έδειξε κάτι, όμως παρατηρούσε πως ο Γιάννης τον τελευταίο καιρό είχε γίνει πιο σκεφτικός, πιο ανήσυχος. Παράτησε και τα αμπέλια του. Μακάρι να ήταν προσωρινά. Διαφορετικά θα έβρισκε άλλη ασχολία. Τι άλλη ασχολία. Τι δεν καταλαβαίνεις εδώ; Αυτό κάνουν πολλοί κύπριοι άντρες. Βρίσκουν νεαρές τουρίστριες, και αποχαιρέτα μου την οικογένεια.

Χήθροου, Λονδίνο. Το ξενοδοχείο... Ένας ζωηρός έφηβος Ινδός άνοιξε τις πόρτες, άρπαξε το βαλιτσάκι της και το πήγε μέσα. Η Μαρίνα απόμεινε για λίγο όρθια να παρατηρεί το ηλικιωμένο ζευγάρι που προχωρούσε στον δρόμο, μάλλον Άγγλοι πρέπει να ήταν. Τους έβλεπε με συμπόνια και με λύπη για τον εαυτό της. Ψες καθόταν σε μια ταβέρνα με τον Σεργκέι, το πρωί τη συνόδευσε στο αεροδρόμιο ο Γιάννης. Και να τώρα μόνη της, το αύριο άγνωστο. Με τη Λίζα θα είναι μια χαρά, είναι σίγουρη ότι ξέρει τι να τη συμβουλεύσει, τι να τη μάθει. Αυτηνής όμως, της Μαρίνας, ποιος θα της πει πώς να συνεχίσει τη ζωή της; Κι αν ο Σεργκέι έρθει πίσω της; Όχι, έτσι δεν γίνεται, κι ο Γιάννης κι ο Σεργκέι. Ερωτικά παιχνίδια; Όχι, τέτοια δεν είναι γι΄ αυτήν. Αυτός ήταν ο χαρακτήρας της: όλα ή τίποτα. Ο Γιάννης ή ο Σεργκέι; «Χαζούλα, τι κάθεσαι και ονειρεύεσαι! Γιατί νομίζεις ότι ο Σεργκέι σ' αγαπά; Αφού ακόμα σου μιλάει στον πληθυντικό. Ούτε μια φορά δεν φιληθήκατε», σκεφτόταν η Μαρίνα. «Όμως εγώ ... νομίζω ότι αγαπώ τον Σεργκέι»,

απαντούσε η ίδια στον εαυτό της. Αφού στάθηκε ακόμα μισό λεπτό, προχώρησε αποφασιστικά προς τις πόρτες του ξενοδοχείου, αυτές άνοιξαν σαν οι δυο άκρες του κόσμου και παραλίγο να χάσει τις αισθήσεις της από αυτό που είδε. Στη μέση του προθάλαμου στεκόταν ο Γιάννης, με μια τεράστια αγκαλιά κατακόκκινα τριαντάφυλλα.

Η Μαρίνα ρίχτηκε στην αγκαλιά του άντρα της κι άρχισε να τον γεμίζει φιλιά, μη δίνοντας σημασία στους ξένους και το προσωπικό του ξενοδοχείου που χειροκροτούσαν. Από πού ξεφύτρωσε ο Γιάννης; Αλλά τι σημασία έχει; Μάλιστα ούτε που το σκέφτηκε. Είναι εδώ κι αυτό αρκεί. Αγαπημένος της, δικός της άνθρωπος και αληθινός...

Την ιστορία αυτή μου την εκμυστηρεύτηκε η Μαρίνα, με την οποία μας συνδέει μια μακρόχρονη φιλία.

- Μα πώς...,πήγα να πω.

- Δεν χρειάζεται, Άλεξ! με έκοψε, είναι μια ιστορία δίχως τέλος.

Στην Κύπρο ξανάρθε η άνοιξη, η φύση ξαναγεννιέται. Μετά τις ανοιξιάτικες βροχές στο νησί απλώθηκε ένα λαμπερό πράσινο, τα δέντρα ανθίσανε. Έβλεπα τη χαμογελαστή Μαρίνα και σκεφτόμουν πως τίποτα δεν ομορφαίνει περισσότερο τη γυναίκα από τον έρωτα.

Τόσο διαφορετικοί, μα και τόσο όμοιοι…

Δούλος της οικογένειας

Ο Γεννάδιος είναι ένα αρχαίο όνομα, μα σήμερα είναι και πολύ σπάνιο. Αυτός που ονομάζεται έτσι είναι ένας κύπριος φίλος μου από την παραθαλάσσια Λεμεσό, που έμαθε να ακούει στο όνομα Γκένα. Και παιδί που ήταν, έτσι τον φωνάζανε τα άλλα παιδιά. Τον φωνάζανε έτσι, αλλά μάλλον δεν θα ξέρανε τη σημασία αυτού του ονόματος. Κι όμως αυτό το όνομα κρύβει μέσα του πολλά. Και την ευγένεια της καταγωγής του και την αστάθεια στη φιλία και τον έρωτα για τις γυναίκες, μα αυτοί που έχουν το όνομα αυτό διαλέγουν συζύγους άσχημες και όλη τους τη ζωή τις υπηρετούν πιστά. Ο ίδιος ο Γκένα μάλλον δεν θα του περνούσε απ' το μυαλό τι δώρο του έδωσε ο Θεός, αφού το όνομα είναι σαν τη μοίρα μας, είναι για όλη μας της ζωή. Μπορεί να δοκιμάσουμε να αλλάξουμε τη μοίρα μας, ναι, μπορούμε, αλλά πολύ λίγοι καταφέρνουν να το κάνουν αυτό. Προσωπικά αυτό το όνομα καθόλου δεν μ' αρέσει, από παιδί δεν μου άρεσε.

Είχα έναν Γκένα φιλαράκο στο σχολείο, αποδείχτηκε ότι δεν ήταν σόι, μου πήρε το κορίτσι μου στη δέκατη τάξη. Τη Νίνκα τη βλογιοκομμένη. Την ίδια δεν την ενοχλούσαν τα σημάδια, αντίθετα στόλιζαν το πρόσωπό της με την ανασηκωμένη μυτούλα. Αυτή πήγαινε μια τάξη μεγαλύτερη και είχα χάσει τα μυαλά μου για χάρη της. Στις χορευτικές λέσχες μόνο από μακριά την παρακολουθούσα, φοβόμουν να την πλησιάσω πιο κοντά από δέκα μέτρα. Φοβόμουν επειδή τη θεοποιούσα. Ενώ αυτό το τούβλο, ο Γκένα, κανέναν και τίποτα δεν φοβόταν και χόρευε όλο ζωντάνια με τα κορίτσια του χωριού μας πόλκα και άλλους ζωηρούς χορούς. Κι εγώ ζήλευα και πείραζα τον Γκένα: «Γκένα, η ουρά

σου φτάνει στα γόνατά σου!». Αυτουνού όμως δεν του καιγότανε καρφί. Ο δικός μας Γκένα ήταν ψηλό και ωραίο παιδί, ενώ ο Κύπριος αυτός ήταν ένα θαύμα με φτερά, όπως λένε. Αλλά τι κάθομαι και συγκρίνω, αφού ο Γεννάδιος αυτός είναι πάνω από εβδομήντα! Πού να ξέρω πώς ήταν στα νιάτα του; Πάντως όχι κανένας κούκλος, όχι, αποκλείεται! Το ύψος του μέτριο, μύτη σαν πατάτα, η φαλάκρα του κατεβαίνει σχεδόν ως το σβέρκο του, έχει κοντά πόδια, αλλά πηγαινοέρχεται με αυτά μια χαρά και μάλιστα πολύ γρήγορα. Ο Θεός του έδωσε μεγάλη δύναμη, μικροκαμωμένος μεν, αλλά δυνατός. Έχουν να λένε για τέτοιους τύπους. Αλλά τι δυνατός; Ό,τι διατάξει η γυναίκα του ο Γεννάδιος τρέχει να το εκτελέσει. Χωρίς να μουρμουρήσει. Αγάθη τη λένε, που στα ελληνικά θα πει καλή. Στους Κύπριους τα ονόματα δεν δίνονται έτσι απλώς, αλλά έχουν και κάποια σημασία. Δεν ξέρω αν ήταν όμορφη στα νιάτα της, στα γεράματά της πώς να ξέρεις. Το όνομα όμως που της δώσανε δεν το άξιζε. Έπρεπε να της διαλέξουνε ένα όνομα που να σημαίνει «Εξουσιάστρια»! Εξουσιάζει τον Γεννάδιο λες και είναι δούλος της. Και η κόρη τους τον διατάζει. Τη λένε Καλυψώ, είναι καιρός της να παντρευτεί, αλλά οι νεαροί εδώ δεν τη ζητάνε σε γάμο. Η Καλυψώ είναι η πιο όμορφη, πίστευαν οι γονείς της, όμως όμορφη δεν τη λες. Το πρόσωπό της, σοβαρό κι ανέκφραστο, δεν ελκύει. Άραγε όμως η ευτυχία βρίσκεται στην ομορφιά; Οι γυναίκες έχουν κάτι που τραβάει τους άντρες σαν μαγνήτης. Το χαμόγελο, το βλέμμα, ο τρόπος που μιλάνε, η τέχνη τους να φλερτάρουν με λεπτότητα κλπ. κλπ. Αν όμως μια γυναίκα δεν έχει αυτά τα χαρακτηριστικά, ας είναι και η μεγαλύτερη καλλονή και η πιο έξυπνη, οι άντρες δεν συνωστίζονται γύρω της. Παρεμπιπτόντως, η Καλυψώ δεν είναι καμιά χαζή. Είναι δημοσιογράφος και μπορεί κάποιος να μην το πιστέψει, αλλά στα είκοσι τρία της έγινε αρχισυντάκτρια σ' ένα λονδρέζικο αρκετά γνωστό περιοδικό. Πέντε χρόνια κάθισε στο Λονδίνο μόνη κατάμονη και, πεθυμώντας την ηλιόλουστη Κύπρο, την οικογένειά της, γύρισε στην πατρίδα. Και όλη τη γυναικεία της αφοσίωση την έδωσε στον ήδη ηλικιωμένο πατέρα της, τον Γεννάδιο. Επικέντρωσε πάνω του όλη της την αγάπη, ειλικρινή, όμως εγωιστική. Τέτοια φροντίδα είναι χειρότερη κι από δουλεία. Κι έτσι ο φίλος μου ο Γεννάδιος βρέθηκε κάτω από την μπότα της γυ-

ναίκας του, της Αγάθης, μα και κάτω από την μπότα της κόρης του, της Καλυψώς. Καταπιεσμένος από την αγάπη και τη φροντίδα των δύο δικών του γυναικών. Ακούσιος δούλος της οικογένειάς του.

Έτσι έβλεπα τα πράγματα εγώ σαν τρίτος, όμως τι σκεφτόταν ο Γεννάδιος μού ήταν εντελώς άγνωστο, ούτε και κανείς γνώριζε. Γιατί πάντοτε είχε κέφια. Σηκώνεται στις έξι το πρωί και πιάνει δουλειά. Στον κήπο του με τα λιόδεντρα. Σκοτώνεται, κι ακόμα δουλεύει κηπουρός σε ξένους κήπους. Έχοντας χρυσά χέρια, δεν φοβάται καμιά δουλειά. Πάει για ύπνο κοντά στα μεσάνυχτα. Την ημέρα, κι ας είναι ξεθεωμένος, μόλις του δώσει η Αγάθη τη λίστα με τα ψώνια, θα πάει στο κατάστημα να τα αγοράσει όλα μέχρι το μεσημέρι. Η Αγάθη μαγειρεύει πολύ νόστιμα και όλη η οικογένεια τρώει στο πατρικό σπίτι. Η μεγάλη κόρη με την εγγονούλα και τον γαμπρό τους, η Μαρία, αν έχει τη δυνατότητα, έρχεται κι αυτή. Αγαπημένη οικογένεια, θα έλεγα. Η Αγάθη εξουσιάζει, η Καλυψώ αγάλλεται και οι δύο έχουν του χεριού τους τον υπάκουο Γεννάδιο. Η μεγαλύτερη κόρη συνήθως σιωπά. Μπας και η μάνα με την αδελφή της περιλάβουν και τον δικό της άντρα στις διαταγές τους.

Εδώ και λίγο καιρό άρχισα να προσέχω ότι ο Γεννάδιος είχε κάπως αλλάξει εξωτερικά. Είχε γίνει πιο χαρούμενος. Το πρόσωπό του, που ήταν καλυμμένο απ' άκρη σ' άκρη με πολυάριθμες ρυτίδες, τέντωσε, τα δασώδη φρύδια του ξαφνικά κουρεύτηκαν. «Μπα, ο Γεννάδιος τώρα στα γεράματα άραγε άρχισε να επισκέπτεται αισθητικό;», διερωτήθηκα. Όταν συναντήθηκα μαζί του, αστειεύτηκα ρωτώντας τον:

- Γκένα, μπας και ερωτεύτηκες;

- Γιατί το λες αυτό; είπε με αμηχανία ο Γεννάδιος.

- Λάμπεις σαν φρεσκογυαλισμένη τσαγιέρα την Κυριακή.

- Μα κι εσύ πάντα λάμπεις, Αλέξη. Παίρνω παράδειγμα από σένα.

- Ναι, εγώ πάντα έλαμπα και θα λάμπω, ενώ εσύ τώρα ζωντάνεψες, ε; Άρα υπάρχει λόγος; Μπορεί να έγινες πλούσιος; Κέρδισες στο λόττο κάνα εκατομμύριο ευρώ;

- Πιο πολλά, απάντησε ακαθόριστα ο κύπριος φίλος μου και βιάστηκε να αφοσιωθεί στις δουλειές του, δείχνοντάς μου φανερά ότι δεν ήθελε να συνεχίσει αυτή την κουβέντα.

Αχ, και να 'ξερα τι έτρεχε στην πραγματικότητα με τον φίλο μου! Μπορεί και να κατάφερνα άραγε να βοηθήσω με κάποιο τρόπο τον απλοϊκό γεροντάκο; Είχε ερωτευτεί την ιδιοκτήτρια ενός εξοχικού που της φρόντιζε τον κήπο. Η αγγλίδα Μάντι, μια ψηλή, εύθυμη κυρία με αριστοκρατικούς τρόπους, είχε αναθέσει πλήρως τον κήπο της στον Γεννάδιο. Κι όχι μόνο τον κήπο, διαισθάνομαι ότι και την καρδιά της του την είχε ανοίξει φιλικά. Μπορούσε όμως να φανταστεί η Μάντι ότι αυτός ο γεράκος ήταν έτοιμος να αρχίσει να σκέφτεται για πιο σοβαρά πράγματα; Ήταν σχεδόν δυο φορές και κάτι μεγαλύτερός της. Αν και ήταν έξυπνος, πολύ έξυπνος. Της Μάντι της άρεσε να συζητά με τον κηπουρό της όχι οτιδήποτε, αλλά πολύπλοκα φιλοσοφικά θέματα, και πάντα την ξάφνιαζε η ικανότητά του να εκφράζεται με σαφήνεια και ακρίβεια. Σιγά σιγά είχε συνηθίσει την παρουσία του Γεννάδιου στη ζωή της. Ήταν ένας αναντικατάστατος βοηθός, καλός συνομιλητής, διακριτικός και με κατανόηση για όλα. Η Μάντι, μετά το διαζύγιό της από τον άντρα της στο Λονδίνο, είχε πουλήσει το σπίτι της στην Αγγλία και είχε εγκατασταθεί στην Κύπρο, χωρίς να σκέφτεται για την ώρα ούτε για άντρες ούτε για έναν καινούργιο γάμο. Παρόλο που με τα κόκκινα μαλλιά της, το εντυπωσιακό χτένισμά της και το εκπληκτικά όμορφο σώμα της η κυρία αυτή τράβηξε αμέσως την προσοχή των κύπριων αντρών. Της κολλούσαν όλοι, ψηλοί και κοντοί, όμορφοι και άσχημοι, όμως εκείνη είχε μάθει έξυπνα και διακριτικά να τους κάνει πέρα. Δεν είχε την ανάγκη κανενός! Η καινούργια της φίλη, η Αμάντα, που είχε κι αυτή την καταγωγή της από την Αλβιώνα, είχε προειδοποιήσει την Μάντι:

- Καλή μου, έχε υπόψη σου ότι οι κύπριοι άντρες είναι πολύ ερωτιάρηδες και επίμονοι. Μην τους δίνεις αφορμή, γιατί θα δυσκολευτείς μετά να ξεφύγεις από έναν ανεπιθύμητο θαυμαστή.

- Μα εγώ ακόμα να συνέλθω από τον χωρισμό μου με τον άντρα μου. Εξάλλου στο νησί αυτό δεν υπάρχουν αληθινοί άντρες. Βασικά αρκετοί είναι κοντοπόδαροι, μέτριου αναστήματος και κοιλαράδες. Κάποιοι είναι ντυμένοι κακόγουστα και συχνά είναι αξύριστοι, δεν τους βρίσκω ενδιαφέροντες.

- Μάντι, οι Κύπριοι έχουν άλλη γνώμη για τον εαυτό τους. Εγώ θα έλεγα πως κάθε Κύπριος, που είναι λίγο ψηλότερος από ένα σκυλί, θεωρεί τον εαυτό του Απόλλωνα.

Οι γυναίκες είναι πολύ παρατηρητικές και καμιά φορά προσέχουν πάνω στους άντρες πράγματα που ούτε να τα φανταστεί κανείς, παρόλο που αυτό δεν τις εμποδίζει να παραμένουν ονειροπόλες.

- Σ' ευχαριστώ, Αμάντα, μου δίνεις πολύ έξυπνες συμβουλές. Όμως απορώ, από πού κι ως πού όλοι αυτοί οι μύθοι για Απόλλωνες και Αφροδίτες; Γύρω μας παντού βλέπω συνηθισμένους ανθρώπους, όσο για ωραίες γυναίκες, μάλλον δεν θα τις δεις και πολύ συχνά. Πού χάθηκε το περήφανο προφίλ των γυναικείων θεών, που το ύμνησαν οι έλληνες τραγικοί συγγραφείς; Έξυπνες, ναι, όμως όμορφες δεν θα έλεγα!

Οι φίλες βάλανε τα γέλια κι η Μάντι ξέχασε εντελώς τις προειδοποιήσεις της Αμάντας. Κι όμως δεν έπρεπε να τις ξεχάσει, γιατί ο κίνδυνος παραμόνευε δίπλα της, στο πρόσωπο του αφανούς και που μονίμως έσκαβε στον κήπο Γεννάδιου. Μάλιστα, τον λυπόταν και του έδινε την πρέπουσα για την ηλικία του προσοχή. Να κεράσει έναν καφέ τον κηπουρό; Γιατί όχι; Αλλά δεν έμενε πάνω του και του κηπουρού. Μια μέρα της πρότεινε:

- Δεν θα θέλατε, κυρία, να δοκιμάσετε έναν πραγματικό κυπριακό καφέ; Θα τον κεράσω μόνο σ' εσάς.

- Με προσκαλείτε σε καφετέρια; ξαφνιάστηκε η Μάντι. Και πρόσθεσε: Όχι, όχι, Γεννάδιε, ας μην παρατήσουμε τη δουλειά.

- Μα τα έχω όλα μαζί μου. Εμείς, οι Κύπριοι, συνηθίζουμε να παίρνουμε μαζί μας ό,τι χρειάζεται για τον καφέ. Γκαζάκι, μπρίκι, καφέ και, ακόμα, έχω και τα φλιτζανάκια.

Πέντε λεπτά αργότερα η Μάντι κρατούσε στα χέρια της ένα φλιτζανάκι με αχνιστό καφέ και απολάμβανε το άρωμα και τη γεύση του. Έβλεπε με εκτίμηση τον επιδέξιο Γεννάδιο και δεν μπορούσε να φανταστεί ότι ο πρώην άντρας της, ο Άγγλος Μπιλ, θα μπορούσε να ψήσει ή έστω να της προσφέρει έναν πραγματικό καφέ.

Μια άλλη φορά ο Γεννάδιος είχε έρθει αργά το απόγευμα για να ελέγξει την αντλία της πισίνας. Αφού τέλειωσε τη δουλειά του, άναψε

τα φώτα και έβαλε στο τραπεζάκι δίπλα στην πισίνα ένα μπουκάλι λευκό κρασί:

- Αυτό είναι το πιο καλό λευκό κρασί της Κύπρου, Μάντι. Το έφερα για σας, δοκιμάστε το όποτε θέλετε. Νομίζω ότι θα σας αρέσει.

Η Μάντι ήταν περίεργη να δοκιμάσει και πρότεινε να ανοίξουν εκεί το κρασί. Ο ήλιος είχε ήδη κρυφτεί πίσω από το βουνά του Τροόδους, όμως τις κορφές τους τις σκέπαζε ένα χρυσαφένιο φως. Κάπου εκεί κοντά στους θάμνους ένα πουλί φτερούγισε. Οι γρύλλοι τερέτιζαν. Μια πανέμορφη βραδιά, απ' αυτές του Νότου, όπως είναι στην Κύπρο. Κι εγώ ο ίδιος έτυχε πολλές φορές να νιώσω τη μαγεία κάτι τέτοιων βραδιών, όταν στην ατμόσφαιρα νιώθεις μια καθολική γαλήνη και δεν θες να λες τίποτα... Κι ο Γεννάδιος δεν ενοχλούσε με τις κουβέντες του τη ρομαντική Αγγλίδα, καθόταν ήσυχα, ρίχνοντας κλεφτές ματιές στην πανέμορφη κυρία. Έτσι, μες στη σιωπή, ήπιανε το κρασί, που πράγματι αποδείχθηκε υπεράνω οποιουδήποτε επαίνου. Αργότερα η Μάντι θυμόταν γλυκά εκείνη τη βραδιά, νιώθοντας κάποιον οίκτο για τον γέροκηπουρό, ο οποίος είχε σχεδόν ζήσει τη ζωή του. Σκεφτόταν πόσο γρήγορα άλλαζαν όλα στη ζωή, πόσο γρήγορα περνούσαν όλα. Πρόσφατα ακόμα απολάμβανε τη συντροφιά του εύθυμου Μπιλ και των φίλων του στο Λονδίνο, με τα ατέλειωτα χαχαχά και χιχιχί τους. Να την τώρα να απολαμβάνει το σεπτεμβριάτικο τοπίο της Κύπρου, με τα βουνά στο βάθος να σκοτεινιάζουν και πλάι της, αντί ο χωρατατζής Μπιλ, να κάθεται ένας ήσυχος γεράκος με ρυτιδωμένο πρόσωπο· και αυτό ούτε στιγμή δεν την κάνει να νιώθει άβολα. Έναν χρόνο πριν, μια τέτοια σκηνή θα της φαινόταν ανέκδοτο.

Τη νύχτα η Μάντι, καθώς ήταν ξαπλωμένη στα σκοτεινά, άκουγε ένα τραγούδι που κάποτε ήταν πολύ δημοφιλές, το «Μάντι» του Μπάρρι Μάνιλοου:

Yesterday' s a dream
I face the morning
Crying on a breeze
The pain is calling
Oh Mandy

Όνειρο ήταν το χτες
Αντικρίζω το πρωί
Με δάκρυα στ' αγέρι
Ξανάρχεται ο πόνος
Ω, Μάντι!

Συλλογιζόταν τη ζωή της στο Λονδίνο, μέχρι που την πήρε ο ύπνος με τα λόγια του τραγουδιού:

And I need you today oh, Mandy...

«Σε χρειάζομαι σήμερα ω, Μάντι!». Η κάθε γυναίκα πάντοτε περιμένει να ακούσει από έναν άντρα «σε χρειάζομαι, καλή μου...».

Το παρελθόν δεν ξαναγυρίζει, το παρόν μετατρέπεται σε παρελθόν, μπορεί και να του μοιάζει.

Με κάποιο τρόπο ανεπαίσθητο, ο Γεννάδιος άρχισε να προστατεύει τη Μάντι. Ερχόταν στον κήπο συχνότερα από όσο ήταν αναγκαίο και πάντοτε βρισκόταν δίπλα της όταν η Μάντι χρειαζόταν κάποια βοήθεια. Και άρχισε να της στέλνει μικρά τηλεφωνικά μηνύματα. Στην αρχή, αθώα, του τύπου «Καλημέρα, κυρία! Να έχετε μια όμορφη μέρα». Μετά τα λόγια αλλάξανε: «Η πανέμορφή μου κυρία ξύπνησε; Σήμερα θα καθαρίσω την πισίνα». Η Μάντι είχε συνηθίσει τα μηνύματά του και δεν εμβάθυνε ιδιαίτερα στο νόημά τους, ακόμα κι όταν αυτά γίνανε πιο αινιγματικά, όπως για παράδειγμα: «Μελωδικό πουλάκι, καλή σας μέρα!». Και στη συνέχεια ακόμα πιο πολύ: «Καλημέρα, μικρό πουλάκι! Έχετε στο σπίτι πάγο;», «Καλημέρα, πανέμορφο πουλάκι! Πρόγευμα;», «Καλνύχτα, Μάντι, και όνειρα γλυκά». Η Μάντι ποτέ δεν απαντούσε σε τέτοια μηνύματα του κηπουρού, έλεγε ότι είναι οι παραξενιές ενός άκακου παππού, όμως ο κίνδυνος την πλησίαζε από την άλλη μεριά. Η Αγάθη είχε προσέξει ότι ο Γεννάδιος ξόδευε πολύ χρόνο στον κήπο της Εγγλέζας και υποψιάστηκε ότι κάτι τρέχει. Εκμυστηρεύτηκε τις υποψίες της στην κόρη της. Η Καλυψώ ανέλαβε την υπόθεση επαγγελματικά. Έκανε έναν δημοσιογραφικό έλεγχο. Μόλις βρήκε την ευκαιρία, άρχισε τον έλεγχο από τα μηνύματα στο τηλέφωνο του πατέρα της και

αυτά που βρήκε παραλίγο να την αφήσουν στον τόπο. Μα πώς γίνεται αυτό! Ο πατέρας να στέλνει τρυφερά μηνύματα στην Εγγλέζα, που ουσιαστικά ήταν συνομήλική της; Ειδύλλιο; Όλα είναι πιθανά. Να επέμβει αμέσως και να θέσει τέρμα σ' αυτή την αηδία; Να υπερασπιστεί τη μητέρα της; Γιατί ο πατέρας της γράφει όλες αυτές τις τρυφερότητες σε μια ξένη γυναίκα και όχι στη γυναίκα του; Γιατί αυτηνής, της Καλυψώς, ποτέ κανείς δεν της είχε γράψει τέτοια μηνύματα; Να πάει αμέσως στη Μάντι και να απαιτήσει... Τι να απαιτήσει; Ωστόσο στην αρχή έκανε μια τέτοια κουβέντα με τον πατέρα της.

- Μπαμπά, τι σχέσεις έχεις με τη Μάντι; Γιατί απευθύνεσαι σ' αυτήν σαν να είναι ερωμένη σου;

- Τι; Γιατί...

Όμως η Καλυψώ δεν τον άφησε να τελειώσει τη φράση.

- Διάβασα τα μηνύματα στο τηλέφωνό σου.

- Μην είσαι βλάκας, Καλυψώ.

Ο Γεννάδιος σηκώθηκε απ' το τραπέζι κι έφυγε από το σπίτι και δεν γύρισε παρά μόνο όταν όλοι πια είχαν κοιμηθεί.

Μια μέρα που ο Γεννάδιος πήγε στο σούπερ μάρκετ με την απαραίτητη λίστα, η Καλυψώ πήγε στο σπίτι της Μάντι και βρήκε το αυτοκίνητό του εκεί, κι όπως της φάνηκε, κρυμμένο στο πάρκο. Το ξερό της δεν είχε κόψει ότι ο πατέρας της πάρκαρε το αυτοκίνητο στη σκιά των δέντρων, για να μη ζεσταίνεται στον ήλιο.

Ο Γεννάδιος, αφού πληρώθηκε από τη Μάντι το μηνιάτικό του, είδε πως τη νύχτα είχε φυσήξει αέρας και είχε γεμίσει φύλλα την πισίνα. Πώς θα μπορούσε να αφήσει τη λατρευτή κυρία μόνη με τη βρώμικη πισίνα; Άρπαξε την απόχη και τα συμπράγκαλα καθαρισμού της πισίνας και άρχισε να την καθαρίζει, δουλειά που του πήρε μια ώρα. Για την Καλυψώ δεν χωρούσε καμία απολύτως αμφιβολία! Ο πατέρας της τα είχε φτιάξει με τη Μάντι. Την ίδια μέρα κάθισε και έγραψε ένα απειλητικό γράμμα στην Εγγλέζα, όπου απαιτούσε να λογικευτεί και να αφήσει ήσυχο τον πατέρα της, να διακόψει τη σχέση τους.

Την άλλη μέρα η Μάντι κάλεσε τον Γεννάδιο στον κήπο και του έδωσε το γράμμα, λέγοντάς του ότι απολύεται. Μάλιστα συνόδεψε την

απόλυση με σχόλια που εκφράζανε την αγγλική περιφρόνηση στον άμοιρο γέρο:

- Ο κηπουρός πρέπει να ασχολείται με τον κήπο και όχι να τριγυρίζει διαρκώς την εργοδότριά του. Και μετά...Δεν θέλω να ξαναπάρω γράμμα από μια τρελή. Αντίο σας, κύριε Γεννάδιε!

Η έκφραση «από μια τρελή» ήταν πολύ συγκεκριμένη και ξέρανε και οι δυο ποιαν εννοούσε.

- Μα, κυρία..., ψέλλισε ο γέρος, δίχως να σηκώνει τα μάτια του απ' τη γη.

Βρήκα τον δύστυχο Γεννάδιο στα χάλια του, καθόταν σ' ένα παγκάκι στη θάλασσα και κοιτούσε με βλέμμα απλανές κάπου στον ορίζοντα.

- Γκένα, συνέβη κάτι; Γιατί είσαι τόσο λυπημένος;

- Δυστυχώς τίποτα δεν συνέβη... Η ζωή μου πέρασε σχεδόν χωρίς να έχει συμβεί τίποτα.

Είπε κάτι ακόμα και μετά σηκώθηκε με δυσκολία από το παγκάκι, έκανε μια κίνηση με το χέρι του λες κι ήθελε να διώξει κάτι το ενοχλητικό και προχώρησε στο παραλιακό μονοπάτι σέρνοντας μ' έναν τρόπο γεροντικό τα παλιά αθλητικά του παπούτσια.

Λίγο αργότερα, άκουσα από έναν γνωστό ότι ο γέρος είχε αγοράσει έναν τάφο στο κοιμητήριο που ήταν θαμμένος ο πατέρας του. Πολλοί Κύπριοι το κάνουν αυτό και δεν έχει τίποτα το παράξενο. Αγοράζουν τον τάφο από πριν και συνεχίζουν να ζουν για πολύ ακόμα, χωρίς να σκέφτονται τον θάνατο.

Α, ναι. Και η Μαρία, η αδελφή της Καλυψώς, έπαψε να έρχεται με τον άντρα της στους γονείς της για τα γιορτινά τραπεζώματα. Να φοβόταν για τον άντρα της; Ποιος ξέρει τι θα σκαρφιζόταν η ανύπαντρη αδελφούλα της.

Πότε πότε τυχαίνει να συναντήσω τον Γεννάδιο και δεν βλέπω καμιά αλλαγή πάνω του. Συνεχίζει να είναι ο ίδιος υπάκουος «αρχηγός» της οικογένειας, όπως ήταν και πριν. Αν και τώρα τον βλέπω πιο συχνά να κάθεται στο παγκάκι της θάλασσας και να ατενίζει το βάθος του ορίζοντα. Τι να σκέφτεται άραγε; Μα ρωτάνε τέτοια πράγματα;

Έρμαιο του πάθους της

Βλάστα... Μια όμορφη τραγουδίστρια, ταλαντούχα ως μουσικός και έξυπνη ως γυναίκα.

Οι ακροατές του προγράμματος «Η φωνή της Μόσχας» πιστεύουν πως η Βλάστα όλα τα καταφέρνει και πως με ό,τι καταπιαστεί τα φέρνει βόλτα χωρίς ιδιαίτερο κόπο. Ναι, αλλά δεν ξέρει να γράφει ποιήματα. Δοκίμασε πολλές φορές, από το σχολείο ακόμα, αλλά μάταια. Δεν τα κατάφερε να πιάσει φιλίες με τη ρίμα. Ωστόσο καταλαβαίνει από ποίηση, αγαπά τα λυρικά ποιήματα και συχνά απάγγελνε στη σκηνή αυτά που της αρέσανε. Επιπλέον, όλη της τη ζωή ονειρευόταν να γνωρίσει έστω και έναν ποιητή, ισάξιο του Πούσκιν ή του Γιεσένιν. Είν' αλήθεια πως υπάρχουν έναν σωρό ποιητές, ωστόσο αυτόν τον έναν, τον μοναδικό που θα κέρδιζε την καρδιά της, η Βλάστα δεν τον είχε βρει ακόμα. Και ξαφνικά έγινε το θαύμα! Μια φορά, την ώρα της συναυλίας, ανέβηκε στη σκηνή ένας εντυπωσιακός άντρας και της έδωσε μια μικρή ανθοδέσμη από μαργαρίτες κι ένα λεπτό βιβλιαράκι.

- Βλάστα, τα ποιήματά μου δικά σας, με αγάπη! Είμαι ο Αριέλ.

Πόσοι τέτοιοι ποιητές-θαυμαστές την τριγυρίζουν στις συναυλίες της με τα στιχάκια τους! Πόσοι από αυτούς τους άγνωστους υπάρχουν, που ονειρεύονται ότι τους στίχους τους θα τους προσέξει ο καλλιτέχνης και θα αναθέσει στον συνθέτη να τους μελοποιήσει! Αλλά ο συγκεκριμένος, με το ασυνήθιστο όνομα «Αριέλ», αποτυπώθηκε στη μνήμη της Βλάστας, με την κατά κάποιον τρόπο «αποστασιοποίησή» του από τον κόσμο αυτόν. «Θυμίζει τον Μαγιακόσφσκι», σκέφτηκε η Βλάστα. Θυμήθηκε ένα ρομαντικό τραγούδι από το ρεπερτόριό της, «Το λευκό πιάνο»:

Μιλώ με το χιονάτο πιάνο
Ο καλός μου φίλος με κατανοεί
Με μελαγχολία στην καρδιά μια παλιά αγάπη συλλογιέμαι
Την αγάπη τραγουδά το ατελείωτο άπειρο.

Όχι, όχι... Δεν τραγουδά στην ψυχή της το ατελείωτο άπειρο κι η

ψυχή της δεν θέλει να τραγουδά για αγάπες παλιές. Γιατί άραγε όμως μέχρι χτες τη συγκινούσαν τόσο αυτά τα απλά λόγια; Γιατί η χαρά και η θλίψη την επισκέπτονταν ταυτόχρονα; Έχει τον άντρα της, η κόρη της σχεδόν μεγάλωσε... Η καριέρα της ως τραγουδίστρια είναι επιτυχημένη, παρόλο που δεν είναι και αστέρι πρώτου μεγέθους· αλλά το όνομα της Βλάστας έχει ένα εκτόπισμα στη μουσική σκηνή. Της φάνηκε ότι τίποτα από αυτά που είχε και έχει στη ζωή της δεν είναι πια σημαντικό. Και τι είναι σημαντικό; Θυμήθηκε τα λόγια ενός άλλου ρομαντικού τραγουδιού, που το είχε τραγουδήσει σε μια ραδιοφωνική εκπομπή:

Γιατί χαμήλωσες το βλέμμα;
Γιατί τρέμουν τα χείλη σου;
Μήπως συγχώρεσες και πάλι;
Μήπως ξανάνθισε ο χειμωνιάτικος κήπος;

Τη νύχτα δεν την έπαιρνε ο ύπνος ώρα πολλή. Πλάι της, όπως πάντα, ροχάλιζε σιγανά ο άντρας της. Φόρεσε ωτασπίδες, μα ο ύπνος δεν ερχόταν. Άναψε το φωτάκι της νύχτας κι έψαξε στο χολ το βιβλιαράκι του ποιητή. Ο μπανάλ τίτλος «Μόνο η αγάπη...», αλλά και το όνομά του, Αριέλ Σεριέμπρεννι, δεν φρεσκάρισαν τα αισθήματά της. Ο άντρας όμως έχει κάτι, στη φωτογραφία στέκεται με ένα μαύρο πουλόβερ και με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, το πρόσωπό του με κοντοξυρισμένο γκρίζο μούσι. Τη βάλανε σε σκέψεις τα λόγια της αφιέρωσης: «Στη λατρεμένη τραγουδίστρια Βλάστα, μόνο αγάπη και τίποτ΄ άλλο». Απίστευτο! Ο άνθρωπος τής αφιέρωσε τα ποιήματά του δίχως να τη γνωρίζει προσωπικά. Άρχισε να τα διαβάζει και... βρέθηκε εκτός χρόνου, ξέφυγε από την καθημερινότητα, με τον άντρα της που ροχάλιζε, τις αραιές συναυλίες, με το κοινό στις αίθουσες, ηλικίας όχι μικρότερης από τη δική της, που στην πλειοψηφία του ήταν μοναχικές γυναίκες. Αυτές ακριβώς τις μοναχικές γυναίκες είναι που ελκύει ο στίχος του τραγουδιού: «Με μελαγχολία στην καρδιά μια παλιά αγάπη συλλογιέμαι...». Ίσως να μην αγαπήσανε αρκετά, ίσως να μην αγαπήθηκαν αρκετά. Ο Αριέλ έδινε μιαν άλλη αίσθηση: δεν χρησιμοποιούσε

αυτό το σχηματικό λογοπαίγνιο· στην αίσθηση αυτή υπήρχε το μυστήριο της ψυχής, η βύθιση στον κόσμο του ανέφικτου. Όπως στη μουσική, το υποσυνείδητό σου αρπάζεται από κάποιες θολές μορφές και βρίσκεσαι να πετάς σε άλλους κόσμους. Κι ο καθένας βλέπει στους κόσμους αυτούς κάτι οικείο και αισθάνεται κάτι οικείο... Συνηθισμένες λέξεις, γραμμές ομοιοκατάληκτες, όμως, αφού διαβάσεις το ποίημα, δεν θυμάσαι το περιεχόμενό του· ίσως και να μην υπάρχει καθόλου περιεχόμενο. Όχι υπάρχει, μόνο που δεν μπορείς να το πεις με λόγια, πρέπει να το νιώσεις και να παίρνεις αυτό που ξαναγεννιέται στην ψυχή σου, στο μυαλό σου ή στην...οικουμένη. Δεν έκλεισε μάτι ως το πρωί. Διάβαζε, άφηνε το βιβλίο, κοιτούσε το ταβάνι με απλανές βλέμμα, χαμογελούσε χαζά, γελούσε σιγά ή έκλαιγε σιωπηλά.

Εκείνη τη μέρα, ξεσηκώνοντας όλους τους γνωστούς και τις φίλες, βρήκε τον αριθμό του κινητού του Αριέλ Σεριέμπρεννι. Αποδείχτηκε πως δεν απαιτούνταν οποιεσδήποτε πολύπλοκες προσπάθειες.

- Ο Αριέλ; Ποιητής; Μα τι ποιητής μου λες! Ένας στιχοπλόκος είναι, είπε ξαφνιασμένη η φίλη της, η τραγουδίστρια Λιέρα Γιάμπλονεβα.

- Λιέρα, δεν σου ζητώ να κρίνεις το έργο του Αριέλ! Το τηλέφωνό του θέλω.

- Μα εγώ τον ξέρω εξ όψεως μόνο. Σε μια συναυλία μου με πλησίασε. Μετά μου είπανε ότι αυτός ο νάρκισσος τριγυρίζει παντού, όπου έχει συναυλία.

- Λιέρα, δεν θέλω να ακούσω την κάθε ανοησία. Πες μου ευθέως, έχεις το τηλέφωνό του;

- Δεν έχω το τηλέφωνό του. Κοίτα στο φέισμπουκ. Εκεί δημοσιεύει τα στιχάκια του. Μπορείς να γίνεις φίλη του και να του γράψεις προσωπικά.

Και από εκείνη τη μέρα η οικουμένη εξερράγη για τη Βλάστα και σχηματίστηκε ένας καινούργιος χώρος, ο συναισθηματικός. Έρωτας – αμοιβαίος και με ανταπόκριση, Έρωτας – κατακλυσμός, Έρωτας – ειλικρινής, έλξη και απώθηση, και πλάι στον Έρωτα οι σύντροφοί του: ο πόνος και η χαρά, ο θαυμασμός και η ζήλια. Ναι, ναι, πανταχού πα-

ρούσα είναι και η ζήλια, σε συνδυασμό με τον φθόνο. Όπως άλλωστε είναι και αυτή η ίδια η νοσηρή ζήλια που σου κόβει τη μιλιά, χώνεται στον κόσμο των δύο τους από διάφορα μυστικά μονοπάτια. Για τη Βλάστα όμως, οι άλλοι και οι απόψεις τους πάψανε να έχουν νόημα. Αν και το πολεμούσε. Αγωνιζόταν για τον εαυτό της, για τον Αριέλ, για τον έρωτά της, χωρίς να δίνει σημασία στον άντρα της, στα στραβοκοιτάγματα των άλλων και στα γελάκια τους πίσω από την πλάτη της.

Κι ο Αριέλ; Ο ποιητής του συρμού δέχτηκε τον έρωτα της τραγουδίστριας σαν να του το χρώσταγε. Καυχήθηκε μάλιστα σε φίλο του:

- Έπεσε κι αυτή στα πόδια του ποιητή και κατέληξε στο κρεβάτι του.

Πήρε όμως απάντηση:

- Άρικ, έχω την εντύπωση πως θεωρείς τον εαυτό σου έναν Πούσκιν σχεδόν. Ό,τι επιτρέπεται στον Δία, δεν επιτρέπεται στον Ταύρο... Να, άμα γράψεις κάτι που έστω και από μακριά να θυμίζει το «Θυμάμαι κείνη την εξαίσια στιγμή...», τότε... Αν και ούτε τότε σε συμβουλεύω να καυχιέσαι. Φοβάμαι ωστόσο, φίλε μου, πως δεν σου είναι γραφτό. Δεν σου είναι γραφτό...

Μια μέρα έκανε στη φίλη της τα παράπονά της για τις θαυμάστριες του Αριέλ:

- Ξέρεις, Λιέρα, πόσο τα βαρέθηκα αυτά τα θηλυκά; Ορδές ολάκερες! Τις μισώ αυτές τις τρελαμένες και σεξουαλικά διψασμένες παλιόγριες.

Η Γιάμπλονεβα έριξε μια ματιά γεμάτη ενδιαφέρον στη φίλη της, σαν να της συμπαραστεκόταν. Η ίδια σε τι διέφερε από τις άλλες θαυμάστριες; Στο ότι είχε δέσει στον ποδόγυρό της τον καημένο τον ποιητή, πληρώνοντάς του όλους τους λογαριασμούς του; Λεφτά του δίνει; Δώρα του κάνει; Όμως, επειδή ήταν μια γυναίκα χωρίς κόμπλεξ, η Λιέρα δεχόταν τη φίλη της όπως ήταν. Ε, αφού ερωτεύτηκε, ερωτεύτηκε. Γιατί να τιμωρείται ή να περιφρονείται ο έρωτας; Άλλωστε, γιατί να μην αξίζει και η Βλάστα να αγαπηθεί; Καλοσυνάτη, ήρεμη, πιστή στη φιλία, της είπε χωρίς καμιά υστερόβουλη σκέψη:

- Οι γυναίκες είναι χαζές...χώνουν τη μύτη τους εκεί που δεν τις σπέρνουν. Κι εγώ τις έχω σκυλοβαρεθεί στο φέισμπουκ.

Η φιλία του με την τραγουδίστρια επηρέασε και τη δημοτιότητα του Αριέλ. Στις συναυλίες τα γυναικεία πλήθη συνωστίζονταν να τον πλησιάσουν με ανθοδέσμες, κι ύστερα αγοράζανε τα βιβλία του και του ζητούσαν να τα υπογράψει. Μερικές του χώνανε στο χέρι την καρτούλα τους, ήταν φανερό ότι και στο φέισμπουκ κάνανε γιούργια! Η ίδια δεν πολυσυμπαθούσε το φέισμπουκ και σπάνια το επισκεπτόταν, όμως εκείνο το βράδυ είδε κάτι και έμεινε με το στόμα ανοιχτό! Είχε δημιουργηθεί ομάδα ακτιβιστριών που τις ένωνε ο έρωτάς τους για τον Αριέλ και το μίσος τους για κείνην. Στην ιστοσελίδα της ανακάλυψε προσβλητικά σχόλια: «Ανήθικη γυναίκα, άσε ήσυχο τον Αριέλ!», «Κορίτσια, ελάτε να απαιτήσουμε να διώξουν τη Βλάστα από τις ραδιοφωνικές εκπομπές!», «Σκύλα, θα έρθω από το Ντιεντόφσκ στη Μόσχα και θα σε κάνω του αλατιού!», έγραφε κάποια Μαρίνα, ολοφάνερο ψυχοπαθής. Τα πράγματα δεν ήταν καλύτερα και στη σελίδα του λατρευτού τους Αριέλ: «Περιστεράκι μου, διώξε μακριά αυτή τη γριά! Έχει την ηλικία της μάνας μου». Αυτή η βρώμικη λεζάντα ήταν κάτω από τη φωτογραφία της με τον Αριέλ, που την είχαν βγάλει στην Πράγα. Αχ, η Πράγα! Πόση ευτυχία ένιωθαν οι δυο τους περπατώντας στα μέρη της Μαρίνας Τσβετάγιεβα... Κι εδώ, μια αγράμματη νεαρή τολμά να αποκαλεί τη Βλάστα γριά; Κι αν ο έρωτας δυναμώνει με το αχαλίνωτο πάθος και από τις δύο πλευρές, τότε ποια σημασία έχει το κράξιμο των καρακάξων;

Σύντομα η Βλάστα χώρισε τον αδιόρθωτο άντρα της που συνέχιζε να ροχαλίζει. Ο Αριέλ συνέχιζε να είναι πάντοτε ατάραχος όταν ήταν μαζί της. Και η Βλάστα παραδόθηκε. Ένα βράδυ μετά τη συναυλία είπε στον Αριέλ, καμουφλάροντας τη συστολή της με ένα αθώο χαμόγελο:

- Παντρέψου με, καλέ μου...

Θα πείτε πως είναι αδύνατον να κάνει μια γυναίκα πρόταση γάμου στον άντρα; Πού είναι γραμμένο αυτό; Δεν το λένε δα και οι γραφές. Ο ποιητής σήκωσε στα χέρια τη Βλάστα και την πήγε έξω από το θέατρο, στο αυτοκίνητο, μπροστά στα μάτια των πολυάριθμων θαυμαστριών

του. Αχ, αυτοί οι ποιητές! Κάθε ποιητής έστω και μια φορά στη ζωή του κάνει κάποια τρέλα. Η αγάπη μιας γυναίκας είναι ικανή να κάνει θαύματα. Να μετατρέπει έναν αδύνατο άντρα σε δυνατό, έναν χαζό σε έξυπνο, έναν ατάλαντο σε ταλαντούχο... Με τον καιρό ο Αριέλ Σεριέμπρεννι έγινε γνωστός ποιητής σε σοβαρούς λογοτεχνικούς κύκλους.

Το ταξίδι του μέλιτος το ζευγάρι το έκανε στο Παρίσι, κάνοντας βόλτες στα μέρη όπου κάποτε σύχναζαν η Άννς Αχμάτοβα και ο Αμεντέο Μοντιλιάνι· παρόλο που δε είχε καμιά πινακίδα γι' αυτό πουθενά. Ο Αριέλ όμως, βαθύς γνώστης της ποίησης του Αργυρού Αιώνα, ήταν φανερό ότι ήξερε τα μέρη αυτά από τα ποιήματα, και κυρίως το καφέ «Ροτόντα», όπου η ρωσίδα ποιήτρια πρωτογνώρισε τον ιταλό ζωγράφο. Πήγανε και στο Λούβρο, προσπαθώντας να μαντέψουν ποιες αίθουσες είχε επισκεφτεί το ερωτευμένο διάσημο ζευγάρι, ποια ζωγραφική τους συνόδευε. Η Βλάστα, κοιτώντας πονηρά τον Αριέλ, απάγγελνε ποιήματα της Αχμάτοβα:

Είπε πως αντίζηλες δεν έχω
Πως για κείνον γυναίκα δεν είμαι γήινη
Παρά παρήγορο φως του χειμωνιάτικου ήλιου
Και της πατρίδας άγριο τραγούδι.

Σε απάντηση, ο Αριέλ απάγγελλε:

Πεταλούδες είμαστε όλες εδώ, πόρνες
Πόσο θλιβερό να είμαστε μαζί!
Στους τοίχους λουλούδια και πουλιά
Μελαγχολούν μέσα σε σύννεφα.

Ώρες ολόκληρες μπορούσαν να περπατάνε στους δρόμους του Παρισιού και να απαγγέλλουν ο ένας στον άλλο ποιήματα, κι όπου λάχαινε φιλιόντουσαν. Ποιος είχε δικαίωμα να κρίνει τους δυο τους; Κανείς! Εκεί όπου υπάρχει ο έρωτας, η ηθική σωπαίνει.

Από το Παρίσι η Βλάστα επέστρεψε μόνη. Ο Αριέλ κάπου χάθηκε στη Μονμάρτη. Αργότερα τον είδανε στην Ιταλία, την πατρίδα του Μοντιλιάνι.

****

Τόσο διαφορετικές και τόσο όμοιες οι δυο ιστορίες... Όχι, όχι, οι μοίρες δεν μπορούν να είναι οι ίδιες. Ο καθένας έχει τη μοίρα του. Φέρνω στη μνήμη μου τον γέρο να κάθεται στο παγκάκι στη θάλασσα και ακούω τα λυπημένα του λόγια: «Τίποτα δεν συνέβη και πια δεν θα συμβεί. Η ζωή πέταξε σαν πουλί ή σαν αέρας!».

Η Βικτώρια Μπους και η ζωή της

(Ένα μοιραίο όνομα)

«Κάποιοι λένε ότι η μοίρα κάθε ανθρώπου εξαρτάται από το όνομά του. Δηλαδή, όπως με βάφτισαν θα 'ναι κι η μοίρα μου; Αν όμως ήταν έτσι, τότε οι γονείς θα όριζαν μόνοι τους τη μοίρα του παιδιού τους. Και πώς μπορείς να ξέρεις ποιο όνομα είναι καλότυχο και ποιο όχι; Πού καθορίζεται κάτι τέτοιο; Στους ουρανούς;».

Στο μυαλό της Βικτώριας στριφογύριζαν τέτοιες χαοτικές σκέψεις, λες και πετούσαν σμήνη από τρομαγμένα πουλιά. Στεκόταν στα ερείπια της αρχαίας πόλης στην άκρη της θάλασσας και κοιτούσε τον κατακόκκινο ήλιο της δύσης με απλανές βλέμμα. Το όνομά της ήταν Βικτώρια, δηλαδή Νίκη, όμως ούτε υπήρξε, ούτε υπάρχει κάποια νίκη στη ζωή της. Ξανά και ξανά ήττες. Μόλις είχε χάσει τον άντρα της, τον Τζορτζ από την Αγγλία, που κηδεύτηκε χθες. Σήμερα αποφάσισε να έρθει με τα πόδια απ' τον Άγιο Τύχωνα ως τη Λεμεσό, για να μείνει έστω και λίγο μόνη της, μακριά απ' τους πάντες και τα πάντα.

Με τον πρώτο της άντρα είχαν ζήσει μαζί λιγότερο από έναν χρόνο. Από νεανική, μάλλον, επιπολαιότητα είχε παντρευτεί. Και ποια κοπέλα δεν ερωτεύεται στα νιάτα της; Αλλά αυτό τι σημαίνει; Αμέσως στεφάνι; Στην πρώτη Λυκείου ξεχώριζε ανάμεσα στις συμμαθήτριές της σαν σπάνιο κατάλευκο μαυροπούλι. Δεν είχε φιληθεί με κανέναν, όσο για πιο πολύ... το σκεφτόταν τις νύχτες με τρόμο και κρυφή επιθυμία, που δεν τολμούσε ούτε από μέσα της να παραδεχτεί. Μια φορά, μετά την προπόνηση, βρέθηκε στο ντους με την Έλλα, από άλλο τμήμα του σχολείου της. Η Έλλα την κοίταξε επιδοκιμαστικά:

- Βίκα, μια χαρά σε βλέπω! Σου φούσκωσαν από επιθυμία οι ρωγίτσες; τη ρώτησε κι άρχισε με αναίδεια να της χαϊδεύει με το δάχτυλο το στήθος.

- Μα τι κάνεις; τραβήχτηκε με φρίκη η Βίκα, συνειδητοποιώντας όμως ότι της ήταν ευχάριστη αυτή η επαφή.

- Χαζούλα! Κοίτα πώς φούσκωσε. Αφού σ' αρέσει. Έλα να σου δείξω κάτι ακόμα.

- Ηλίθια! φώναξε η Βίκα και βγήκε από το ντους.

Πίσω της αντήχησε ένα ομηρικό γέλιο.

Με τον Ίγκορ είχαν γνωριστεί στα γενέθλια της Έλλας, της οποίας ο πατέρας ήταν στέλεχος του Κόμματος. Είχαν μια πολύ ωραία ξύλινη ντάτσα, διώροφη, βαμμένη γαλάζια. Εκεί είχαν μαζευτεί αρκετές φίλες, κάποια γνωστά αγόρια και δυο ευέλπιδες της σχολής συνοριοφυλάκων. Η Έλλα φώναξε τα κορίτσια χωριστά σ' ένα δωμάτιο και τις προειδοποίησε:

- Μην τολμήσει να κολλήσει καμιά σας στον Ρόμα! Είναι δικός μου και ήδη έχω πάει μαζί του. Ό Ίγκορ χάρισμά σας!

- Τι σκύλα είσαι συ, Έλια, πότε προλαβαίνεις; Αφού έχεις σχέση με τον Βίτια, όλοι το ξέρουν, προσπαθούσε να κάνει τη φίλη της να ντραπεί η Σφιέτα.

- Τον Βίτια τον αγαπώ, αλλά με τον Ρόμα κάνω σεξ. Να μαθαίνετε, χαζούλες!

Αργότερα, μετά το σχολείο, η Έλλα το γλέντησε γερά. Σπούδαζε στο Ξένων Γλωσσών, έκανε σχέσεις με αφρικανούς φοιτητές, αλλά παντρεύτηκε τελικά τον ήσυχο κι ασήμαντο στην όψη Βενιαμίν, γιο διπλωμάτη.

Εκείνο το βράδυ ο Ίγκορ χόρευε μόνο με τη Βίκα, της ψιθύριζε κοπλιμέντα στο αυτί κι όταν κάθονταν τη σέρβιρε κρασί. Έπαιζε ένα σαγηνευτικό ταγκό. Ο τραγουδιστής, με γλυκιά φωνή, προσκαλούσε στη μακρινή κι ελκυστική Σιγκαπούρη:

Στη μπανανο-λεμονάτη θυελλώδη Σιγκαπούρη
όπου σμίγουνε τραγούδια κι οδυρμοί ωκεανών
και βουλιάζουν στο εκτυφλωτικό γαλάζιο
τα πουλιά των μακρινών καραβανιών...

Στριφογύριζαν τα ζευγάρια, στροβιλίζονταν κι οι ανείπωτες επιθυμίες, ο Ίγκορ την έσφιγγε πάνω του και της ψιθύριζε απαλά: «Βικτώρια - Μανόλια!».

Εκείνη τη βραδιά, απρόσμενα για την ίδια, δόθηκε στον Ίγκορ, στο πάτωμα μάλιστα του δεύτερου ορόφου. Ξεμέθυσε το επόμενο πρωινό προσβεβλημένη, με πονοκέφαλο κι αίσθημα ντροπής. Θυμήθηκε αυτό που γνώριζε από παιδί, ότι η οικογένειά της είχε αριστοκρατικές ρίζες, αν κι εκείνη την εποχή δεν ήταν σωστό να μιλάς για τέτοια. Η γιαγιά τής μάθαινε καλούς τρόπους κι έτρεφε την ελπίδα ότι θα παντρευτεί κάποιον του επιπέδου της· ο γαμπρός έπρεπε να κατάγεται από την καλή κοινωνία. Ο Ίγκορ όμως; Αποδείχθηκε ότι καταγόταν από ένα χωριουδάκι της περιφέρειας του Βλαντίμιρ, κοντά στην πόλη Γκους-Χρουστάλνι. Μόλις έμαθε ότι είναι έγκυος, αμέσως της ζήτησε να τον παντρευτεί. Έτσι κι έκανε, αμέσως μετά το σχολείο. Ο Ίγκορ έφυγε να υπηρετήσει σ' ένα μακρινό συνοριακό φυλάκιο κι ο δικός της δρόμος την έφερε σ' ένα απομακρυσμένο χωριό, στο σπίτι της μητέρας του. Ο Ίγκορ υποσχέθηκε, μόλις τακτοποιηθεί, να έρθει και να την πάρει μαζί του.

Δυο μήνες αργότερα, η Βικτώρια δεν άντεξε άλλο τις επικρίσεις της πεθεράς της και την ανοικοκύρευτη ζωή και γύρισε κρυφά στο σπίτι της, στους γονείς της. Σύντομα ο Ίγκορ μετατέθηκε από την Άπω Ανατολή και απαίτησε από τη γυναίκα του να επιστρέψει στο χωριό, κι εκεί να γεννήσει. Στις δειλές της προσπάθειες να του εξηγήσει, εκείνος αντέδρασε ανισόρροπα· τη χτύπησε στο πρόσωπο και μετά προσπάθησε να τη βιάσει.

Από εκείνο το βράδυ οι άντρες έπαψαν γι' αυτήν να υπάρχουν. Μεγάλωνε τον γιο της, εργαζόταν στο Πανεπιστήμιο ως επιστημονικός συνεργάτης και με πείσμα τελειοποιούσε τα αγγλικά της. Όλα αυτά τα χρόνια η διασκέδαση δεν είχε θέση στη ζωή της. Συμπαθητική και απρόσιτη, άρεσε στους άντρες, αλλά η ίδια δεν ένιωθε καμιά έλξη γι' αυτούς.

Όταν ήταν γύρω στα τριάντα, άρχισε να τη φλερτάρει ο νέος επικεφαλής της έδρας, ο Βενέδικτος Ινοκέντιεβιτς! Ήταν μεγαλύτερός της κατά δεκαπέντε χρόνια. Μα ποιος σκέφτηκε να του δώσει αυτό το

όνομα; Ξεσπούσε σε γέλια κάθε φορά που έπρεπε να τον προσφωνήσει με όνομα και πατρώνυμο.

Η ίδια τον έλεγε κρυφά Γκους-Χρουστάλνι! Καταλάβαινε ότι έπρεπε κάποια στιγμή να παντρευτεί και ο Γκους-Χρουστάλνι ήταν γιος ενός ανιψιού του ποιητή Απόλλωνα Γκριγκόριεφ. Θα γινόταν πραγματικότητα και το όνειρο της γιαγιάς, να συγγενέψει μ' έναν ευγενή άνθρωπο. Αλλά τι σχέση είχε με το θέμα μας ο Απόλλων Γκριγκόριεφ με τον «Τσιγγάνικο χορό» του; Δεν ήταν γραφτό. Όταν ο Βενέδικτος προσπάθησε να τη φιλήσει στο παγκάκι μπροστά απ' το σπίτι της, αμέσως έκοψε κάθε σχέση. Αηδίασε. Ήταν αηδιαστικό να βλέπει το καλογυαλισμένο του πρόσωπο, το λεπτό μουστακάκι, να ακούει τη λαχανιασμένη του αναπνοή και να αισθάνεται το χέρι του στο γόνατό της. Σηκώθηκε απότομα κι έφυγε. Ο Βενέδικτος σύντομα παντρεύτηκε την Μπέλα, μια αρπίστρια στη συμφωνική ορχήστρα. Αργότερα, στα χρόνια της περεστρόικα, μετανάστευσαν και τακτοποιήθηκαν στο Ισραήλ.

Να, όμως που υπήρξε καινούρια περιπέτεια στη ζωή της. Μια μέρα η Βικτώρια πήγε με μια φίλη της σ' ένα καφέ στη λεωφόρο Νιέφσκι, να καθίσουν να πιουν ένα ποτήρι κρασί και να συζητήσουν για δικά τους γυναικεία θέματα. Ήταν ένα υγρό βράδυ Νοεμβρίου.

- Βίκα, τι λες να «χτυπήσουμε» διακόσια γραμμάρια κονιάκ για τις δυο μας; Και μετά να πιούμε καφέ σε μικρά φλιτζανάκια. Θυμάσαι πώς ήταν την προηγούμενη φορά;

- Ας πάρουμε. Τι να κάνουμε κι εμείς οι όμορφες κι ανεξάρτητες!

- Αυτή είσαι!

Με την Άνια ήταν πάντα απλά, ευχάριστα και χαλαρά.

Στην πιο μακρινή γωνία καθόταν ένας καλοσχηματισμένος άντρας. Μπροστά του στο τραπέζι στεκόταν ένα μπουκάλι ουίσκι με γαλάζια ετικέτα, νερό, ένα πλατύ ποτήρι από χοντρό γυαλί με πάγο και κανένα συνοδευτικό. Το σακάκι του ψιλό καρό, το πουκάμισο σκούρο μπλε, με γιακά κατεβασμένο. Ο άντρας δεν κοιτούσε τριγύρω, φαινόταν ότι είχε ήδη πιει αρκετά.

- Βίκα, κοίτα, σίγουρα δεν είναι δικός μας! Είναι ξένος. Πώς σου φαίνεται;

- Ναι, μοιάζει με ξένο. Το ντύσιμο, ο τρόπος που πίνει. Δεν μας «καρφώνει» καθόλου.

Σύντομα ο άντρας τέλειωσε το μπουκάλι με το ουίσκι και συνέχισε να ρουφάει το νερό. Η Βίκα και η Άνια παρακολουθούσαν με περιέργεια τι θα συμβεί παρακάτω.

Έξαφνα ο ξένος σηκώθηκε απότομα και με στιβαρό βήμα πλησίασε στο τραπέζι των δύο φιλενάδων.

- George. My name is George! Could you help me, ladies? Μιλάω άσχημο ρωσικά. Μπορείτε να με βοηθήσετε;

- Α, δικός μας άνθρωπος! γέλασε η Άνια. Έλα εδώ, Γκεόργκι. Κάθισε στο τραπέζι μας. Τι σου συμβαίνει;

Δεν συνέβαινε κάτι ασυνήθιστο με τον Τζορτζ. Απλά τον εγκατέλειψε η γυναίκα του και ήθελε να μιλήσει. Ήταν αρχαιολόγος από την Αγγλία. Γύρισε από μια αποστολή και η γυναίκα του είχε αφήσει το σπίτι με γυμνούς τοίχους. Ο Τζορτζ μιλούσε αγγλικά ανακατεύοντας ρωσικές λέξεις, αλλά οι δύο φίλες τον καταλάβαιναν μια χαρά.

Περισσότερο μιλούσε η Άνια:

- Η γυναίκα σου είχε φίλο; Συνήθως έτσι συμβαίνει. Μη στενοχωριέσαι, Γκεόργκι, θα βρεις άλλη γυναίκα.

- Δεν θέλω άλλη. Μα γιατί με άφησε η γυναίκα μου; ρωτούσε επίμονα ο Τζορτζ. Είσαστε γυναίκες. Πιθανώς καταλαβαίνετε. Φίλο δεν είχε.

- Η γυναίκα σου ήταν από τη Ρωσία; Η ρωσίδα σύζυγος αφήνει τον άντρα της μόνο όταν έχει εραστή.

- Όχι, η γυναίκα μου η Λίντα είναι Αγγλίδα.

- Αυτό σημαίνει ότι δεν της έδινες σημασία. Σαν άντρας, καταλαβαίνεις; Κι αυτή βρήκε άλλον άντρα.

- Είναι αλήθεια. Εγώ βρισκόμουν για μεγάλο διάστημα στην Αίγυπτο κι αυτή ζούσε στο σπίτι μας στην Κύπρο. Αλλά γιατί να μη μου πει τίποτε; Επέστρεψα και απλά δεν ήταν σπίτι. Τα λεφτά εξαφανισμένα, το κρεβάτι επίσης. Τίποτε δεν υπήρχε. Μήπως τη λήστεψαν, τη σκότωσαν;

- Πήγες στην αστυνομία; Ρώτησες τους συγγενείς;

- Η αστυνομία ψάχνει. Είπαν ότι έφυγε αεροπορικώς για το Λονδίνο την ίδια μέρα που εγώ επέστρεφα στη Λάρνακα. Οι συγγενείς της όμως είπαν ότι δεν είναι στο Λονδίνο. Και πού είναι;

- Ολόκληρη γυναίκα είναι, όχι ψύλλος στ' άχυρα! Θα βρεθεί! Θα λιάζεται σε κάποια πλαζ του Μαϊάμι!

Έτσι λοιπόν γνωρίστηκε με τον Τζορτζ. Είχε έρθει με αποστολή στο Ινστιτούτο Αρχαιολογίας της Μόσχας και αξιοποίησαν την ευκαιρία με έναν φίλο του για να επισκεφθούν απρογραμμάτιστα τη βόρεια πρωτεύουσα, την Πετρούπολη, μόνο για δυο μέρες.

Είχε περάσει σχεδόν ένας χρόνος από εκείνη τη συνάντηση στο καφέ, όταν τον Οκτώβριο η Βίκα ταξίδεψε στην Κύπρο ως τουρίστρια. Ξεκινώντας από το αεροδρόμιο, όλα της άρεσαν. Οι φιλόξενοι Κύπριοι, ο ρωσόφωνος ξεναγός, το υπέροχο δωμάτιο με θέα στη θάλασσα στο ξενοδοχείο πέντε αστέρων «Αμαθούς», οι φοίνικες, το πλήθος των λουλουδιών. Στις διαχωριστικές νησίδες των αυτοκινητοδρόμων έξω από την πόλη άνθιζαν θάμνοι πικροδάφνης, ροζ, λευκοί και κόκκινοι. Τα δέντρα ήταν λιγοστά και τα χόρτα πυρπολημένα από τον ήλιο, όμως της κέρδισε την καρδιά αυτό το τοπίο του νότου. Δέκα μέρες πέρασε στη θάλασσα κι έκανε εκδρομές σ' όλη την Κύπρο. Η αίσθηση της ελευθερίας και τα βλέμματα θαυμασμού των νότιων ανδρών, σε ποια γυναίκα δεν θ' άρεσαν; Τρεις μέρες πριν φύγει, συνάντησε τυχαία στο μπαρ του ξενοδοχείου τον Τζορτζ! Πόσο μεγάλη σημασία έχει το τυχαίο στη ζωή μας! Αν και ο ποιητής αναφώνησε κάποτε: «Ουδεμία τυχαιότης στο τυχαίο γεγονός!». Είχε διαβάσει αυτό τον στίχο σε κάποιο περιοδικό κι είχε καρφωθεί στο μυαλό της.

Σε δυο μέρες ο Τζορτζ της ζήτησε να παντρευτούν και να μείνει στην Κύπρο. Η Βίκα δέχτηκε. Δεν ήταν τυχαία η πρώτη τους συνάντηση στο καφέ στη Νιέφσκι. Αποδείχθηκε ότι δεν ήταν από τύχη το ταξίδι της στην Κύπρο και η συνάντηση με τον Τζορτζ στο μπαρ. Γιατί υπάρχει το γραφτό! Στις δέλτους της μοίρας είναι γραμμένες οι διαδρομές της ζωής μας. Πίστευε η ίδια στη μοίρα; Ναι, τώρα πια, μετά τον θάνατο του Τζορτζ, πιστεύει.

Η Βικτώρια κοιτούσε τη θάλασσα που έπαιζε με τις ακτίνες του ήλιου πριν τη δύση και σκέφτηκε: «Τι όμορφος που είναι αυτός ο κόσμος! Και πόσο σκληρός! Γιατί έφυγε τόσο νωρίς από τη ζωή ο Τζορτζ; Γιατί η μοίρα είναι τόσο άσπλαχνη μαζί μου;». Εφτά ευτυχισμένα χρόνια στο νησί! Πώς θα ζήσει τώρα; Υπάρχει ένα σπίτι κι ευτυχώς, χάρη στην προνοητικότητα του Τζορτζ, έχει κάποια χρήματα στον τραπεζικό της λογαριασμό. Αργότερα όμως τίποτε δεν είναι ξεκάθαρο. Ο Τζορτζ, που είχε γίνει και στήριγμα και προστάτης της στην ξένη χώρα και, το πιο βασικό, ήταν πια γι' αυτήν ο κόσμος της όλος, δεν υπάρχει πια. Πώς θα ζήσει χωρίς αυτόν; Πάλι μοναξιά. Κι έφτασε ήδη σαράντα οχτώ χρονών!

Από τις στενόχωρες σκέψεις την έβγαλε ένας σοβαρός κύριος με βερμούδα.

- Καλησπέρα! της χαμογέλασε.

- Good evening, απάντησε ξαφνιασμένη και για κάθε ενδεχόμενο πρόσθεσε στα ρωσικά: Τι θα θέλατε;

- Ω, μια ρωσίδα καλλονή! Χαίρομαι για τη γνωριμία. Είμαι ο Άργος, απάντησε στα αγγλικά ο Κύπριος.

- Να πας στον αγύριστο, είπε η Βικτώρια στα ρωσικά.

Αχ, αυτή η αμεσότητα των κύπριων ανδρών! Σε κάθε όμορφη ξένη βλέπουν τη μελλοντική ερωμένη τους. Στους δρόμους της Λεμεσού οι οδηγοί των αυτοκινήτων, χωρίς να ντρέπονται, κορνάρουν και σου προτείνουν να σε συνοδεύσουν. Θύμωσε με τον εαυτό της που μπήκε σε συζήτηση με αυτόν τον αγενέστατο τύπο. Έπρεπε να στραφεί και να φύγει χωρίς να μιλήσει καθόλου. Όμως τίποτε δεν συμβαίνει έτσι απλά. Αυτός ο άγνωστος την υποχρέωσε να ταρακουνηθεί και να επιστρέψει στην πραγματικότητα. Αποφάσισε ότι αύριο θα ασχοληθεί με τα χαρτιά του Τζορτζ, θα συμβουλευθεί τον δικηγόρο του και ίσως κάτι σκεφτεί.

Το επόμενο πρωί ο Άγγελος, ο δικηγόρος, της εξήγησε πως σύμφωνα με τον κυπριακό νόμο, θα δικαιούται την κληρονομιά έπειτα από έξι μήνες, αν δεν εμφανιστούν εντωμεταξύ άλλοι διεκδικητές.

Μια εβδομάδα πριν τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή αίτησης διεκδίκησης της κληρονομιάς, εμφανίστηκε η πρώην σύζυγος

του Τζορτζ. Η ίδια βέβαια δεν ήρθε στην Κύπρο, αλλά μέσω του δικηγόρου της, τηρώντας όλα τα τυπικά, ανακοίνωσε ότι η Λίντα διεκδικεί το μισό σπίτι· με την αιτιολογία ότι ήταν ιδιοκτησία που αποκτήθηκε κατά τη συμβίωση σε γάμο.

- Μα πώς μπορεί; σκέφτηκε με αγανάκτηση η Βικτώρια. Αφού εκείνη τον «έγδυσε» τον Τζορτζ κανονικά! Τον εγκατέλειψε. Πήρε τα λεφτά από το λογαριασμό του, στην ουσία τα έκλεψε. Ο Τζορτζ κατέθεσε μήνυση εναντίον της κι εκδόθηκε διεθνές ένταλμα σύλληψής της. Και δηλαδή τι, τώρα μπορεί να διεκδικεί το μισό σπίτι; Τώρα, που ο Τζορτζ δεν υπάρχει πλέον; Συνείδηση δεν έχει;

- Η νομική πρακτική δεν αναγνωρίζει έννοιες όπως η συνείδηση, απάντησε ο δικηγόρος. Ναι, η Λίντα φέρθηκε εγκληματικά κλέβοντας λεφτά και αντικείμενα αξίας. Αλλά αυτό πλέον δεν έχει σημασία, λόγω του χρόνου που έχει περάσει. Έχει το δικαίωμα να διεκδικήσει το μερίδιό της, αφού το σπίτι αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου της με τον Τζορτζ.

- Και τι πρέπει να κάνω τώρα;

- Να κάνεις κάποια διευθέτηση με τη Λίντα μέσω του δικηγόρου της, αλλιώς μπορεί να πάρει αυτό που θέλει δικαστικά. Στην πραγματικότητα, το δικαστήριο θα της κατακυρώσει το μισό σπίτι. Υπάρχει μια μικρή πιθανότητα να αποδείξουμε ότι έχει χάσει τα δικαιώματα στο σπίτι, λόγω του ότι είχε χαρακτηριστεί αγνοούμενη. Αλλά είμαι σίγουρος πως μετά το θάνατο του Τζορτζ έχει πλήρως ρυθμίσει τις εκκρεμότητές της. Ετοιμάστηκε και μετά έδωσε το παρών, άρα δεν θα μας «βγει», πρόσθεσε ο κύπριος δικηγόρος στα ρωσικά.

- Μα τι, καταλαβαίνετε ρωσικά; τον ρώτησε η Βικτώρια.

- Πολύ λίγο καταλαβαίνω. Παπαγαλίζω μερικές λέξεις απ' τους ρώσους πελάτες μου, είπε γελαστά ο Άγγελος.

Θέλοντας και μη, η Βικτώρια αναγκάστηκε να εξαρτηθεί από την τράπεζα και να πάρει δάνειο, για ν' αγοράσει από τη Λίντα το μισό σπίτι. Δεν είχε άλλη επιλογή! Έκανε οποιαδήποτε δουλειά: συνόδευε γνωστούς στο αεροδρόμιο, μετέφραζε έγγραφα από τα ρωσικά στα αγγλικά ή το αντίστροφο, έκανε αιτήσεις στο δικαστήριο, βοηθούσε ασθε-

νείς να συνεννοηθούν με τον γιατρό και πολλά άλλα. Σταγόνα στον ωκεανό όμως!

Και σ' αυτό το πέρα δώθε, με τις μάταιες προσπάθειες να απαλλαγεί από τα χρέη της, συνέβη ακόμη μια συμφορά. Αρρώστησε ο άντρας της φίλης της, της Νάστια, επίσης Άγγλος. Κι ήρθαν από το Λονδίνο, για να δουν τον άρρωστο πατέρα τους οι κόρες του, Αντελίνα και Ρομπερτίνα.

- Πείτε μου Βικτώρια, ο Μάικλ έχει ασφάλεια; Δεν θέλω να αναστατώσω τον πατέρα μ' αυτά. Κι η Νάστια; Δεκαεφτά χρόνια με τον πατέρα μου και δεν έμαθε αγγλικά!

- Γιατί σας ανησυχεί αυτό, Αντελίνα;

- Μα πώς; Ο πατέρας θα πεθάνει και θα πρέπει να πληρώσουμε για την περίθαλψή του από την κληρονομιά.

«Πόσο άθλια! Το όνομα Αντελίνα μαρτυρά δήθεν την ευγένεια της γυναίκας, αλλά εδώ η φιλαργυρία εκδηλώνεται με το πιο τερατώδες πρόσωπό της», σκέφτηκε η Βικτώρια, και είπε δυνατά:

- Μα γιατί σκέφτεστε ότι θα πεθάνει; Η Νάστια πιστεύει πως ο πατέρας σας θα γίνει καλά.

Η Ρομπερτίνα σήκωσε τα μάτια της από την εφημερίδα, ανέβασε τα γυαλιά της στο μέτωπο και είπε κοιτώντας επιτιμητικά τη Βικτώρια:

- Από αυτήν την αρρώστια δεν ζουν περισσότερο από πέντε χρόνια. Αυτό λέει η στατιστική.

- Σ' εμάς τους Ρώσους δεν συνηθίζεται να θάβουμε τους ζωντανούς.

Μια βδομάδα αργότερα, κατά τον αποχαιρετισμό στο αεροδρόμιο, η Αντελίνα είπε:

- Βικτώρια, πείτε στη Νάστια, ότι μετά το θάνατο του πατέρα θα πρέπει να φύγει.

- Θα ζήσουμε και θα δούμε. Κι ο Μάικλ, αν δώσει ο Θεός, θα συνέλθει.

Με βαριά καρδιά η Βικτώρια επέστρεψε στο σπίτι, στον Άγιο Τύχωνα.

Το βράδυ δεν κοιμήθηκε καλά, σκεφτόταν τον εαυτό της, τη Νάστια, την ανθρώπινη ατιμία. «Πώς στο διάβολο να καταλάβεις αυτούς τους Ευρωπαίους. Σώζουν μια γάτα που παγιδεύτηκε στο ασανσέρ και το ίντερνετ εκρήγνυται από ενθουσιασμό και συμπόνοια για το ζώο. Κι εδώ, μπροστά στον ζωντανό τους πατέρα, οι κόρες μοιράζουν την κληρονομιά, και δεν συμβαίνει τίποτε». Αφελεστάτη Νάστια! Να μην μπορεί κιόλας να μιλήσει απευθείας με τις «προγονές» που εμφανίστηκαν από το πουθενά, αφού δεκαεφτά χρόνια απλώς συζούσε με τον Μάικλ. Ο ίδιος δεν είχε ποτέ προτείνει να επισημοποιήσουν τη σχέση τους. Ο Μάικλ είναι είκοσι χρόνια μεγαλύτερός της, η Νάστια είναι τώρα πενήντα πέντε. Στην Κύπρο υπάρχουν πολλές Ρωσίδες σαν κι αυτήν, μόνες κι ατακτοποίητες. Εάν, ο μη γένοιτο, η Νάστια μείνει μόνη, θα χαθεί. Δεν γνωρίζει τη γλώσσα, δεν εργάζεται κι αυτές οι δυο ξερακιανές «κυρίες» δεν θα τη λυπηθούν και θα την πετάξουν έξω απ' το σπίτι. Οι σκέψεις της έκαναν άλματα, πηγαινοέρχονταν απ' το ένα στο άλλο. Μια την έπαιρνε ο ύπνος, μια ξυπνούσε. Κάποια στιγμή εμφανίστηκε μπροστά της ο Τζορτζ και είπε: «Βοήθησε τη Νάστια και θα φροντίσουμε εμείς τον Μάικλ». Το πρωί όταν ξύπνησε θυμήθηκε το όνειρο κι έφριξε: «Ποιους εννοούσε 'εμείς'; Ο Τζορτζ από τον άλλο κόσμο και ποιος άλλος;».

Το όνειρο αποδείχθηκε προφητικό. Ο Μάικλ σύντομα πέθανε. Πάλι κηδείες. Και πάλι όλες οι σκοτούρες έπεσαν στη Βικτώρια. Είναι τελικά το όνομα που φταίει; Όλα τα δύσκολα και αφόρητα βαριά για μια γυναίκα τυχαίνουν σε κείνη. Και αυτή τα υπομένει.

Η Αντελίνα και η Ρομπερτίνα έφτασαν στον Άγιο Τύχωνα την τρίτη ημέρα μετά την κηδεία. Η Βικτώρια τις συνάντησε στο αεροδρόμιο. Οι αδελφές φλυαρούσαν εύθυμα στο αυτοκίνητο συζητώντας διάφορες εκδοχές για την πώληση του σπιτιού.

- Πρέπει να βάλουμε αγγελία σε εφημερίδα μέσω μεσίτη για πωλήσεις ακινήτων. Βικτώρια, μπορείτε να μας προτείνετε έναν καλό μεσίτη; ρώτησε η Αντελίνα.

- Όχι, δεν ξέρω κανέναν.

- Μα πώς δεν ξέρετε; Δεν πουλάτε το σπίτι του Τζορτζ; Λένε ότι

η Λίντα θα επιστρέψει στην Κύπρο.

- Από σεβασμό στη μνήμη του Τζορτζ αποφάσισα να κρατήσω το σπίτι και να ζήσω σ' αυτό μόνη μου.

- Αλλά αν το θελήσει η Λίντα, έχει επίσης το δικαίωμα να ζήσει σ' αυτό το σπίτι.

Η Βικτώρια σώπασε. Τι δουλειά έχουν ο Τζορτζ, η Λίντα; Το σημαντικό τώρα είναι να προστατεύσει τη Νάστια από αυτές τις μεθοδικές κυρίες. Και φαίνεται ότι τα κατάφερε.

Κάποια στιγμή, λίγο πριν το θάνατο του Μάικλ, του είχε πει:

- Μάικλ, για μας τους Ρώσους υπάρχει η έννοια του «να ζεις και να φέρεσαι κατά συνείδηση». Εσείς οι Άγγλοι ενεργείτε κατά συνείδηση;

- Καταλαβαίνω τι εννοείς, Βικτώρια. Έμαθα καλά τη ρωσική γλώσσα, αφού είχα την ευτυχία να ζω με ρωσίδα γυναίκα δεκαεφτά χρόνια. Θα φροντίσω τη Νάστια. Έχεις αντίρρηση να είσαι ο εκτελεστής της διαθήκης μου;

Όταν οι αδελφές έμαθαν το περιεχόμενο της διαθήκης επακολούθησε χαμός, με σπάσιμο πιάτων, υστερία της Αντελίνας και κατανάλωση μεγάλης ποσότητας ουίσκι από τις δύο αδελφούλες. Έγιναν δικαστήρια, περίπλοκες διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο πλευρών, αλλά η Βικτώρια όλα τα άντεξε, υπέμεινε όλες τις προσβολές, δεν έχασε την αυτοκυριαρχία της. Όλα τελείωσαν με την υπογραφή συμβιβαστικής συμφωνίας των μερών, κατά την οποία η Νάστια είχε το δικαίωμα να ζήσει στο σπίτι εφ' όρου ζωής, πληρώνοντας μόνο τα έξοδα για το μερίδιο της κληρονομιάς που της αναλογούσε.

- Βίκα, τι θα έκανα χωρίς εσένα; Στη Ρωσία δεν έχω κανέναν πια. Και στην Κύπρο είμαι μόνη, κατάμονη. Σ' ευχαριστώ.

- Κι ο δικηγόρος ο Άγγελος; Κι οι γείτονες; Όλα θα πάνε καλά Νασιούχα. Είμαστε Ρώσοι και δεν επιτρέπουμε να μας προσβάλλουν, είπε, αγκαλιάζοντας τη φίλη της η Βικτώρια. Αν και σπάραζε από μέσα η καρδιά της, γιατί το σπίτι της κινδύνευε να βγει στο σφυρί, αφού λεφτά δεν υπήρχαν για να ξοφλήσει την τράπεζα.

Το πρωί, τακτοποιώντας κάποια παλιά χαρτιά του Τζορτζ, ανακάλυψε προς μεγάλη της έκπληξη τρία λαχεία. Ο Τζορτζ ποτέ δεν έπαιζε

σε λοταρίες. Δυόμισι ευρώ το ένα δεν είναι λεφτά, αλλά παρ' όλ' αυτά γιατί τα αγόρασε; Για να μην αφήσει εκκρεμότητα αποφάσισε να τα κοιτάξει.

Την επόμενη μέρα οι κυπριακές εφημερίδες έγραψαν πως μια Ρωσίδα από τον Άγιο Τύχωνα κέρδισε στο τζακπότ δυόμισι εκατομμύρια ευρώ!

«Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε, κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν», λέει η Βίβλος, μιλώντας για την οδό προς τον Θεό!

Πρόσφατα ήρθε από την Κύπρο ένας φίλος και μου είπε πως μια Ρωσίδα ίδρυσε στο νησί το φιλανθρωπικό ίδρυμα «Βικτώρια», για να βοηθά συμπατριώτες της που υπέστησαν συμφορές.

«Μάλλον πρόκειται για τη δική μας Βικτώρια», σκέφτηκα.

Κι αν όντως είναι αλήθεια, πως το όνομα και η μοίρα ενός ανθρώπου είναι αλληλένδετα και πως από το όνομα εξαρτάται η τύχη και ίσως κι η ίδια η ζωή του;

Μια μέρα στην Κύπρο

Η Αλίσα είχε ξεθεωθεί με τον καύσωνα στη Μόσχα. Στη δουλειά την είχαν «πρήξει»: φέρε, τηλεφώνησε, οργάνωσε, δώσε. Εργάζεται σε οικογενειακή εταιρεία. Ο άντρας της είναι ο γενικός διευθυντής και η ίδια γραμματέας, αλλά οι μετοχές της εταιρείας είναι μοιρασμένες μεταξύ τους στα ίσα. Το τελευταίο διάστημα ο Γκριγκόρι έχει γίνει νευρικός, με το παραμικρό βρίζει. Επιστρέφει αργά στο σπίτι ή και δεν έρχεται καθόλου. Και πάντοτε θα βρει μια δικαιολογία. Τις προάλλες ήρθε το Σάββατο το μεσημέρι με πρόσωπο τσαλακωμένο και πήγε αμέσως για ύπνο.

- Γκρίσα, πού γυρνούσες όλη τη νύχτα; Δεν μπόρεσα να κοιμηθώ από την ανησυχία.

- Μόνο βρωμιές σκέφτεσαι! Δεν ασχολούμαι με τέτοια. Το ξέρεις ότι φιλοξενούμε συνεργάτες από τη Γερμανία. Μετά τη δουλειά πήγαμε για ψάρεμα και βγάλαμε τη νύχτα στην καλύβα.

- Και δε μπορούσες να προειδοποιήσεις; Περίεργο, αλλά δεν είχα ιδέα ότι πέρασες τη νύχτα με τους συνεργάτες μας.

Κούνησε το χέρι του αποδοκιμαστικά και κλείστηκε στο γραφείο του.

Η κόρη τους η Ελίνα μούτρωσε, έτοιμη να βάλει τα κλάματα. Είναι πέντε χρονών κι όμως όλα τα καταλαβαίνει. Λειτουργεί σαν βαρόμετρο και αντιδρά στο κλίμα του σπιτιού. Με το παραμικρό σημάδι καταιγίδας η Λίνα αρχίζει αμέσως να τραβολογά το φουστάνι της μαμάς και να γκρινιάζει. Μια φορά τους έκανε παρατήρηση σαν ενήλικας:

- Μαμά, μπαμπά, μη μαλώνετε!

Ο Γκριγκόρι, παρ' όλη τη σκληρότητά του, δεν άντεξε και την πήρε αγκαλιά:

- Μα τι λες, χρυσούλι μου, δεν μαλώνουμε, απλά έτσι μιλάμε, είμαστε συνάδελφοι.

Η Αλίσα βούρκωσε από τη συγκίνηση και το βράδυ του ψιθύρισε:

- Γκρίσα, μα γιατί τρωγόμαστε σαν τα σκυλιά; Αφού είμαστε καλά. Στ' αλήθεια, καλά δεν είμαστε; Κι η Λίνα τόσο έξυπνη.

Αλλά αντί για απάντηση, εισέπραξε το ροχαλητό του.

Το πρωί ο Γκριγκόρι τσίμπησε κάτι πρόχειρα, βιαζόταν:

- Θα πάω να αποχαιρετίσω τους Γερμανούς.

- Γκρίσα, να έρθω κι εγώ μαζί; Τι πειράζει; Δεν θα με συστήσεις ως γραμματέα, αλλά ως συνιδιοκτήτρια της εταιρείας. Μπορώ και ως μεταφράστρια να βοηθήσω.

- Μα για τις μεταφράσεις έχουμε την Άγκνια. Εσύ πήγαινε καλύτερα τη Λίνα στον ζωολογικό κήπο. Θέλεις να πας στο ζωολογικό κήπο, Λίνα;

- Μαζί σου θέλω να έρθω, μπαμπά!

- Παγωτό δεν θέλεις; Θα πας με τη μαμά στην καφετέρια;

- Θα πάω.

Φυσικά η Λίνα θα πάει με τη μαμά. Και θα μεταφράζει στον μπαμπά η καινούρια μεταφράστρια, η Άγκνια! Ξανθιά, με μπούστο που ξεχειλίζει. Η έπαρσή της στο φουλ! Αλλά έξυπνη η βρωμιάρα, πολύ έξυπνη. Τελείωσε το πανεπιστήμιο στο Κίεβο κι ήρθε αμέσως στη Μόσχα. Και γιατί δεν της άρεσε το Κίεβο; Όμορφη πόλη, άνετη. Μόνο και μόνο για την κεντρική οδό Κρεσάτικ αξίζει να ζεις σ' αυτή την πόλη και να τη θαυμάζεις, ειδικά όταν ανθίζουν οι καστανιές.

- Ήρθε κι έπεσε στο κεφάλι μου! αναφώνησε εκνευρισμένη η Αλίσα.

- Ποιος έπεσε, μανούλα;

- Λέω για μια κακιά θεία, Λινούλα μου, αλλά εμείς θα πάμε να φάμε παγωτό. Θα σου φορέσουμε το γαλάζιο φόρεμα, θα δέσουμε κι έναν πορτοκαλί φιόγκο και θα πάρουμε και την κονκάρδα, που έχει ζωγραφισμένο τον ήλιο. Θυμάσαι όταν είχαμε ταξιδεύσει με τον μπαμπά στο Κίεβο και πήγαμε στη συναυλία, όπου ένα κοριτσάκι τραγουδούσε για τα «Λαγουδάκια του Ήλιου» και η θεία που έγραψε το τραγούδι μοίραζε

στα παιδάκια κονκάρδες;

Η μικρή αναπήδησε από ενθουσιασμό κι άρχισε να τραγουδά:

- Θυμάμαι, θυμάμαι τη θεία Ξένια! Λαγουδάκια του Ήλιου, πόσο σας αγαπώ...

Στην καφετέρια η Αλίσα παρήγγειλε παγωτό «πλομπίρ» για την κόρη της και για τον εαυτό της γρανίτα. Πρέπει να προσέχει τη σιλουέτα της, γιατί μπορεί ξαφνικά κάποια Άγκνια από το Κίεβο να θελήσει να κλέψει τον Γκρίσα. Τη σήμερον ημέρα πολλές κυνηγούν ξένους άντρες. Η Σβέτκα, πρώην γειτόνισσα, της έλεγε για τον αδελφό της, που είχε παντρευτεί τρεις φορές και τον έκλεψε από την τρίτη γυναίκα του κάποιο νυμφίδιο. Κι αυτός τι σκεφτόταν όταν εγκατέλειπε την τρίτη σύζυγο με την κορούλα τους; Είχε μάλιστα και το αριστοκρατικό επώνυμο Στοροζούμ (Εκατόμυαλος, σημ. μετφρ). Ο Βλαντίμιρ Στοροζούμ κατάγεται, βλέπετε, από τη σαν λευκή σοκολάτα πόλη της Ουκρανίας Κρεμενιέτς. Τα επίθετα δεν τα κερδίζεις έτσι απλά, πρέπει να είσαι πολύ έξυπνος για να έχεις παρόμοιο. Εκατό μυαλά πρέπει να έχεις! Τι συνέβη όμως; Μπορεί οι πρόγονοί του να ήταν έξυπνοι, αλλά ο ίδιος ατύχησε. Κι από μπόι... σχεδόν δαχτυλήθρα και να που τρέχουμε. Τη λιμπίστηκε ο τριπίθαμος από το πουθενά. Αυτή τον δελέασε μ' ένα γλυκό καροτάκι κι αυτός ο γεροτράγος τσίμπησε! Η Σβέτκα μιλούσε για τον αδελφό της υποτιμητικά, αφού ούτε μυαλό, ούτε ομορφιά διέθετε, αλλά αυτός εκεί, ρεζιλεύτηκε στα γεράματα. Ήταν πενήντα και η δεσποινιδούλα είχε τα μισά του χρόνια! Αυτή η Λίντα αποδείχτηκε ικανή απατεώνισσα, αλλά είναι γνωστό ότι όμοιος ομοίω αεί πελάζει· αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Πρόσφατα άκουσε τη συζήτηση ανάμεσα σε δυο τέτοιες «αρπάχτρες» στο λογιστήριο:

- Κάτια, σε μια βδομάδα έχω γενέθλια. Θέλω να πετάξω για τρεις μέρες στο Σαιντ Μόριτς στην Ελβετία. Η Αΐντα θα έρθει μαζί μου.

- Με τι λεφτά; Μόνο από τα εισιτήρια μπορείς να χρεοκοπήσεις. Και τα ξενοδοχεία εκεί μάλλον θα είναι πανάκριβα.

- Κάτια, μα αφού έχω ξαναπάει. Όλα τα έξοδα στο τέλος υπερκαλύπτονται με το παραπάνω. Ξέρεις πόσοι πετυχημένοι άντρες συχνά-

ζουν εκεί; Κι ο δικός μας, ο Βιτάλιεβιτς, ετοιμάζεται να πάει. Μου το «σφύριξε» η Άγκνια. Αν καταφέρναμε να τον «τυλίξουμε»;

- Μα τι λες τώρα, Ήρα; Αυτός είναι παντρεμένος!

- Και τι με νοιάζει! Η σύζυγος δεν είναι τοίχος, μετακινείται. Ή θα τη μετακινήσουμε, είπε γελώντας η Ήρα.

Άργησε να καταλάβει η Αλίσα. Μιλούσαν για τον Γκρίσα της, τον Γκριγκόρι Βιτάλιεβιτς. Να λοιπόν ο Γκρίσα!

- Βρώμα! δεν κρατήθηκε η Αλίσα.

- Μαμά! Τι σημαίνει «βρώμα»;

- Συγγνώμη, κοριτσάκι μου, συγγνώμη. Ξέχνα αυτή τη λέξη, δεν είναι καλή.

- Κοίτα, μανούλα, ένας αστείος θειούλης. Είναι όλος μπογιατισμένος!

«Ανάμεσα στα τραπέζια περιδιάβαινε ο μίμος...», θυμήθηκε μια ρομαντική μπαλάντα που άκουγε στο ραδιόφωνο. Και πράγματι, ανάμεσα στα τραπεζάκια περιφερόταν ένας παράξενος άντρας. Το πρόσωπό του ήταν ζωγραφισμένο σαν μάσκα, η μισή κόκκινη και η άλλη μισή λευκή. Ο άντρας σταμάτησε μπροστά τους, έκανε μια θεατρική υπόκλιση κι έδωσε στη Λίνα ένα κόκκινο τριαντάφυλλο που, άγνωστο πώς, εμφανίστηκε στο χέρι του.

- Είμαι χαζή, χαζή, σκέφτηκε η Αλίσα. Αρχίζω από μόνη μου και «φορτώνω», αλλά ο Γκρίσα μάς αγαπάει.

Θυμήθηκε την προηγούμενη νύχτα κι ένιωσε να κοκκινίζει. Έψαξε με το βλέμμα της τον μίμο, αλλά είχε γίνει άφαντος.

Το βράδυ ο Γκρίσα επέστρεψε νωρίς και ήταν άψογος. Φλέρταρε την Αλίσα όπως τις πρώτες μέρες της γνωριμίας τους. Στο δείπνο άνοιξε ένα μπουκάλι κρασί και ανακοίνωσε πανηγυρικά:

- Αλίσα, Λίνοτσκα, έχουμε νέα! Πρώτον, σε δυο εβδομάδες θα ταξιδέψουμε στην Κύπρο για έναν ολόκληρο μήνα και δεύτερον από αύριο, Αλίσα, έχεις άδεια!

- Θα κολυμπήσουμε στη θάλασσα! Θα αμολήσουμε λαγουδάκια του Ήλιου! Ζήτω! φώναξε η Λίνα.

- Θα επιστρέψω στη δουλειά, δηλαδή, μετά από έναν μήνα;

- Καμιά δουλειά! Δεν είμαστε φτωχοί. Ασχολήσου με την Ελίνα, με τον εαυτό σου. Ετοιμάσου για τις διακοπές. Και μετά κανονίζουμε να είναι άδεια άνευ αποδοχών.

«Πράγματι! Ποια ήταν η ανάγκη να πιεζόμαστε κι οι δυο; Θα ασχοληθώ με το σπίτι», σκέφτηκε και είπε δυνατά:

- Σ' ευχαριστώ, καλέ μου!

Ανησύχησε λίγο όταν έμαθε ότι η Άγκνια πήρε τη θέση της γραμματέως του γενικού διευθυντή της εταιρείας. Ησύχασε όμως όταν πήγε στο γραφείο και η Άγκνια της φέρθηκε ευγενικά και την περιποιήθηκε. «Μπράβο, Γκρίσα! Έβαλε επιτέλους αυτή την κοπέλα στη θέση της!», σκέφτηκε με ανακούφιση. Δυστυχώς όμως ο Θεός για κάποιον λόγο δεν είχε τιμωρήσει την Άγκνια, όπως κάνει με όλους τους πονηρούς.

Στα τέλη Αυγούστου, χαρούμενη η οικογένεια ταξίδεψε στην Κύπρο και πέρασε έναν ευλογημένο μήνα. Είχε καύσωνα, αλλά στο ξενοδοχείο πέντε αστέρων «Four Seasons» τον προσπερνούσες με ευκολία. Από νωρίς ο σύζυγος πήγαινε στη θάλασσα, έπειτα και οι τρεις έπαιρναν πρωινό, μετά το πρωινό ο Γκρίσα επικοινωνούσε με το γραφείο μέσω ίντερνετ και στις έντεκα όλη η οικογένεια κατέβαινε στην πλαζ. Τα βράδια έκαναν βόλτα στην παραλία. Τα αστέρια πάνω απ' το κεφάλι τους φάνταζαν διπλάσια σε σχέση με τον ουρανό της Μόσχας. Κάποια φορά πήγαιναν με ταξί σε μια ταβέρνα στο ψαροχώρι Ζύγι. Το αυτοκίνητο έτρεχε δίπλα στη θάλασσα και μπροστά τους χαμηλά πάνω απ' το δρόμο πρόβαλε τεράστιος ο δίσκος του φεγγαριού, ασυνήθιστος, με ελλειπτικό σχήμα.

- Μαμά, στο φεγγάρι πηγαίνουμε, ναι, στο φεγγάρι! φώναζε ενθουσιασμένη η Λίνα.

Την τελευταία εβδομάδα στην Κύπρο ο Γκρίσα ήταν κάπως ανήσυχος. Έβγαινε συχνά στο μπαλκόνι του ξενοδοχείου και μιλούσε στο τηλέφωνο. Την ημέρα πήγαινε κάπου για συνομιλίες.

- Γκρίσα, τι σε απασχολεί τόσο πολύ; Κάτι δεν πηγαίνει καλά στην εταιρεία; Ο αναπληρωτής σου ο Νικίτιτς είναι αξιόπιστος άνθρωπος και μας έχει αποδείξει πολλές φορές την αφοσίωσή του.

- Ναι, έτσι είναι. Αλλά υπάρχει ένας κανόνας: δεν πρέπει ποτέ να

αφήνεις την επιχείρηση για μεγάλο διάστημα χωρίς την επίβλεψη του αφεντικού. Ευτυχώς σε μια βδομάδα θα είμαστε στη Μόσχα.

- Εγώ θα έμενα άλλες δυο βδομάδες να κολυμπάμε με την Ελίνα στη θάλασσα, αλλά έχεις δίκιο, πρέπει να φύγουμε.

Ο Γκριγκόρι ζωήρεψε και είπε χαμογελαστά:

- Και γιατί όχι; Ας ξεκουραστείτε. Θα νοικιάσω ένα ξεχωριστό διαμέρισμα για σας, για έναν μήνα. Έχεις πιστωτική κάρτα, να μη στερηθείτε τίποτε.

- Όχι, Γκρίσα! Αυτό θα είναι άδικο! Να σε αφήσουμε μόνο σου στη Μόσχα χωρίς εμάς;

- Και δίκαιο είναι και σωστό. Θα γεμίσει υγεία η Λίνοτσκα κι εσένα καλό θα σου κάνει, να ξεκουραστείς μακριά από τη Μόσχα. Θυμάσαι πόσο νευρική ήσουν; Το έβλεπα ότι σε είχε κουράσει η δουλειά.

- Η Λίνα περνά καλά εδώ. Μάλλον έχεις δίκιο.

Αργότερα η Αλίσα θα έφερνε πολλές φορές στο μυαλό της αυτή τη συζήτηση. Όλα εξελίχθηκαν αναπάντεχα για την ίδια. Αναγκάστηκε να μείνει στην Κύπρο για μεγάλο χρονικό διάστημα, αν όχι για πάντα.

* * *

Γνώρισα την Αλίσα στο σπίτι του καινούριου μου φίλου στην Κύπρο, του Αθανάσιου. Με κάλεσε να περάσουμε το Σαββατοκύριακο στο βουνό. Ήθελα κι εγώ ν' αλλάξω παραστάσεις κι ήμουν επιπλέον περίεργος να δω πώς ζουν οι Κύπριοι στα ορεινά χωριά.

- Θα μείνεις δυο μέρες και μπορεί να γράψεις κανένα ποίημα. Θα δοξάσεις το χωριό μας, αστειεύτηκε ο Άθως.

- Γιατί όχι; Ακούγεται πολύ ενδιαφέρον, συμφώνησα.

Η διαδρομή ήταν όλο στροφές κι όταν ανεβήκαμε, όπως μου φάνηκε, στο πιο ψηλό πλάτωμα, σκίρτησε η καρδιά μου από την ομορφιά. Από κάτω ξεχώριζαν τα λευκά σπίτια των χωριών κι απέναντι υψώνονταν τα τεράστια βουνά της οροσειράς του Τροόδους. Αλλά και το ίδιο το χωριό με εντυπωσίασε. Καινούρια σπίτια, «του κουτιού», με κήπους και πισίνες.

- Άθω, και ποιος ζει εδώ μακριά από τον πολιτισμό; ρώτησα έκ-

πληκτος. Για ποιον λόγο έχουν εγκατασταθεί άνθρωποι εδώ;

-Έχτισα ολόκληρο το χωριό για άγγλους συνταξιούχους. Κι επί τη ευκαιρία, κράτησα ένα σπίτι για μένα. Μένουν και μερικοί Ρώσοι επίσης. Εδώ είναι πιο κοντά στον ουρανό, πιο κοντά στ' αστέρια.

- Είσαι τελικά ρομαντικός, Άθω, στα εξήντα σου χρόνια.

- Έχω όμως νεαρή γυναίκα, τριάντα πέντε χρονών. Πρέπει κάπως να ανταποκρίνομαι...

Μπήκαμε στο σπίτι και βρεθήκαμε σ' ένα άνετο καθιστικό. Στους τοίχους υπήρχαν πίνακες, δυο από αυτούς με χειμωνιάτικα τοπία. Στο τραπεζάκι, σ' ένα ασημί βάζο, υπήρχαν κόκκινα τριαντάφυλλα!

- Είναι τα αγαπημένα λουλούδια της γυναίκας μου, ικανοποίησε την περιέργειά μου ο Άθως.

Η γυναίκα του Άθου ήταν μια όμορφη Ρωσίδα, με το όνομα Αλίσα.

- Η Αλίκη από τη χώρα των θαυμάτων, αστειεύτηκα. Μα κι εσείς η ίδια είστε ένα θαύμα.

- Τώρα πια όλα στη ζωή μου είναι υπέροχα, χάρη στον Άθω. Πριν τρία χρόνια βρέθηκα σ' αυτή τη χώρα να είμαι στον δρόμο, χωρίς μέσα να επιβιώσω.

Μου διηγήθηκε την ιστορία της, πώς ο άντρας της, ο Γκριγκόρι, την άφησε στην Κύπρο με την κόρη τους· με τον καιρό σταμάτησε να τους στέλνει λεφτά για τα έξοδά τους κι έπειτα τους ανακοίνωσε πως παντρεύτηκε κάποια άλλη. Με τη γυναίκα του ζωντανή! Φαίνεται πως κατάφερε με κάποιο τρόπο να βγάλει το διαζύγιο πείθοντας το δικαστήριο ότι η σύζυγός του τον εγκατέλειψε κι έφυγε να ζήσει στην Κύπρο.

- Μα αφού ήσασταν συνέταιροι στην εταιρεία;

- Μεταβίβασε το μερίδιό μου στην καινούρια σύζυγό του, τη γραμματέα Άγκνια. Μάλλον απρόσεχτα είχα υπογράψει κάποια έγγραφα και, χωρίς η ίδια να το γνωρίζω, της πούλησα τις μετοχές μου.

Η Αλίσα έζησε δυο χρόνια στην Κύπρο κάνοντας διάφορες δουλειές του ποδαριού.

Έπειτα τη συνάντησε ο Άθως και της πρότεινε να δουλέψει οικονόμος στο σπίτι του. Για να πάρει άδεια εργασίας τής πρότεινε να κά-

νουν έναν εικονικό γάμο. Με μεγάλη δυσκολία κατάφερε να πάρει το χαρτί του διαζυγίου της από τον Γκριγκόρι στη Μόσχα. Με τον καιρό, η φιλική σχέση με τον Άθω εξελίχθηκε σε αμοιβαίο δεσμό.

- Και η κόρη, η Ελίνα, πού βρίσκεται; Την πήρε ο Γκριγκόρι στη Μόσχα;

- Μα τι λέτε; Όχι βέβαια. Σάμπως χρειαζόταν στην Άγκνια η κόρη μου; Η Λίνοτσκα έχει σήμερα μάθημα μουσικής στη Σχολή Τεχνών της Λεμεσού. Ο Άθως την πήγε στην πόλη κι εγώ θα πάω τώρα να τη φέρω σπίτι. Εσείς ξεκουραστείτε. Περιεργαστείτε το χώρο. Είναι πολύ ωραία εδώ. Και το βράδυ θα δειπνήσουμε στη βεράντα. Θα δείτε πόσο καταπληκτικός είναι ο ουρανός στα βουνά, τ' αστέρια λάμπουν αποπνέοντας μυστήριο· και κάτω λαμπυρίζουν τα φώτα των χωριών.

Ήρθαν έτσι τα πράγματα, που βρέθηκα μόνο για μια μέρα φιλοξενούμενος του Άθου και της Αλίσα, αλλά αυτή η μέρα έμεινε για πάντα χαραγμένη στη μνήμη μου.

Γαλανός ουρανός στο γκρίζο κάδρο
μιας παράξενης επιβλητικής οροσειράς
Σε βουνά και πεδιάδες φέγγουν λευκοί οικισμοί
γεμάτοι αμπέλια και μποστάνια.

Για πού το βάλατε; Δεν χρειάζεται βιάση
Κυλά το νωχελικό ποτάμι της ζωής
κι εγώ στην κορφή βρέχομαι από πεφταστέρια
λες και το χέρι μου έπιασε τον ουρανό.

Μια μέρα στην Κύπρο κι η καρδιά ανταριάζει
Γιατί και για πού να βιαστώ να φύγω;

Την επόμενη μέρα, νωρίς το πρωί, φύγαμε μαζί με τον Άθω για τη Λεμεσό. Στη στροφή, κάτω από τα κλαδιά μιας αρχαίας ελιάς, κοίταξα προς το πορτοκαλί σπίτι με τη γαλάζια σκεπή, στην άκρη του γκρεμού. Από τη βεράντα του, μια λυγερόκορμη γυναίκα και μια έφηβη κοπέλα με χαιρετούσαν κουνώντας τα χέρια τους.

Ο άνθρωπος με το σκυθρωπό πρόσωπο

Στη μέση του δρόμου πετάχτηκε ένας μαύρος γάτος κι ο Πάβελ φρέναρε απότομα. Ο γάτος έγινε καπνός και χάθηκε μέσα στις πυκνές πικροδάφνες στην άκρη του δρόμου. Από πίσω άρχισαν να κορνάρουν κι ένα κόκκινο τογιότα εμφανίστηκε στ' αριστερά του αυτοκινήτου του Πάβελ. Ο οδηγός, ένας Κύπριος κάποιας ηλικίας, άρχισε κάτι να λέει χειρονομώντας έντονα. Ήταν φανερό πως ενοχλήθηκε, γιατί παρά λίγο να γίνει ατύχημα.

- Άντε πέρνα, ξεκόλλα! φώναξε εκνευρισμένος ο Πάβελ, χτυπώντας με τα δυο χέρια το τιμόνι.

Ο Κύπριος κούνησε επιτιμητικά το κεφάλι και πάτησε το γκάζι, μη θέλοντας να χάσει άλλο την ώρα του με τον ανόητο ξένο.

Ο Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς καθόταν στο μπροστινό κάθισμα δίπλα στον Πάβελ και σώπαινε, απορώντας πώς και εξερράγη ξαφνικά ο ευγενικός και συνήθως συγκρατημένος φίλος του. Κι αυτή η ασυνήθιστη γι' αυτόν λεξούλα «ξεκόλλα» έδειχνε έναν τύπο του υποκόσμου, που οδηγούσε κουρσάρα πολυτελείας και είχε πάρε δώσε με την αστυνομία. Η Νάντια δεν κρατήθηκε κι έκανε παρατήρηση στον άντρα της:

- Μα γιατί εκνευρίζεσαι, Πάσα; Αφού δεν σ' άκουγε!

- Και τι έπρεπε να κάνω, δηλαδή, να πατήσω τον γάτο; Σιωπή, γυναίκα!

Ο Πάβελ συνήθιζε να μιλά έτσι στη γυναίκα του: μισοαστεία, μισοσοβαρά, χωρίς χαμόγελο και με επιμελώς κρυμμένη αγάπη. Σαν να ντρέπεται να εκφράσει τα συναισθήματά του. Ήταν άραγε τόσο σοβαρός από γεννησιμιού του; Ή έγινε έτσι στην πορεία, επειδή κουβαλούσε μέσα του κάτι πολύ δικό του, εσωτερικό, γνωστό μόνο στον ίδιο και σε κανέναν άλλον; Ο Πάβελ είναι δημιουργική προσωπικότητα και σ' όλη

του τη ζωή διαρκώς κάνει κάτι νέο. Έμαθε τέλεια αγγλικά, τόσο που ακόμη και κάποιοι γραμματιζούμενοι Άγγλοι στην εταιρεία ζητούν τη συμβουλή του, όταν γράφουν επαγγελματικές επιστολές. Επίσης ξέρει και γιαπωνέζικα. Έναν χρόνο παρακολούθησε μαθήματα στη Μόσχα κι έπειτα εργάστηκε εφτά ολόκληρα χρόνια σε ναυτιλιακή εταιρεία στο Τόκιο. Είχε ξεκινήσει τη σοβιετική εποχή και τελείωσε επί Γιέλτσιν. Δεν επέστρεψε στη Ρωσία, αλλά πήγε στο Χονγκ-Κονγκ, να εργαστεί σε μια εταιρεία που ασχολείται με εμπόριο ψαριών και ελέγχει έναν μεγάλο αλιευτικό στόλο στη Σαχαλίνη. Οι ιδιοκτήτες της εταιρείας κατάγονταν από την Οδησσό, πρώην μαυραγορίτες που τους έκανε κουμάντο εκεί κάποιος Ραλφ, υπήκοος Αυστραλίας, που κάποτε δούλευε φορτοεκφορτωτής στο λιμάνι της Οδησσού! Έτσι γυρνάει η ζωή: στην Οδησσό χαμάλης και στο Χονγκ Κονγκ αξιοπρεπής επιχειρηματίας. Η νέα εποχή στο μετασοβιετικό τοπίο γέννησε νέους ήρωες και τους σκόρπισε στα πέρατα του κόσμου.

Ο Πάβελ άντεξε πέντε χρόνια στην εταιρεία του Χονγκ Κονγκ. Επιχειρηματίας δεν έγινε, αλλά με τα χρήματα που κέρδισε μπόρεσε να αγοράσει ένα μικρό διαμέρισμα στη Λεμεσό κι έμεινε εδώ για πάντα. Στάθηκε και πάλι τυχερός. Κατάφερε να προσληφθεί σε μια εταιρεία με αφεντικά και πάλι από την Οδησσό, που εφοδίαζε, με καύσιμα και λιπαντικά, πλοία στη ρώσικη Άπω Ανατολή. Και πάλι έπρεπε να προσαρμοστεί, οπότε έμαθε ελληνικά! Όσο θυμόταν τον εαυτό του ο Πάβελ, πάντοτε σπούδαζε. Δεν είχε χρόνο για χαμόγελα. Αφομοίωσε σε βάθος τα μαθήματα επιβίωσης σ' αυτόν τον ανήσυχο κόσμο: να κρατάς χαμηλό προφίλ, να μην προτρέχεις και να ανταποκρίνεσαι. Να ανταποκρίνεσαι στο πόστο σου και στους καιρούς.

Όμως οι καιροί έχουν τις δικές τους απαιτήσεις, συχνά δύσκολες. Χωρίς να το καταλάβει, έφτασε να πλησιάζει σε ηλικία συνταξιοδότησης και αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Στη θέση της παλιάς γενιάς διευθυντών ήρθαν νεαροί με σαγόνια αρπακτικού. Θρασείς και επιθετικοί, ευρηματικοί σε τέτοιο βαθμό, που όχι μόνο το δικό τους δεν αφήνουν, αλλά πριν προλάβεις έχουν αρπάξει και το δικό σου. Επομένως, ο Πάβελ Μαρκόβνικοφ, με την εντιμότητα και την ευπρέπειά του, έπαψε

να ανταποκρίνεται πλέον στη νέα πραγματικότητα. Ο ίδιος δεν «λαδώνεται», ούτε ξέρει πώς να δώσει «μίζες» σε άλλους. Και χωρίς αυτές, δεν μπορείς να προσελκύσεις νέους πελάτες. Αλλά και η ηλικία του πια...άνω των εξήντα. Είχε χάσει την παλιά του διάθεση και ορμή. Δεν έχει και τόση σημασία αν έφυγε μόνος του από την εταιρεία ή τον «έφυγαν»· σημασία έχει ότι απέκτησε πολύ ελεύθερο χρόνο!

Βρήκε λοιπόν καινούργια ασχολία. Άρχισε να γράφει ποιήματα, όλα μάλιστα για την αγάπη! Θα νόμιζε κανείς ότι είχε φτάσει η ώρα και για αστεία και για χαμόγελα. Όμως όχι, οι στίχοι του αποδείχθηκαν αρκούντως σοβαροί. Στα ποιήματά του κεντρικοί ήρωες είναι η γυναίκα του και η γάτα τους, που τις αγαπά και τις δυο απεριόριστα. Η γάτα δεν κάνει βήμα εκτός σπιτιού. Νοιώθει την ανθρώπινη αγάπη το ζωντανό, αν και της στέρησαν τις γατίσιες χαρές, αφού την έχουν στειρώσει. Ίσως γι' αυτό είναι τόσο πιστή και κανείς δεν αποσπά την προσοχή της. Και η γυναίκα του, η Νάντια; Χωρίς αυτήν ο Πάβελ δεν πάει πουθενά, είτε πρόκειται να ψαρέψει κυπρίνους και πεταλούδες στους φράκτες της Κύπρου, είτε για το κονσέρτο κάποιου Γκούμπερμαν από το Ισραήλ. Είναι πάντα μαζί. Ο αγέλαστος Πάσα και η χαρούμενη και γελαστή Νάντια. Χαρούμενη ναι, αλλά ξέρει εκεί που χρειάζεται να συμμαζεύει τον Πάσα της. Όπως και τώρα, η Νάντια είχε την απάντηση στην άκρη της γλώσσας και είπε στον άντρα της:

- Πάσα, για δες τον Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς! Είναι πάντα ευδιάθετος. Χαιρετά και αστειεύεται με όλους. Κι εσύ αιωνίως δυσαρεστημένος. Και το πρόσωπό σου είναι κατσούφικο! Παρ' όλο που είσαι καλός, Πάσα μου, εγώ το ξέρω.

- Σώπα, γυναίκα, επανέλαβε ο Πάβελ, αλλά η φωνή του δεν ήταν καθόλου αυστηρή. Ο Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς είχε συνηθίσει τις παραξενιές του φίλου του ακόμη και σε ασήμαντα θέματα. Του πεισματάρη και άκαμπτου φίλου του, αλλά ευγενικού και καλλιεργημένου σε απόλυτο βαθμό.

- Πάσα, μπορείς έστω μια φορά στη ζωή σου να βρίσεις; τον ρώτησε κάποια στιγμή πριν δεκαπέντε χρόνια ο φίλος του ο Ντούσικ από τη Σαχαλίνη, που ήταν στην προηγούμενη ζωή του ο απατεωνίσκος Σεριόγκα από τη Χερσόνα.

- Όχι, δεν μπορώ, είπε ατάραχος ο Πάβελ.

Αχ, τι ωραία εποχή! Δούλευαν μαζί στην κρατική ναυτιλιακή εταιρεία. Σταθερός, ψηλός μισθός, με πριμ ανά τρίμηνο, προβλέψιμο μέλλον για τη σύνταξη, με τα μεγάλα επιδόματα του Βορρά. Και ψάρεμα στα παγωμένα ποτάμια της Σαχαλίνης, όπου τα ψάρια πιάνονταν μόνα τους στα γυμνά αγκίστρια. Και στα τέλη του καλοκαιριού και το φθινόπωρο οργασμός από φρούτα του δάσους: μύρτιλα, βακκίνια ή κράνα, βατόμουρα ακόμη και στην αυλή του εξοχικού σου. Και μανιτάρια, αχ τι μανιτάρια! Σαρκώδεις βωλίτες που μπορούν να γίνουν τουρσί και να ψηθούν στη φωτιά, αλλά και αποξηραμένα ακόμα, να νοστιμίσουν τις σούπες. Ρίχνεις μια χούφτα σε βραστό νερό, προσθέτεις πατάτες και ρύζι ή δημητριακά, π.χ. κριθάρι, και η ευωδιά του μανιταριού γεμίζει το σπίτι. Με τις αναμνήσεις, το πρόσωπο του Πάβελ χαράκτηκε από ακόμη μεγαλύτερη ένταση. Ποιος διάβολος τον έστειλε σ' αυτή την Κύπρο; Εδώ στα καταστήματα βρίσκεις τεράστια ποικιλία από μανιτάρια, όμως δεν είναι το ίδιο. Είναι όλα του θερμοκηπίου! Αν και στο τέλος του φθινοπώρου, όταν αρχίζουν οι βροχές, μπορείς να βρεις στα βουνά και άγρια μανιτάρια. Άγρια, αλλά όχι σαν τα δικά μας. Ξένη γεύση! Πού να φτάσουν τα κυπριακά μανιτάρια τα δικά μας λευκά! Ή ας πούμε τα κοκκινομανίταρα, που φυτρώνουν κάτω απ' τις σημύδες και τις λεύκες. Δεν υπάρχουν εδώ ούτε σημύδες ούτε λεύκες και κάτω από φοίνικες και ελαιόδεντρα δεν φυτρώνουν μανιτάρια. Κι αν φύτρωναν, πώς θα τα έλεγαν; Ελαιομανίταρα; Αυτά σκεφτόταν, κι αντί να γελάσει με την αστεία λέξη που σκάρωσε, ο Πάβελ διαολόστειλε:

- Ο διάβολος να σας πάρει!

- Τι έπαθες, Πάσα; Ποιον στέλνεις στον διάβολο; Εμένα και τη Νάντια; ρώτησε έκπληκτος ο Μαρέγεφ.

- Όχι βέβαια. Οι ντόπιοι οδηγοί δεν ανάβουν ποτέ φλας. Ιδού μπροστά μας το ίδιο κόκκινο τογιότα έστριψε απότομα χωρίς φλας, ενώ δυο λεπτά πριν μου έκανε μάθημα οδήγησης.

- Απ' ό,τι βλέπω, Πάσα, έμαθες να βρίζεις εδώ στην Κύπρο! Ενώ στη Σαχαλίνη πάντοτε άρχιζες την πρόταση λέγοντας «με συγχωρείτε, παρακαλώ». Πηγαίνεις για ψάρεμα εδώ;

- Φυσικά, αφού πρώτα παγώσουν τα ποτάμια!

- Βλέπω, Πάσα, έγινες και χιουμορίστας. Άρα δεν πηγαίνεις!

- Μα ποιο ψάρεμα; Κυπρίνους και πεταλούδες ήδη δεν μπορούμε να πιάσουμε, το νερό στους φράκτες είναι λίγο, το ψάρι μυρίζει βαλτόνερα. Μόνο τον χειμώνα στη θάλασσα, όταν οι καταιγίδες ταρακουνούν τα κλουβιά των ιχθυοτροφείων και τα ψάρια ξεφεύγουν από μόνα τους στη ζόκα. «Λαβράκι» λένε εδώ το δικό μας το «σίμπας». Ή η τσιπούρα τους είναι κάτι σαν το «ντοράντο». Μα ψάρι είναι αυτό; Με ψαχνό από πίτουρα ζωοτροφής, λιπαρό και πλαδαρό; Άλλο πράγμα ήταν εκείνο το «σίμπας» στην Άπω Ανατολή, οι σκορπίνες του Ειρηνικού! Θυμάμαι στις Κουρίλες, όταν το πλοίο ήταν στο αγκυροβόλιο, τραβούσαμε ολόκληρα «θηρία» από το νερό! Ενώ εδώ όλα τα ψάρια στην αγορά είναι από ιχθυοκαλλιέργειες! Πουλιέται φρέσκος σολομός από τη Νορβηγία, με τα κεφάλια χωριστά πάνω στον πάγο, ένα κιλό το καθένα. Μα μπορεί να υπάρχει στην Κύπρο φρέσκος σολομός από τη Νορβηγία; Και βέβαια όχι! Τον φέρνουν κατεψυγμένο, τον ξεπαγώνουν, τον βάζουν ξανά στον πάγο και τον πουλάνε σαν να βγήκε μόλις από τη θάλασσα!

- Πάσα, μην γκρινιάζεις! Ό,τι ζήσαμε στα νιάτα μας δεν ξαναγυρνάει. Θυμήσου ακόμη πώς ψαρεύαμε κάποτε σολομούς στην Καμτσάτκα! Ή ήταν στο ακρωτήρι Λάζαρεφ; Όμως εκεί έχει δώδεκα μήνες χειμώνα και το υπόλοιπο είναι καλοκαίρι. Και στην Κύπρο είναι καλοκαίρι πάντοτε. Από το καυτό, που ξεκινάει την άνοιξη, μέχρι το απλά ζεστό καλοκαίρι τον χειμώνα, πετάχτηκε η Νάντια. Υπάρχουν βέβαια εδώ και φρέσκα ψάρια: ροφός κόκκινος, σφυρίδα, αφρόψαρα, που πουλιούνται στην ψαραγορά. Καλαμάρια, χταπόδια... Και τι δεν βρίσκεις! Όχι όπως ήταν άλλοτε στη Σαχαλίνη, όπου γύρω ήταν όλο θάλασσα και τα ψάρια κοπάδια, αλλά στην αγορά, πέρα από μπαγιάτικη ρέγκα και κατεψυγμένο μπακαλιάρο, δεν υπήρχε τίποτε άλλο! Ενώ εδώ ψάρια, φρέσκα ντόπια λαχανικά και φρούτα, όσα θες! Ακόμη και τα λεμόνια είναι γλυκόξινα, σαν τα μήλα· με τη φλούδα τα τρώμε. Δεν έχεις δίκιο, στην Κύπρο είναι πολύ ωραία! Και οι Κύπριοι είναι πρόθυμος και φιλόξενος λαός. Αλήθεια δεν λέω, Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς;

- Ναι, το διαπίστωσα ήδη. Άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι καλημερίζουν ο ένας τον άλλον το πρωί στην παραλία. Σε κοιτάζουν στα μάτια και χαμογελούν. Ανοιχτοί άνθρωποι. Και όσον αφορά τα ψάρια στη Σαχαλίνη, η κατάσταση έχει αλλάξει. Στις αγορές τώρα μπορείς να βρεις τα πάντα, από καβούρια μέχρι αυγά αχινών! Αν και τα καλύτερα ψάρια εξάγονται στην Ιαπωνία, την Κίνα, την Κορέα.

Μετά τη βόλτα με το αυτοκίνητο στα περίχωρα της Λεμεσού, που του πρόσφερε το ζεύγος των Μαρκόβνικοφ, ο Μαρέγεφ επέστρεψε στο ξενοδοχείο και άνοιξε στην τύχη το βιβλίο με τα ποιήματα του Πάβελ, που του χάρισαν. Έπεσε πάνω στο ποίημα «Δεν θα υποχωρήσω ούτε χιλιοστό».

Να μια αραχνούλα που τρύπωσε στο δωμάτιο
για κάπου το 'βαλε πάνω στο πουκάμισό σου.
Ας είναι δοξασμένη κάθε στιγμή που ζήσαμε μαζί
Κατάφερα να μην υποχωρήσω ούτε χιλιοστό.

«Ασυμβίβαστε εσύ, Πάσα!», χαμογέλασε ο Μαρέγεφ κι επιτόπου, στο περιθώριο του βιβλίου, έγραψε με μολύβι ένα αρκετά αιχμηρό σχόλιο.

Άρχισε να κοιτάζει τις φωτογραφίες στο κινητό του τηλέφωνο. Να ο συνοφρυωμένος Πάβελ, δίπλα στη χαρούμενη και γελαστή Νάντια. Και νά τος πάλι με τον ίδιο. Πάλι στέκεται αυστηρός, ένας απρόσιτος άνδρας, χωρίς υποψία χαμόγελου στο πρόσωπο. Ο Μαρέγεφ όμως χαμογελάει. «Είσαι υποκριτής, Μαρέγεφ!», σκέφτηκε για τον εαυτό του. «Να, μόλις τώρα έγραψες ένα αρνητικό σχόλιο για τον Μαρκόβνικοφ, ενώ μισή ώρα πριν του χαμογελούσες φαρδιά πλατιά». Αμέσως όμως δικαιολογήθηκε: «Ωραίο ζευγάρι. Τους αγαπώ και τους δύο. Ο Πάσα παρ' όλα αυτά δείχνει κάπως συγχυσμένος. Δεν μπορείς να καταλάβεις τι έχει στο μυαλό του. Και μιλά κάπως επιτηδευμένα, άλλοτε απολογητικά κι άλλοτε μεμψιμοιρώντας».

Από το πρώτο του ταξίδι στην Κύπρο, ο Μαρέγεφ έγινε φίλος μ' έναν συνταξιούχο, πρώην κατασκευαστή οικοδομών, τον Αθανάσιο. Το όνομα είναι το ίδιο με το ρωσικό «Αφανάσι», αλλά όλοι οι φίλοι τον φω-

νάζουν συνήθως Άθω, τονίζοντας την πρώτη συλλαβή. Άκρως ενδιαφέρουσα προσωπικότητα. Έχτισε πάρα πολλά σπίτια στην Κύπρο. Άρχισε να ασχολείται αργά με τις κατασκευές, γύρω στα σαράντα του, ενώ μέχρι τότε, επί δεκαεννιά χρόνια, υπηρέτησε ως επιθεωρητής στο εγκληματολογικό της Λεμεσού. Στα δεκαπέντε λεπτά με τα πόδια από την παραλία, ο Άθως έχει ένα εξοχικό μέσα στα δέντρα. Έχει εκεί καμιά πενηνταριά κότες και κάπου δέκα γάτες. Κάθε πρωί λοιπόν πρέπει να έρχεται στο εξοχικό για να ταΐζει τα ζωντανά. Κι όταν γευματίζει με φίλους στη βεράντα, κότες και γάτες γυρίζουν γύρω γύρω και τσιμπάνε κομματάκια από ψάρι, ψωμί ή κρέας. Κι όσο κάποια γατούλα μυρίζει προσεχτικά κάποιο πεταμένο κομματάκι, πετάγεται μια χαζή κότα και καταπίνει τη λεία. «Το ίδιο συμβαίνει και στη ζωή των ανθρώπων», σκέφτηκε ο Μαρέγεφ, παρατηρώντας τις θρασείς κότες και τις εκλεκτικές-ντροπαλές γάτες. Όποιος είναι πιο δραστήριος αρπάζει και το πιο μεγάλο κομμάτι. Ενώ οι «μαζεμένοι», σαν τον Μαρκόβνικοφ, αρκούνται στα ψίχουλα, στην καλύτερη περίπτωση σ' έναν τίμια κερδισμένο μισθό. Ορίστε, συνέλαβαν άλλον έναν δήμαρχο στη Ρωσία, επειδή έκλεβε προκλητικά και πολύ. Ενώ αν έκλεβε πιο σεμνά και δεν ξεχώριζε από τους υπόλοιπους κλέφτες στα ψηλά αξιώματα, θα δεις που θα πέρναγε απαρατήρητος! Αν ξεχωρίζεις, θα εισπράξεις τιμωρία, αν και δεν συμβαίνει πάντοτε έτσι. Υπάρχουν πολλοί τέτοιοι πολυπράγμονες απατεώνες σε δημόσιες θέσεις. Κανονικοί αρχικλέφτες, αλλά δεν τρέχει τίποτε! Κανείς δεν θα τους χώσει στο κλουβί της ντροπής μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου. Αλλά κι αυτοί που μπήκαν φυλακή δεν δείχνουν καταβεβλημένοι, αλλά μάλλον εξαγριωμένοι και ενοχλημένοι: «Μα πώς γίνεται αυτό; Άλλοι κλέβουν και κανείς δεν τους πειράζει, κι εμάς μας καταδιώκουν για μικρά παραπτώματα». Προσπαθούν να τους κυνηγήσουν, αλλά δεν τα καταφέρνουν και πολύ καλά.

«Και στην Κύπρο υπάρχουν περιστατικά απάτης», σκέφτηκε ο Μαρέγεφ. Είχε βαρεθεί τα εβδομαδιαία τηλεοπτικά ρεπορτάζ για κλέφτες-δημόσιους λειτουργούς, για απογόνους πλούσιων Ρώσων που αλωνίζουν τρέχοντας μεθυσμένοι με αυτοκίνητα πολυτελείας. Τα δείχνουν, μιλούν γι' αυτά, καταγγέλλουν και τίποτε δεν αλλάζει. Ήθελε

λοιπόν να καθησυχάσει τον εαυτό του, πως η διαφθορά δεν είναι μόνο ρωσικό φαινόμενο. Ο Άθως έχει την ίδια γνώμη, κι αυτός γνωρίζει πολλά ως πρώην αστυνομικός. Ο Άθως τώρα ενδιαφέρεται για την τέχνη. Έχει αφιερωθεί στα «νέτσκε», τις σκαλιστές κοκάλινες γιαπωνέζικες φιγούρες και συλλέγει μόνο γυναικεία αγαλματίδια. Έχει στη συλλογή του καμιά δεκαριά σπάνια παλιά νέτσκε, όχι αντίγραφα. Τα έχει αγοράσει σε διάφορα μέρη του κόσμου, με πιστοποιητικά γνωστών εκτιμητών, που επιβεβαιώνουν την αυθεντικότητά τους. Ο Άθως μπορεί να κάθεται με τις ώρες και να περιεργάζεται με μεγεθυντικό φακό τους θησαυρούς του. Αλλά και να μιλάει για αυτά ατέλειωτες ώρες.

Κάποια φορά ο Άθως πρότεινε στον Μαρέγεφ να τον συνοδεύσει στη Λευκωσία σε μια γιαπωνέζικη έκθεση.

- Ναι, ευχαρίστως θα έρθω, απάντησε χαρούμενος ο Μαρέγεφ. Σήμερα είναι;

- Όχι, την Παρασκευή.

- Εντάξει τότε, θα περιμένω.

Έφτασε λοιπόν η Παρασκευή. Ο Μαρέγεφ είχε προετοιμαστεί ενδελεχώς, είχε διαβάσει στο ίντερνετ ό,τι είχε βρει σχετικά με το θέμα. Εξέτασε με προσοχή δύο φιγούρες που είχε αγοράσει παλιά στην Ιαπωνία. Η μία ήταν λαξεμένη σε κέρατο, ίσως και από μαμούθ; Ήταν τόσο περίτεχνα φτιαγμένη, που όντως ήθελες να κοιτάς ξανά και ξανά αυτή τη γυμνή νεαρή Γιαπωνέζα, που είχε γείρει για να υποκλιθεί. Τα είχε όλα: μικρό στήθος, λεπτεπίλεπτα χέρια και όλα τα υπόλοιπα που αρμόζει να έχει μια κοπέλα. Και στην πίσω μεριά, με κόκκινο χρώμα, είχε το αποτύπωμα μιας μικρής σφραγίδας με ιερογλυφικά. Θα ήταν ενδιαφέρον να μάθει κανείς τι είναι γραμμένο. Η δεύτερη φιγούρα ήταν ξυλόγλυπτη και το ίδιο όμορφη, με κόκκινη σφραγίδα στον γλουτό επίσης· όμως τα ιερογλυφικά ήταν διαφορετικά.

Έτρεχαν με το αυτοκίνητο και συζητούσαν διάφορα. Ο Άθως ήταν παλιά καραβάνα. Είχε ταξιδέψει σ' όλο τον κόσμο. Εκτιμούσε τη γυναικεία ομορφιά· άλλωστε ποιος Κύπριος δεν κάνει το ίδιο; Όμως ο Άθως είναι ιδιαίτερη περίπτωση! Γεννήθηκε σε μια φτωχή αγροτική οικογένεια, στο χωριό Παχύαμμος, κοντά στην παραθαλάσσια Πόλη της Χρυ-

σοχούς. Θυμάται όταν άρχισε να πηγαίνει στο σχολείο του χωριού και τελείωσε τις πρώτες τέσσερις τάξεις, αλλά και όταν έπρεπε να συνεχίσει το Γυμνάσιο στην πόλη. Ο πατέρας του αρνήθηκε κατηγορηματικά να πληρώσει, όχι γιατί δεν ήθελε, αλλά γιατί δεν υπήρχαν χρήματα. Πού να βρει τα λεφτά ένας αγρότης; Εκείνα τα μεταπολεμικά χρόνια οι περισσότεροι Κύπριοι ζούσαν στην ένδεια. Ο δάσκαλος προσπάθησε με κάθε τρόπο να πείσει τους γονείς να αφήσουν τον γιο τους να συνεχίσει στο σχολείο, αλλά δεν τα κατάφερε. Έτσι, μετά που τελείωσε το σχολείο του χωριού, ο δάσκαλος κάλεσε τον Άθω κι άλλο ένα έξυπνο αγόρι, να τους φιλοξενήσει στο σπίτι του για τρεις μέρες. Και πήγε και τα έγραψε μόνος του στο σχολείο της πόλης, αναγκάζοντας τους γονείς αργότερα να το αποδεχθούν. Ο Άθως δεν είχε καθόλου χρόνο να κοιτάει κορίτσια. Σχολείο το πρωί και τα απογεύματα βοηθούσε τον πατέρα του.

Πολύ αργότερα, όταν άρχισε να δουλεύει στην αστυνομία της Λεμεσού, κάποιος του είπε ότι στο διπλανό χωριό υπάρχει μια όμορφη κοπέλα για παντρειά. Ξεκίνησε λοιπόν και πήγε με τους γονείς του να τη ζητήσουν σε γάμο, αν και δεν είχε δει τη νύφη με τα μάτια του. Ο πατέρας της Ιλιάδας θεωρούνταν πλούσιος για εκείνα τα χρόνια και γι' αυτό δεν συμφώνησε αμέσως να παντρέψει την κόρη του με έναν φτωχό αστυνομικό. Δεν αρνήθηκε εντελώς, αλλά δεν συμφώνησε κιόλας. Υποσχέθηκε να ειδοποιήσει γραπτώς για την απόφασή του, αλλά πέρασε ένας μήνας και κανένα γράμμα δεν ήρθε. Ο Άθως τότε έγραψε ο ίδιος στον μέλλοντα πεθερό του, ζητώντας και πάλι το χέρι της κόρης του. Ύστερα από μια εβδομάδα έλαβε καταφατική απάντηση. Έτσι ο Άθως γνώρισε την πρώτη του κοπέλα, η οποία και έγινε γυναίκα του. Έκαναν δυο παιδιά, τον Πάνο και την Πλατωνίδα. Αργότερα όμως η ζωή του Άθου άλλαξε ριζικά. Ήταν όμορφος άντρας κι άρεσε στις γυναίκες, αλλά η Ιλιάδα δεν ανεχόταν τις απιστίες. Αυτά φυσικά συνέβησαν πια όταν ο Άθως άρχισε να δουλεύει ως εργολάβος κι εμφανίστηκαν πολλά λεφτά. Είναι γνωστό πως όσο περισσότερα τα λεφτά τόσο μεγαλύτεροι κι οι πειρασμοί για έναν άντρα.

Ο Άθως αφηγούνταν στον Μαρέγεφ την ιστορία της ζωής του κι εκείνος άκουγε έκπληκτος τις περιπέτειες που του επιφύλαξε η μοίρα.

- Ναι, Σέβα, γλέντησα πολύ στη ζωή μου! Αλλά τώρα πια η υγεία μου δεν το επιτρέπει. Έμεινε μόνο να ασχολούμαι με τα ιαπωνικά νέτσκε, αστειεύτηκε ο Άθως.

- Αγαπάς τις Ασιάτισσες, φίλε μου; ρώτησε παιχνιδιάρικα ο Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς.

- Από την κορφή ως τα νύχια, απάντησε στα ρωσικά ο Κύπριος, με μια φράση από ποίημα του Μαρέγεφ, και πρόσθεσε στα αγγλικά: Αυτά είναι όλα τα ρωσικά που ξέρω.

- Δεν είναι και λίγα, γέλασε ο Μαρέγεφ.

Σε μια μικρή αίθουσα πηγαινοέρχονταν επισκέπτες, κυρίως Ιάπωνες, που περιεργάζονταν τις μικρές φιγούρες με τα ιερογλυφικά γραμμένα σε λευκό χαρτί. Αργότερα ο Βσέβολοντ Ιβάνοβιτς έμαθε ότι αυτοί ήταν στίχοι τάνκα, γνωστών από την αρχαιότητα γιαπωνέζων ποιητών. Εκτός από τις γυναικείες φιγούρες, σε χωριστές βιτρίνες εκθέτονταν μινιατούρες παιδιών, σε άλλο φιγούρες ανδρών, κυρίως ηλικιωμένων, θεοί και θεότητες, είτε απλώς παχουλοί άντρες με γυμνές κοιλιές. Υπήρχαν αγαλματίδια διαφόρων ζώων: λαγοί, βάτραχοι, ακόμη και δυο καφέ πίθηκοι. Τα νέτσκε ήταν από κόκκαλο, ξύλο, πηλό με ύψος όχι περισσότερο από δύο ίντσες. Ο Άθως ενδιαφερόταν όμως μόνο για τις γυναικείες μορφές. Ενθουσιαζόταν με τη λεπτότητα της δουλειάς των ιαπώνων τεχνιτών και συνεχώς καλούσε τον Μαρέγεφ να μοιραστεί μαζί του τον θαυμασμό του για κάποια καλλονή με κιμονό ή και γυμνή. Ο Άθως ήξερε κάποιους από τους τεχνίτες και με χαρά αναγνώριζε τα έργα τους και τα σχολίαζε στον Μαρέγεφ. Ξαφνικά στάθηκε σαν απολιθωμένος μπροστά σε μια υπέροχη φιγούρα από μαύρο ξύλο· μια μικροσκοπική καλλονή με βεντάλια, καθισμένη ανακούρκουδα.

- Δεν είναι δυνατόν! αναφώνησε ο Άθως. Έχω διαβάσει ότι υπάρχει νέτσκε γυμνής Γιαπωνέζας με βεντάλια, αλλά ποτέ δεν είδα ούτε φωτογραφία της. Αυτό θα πει τύχη!

- Όμορφο, αλλά πού είναι το ασυνήθιστο εδώ;

- Πρόκειται για δημιούργημα σύγχρονου καλλιτέχνη, ο οποίος δεν

υπογράφει ποτέ τα έργα του.

Ένας Ιάπωνας, με κλασικό κοστούμι και γαλάζια γραβάτα που στεκόταν εκεί δίπλα, μάλλον ξεναγός, κοίταξε προσεκτικά τον Άθω και τον ρώτησε σε καλά αγγλικά:

- Ενδιαφέρεστε πράγματι γι' αυτόν τον καλλιτέχνη; Βρίσκεται εδώ, στο διπλανό δωμάτιο και δίνει συνέντευξη σ' έναν δημοσιογράφο από την Ιαπωνία.

- Και θα μπορέσω να του μιλήσω; ρώτησε ο Άθως.

- Βεβαίως, μόλις τελειώσει την κουβέντα του με τον δημοσιογράφο. Αλλά μπορείτε να τον δείτε και τώρα.

Κι ο Ιάπωνας οδήγησε τους δυο φίλους μέχρι τη μισάνοιχτη πόρτα. Το λιγότερο που μπορούμε να πούμε είναι ότι ο Μαρέγεφ έπαθε σοκ με αυτό που είδε. Ήταν έκπληξη και συγκλονισμός μαζί. Μισογυρισμένος προς την πόρτα καθόταν ο Πάσα Μαρκόβνικοφ και συζητούσε με έναν ηλικιωμένο Ιάπωνα, που κρατούσε βιαστικά σημειώσεις σ' ένα μπλοκάκι. Ήταν ένας εντελώς διαφορετικός Πάσα, χαμογελαστός κι ευτυχισμένος. Ο Μαρέγεφ τράβηξε ελαφρά τον Άθω από το μανίκι και απομακρύνθηκαν από την πόρτα. Πλησίασαν ξανά τον ξεναγό κι ο Μαρέγεφ τον ρώτησε:

- Συγγνώμη, αυτός ο Ευρωπαίος που μιλά ιαπωνικά είναι ο καλλιτέχνης νέτσκε, που έφτιαξε τη γυμνή Γιαπωνέζα με τη βεντάλια;

- Έτσι ακριβώς, υποκλίθηκε με σεβασμό ο Ιάπωνας. Πρόκειται για τον κύριο Πάβελ Μαρκόβνικοφ από τη Ρωσία. Πριν χρόνια έζησε στην Ιαπωνία και ασχολήθηκε με αυτή την παραδοσιακή μας τέχνη.

«Ορίστε λοιπόν ο άνθρωπος με το σκυθρωπό πρόσωπο!», σκέφτηκε ο Μαρέγεφ, αλλά δεν είπε τίποτα φωναχτά.

Χωρίς να περιμένει να τον δει ο Πάσα, ο Μαρέγεφ βιάστηκε να εγκαταλείψει την έκθεση. Γιατί να φέρει σε αμηχανία τον φίλο του; Αν το θελήσει κάποια στιγμή, θα του μιλήσει ο ίδιος για την αγαπημένη ασχολία του.

Δικαιολογήθηκε στον Άθω ότι έπρεπε να επιστρέψει εσπευσμένα στη Λεμεσό. Στο σπίτι, το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να βρει την ποιητική συλλογή του Μαρκόβνικοφ και να σβήσει το σχόλιο που είχε

γράψει στο περιθώριο. Το έσβησε όχι γιατί είχε αλλάξει γνώμη για τα ποιήματα, όχι γι' αυτό. Απλά σκέφτηκε ότι δεν είχε το δικαίωμα να κρίνει αυτούς τους στίχους. Έφερε στο νου του την έκθεση με τις φιγούρες νέτσκε, τον εμπνευσμένο Πάβελ να συζητά απορροφημένος με τον ιάπωνα δημοσιογράφο. «Και η Νάντια; Πού ήταν αυτή την ώρα η Νάντια; Ξέρει άραγε γι' αυτή την ασχολία του άντρα της;».

Στο τέλος της μέρας ο Μαρέγεφ στεκόταν στην άκρη της προκυμαίας της Λεμεσού. Οι ακτίνες του ήλιου, ο οποίος κρυβόταν πίσω απ' τα βουνά, φώτιζαν απλόχερα τη θάλασσα, τα πλοία που ήταν αραγμένα στο αγκυροβόλιο, τον μακρινό ορίζοντα, που χώριζε με μια γραμμή τον αχνογάλανο ουρανό από την ήσυχη βαθυγάλαζη θάλασσα. Αταραξία και νωχελικότητα κυριαρχούσαν στη φύση. Τι κρύβεται όμως πίσω από αυτή την ηρεμία; Τι συμβαίνει στα βάθη της θάλασσας; Πιθανόν χίλια χρόνια πριν, με τον ίδιο τρόπο, ένας άνθρωπος στεκόταν σ' αυτή την ακτή και με τις ίδιες σκέψεις απευθυνόταν στη θάλασσα. «Πετώ σαν πουλί μαζί σου στα ουράνια, στέκω μπροστά σου μόνος στην ακτή...», ο Μαρέγεφ θυμήθηκε τους στίχους του τραγουδιού κι επανέλαβε μερικές φορές τα γνωστά λόγια. Άραγε είναι δυνατόν να παραιτηθεί κανείς με αυτόν τον τρόπο; Να αρνηθεί αυτό που υπήρξε στη ζωή του; Μάλλον έχει δίκιο ο Πάβελ Μαρκόβνικοφ. Είναι αδύνατον και δεν χρειάζεται. Τι να συμβαίνει στα βάθη της ψυχής του ποιητή; Ποιος να ξέρει; Ποιος θα μας πει; Σάμπως άραγε κι ο ίδιος ο ποιητής γνωρίζει αυτό το μυστικό;

Σε μια ταβέρνα στο βουνό

Πόσο αγαπώ τα λιθόστρωτα σοκάκια στις παλιές γειτονιές των χωριών του Τροόδους! Είναι τόσο στενά, που με δυσκολία περνά αυτοκίνητο. Οι κάτοικοί τους πολύ σπάνια πηγαίνουν μέχρι το σπίτι με το παλιό τους αμάξι. Κι ο τουρίστας, που κάνει τη βόλτα του, απολαμβάνει την ομορφιά. Κάθε οικοδομή έχει το δικό της αρχιτεκτονικό στυλ και όλες μαζί συνθέτουν μια ανεπανάληπτη εικόνα για το κάθε χωριό. Τα παλιά χρόνια προφανώς δεν υπήρχε πολεοδομία και κάθε ιδιοκτήτης έχτιζε το σπίτι του σύμφωνα με το γούστο του και τη δική του αντίληψη περί αισθητικής, χωρίς να μοιάζει με το διπλανό του. Έχτιζαν από λαξευτή πέτρα, χωρίς βιασύνη, σπίτια με αντοχή αιώνων. Έτσι έφτασαν μέχρι τις μέρες μας, σχεδόν αναλλοίωτα. Στέκονται, όπως στεκόντουσαν κι εκατοντάδες χρόνια πριν· η πέτρα δεν χρειάζεται ιδιαίτερη συντήρηση. Το πώς είναι μέσα όμως δεν αφορά τον τουρίστα. Σε κάθε χωριό υπάρχει ορθόδοξη εκκλησία, αλλού μικρή και λιτή, κάποτε όμως μεγάλη, με πλούσια ιστορία. Όπως το μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού στο Όμοδος. Πόσα χρόνια υπάρχει; Κατά την παράδοση, κομμάτι από τον Τίμιο Σταυρό δόθηκε στο μοναστήρι από την Αγία Ελένη το 327 μ.χ. Το μοναστήρι χτίστηκε από τους κατοίκους της περιοχής πριν από την επίσκεψη εδώ της Αγίας Ελένης, καθώς ταξίδευε προς την Ιερουσαλήμ. Μαζί με το κομμάτι του Τιμίου Σταυρού, άφησε στο μοναστήρι κι έναν κόμπο από το σκοινί, με το οποίο ήταν δεμένος ο Χριστός. Στις γιορτές οι μοναχοί ανοίγουν το πορτάκι, πίσω απ' το οποίο βρίσκονται τα ιερά λείψανα, και οι πιστοί μπορούν να προσκυνήσουν.

Εχθές ο Μιχάλης με πήγε σ' αυτό το ξακουστό χωριό. Ο δρόμος στριφογύριζε στο βουνό και αποκάλυπτε τη θέα προς τη θάλασσα και τα χωριά πιο χαμηλά. Πόσες φορές δεν ζήτησα να σταματήσουμε για

να φωτογραφίσω αυτά τα πανέμορφα τοπία! Όσο για το ίδιο το Όμοδος; Παλιά κτίσματα, σύγχρονα μαγαζάκια και λίγα μουσεία. Τα μαγαζιά δεν είναι τίποτα το ιδιαίτερο, πουλούν ψωμί, διάφορα προϊόντα καθημερινής χρήσης και φρούτα σε μεγάλη αφθονία. Καμάρι των ντόπιων τα ρόδια. Ορθώνονται σε σωρούς στα καλάθια κι είναι αδύνατο να μην τα αγοράσεις δέκα-δέκα. Μεγάλα, ώριμα, με σπόρια ζουμερά στο εσωτερικό, που βγάζουν κατακόκκινο χυμό. Γευματίσαμε σε μια ταβέρνα του χωριού. Μια νεαρή και όμορφη Κύπρια αμέσως μου πρότεινε φρέσκο χυμό ροδιού. Είχε τόσο γοητευτικό χαμόγελο, που θα μπορούσα και δηλητήριο να πιω απ' τα χέρια της! Με μεγάλη μου ευχαρίστηση! Μετά έφτασε η κανάτα με το σπιτικό κρασί, διάφορα τοπικά ορεκτικά και το κυρίως πιάτο, που ήταν το λουβί. Αν και το λουβί είναι πάντα νόστιμο φαγητό, όταν προστίθεται και το μπαχαρικό του βλέμματος από τα μάτια της μελαχρινής καλλονής στην ταβέρνα του βουνού, γίνεται τόσο νόστιμο, που δεν περιγράφεται.

Στην παρέα μας βρέθηκε κι ο παλιός μου φίλος, ο Άθως, που είναι καταπληκτικός αφηγητής και δεν σταματάει ούτε λεπτό να λέει πότε τη μια και πότε την άλλη ιστορία. Τον άκουγε προσεκτικά ο μεγάλος αδελφός του Μιχάλη, ο Αντρέας, που είναι ιδιοκτήτης ξενοδοχείου κι εστιατορίου πάνω στην παραλία της Λεμεσού. Από μια μεριά είναι μάλλον περίεργο να βλέπεις τέσσερις άντρες, που έχουν τα χρονάκια τους, να ξεφωνίζουν, ν' ακούς τα γέλια και τα διφορούμενα αστεία τους που απευθύνονταν στην όμορφη Μελίνα. Στην ταβέρνα δεν υπήρχε άλλος εκτός από εμάς· δεν είναι περίοδος διακοπών και για μια γυναίκα είναι ευχάριστη η προσοχή, έστω και λίγο μεγαλύτερων αλλά αρκούντως πρόσχαρων πελατών.

- Αλέξη, αρέσεις στη Μελίνα, ξεκινά ο Άθως.

- Όλοι της αρέσουμε, αντιλέγω εγώ. Μα είναι δυνατόν να μην την ευχαριστούν οι πελάτες σε αυτή την ταβέρνα στο βουνό, που θα είναι ξεχασμένη από τουρίστες μέχρι το καλοκαίρι;

- Μπορεί όμως να συμβεί κι αυτό, ξεκινάει μια καινούργια ιστορία ο Άθως.

Ο Αντρέας έγειρε μπροστά, αφήνοντας στην άκρη το πιρούνι του,

ενώ ο Μιχάλης συνέχιζε ατάραχος να σερβίρει στο πιάτο του ζουμερά κομμάτια ψητό μοσχάρι. Αυτόν δεν μπορείς να τον αποσπάσεις με τη μία, μόνο με μια πολλά υποσχόμενη εισαγωγή. Αντιμετωπίζει τα πάντα σοβαρά και περιμένει προς ποια μεριά θα στρέψει την καινούργια του ιστορία ο χωρατατζής Άθως. Αλλά κι εκείνος δεν βιάζεται να ανοίξει όλα τα χαρτιά αμέσως και γεμίζει τα ποτήρια με κόκκινο κρασί. Εγώ παρακολουθώ με ενδιαφέρον τι θα γίνει παρακάτω.

- Ελάτε φίλοι μου, ας πιούμε για τις γυναίκες! Τι καλύτερο μπορεί να υπάρξει στη ζωή ενός άντρα; Προτείνω να πιούμε για τη μοναδική γυναίκα στην ταβέρνα μας. Για τη Μελίνα!

Η Μελίνα δεν μας ακούει, είναι στην κουζίνα. Αλλά αυτό δεν ενοχλεί τον Άθω. Γι' αυτόν, το σημαντικό είναι να εκφράσει τον θαυμασμό του προς τη γυναίκα. Κι είναι ειλικρινής σ' αυτό.

- Αχ, Άθω! Δεν περίμενα να ακούσω κάτι τέτοιο από σένα. Αιώνιος ρομαντικός. Δεν κουράστηκες ακόμα; τσιγκλάω τον φίλο μου.

Χωρίς να μου δώσει σημασία, κοιτάζει τον Αντρέα, που άκουγε με ενδιαφέρον, και συνεχίζει:

- Αντρέα, εσύ με ξέρεις απ' τα νιάτα μου. Μου άρεσε να κάνω τρέλες. Η καρδιά μου είναι φλογερή και ακούραστη. Πάντοτε με σπρώχνει προς το άγνωστο. Μου φαίνεται πως θα ξεφύγω, θ' αρχίσω να τρέχω σ' έναν ελικοειδή δρομάκο κι έπειτα από μια στροφή θα πέσω στον κόσμο του ζωγράφου Βατό. Αυτός ήταν ένας γάλλος ζωγράφος, όπου στους πίνακές του οι άνθρωποι ήταν ευτυχείς κι ερωτευμένοι, οι γυναίκες ανείπωτα όμορφες. Μια ζωή παραμυθένια.

Ο Μιχάλης πίνει ατάραχος το κρασί του. Ο Αντρέας κουνάει το κεφάλι του σύμφωνα με τα λεγόμενα του αφηγητή. Σε αντίθεση με τον αδελφό του, συμμερίζεται τα αισθήματα αυτού του τρελιάρη και αιώνια ερωτευμένου πότε με τη μία, πότε με την άλλη, ή με πολλές ταυτόχρονα, ποια η διαφορά; Δεν υπάρχουν σ' αυτό το ηλιόλουστο νησί άντρες που δεν αγαπούν τις γυναίκες. Εκτός ίσως από τους μοναχούς. Αλλά και ποιος ξέρει τι γίνεται στην καρδιά του μοναχού, όταν δεν είναι ακόμη γέροντας βυθισμένος στην κατανόηση της ζωής και της προσευχής;

Εκείνη τη στιγμή ο Άθως δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τα αισθήματά του:

- Αχ, Αντρέα! Να ήξερες μόνο τι καλλίγραμμες καλλονές, ψηλές και με μεγάλα μάτια κυκλοφορούν στις παραλίες της Βουλγαρίας! Από το χαμόγελο της Ιβάνκας μου ο ήλιος ανέτελλε το πρωί πάνω απ' τη θάλασσα και τα πουλιά απαντούσαν στο ξύπνημά της με ζωηρό κελάηδημα. Όταν πήγα για πρώτη φορά στη Βουλγαρία και γνώρισα την Ιβάνκα, είπα στον εαυτό μου: «Άθω, έχεις έρθει στον έβδομο ουρανό! Τέτοια αμμουδιά, μαζί με την ηλιοκαμένη γαλανομάτα Ιβάνκα, δεν μπορεί να υπάρχει αλλού στη γη».

- Και τότε γιατί επέστρεψες, Άθω; Γιατί δεν έμεινες εκεί ν' απολαμβάνεις τις καλλονές; Πες μας καλύτερα, τι σε τάιζαν εκεί; Έτρωγες κρέας ή χόρταινες με την αγάπη της Ιβάνκα;

Ο Αντρέας γύρισε και κοίταξε επιτιμητικά τον Μιχάλη που καταβρόχθιζε με όρεξη το μοσχαρίσιο κρέας, που ήταν σερβιρισμένο με γλυκόξινη σάλτσα ροδιού. Η Μελίνα πλησίασε το τραπέζι μας και καθώς γέμιζε με κρασί το ποτήρι μου ακούμπησε ελαφρά τον ώμο μου. Τα ηλιοκαμένα χέρια της, με τα εκπληκτικά μακριά δάχτυλα, μάζεψαν επιδέξια το πιάτο μου και σε δευτερόλεπτα βρέθηκε μπροστά μου ένα άλλο καθαρό. Νόμισα ότι ένιωσα την απαλή αναπνοή της όμορφης κοπέλας, ίσως μάλιστα μια τούφα από τα λαμπερά μαύρα μαλλιά της ακούμπησε το μάγουλό μου. Δεν άντεξα, γύρισα λίγο προς το μέρος της και συνάντησα δυο εκφραστικά μάτια στο χρώμα της ελιάς. Τι έκρυβαν μέσα τους; Πονηριά ή ειρωνεία; Είχα λίγο «θολώσει», αλλά μ' έσωσε ο Άθως.

- Μελίνα, σου αρέσει ο Αλέξης; ρωτάει χωρίς υπεκφυγές την οικοδέσποινα.

- Ναι, μ' αρέσει αυτός ο Ρώσος με τη γαμψή μύτη, δεν μοιάζει με τους δικούς μας άντρες, μπήκε η κοπέλα στο παιχνίδι που ξεκίνησε χωρίς διόλου να τα χάσει.

Ο Άθως πέρασε ακαριαία από τα αγγλικά στα ελληνικά, εκφωνώντας ολόκληρο κατεβατό. Η Μελίνα απάντησε γελώντας χαρούμενα κι έτρεξε στην κουζίνα. Ο Αντρέας χτύπησε παλαμάκια.

- Άθω, τελείωσε την ιστορία σου για την Ιβάνκα. Άσε ήσυχη την κοπέλα της ταβέρνας, πολύ περισσότερο που δεν καταλαβαίνω ελληνικά.

- Ξέρεις Αλέξη, σε ζηλεύω. Έρχεσαι πρώτη φορά σ' αυτό το χωριό και μια τόσο όμορφη κοπέλα σου δείχνει ενδιαφέρον. Υπάρχει μόνο ένα μικρό πρόβλημα: Η Μελίνα δεν είναι παντρεμένη, ο πατέρας της προορίζει για προίκα στην κόρη του αυτή την ταβέρνα κι ένα καταπληκτικό σπίτι στη Λεμεσό. Η οικογένεια περιμένει έναν σοβαρό γαμπρό, οπότε το επιπόλαιο φλερτ εδώ δεν περνάει.

- Θεέ μου, τέτοια όμορφη κοπέλα και σε μια στιγμή θα παντρευτεί! Κι έχει και τέτοια προίκα! Είναι και νέα, πόσο χρονών είναι;

- Λιγότερο από τριάντα. Τη θυμάμαι κοριτσάκι, πετάχτηκε ο Μιχάλης. Και τον πατέρα της τον γνωρίζω από τα νιάτα μας. Καλή οικογένεια. Ο πατέρας της είναι αστυνομικός.

Γιατί άραγε αγαπάω τους Κύπριους; Για την ευθύτητα, την προθυμία και το έμφυτο αίσθημα ευγένειας. Όταν αστειεύονται, το κάνουν με γούστο και με σεβασμό. Στις σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών δεν υπάρχει τίποτε πολύπλοκο, όλα είναι ειλικρινή και ανοιχτά.

- Η Ιβάνκα, η Ιβάνκα, συνεχίζει ο Άθως. Πέρασαν δέκα μέρες κι έφτασε η ώρα του αποχωρισμού. Εκείνη την εποχή μόλις ξεκινούσα τις οικοδομικές επιχειρήσεις. Είχα αφήσει την αστυνομία.

- Άθω, υπηρετούσες στην αστυνομία;

- Ναι, και μάλιστα στο εγκληματολογικό. Εκείνη την εποχή συνέβαιναν ακόμη στις παλιές γειτονιές της Λεμεσού βεντέτες, κανονικός πόλεμος ανάμεσα σε δυο οικογένειες. Κάθε μέρα κάποιος σκοτωνόταν. Τότε ήμουν τριάντα χρονών. Τι να θυμάμαι τέτοια πράγματα; Έφυγα από την αστυνομία κι άρχισα να χτίζω σπίτια. Μόλις χτίστηκε το πρώτο, πήγα στη Βουλγαρία. Ήθελα να συναντήσω κάποιους συνεταίρους μου στη Βουλγαρία. Και η συνάντηση επετεύχθη, αλλά με την Ιβάνκα. Σε τέτοιο βαθμό, που άφησα τη γυναίκα μου. Η Ιβάνκα υποσχέθηκε να έρθει στην Κύπρο.

- Και τι έγινε, ήρθε; ρώτησε ο Αντρέας και σχεδόν πετάχτηκε απ' τη θέση του.

- Αν είχε έρθει, εσύ θα το είχες μάθει, Αντρέα, όπως και πολλοί άλλοι φίλοι μου. Δεν ήρθε. Ήταν άλλοι οι καιροί. Και η Ιβάνκα σύντομα παντρεύτηκε έναν νεαρό Βούλγαρο. Ο άνδρας δεν πρέπει να χωρίζει με τη γυναίκα για μεγάλο διάστημα.

Ο Μιχάλης έσπρωξε το πιάτο από μπροστά του και κοίταξε τον Άθω αλλιώτικα, με συμπάθεια και κατανόηση. Ο Αντρέας έγειρε το κεφάλι σκεπτόμενος κάτι δικό του. Πιθανώς η ιστορία που διηγήθηκε ο Άθως να ξύπνησε μέσα του βαθιά κρυμμένες μακρινές αναμνήσεις. Κάθε άντρας κρύβει σε κάποια μυστική γωνιά της καρδιάς του, πίσω από καλά σφαλιστή πόρτα, κάτι δικό του, που μπορεί κρυφά να θυμάται. Φαίνεται πως ακόμα και ο Άθως, χωρατατζής κι έξω καρδιά, λυπάται που κάποτε δεν κατάφερε να κρατήσει τη νεαρή Βουλγάρα.

Στην ταβέρνα μπήκε μια παρέα Άγγλων. Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι και μια πολύ συμπαθητική γυναίκα απροσδιορίστου ηλικίας, ούτε μεγάλη, αλλά ούτε και νέα. Οι Άγγλοι παράγγειλαν στη Μελίνα το δείπνο τους.

- Είναι δυνατόν να είναι τουρίστες; ρώτησα χαμηλόφωνα τον Μιχάλη.

- Όχι, μένουν στο χωριό. Είναι συνταξιούχοι. Πιθανόν ο άντρας να είναι πρώην στρατιωτικός που υπηρετούσε στην αγγλική στρατιωτική βάση. Έχουν συνηθίσει στην Κύπρο τη ζέστη, τον ήλιο, το φαγητό μας και δεν θέλουν να γυρίσουν πίσω στην ομιχλώδη Αλβιόνα. Και η ζωή εδώ είναι πιο φτηνή από την Αγγλία.

Εγώ κοιτούσα αυτούς τους Άγγλους που κουβέντιαζαν χαλαρά και σκεφτόμουν: Θα μπορούσα άραγε να ζήσω, όπως κι εκείνοι, σ' αυτό το ήσυχο χωριουδάκι, μην κάνοντας απολύτως τίποτα; Απλώς να ζεις τα χρόνια που σου απομένουν μακριά απ' τους δικούς σου ανθρώπους; Απίθανο. Αν και στην εποχή του ίντερνετ και των αεροπλάνων τι σημαίνει μεγάλη απόσταση; Τίποτε απολύτως, αν έχεις δίπλα σου την αγαπημένη σου γυναίκα. Κι αυτός ο Άγγλος είχε δύο κιόλας: σύζυγο, κόρη, αδελφή; Δεν έχει και τόση σημασία ποια συγγένεια έχουν μεταξύ τους. Όλη η προσοχή τους είναι στραμμένη σ' αυτόν. Κι έτσι περνάει ένας χρόνος, μετά δύο, δέκα...

Ο Άθως ρουφούσε σκεφτικός το κρασί, ο Αντρέας συνέχισε να κάθεται έχοντας αφηρημένα γείρει το κεφάλι κι ο Μιχάλης είχε πιάσει με ζήλο μαχαίρι και πιρούνι και λογαριαζόταν με ένα κομμάτι αρνί. Είχε χάσει κάθε ενδιαφέρον για τη διήγηση του φίλου τους. Ξαφνικά ο Αντρέας αναπήδησε, σήκωσε το κεφάλι και ρώτησε:

- Άθω, άρχισες την ιστορία σου λέγοντας πως σε μια τέτοια ταβέρνα, ξεχασμένη από Θεό και ανθρώπους, μπορεί και να μη χαίρονται με τους νέους πελάτες. Τι εννοούσες; Στη διήγησή σου δεν υπήρχε τίποτε παρόμοιο.

- Την περίμενα αυτή την ερώτηση, Αντρέα. Είσαι πολύ προσεκτικός ακροατής. Έτσι λοιπόν, για πολλά χρόνια ζούσα μόνος μου, αλλά βοηθούσα την πρώην γυναίκα μου σε όλα. Τα παιδιά μεγάλωσαν, έχω ήδη εγγόνια, αλλά μέχρι και τώρα δεν ξεχνάω την Ιλιάδα. Πριν από δέκα χρόνια σταμάτησα τις επιχειρήσεις και μοίρασα όλα μου τα κέρδη στα παιδιά μου, κρατώντας για τον εαυτό μου τόσα ώστε να μπορώ να ζήσω άνετα στην Κύπρο και να κάνω ταξίδια. Και φυσικά, όπως κάθε ελεύθερος κύπριος άντρας, έβγαινα με γυναίκες. Απ' τη ζωή μου πέρασαν πολλές γυναίκες, αξιόλογες και όμορφες.

- Άθω, τέτοιες αποκαλύψεις δεν νομίζω ότι συνηθίζονται από τους κύπριους άντρες. Με εκπλήσσεις και με εντυπωσιάζεις, είπα χωρίς να συγκρατηθώ.

- Έχεις δίκιο, Αλέξη. Είναι απίθανο ν' ακούσεις από κάποιον εδώ στην Κύπρο κάτι παρόμοιο. Έχω χαλαρώσει και με κυρίευσε το συναίσθημα. Και για όλα φταίει αυτή η ταβέρνα. Αχ, θα σας πω ακόμη μια ιστορία. Αν κι εσύ, Αλέξη, ήδη κάτι ξέρεις.

Θυμήθηκα τη ρωσίδα γυναίκα του Άθου, την Αλίσα και τη Λίνα, την κόρη της, με το μουσικό ταλέντο. Ο Αντρέας άφησε στην άκρη το ποτήρι με το κρασί. Η συμπαθητική Αγγλίδα γύρισε προς το μέρος μας και κοίταξε προσεκτικά τον Άθω. Ακόμη κι ο Μιχάλης, συνεχίζοντας να μασάει, συγκεντρώθηκε στον αφηγητή. Η Μελίνα στάθηκε δίπλα στο τραπέζι μας κι έδειξε να ενδιαφέρεται για τις ιστορίες του Άθου. Κι αυτός μεταμορφώθηκε. Κορδώθηκε και τα μάτια του έλαμψαν.

- Μελίνα, πότε αγοράσατε την ταβέρνα; ρώτησε εύθυμα την ιδιοκτήτρια.

- Τον Μάιο του 2010.

- Εγώ ήρθα εδώ τον Ιανουάριο της ίδιας χρονιάς. Μέρες ολόκληρες τριγυρνούσα με το αυτοκίνητο στους ορεινούς δρόμους κι επισκεπτόμουν τ' αγαπημένα μέρη της νιότης μου. Πήγα στη Λάνια, όπου βρίσκεται η γκαλερί του ζωγράφου Μάικλ Όουεν και θαύμαζα τις καινούριες ακουαρέλες του. Και μόνο αργά το βράδυ έφτασα σ' αυτό το χωριό, όπου υπολόγιζα να δειπνήσω. Αλλιώς όμως ήρθαν τα πράγματα και αρνήθηκαν να με εξυπηρετήσουν. Τότε δούλευε εδώ μια νεαρή Ρωσίδα.

- Εγώ δεν την πρόλαβα. Είχε παραιτηθεί πριν αποκτήσει ο πατέρας την ταβέρνα, τον διέκοψε η Μελίνα.

- Ναι, αυτό έγινε αργότερα. Αλλά εκείνο το βράδυ παραλίγο να μείνω νηστικός. Η γυναίκα έκλεισε την ταβέρνα στα μούτρα μου κι έφυγε γρήγορα μ' ένα μικρό μεταχειρισμένο τογιότα.

- Και οι άλλες ταβέρνες; Είχαν κι αυτές κλείσει; ρώτησε πειρακτικά ο Μιχάλης.

- Όχι, ήταν ανοιχτές και τελικά έφαγα στη διπλανή ταβέρνα. Αλλά την επόμενη μέρα ήρθα πάλι εδώ.

- Άθω, σου άρεσε η απότομη ρωσίδα γκαρσόνα; δεν κρατήθηκε ο Αντρέας.

- Αποδείχτηκε μάλιστα πάρα πολύ καλή. Το προηγούμενο βράδυ είχε αρρωστήσει η μικρή της κόρη και πήγε στη Λεμεσό για να αγοράσει φάρμακα. Την έλεγαν Αλίσα κι έγινε γυναίκα μου, ενώ η κόρη της, η Ελίνα, είναι το μικρό μας θαύμα, η ευτυχία μας. Ξέρεις Άλεξ, γύρισε προς το μέρος μου ο Άθως, δεν υπάρχει τίποτα καλύτερο από το να έχεις έναν δικό σου άνθρωπο στο πλάι σου. Γνώρισα πολλές γυναίκες στη ζωή μου, αλλά είναι σαν να μη συνέβη τίποτα μέχρι την Αλίσα. Κρίμα μόνο που εμφανίστηκε τόσο αργά. Αν και... Θα σας πω ακόμη μια ιστορία, φίλοι μου, από τον καιρό που υπηρετούσα στην αστυνομία.

- Όχι, όχι, διαφώνησα εγώ, δεν χρειάζονται άλλες ιστορίες. Ακόμη δεν έχω συνέλθει από την τελευταία.

Συμφώνησαν μαζί μου κι οι υπόλοιποι και, αφού αποχαιρετήσαμε τη Μελίνα και τους Άγγλους, ξεκινήσαμε για τη Λεμεσό.

Στο σπίτι ο Μιχάλης μού έδωσε ένα τυλιγμένο πακέτο με λουβί. Κάτω από το περιτύλιγμα βρήκα την κάρτα της Μελίνας με το τηλέφωνό της. Ό,τι και να πεις, η διαφήμιση έχει τους δικούς της κανόνες! Αλλά πώς να ξαναφτάσω σ' εκείνη την ερημιά; Θα περιμένω αναγκαστικά να με προσκαλέσει πάλι ο Άθως.

Μια Ευφροσύνη για δώρο

Ο Νίκος ξύπνησε στις πέντε το πρωί και χωρίς να βάλει μπουκιά στο στόμα ετοιμάστηκε να πάει σε μια σπιθαμή γης που είχε στο διπλανό βουνό. Τι πρόγευμα στις πέντε το πρωί! Πρέπει να δουλέψει! Ετοιμάζει αποβραδίς το πλάνο για ολόκληρη τη μέρα και το τηρεί χωρίς παρεκκλίσεις. Σήμερα θα ποτίσει τις ελιές. Για πρώτη φορά, μετά από τόσα χρόνια που αγόρασε σαν ευκαιρία αυτό το χωράφι, οι ελιές γέμισαν λουλούδια και τώρα καρπούς. Το δέντρο δεν μπορεί να απορροφήσει αρκετή υγρασία από την ξερή πετρώδη γη. Χωρίς νερό οι καρποί θα μείνουν μικροί και μέρος της σοδειάς θα χαθεί πέφτοντας στο χώμα. Αν όμως ποτίζει τα δέντρα, τότε από τις πενήντα ελιές μπορεί να μαζέψει δύο τόνους καρπό, που θα βγάλουν περίπου τριακόσια λίτρα μυρωδάτο αρωματικό ελαιόλαδο. Γιατί να μην ονειρευτεί λίγο; Αν και το βασικό δεν είναι η ποσότητα, αλλά η ποιότητα. Το ελαιόλαδο του εμπορίου είναι καλό, αλλά δεν συγκρίνεται με το σπιτικό, που έχει παραχθεί από δικές σου ελιές. Αυτό είναι απλά παραμυθένιο! Και το άρωμά του είναι διαφορετικό, φυσικό και αψύ! Και η γεύση του δεν περιγράφεται με λόγια. Ρίχνεις λίγο από το χρυσαφένιο υγρό στο πιάτο, αλατίζεις ελαφρά, κόβεις ένα κομμάτι λευκό ψωμί και βουτάς... Κι αν προσθέσεις ακόμη χοντροκομμένο κρεμμύδι και ντομάτα από τον κήπο σου, τι θα μπορούσε να συγκριθεί μ' αυτό το φαγητό; Δεν υπάρχει σ' όλον τον κόσμο τίποτε πιο νόστιμο από το ελαιόλαδο με φρεσκοψημένο ψωμί!

Ο Νίκος έριξε βιαστικά σανό στα άλογα, έβαλε φαγητό στα σκυλιά, πότισε τα λίγα λουλουδάκια του κι άρχισε να τρέχει με το γιαπωνέζικο τζιπ του στα βουνά. Πάντα τα έχει όλα υπολογισμένα με ακρίβεια δευτερολέπτου: θα δουλέψει δυο ώρες στο χωράφι και στις εννιά το πρωί

θα πρέπει να βρίσκεται στο γραφείο στη Λευκωσία. Όμως πόσα πράγματα δεν τυχαίνουν στη ζωή!

Μια φορά ασκούσε το αγαπημένο του άλογο, τον Άραμι, με την τριχιά, έχοντας τυλίξει την άκρη της στο χέρι του. Το άλογο έτρεχε ζωηρά σε κύκλο, μερικές φορές το παρακινούσε: «Έλα, Άραμι! Μπράβο σου! Ακόμα έναν κύκλο». Ξαφνικά πήδηξε την περίφραξη ο Τάισον, το σκυλάκι, κι άρχισε να τρέχει πίσω από το άλογο. Αυτό ήταν το δικό του σκυλίσιο παιχνίδι. Αλλά ο Άραμις τρόμαξε, σηκώθηκε στα πίσω πόδια κι άρχισε να καλπάζει τόσο απότομα, που ο Νίκος έπεσε σαν να τον θέρισαν. Το άλογο πέρασε την πύλη κι άρχισε να σέρνει πίσω του τον κακομοίρη στα χορτάρια και τις πέτρες. Ευτυχώς η Λήδα, η γειτόνισσα, είδε το κακό κι άρχισε να φωνάζει. Έτρεξε ο άντρας της και κατάφερε να σταματήσει τον Άραμι. Τότε ο Νίκος είχε μείνει στο νοσοκομείο για δυο βδομάδες. Να πως πληρώνεις την απροσεξία σου!

Μερικές φορές γίνονται κι οι φίλοι ενοχλητικοί. Εμφανίζεται κάποιος το Σάββατο, ακριβώς εκείνη την ημέρα που ο Νίκος δουλεύει στον ελαιώνα. Αλλά τότε δεν μασάει τα λόγια του:

- Αριστοφάνη, έχουμε να κάνουμε κάποια δουλειά μαζί; Δεν έχουμε; Τότε συγγνώμη, αλλά τώρα είμαι απασχολημένος. Δεν έχω χρόνο για μπλα μπλα. Πήγαινε σπίτι, φίλε μου, και πες τα κομπλιμέντα στη γυναίκα σου.

- Τι έπαθες, Νίκο; Ξύπνησες στραβά; Γιατί είσαι τόσο θυμωμένος;

- Δεν είμαι θυμωμένος, είμαι συγκεντρωμένος, δουλεύω. Ας συναντηθούμε το βράδυ στην ταβέρνα του Λάμπρου.

Μια φορά που πήγαινε στο χωράφι, είδε μια κοπέλα να κείτεται αναίσθητη στον δρόμο, εκεί που τελειώνει η άσφαλτος κι ο δρόμος αρχίζει να στρίβει κατά μήκος του γκρεμού. Έχασε τότε μια ολόκληρη μέρα, αλλά δεν λυπάται γι' αυτό. Δεν του αρέσει να λέει πολλά για εκείνο το περιστατικό.

Ο Νίκος έδιωξε τις περιττές σκέψεις και συγκέντρωσε την προσοχή του στις απότομες στροφές. Τελευταία ανηφοριά και το αυτοκίνητο φτάνει στο οροπέδιο, στο δικό του έδαφος, στο βασίλειό του! Στα δεξιά στέκονται μερικά χαμηλά βουνά, αν και μοιάζουν οι κορυφές τους

να ακουμπούν στον ουρανό. Πολύ σύντομα θα εμφανιστεί κι ο ήλιος πάνω από τις κορυφές αυτές και θα φωτιστούν τα χρώματα του στεγνού καλοκαιριού. Μόνο με την πρώτη ματιά, το τοπίο φαίνεται γκρίζο και άχαρο. Αλλά ακόμη και τα ξερά χόρτα αποκαλύπτουν διάφορα χρώματα παίζοντας με τις ακτίνες του ήλιου που ανατέλλει. Κι αν κοιτάξεις πιο προσεκτικά, ανάμεσα σ' αυτή την καμένη από τον ήλιο βλάστηση, θα ανακαλύψεις πολλά ταπεινά λουλουδάκια. Και η μυρωδιά αυτών των ξερών χόρτων είναι ιδιαίτερη: αψιά και γλυκιά. Άγριες ορχιδέες, ίριδες, τριαντάφυλλα, χαμομήλια και πολλά άλλα μικρολούλουδα, που τα γνωρίζουν μόνο μεγάλοι φυσιοδίφες. Μεγαλοπρεπή και αειθαλή πεύκα! Αιωνόβιοι κέδροι! Καλλίγραμμα κυπαρίσσια! Μα έχει χρόνο να απαριθμήσει όλα αυτά τα φυτά που περικυκλώνουν απ' όλες τις μεριές το οροπέδιό του; Υπάρχει βέβαια ένα δέντρο που ευδοκιμεί χιλιετίες στην Κύπρο και είναι σήμα κατατεθέν του νησιού, είναι το πρόσωπό της. Μα, ναι, είναι η ελιά! Από πολύ παλιά το κράτος ενθάρρυνε το μπόλιασμα των άγριων δέντρων. Αν βρεις ένα δέντρο στο βουνό και το μπολιάσεις, το δηλώνεις στο δασαρχείο και παίρνεις πιστοποιητικό για το δικαίωμα ιδιοκτησίας και γίνεσαι παντοτινός ιδιοκτήτης του καρποφόρου δέντρου, ανεξάρτητα από το ποιος θα αγοράσει μετά τη γη. Κάποτε στην εξημέρωση της ελιάς είχαν μεγάλη συνεισφορά οι βοσκοί, που περιφέρονταν με μεγάλα κοπάδια στις πλαγιές των βουνών κι έβρισκαν εκεί και μπόλιαζαν άγρια ελαιόδεντρα. Με τα χρόνια ο ιδιοκτήτης τους μπορούσε να γίνει πλούσιος.

Ο Νίκος είχε στο κτήμα του πενήντα ένα λιόδεντρα. Εφτά χρόνια ήδη, χωρίς να λυπάται κόπους, τα περιποιείται, τα ποτίζει, τα ψεκάζει την άνοιξη για ν' απαλλαγούν από τα παράσιτα. Μπορεί να μοιάζει αστείο, αλλά κάποια δέντρα του έχουν ζήσει μερικές εκατοντάδες χρόνια και το καθένα τους προστατεύεται από το κράτος. Υπάρχουν ενδιαφερόμενοι, που θέλουν να αποκτήσουν τις φουντωτές ομορφονιές και να τις μεταφέρουν στο δικό τους χωράφι, αλλά ο Νίκος δεν δέχεται να δώσει τις ελιές του.

Μέχρι το κτήμα του έμειναν περίπου πενήντα μέτρα, φαίνεται ήδη η αυλόπορτα. Λάλησε κι ο πετεινός, ο Κάμερον, γιατί αισθάνεται τον

ερχομό του ιδιοκτήτη. Του απάντησαν με κραυγές οι χήνες. Κοίταξε προς τον ουρανό μήπως και δει αετό, τον αιώνιο κλεφτοκοτά, αλλά είχε εξαφανιστεί ο επιδρομέας. Το προηγούμενο καλοκαίρι τού είχε αρπάξει σχεδόν όλες τις κότες. Σταμάτησε με το αυτοκίνητο μπροστά στην πόρτα. Αχ, και να τέλειωνε το σπίτι που χτίζει! Αλλά όχι, πρέπει πρώτα να περιμένει να τελειώσει ο μικρότερος γιος, ο Κρίστιαν, τις σπουδές του στο Λονδίνο. Μακάρι να φτάσει γρήγορα εκείνη η μέρα που θα στέκεται εδώ το παλατάκι του! Ας μην είναι κανένα μεγάλο σπίτι, για εκείνον θα είναι παλάτι· και τι θέα θα έχει! Να που ξεχωρίζει ο κόλπος της Λεμεσού. Και δεξιότερα η οροσειρά του Τρόοδος! Απερίγραπτη ομορφιά, μεγαλοπρεπείς κορυφές! Με γραφικά χωριουδάκια, αρχαία μοναστήρια κι εκκλησιές!

Πρέπει να πάει στο μοναστήρι του Κύκκου να προσκυνήσει την εικόνα της Παναγίας, που έχει αγιογραφήσει ο απόστολος Λουκάς. «Οπωσδήποτε θα πάω τον Δεκαπενταύγουστο, στην Κοίμηση της Θεοτόκου», σκέφτηκε ο Νίκος. Από την άλλη πλευρά, στον δρόμο για τη Λάρνακα, βρίσκεται το μοναστήρι Σταυροβούνι. Εκεί θα πάει στις δεκατέσσερις Σεπτεμβρίου, την ημέρα του Σταυρού. Μέχρι πρόσφατα τον Νίκο δεν τον απασχολούσαν οι επισκέψεις στα μοναστήρια, αλλά όλα στη ζωή μας αλλάζουν, αν είμαστε έτοιμοι να αλλάξουμε εμείς οι ίδιοι. Πριν από λίγο καιρό η ζωή του Νίκου ανατράπηκε πλήρως και τώρα θέλει να κερδίσει τον χαμένο χρόνο, αρχίζοντας με τις επισκέψεις σ' αυτά τα ξακουστά μοναστήρια.

Δεν πρόλαβε ν' ανοίξει την αυλόπορτα και είδε κάποιον να κατευθύνεται προς το μέρος του! Πώς δεν τον είχε προσέξει νωρίτερα; Μα όχι, είναι βέβαιος ότι στον δρόμο δεν υπήρχε κανείς. Αλλά δεν υπάρχει κι άλλος δρόμος προς τα εδώ, ούτε μέρος για να κρυφτείς! Ο Νίκος περίμενε μέχρι ο άγνωστος να πλησιάσει περισσότερο.

- Καλημέρα! χαιρέτησε με σεβασμό ο άντρας, που φαινόταν γύρω στα πενήντα.

- Καλημέρα, καλημέρα! απάντησε ο Νίκος. Μόλις τώρα πέρασα, αλλά δεν σας είδα. Για πού τραβάτε;

- Περπατούσα στο μονοπάτι και γι' αυτό δεν συναντηθήκαμε. Σ'

αυτά τα μέρη ο παππούς μου και μετά ο πατέρας μου βοσκούσαν κατσίκες. Γύρισαν όλες τις πλαγιές και μου μετέφεραν όσα ήξεραν. Είναι ευχάριστο να κάνεις βόλτα εδώ πριν την ανατολή του ήλιου. Εσείς δεν είστε ο Νίκος Χριστοδούλου;

- Ναι, απάντησε παραξενεμένος ο Νίκος. Κι εσείς ποιος είστε;

- Χρήστος Δημητριάδης! Δεν έχουμε ξανασυναντηθεί, αλλά οι παππούδες μας γνωρίζονταν καλά και μάλιστα έκαναν και παρέα.

Ο Νίκος άρχισε να γίνεται επιφυλακτικός. Φυσικά και είναι ευχάριστο να συναντάς τον εγγονό του φίλου του παππού σου. Όχι τώρα, όμως! Αφού είχε το πλάνο του. Έπρεπε να ποτίσει τις ελιές. Και ρώτησε φωναχτά:

- Λοιπόν, για μένα ήρθατε;

- Και ναι και όχι. Βασικά ήρθα στο κορίτσι μου, που έχω καιρό να το επισκεφτώ!

- Σε ποιο κορίτσι; Εδώ δεν υπάρχουν κορίτσια. Ή μήπως λέτε έτσι τη γυναίκα μου, την Αμάντα; Δεν είναι όμως εδώ τώρα, σφίχτηκε ο Νίκος.

- Το κορίτσι μου το λένε Ευφροσύνη. Την ονόμασαν έτσι στη μνήμη της μητέρας του παππού μου.

- Ξέρετε, μη με ζαλίζετε άλλο! Πείτε μου ποιον ψάχνετε. Δεν υπάρχει καμία Ευφροσύνη εδώ, είπε, χάνοντας την υπομονή του ο Νίκος.

Είχε βαρεθεί αυτή την αόριστη και χωρίς νόημα κουβέντα κι επιπλέον ο χρόνος του ήταν πολύτιμος. Ο Χρήστος χαμογέλασε κι έγνεψε με τα χέρια συμφιλιωτικά:

- Με συγχωρείτε, Νίκο! Ευφροσύνη είναι το όνομα του πεντηκοστού ελαιόδεντρου που μπόλιασε ο παππούς μου σ' αυτό το πλάτωμα. Ήταν τόση η χαρά του τότε, που έτσι ονόμασε και το δέντρο: «Χαρά – Ευφροσύνη». Ο πατέρας μου πούλησε όλα τα δέντρα, αλλά την Ευφροσύνη την κράτησε. Ήρθα λοιπόν να επισκεφτώ την πατρογονική ελιά. Πρόσφατα βρήκα και τα έγγραφα, που αποδεικνύουν ότι ανήκει στην οικογένειά μας.

- Όμως κατά την αγορά της γης δεν υπήρχε οποιαδήποτε δέσμευση!

- Μάλλον υπάρχει. Ο πωλητής της γης δεν σας το είπε κι εσείς δεν το ελέγξατε. Αλλά αυτό δεν αλλάζει τίποτε. Η ελιά ανήκει στην οικογένειά μας. Έχω πιστοποιητικό ιδιοκτησίας. Και θέλω να περάσω για να πάω κοντά της, στην Ευφροσύνη μου.

Ο Νίκος δεν επέμεινε στη λογομαχία. Ο Χρήστος πλησίασε στο πιο όμορφο δέντρο, που στεκόταν στο ψηλότερο σημείο του πλατώματος. Υποκλίθηκε, έκανε τον σταυρό του κι έκανε να φύγει, πολύ ικανοποιημένος για την καλή κατάστασή της. Υποσχέθηκε να έρθει το φθινόπωρο για να μαζέψει τη σοδειά.

Το πρωινό του είχε χαλάσει. Τι είναι αυτοί οι βλακώδεις νόμοι; Πώς μπορεί κάποιος να έρχεται στο κτήμα σου και να σου λέει πως αυτή η ελιά είναι δική του; Παρ' όλη την κακή του διάθεση, ο Νίκος πότισε φιλότιμα όλα τα δέντρα, ακόμη και την αμφισβητούμενη ελιά. Για να είναι ειλικρινής, αυτή του προκαλούσε μεγαλύτερη ευχαρίστηση και τη θεωρούσε πιο πολύτιμη από τις υπόλοιπες αδελφές της. Πάντα την πρόσεχε περισσότερο και την πότιζε πιο πολύ από τα υπόλοιπα δέντρα. Ήταν η χαρά του και τώρα αποδεικνύεται ότι είναι μεν αδιαφιλονίκητη χαρά, αλλά όχι η δική του!

Γύρισε σπίτι για να πάρει πρωινό και να αλλάξει. Στον δρόμο δεν κοιτούσε γύρω του, τίποτε δεν τον ευχαριστούσε τώρα. Ούτε η ανατολή του ήλιου, ούτε ο καθαρός ουρανός, ούτε το πορφυροκίτρινο τοπίο αυτού του πρωινού του Ιούλη, που τόσο αγαπούσε.

«Δεν πρόκειται να αφήσω αυτόν τον Δημητριάδη να μπαίνει στο κτήμα μου! Ας θαυμάζει την ελιά του πίσω απ' το φράχτη». Κι αμέσως άρχισε να αμφιβάλλει: «Αυτός ο Χρήστος έχει το δικαίωμα, σύμφωνα με τον νόμο, να μαζεύει τις ελιές. Αν όμως δεν ποτίζω αυτή την ελιά, τότε δεν θα είναι καλή η σοδειά της».

Ντράπηκε για τις σκέψεις του αυτές. Πώς να μην την ποτίζει! Και τι θα πει αυτή τότε; Τι φταίει; Επειδή οι άνθρωποι δεν μπορούν να μοιραστούν την αγάπη τους, αυτή θα υποφέρει; Δεν πρόσεξε πως άρχισε να συλλογίζεται για την ελιά, σαν να ήταν μια αγαπημένη γυναίκα που προσπαθεί να του την κλέψει ο αντίζηλος.

«Τι θα έκανε ο πατέρας μου σ' αυτή την περίπτωση αν ζούσε;

Έφυγε από τη ζωή και δεν είπε τίποτα. Είναι δυνατόν να μην ήξερε για τον Χρήστο Δημητριάδη; Και ποιος είναι αυτός ο Χρήστος; Υπάρχει ένας Χρήστος Δημητριάδης, γνωστός δικηγόρος και πρώην μέλος της κυπριακής κυβέρνησης! Αλλά εκείνος είναι πολύ μεγαλύτερος». Απ' ό,τι θυμάται είναι ογκώδης και δυσκίνητος. «Αυτός εδώ όμως μοιάζει νεανίας και τρέχει σε άγνωστα μονοπάτια του βουνού», άρχισαν να μπερδεύονται οι σκέψεις στο κεφάλι του Νίκου.

Στην αυλή του σπιτιού η Αμάντα τάιζε τις κότες. Εκεί τριγύριζε κι ο Τάισον, που είναι πανταχού παρών. Αφηγήθηκε στη γυναίκα του το περιστατικό.

- Αμάντα, θέλω να προτείνω στον Χρήστο να μου πουλήσει αυτή την ελιά. Αλλιώς θα πρέπει να συμφωνήσουμε κάποιους κανόνες για το πώς θα την επισκέπτεται. Δεν μπορεί να έρχεται όποτε του κατέβει να δει το δέντρο. Κι αν εμείς εκείνη την ώρα κάνουμε σεξ στη γη μας κάτω απ' αυτή την ελιά;

- Νίκο, τι είναι αυτά που λες; είπε συγχυσμένη η Αμάντα. Στην ηλικία μας και κάτω απ' το δέντρο; Πάνω στο χώμα; Ω, πόσο ρομαντικό! Lovely!

- Μα γιατί; Γίνομαι ρομαντικός! Μπορεί να αγόρασα αυτό το κτήμα για να ζήσω ελεύθερος πάνω στα βουνά! Και τώρα θα εξαρτώμαι από κάποιον Χρήστο Δημητριάδη!

- Όχι από κάποιον, αλλά από τον γνωστό δικηγόρο. Τον γνωρίζω και μάλιστα πρόσφατα τον συνάντησα. Ξέρεις πόσο ξανάνιωσε! Τι λυγερόκορμος που έγινε! Πολύ συμπαθητικός άντρας! Λένε πως άρχισε να επισκέπτεται συχνά το μοναστήρι του Σταυροβουνίου. Η γυναίκα του έκανε παράπονα σε μια φίλη της, ότι ο Χρήστος θέλει να πάει στο μοναστήρι.

- Και γιατί τότε όρμηξε στο κτήμα μου πρωί πρωί, αν είναι τόσο ενάρετος; Μου χάλασε τη διάθεση για όλη τη μέρα, μπορεί και για τη βδομάδα ή και τον χρόνο! συνέχισε να εξάπτεται ο Νίκος.

Ο κόσμος αλλάζει, η ζωή μας αλλάζει κι εμείς οι ίδιοι αλλάζουμε, ακόμη κι αν δεν φανταζόμαστε κάτι τέτοιο. Μεγαλώνουμε φυσικά. Αλλά το σημαντικό είναι άλλο. Οι ψυχές μας αλλάζουν και απαλλάσσονται

από κάθε περιττό. Έρχεται μια στιγμή που αρχίζουμε να κοιτάμε με άλλα μάτια αυτόν τον κόσμο, καθώς και τους εαυτούς μας μέσα σ' αυτόν, τους φίλους μας, τους γείτονες, τους γνωστούς!

Μια βδομάδα αργότερα, ο Νίκος έλαβε μια επιστολή από τον Χρήστο Δημητριάδη. Ο αξιοσέβαστος δικηγόρος τον ευχαριστούσε που του είχε επιτρέψει να μπει στο κτήμα του και ν' αποχαιρετήσει την αγαπημένη του ελιά. Η μεγαλύτερη έκπληξη όμως τον περίμενε στο τέλος της επιστολής: ο Χρήστος Δημητριάδης παραιτήθηκε από το δικαίωμα ιδιοκτησίας της Ευφροσύνης και ζήτησε από τον Νίκο να δεχτεί την ελιά ως δώρο.

Καρλίς

Η Καρίνα κοίταξε από το παράθυρο και το πρόσωπό της κατσούφιασε. Από το πρωί πέφτει ένα ενοχλητικό ψιλόβροχο, αν και βρισκόμαστε στο τέλος του καλοκαιριού! Αυτός είναι ο ιδιόμορφος καιρός στην παραθαλάσσια πόλη του βορρά: ή ο ήλιος θα λούζει απλόχερα τη γη με φως και ζεστασιά ή ο ουρανός θα καλυφθεί από γκρίζα σύννεφα και από τη Βαλτική θα έρχεται ομίχλη, ώστε να μη φαίνεται τίποτε ούτε στον ουρανό, ούτε στη γη. Και δεν μπορείς να κάνεις τίποτε. Δεν έχεις όρεξη να βγεις έξω από το ζεστό διαμέρισμα· αλλά και να κάθεσαι σπίτι όλη μέρα πάλι, δεν χαίρεσαι. Το αγαπάει όμως το Καλίνινγκραντ για τις εναλλαγές του καιρού του, αγαπά τη Βαλτική με όλες τις ιδιοτροπίες της, της αρέσει να βολτάρει στην ακτή, να μαζεύει όστρακα και να ενθουσιάζεται όταν η θάλασσα ξεβγάζει στην άμμο μια πετρούλα από κεχριμπάρι. Τι όμορφο που είναι το κεχριμπάρι, ειδικά όταν κρύβει μέσα του, για παράδειγμα, ένα κουνούπι από τα πολύ μακρινά χρόνια ή μια φυσαλίδα αέρα που, άγνωστο πώς, αποκλείστηκε και πάγωσε μέσα στη ρητίνη. Αρέσει στην Καρίνα να παρατηρεί αυτές τις πέτρες με μεγεθυντικό φακό. Έχει συγκεντρώσει ολόκληρη συλλογή από κεχριμπάρια με ασυνήθιστες προσμίξεις. Μόνο να σκεφτείς ότι βλέπεις ένα απολιθωμένο μαμούνι που μπορεί να είναι εκατομμυρίων ετών! Και τότε αρχίζεις να σκέφτεσαι διάφορα. Θέλεις να γράψεις ποίηση, αλλά η Καρίνα δεν γράφει στίχους, παρ' όλο που η ποίηση είναι φίλη της. Ξαφνικά θυμήθηκε έναν γνωστό ποιητή που έγραφε:

Κρατώ στο χέρι μια χάντρα κεχριμπάρι
Ω, πόσα μυστικά έχει διασώσει!
Της περασμένης ζωής η κοιμισμένη λάβα

Ένα απολίθωμα κουνουπιού έχει παγώσει...

...Το πέρασμά μας απ' τη γη αστραπιαίο
Ποιος θα μας θυμηθεί στο βάθος των αιώνων;

Στην εντοιχισμένη βιβλιοθήκη στην είσοδο έχει κατασκευάσει φωτιζόμενες κόγχες και μέσα τους στέκουν κομμάτια κεχριμπάρι. Όλα είναι από τη θάλασσα κι έχουν βρεθεί σε διαφορετικό χρόνο. Να, αυτό το μικροσκοπικό έχει ασυνήθιστο σχήμα και μοιάζει με μωρό στη μήτρα της μάνας του. Έτσι το ονόμασε «Μωράκι». Το βρήκε στην άμμο ένα καλοκαίρι όταν ήταν στο πρώτο έτος του Πανεπιστημίου. Η Καρίνα πήρε το πετράδι στα χέρια της και το χάιδεψε τρυφερά. Να, άλλο ένα! Αυτό το βρήκε όταν την επόμενη μέρα του γάμου έτρεξαν με τον άντρα της στην παραλία, για να κρυφτούν από τους καλεσμένους. Λες και είναι ατόφιος χρυσός, χωρίς σχήμα, με κοιλότητες και εξογκώματα, σαν οροσειρά! Το ονόμασαν «Ευτυχία», για να τους φέρει τύχη. Και πράγματι, ο γάμος τους αποδείχθηκε ευτυχισμένος, ο γιος τους είναι ήδη είκοσι δύο χρονών και με τον άντρα της δεν έχουν μαλώσει ούτε μια φορά. Είναι καλός, τρυφερός και την προσέχει. Τι άλλο χρειάζεται για να είναι ευτυχισμένη;

Αν και κάποιες στιγμές στο βάθος της ψυχής της ξεσπά κάτι ακατανόητο και για την ίδια. Θέλει να φύγει για αλλού, να πετάξει. Ειδικά όταν τα βράδια του χειμώνα κάθεται μόνη στο σπίτι κι έξω από το παράθυρο ο αέρας από τη θάλασσα φυσά και διασχίζει την πόλη. Τότε της αρέσει να χαζεύει στο φέισμπουκ, να μαθαίνει με τι ασχολούνται οι φίλοι της, να ακούει μουσική, να φλυαρεί ανταλλάσσοντας μηνύματα, να σχολιάζει στις σελίδες κάποιου φίλου. Δεν έχει σημασία αν τον έχει συναντήσει ποτέ ή όχι, σημασία έχει πως είναι μια αδελφή ψυχή. Υπάρχουν κι εκείνοι που τους έχει συναντήσει στην πραγματικότητα και τους «επισκέπτεται» με ευχαρίστηση μέσω του διαδικτύου. Να, ο καπετάνιος Μαρέγεφ, ο σοβαρός κύριος από την Κύπρο. Κοίταξε τη σελίδα του και χαμογέλασε, κοιτώντας τα σχόλια στις «Τοποθεσίες»: «Εδώ βρέθηκε η Καρίνα Λισόφκαγια με τον Βσέβολοντ Μαρέγεφ». Ανα-

φερόταν στο καφέ «Molly Malones» της Λεμεσού. Είχε όντως πάει; Είχε. Και το φέισμπουκ όλα τα προδίδει. Αυτός ο Μαρέγεφ είναι κάποιας ηλικίας, αλλά είναι αστείος, γράφει ποιήματα, ειδικεύεται στον ερωτικό στίχο. Κι έχουν μελοποιηθεί μερικοί στίχοι του, έχουν γίνει ρομαντικά τραγούδια. Ποιος τα ακούει σήμερα αυτά; Κάποιοι «κολλημένοι» ρομαντικοί, όπως ο ίδιος. Η Καρίνα αγαπά άλλου είδους μουσική, αλλά και τα ρομάντζα δεν τα αποφεύγει εντελώς.

Ψιθύριζαν νωχελικά τα κύματα
Παίζοντας με την άμμο στην ακτή.
Και το φεγγάρι σε νωθρή προσμονή
έλαμπε στα χρυσά τα κουφώματα.
Τρία ρόδα, τρία κόκκινα ρόδα
έγειραν στο λευκό τραπεζομάντηλο...

Μια ιστορία για την έριδα και τη συμφιλίωση δύο ερωτευμένων. «Ας μάλωνα έστω για μια φορά με τον άντρα μου και μετά ας φιλιώναμε τόσο ρομαντικά, όπως στα ποιήματα του Μαρέγεφ». Όχι, με τον Ιλιά είναι αδύνατο να καυγαδίσεις. Την ικανοποιεί σε όλα, την αφήνει να πηγαίνει διακοπές μόνη της. Ισόρροπη και ήσυχη η σχέση τους για περισσότερο από είκοσι χρόνια.

Στην οθόνη του υπολογιστή αναπήδησε ένα μήνυμα, κάποιος της έστειλε κάτι. Ποιος θα μπορούσε να είναι; Μια φίλη της απ' το Πανεπιστήμιο ήταν που εμφανίστηκε, η Μαγδαληνή.

- Γεια σου, Καρλίς! Τι κάνεις; Πού βρίσκεσαι; Συνεχίζεις να θαμπώνεις τους άντρες με την ομορφιά σου;

Κάποτε στο Πανεπιστήμιο τη βάφτισαν στ' αστεία «Καρλίς», από τα πρώτα τρία γράμματα του ονόματος και του επωνύμου της: Καρίνα Λισόφσκαγια. Όταν παντρεύτηκε κράτησε το πατρικό της. Ο άντρας της τη φωνάζει Καρίνα, Καριούσα, Καριούχα. Αλλά να που οι παλιοί φίλοι από το Πανεπιστήμιο τής θυμίζουν καμιά φορά την ανέμελη νιότη της.

- Γεια σου, Μάγδα! Εγώ είμαι καλά, αλλά ο καιρός όχι και τόσο. Στο Καλίνινγκραντ βρέχει από το πρωί. Εσύ πώς πας, πού είσαι;

- Ακόμη στα ίδια, στο Χαμπάροφσκ. Ετοιμάζομαι για διακοπές. Μόνη, χωρίς τον άντρα μου. Μήπως να την «κάνουμε» μαζί για πουθενά;

- Πού όμως;

- Στις Φιλιππίνες ή στην Ταϋλάνδη. Πάρε το αεροπλάνο κι έλα εδώ, Καρλίς! Θα βολτάρουμε στο Χαμπάροφσκ και μετά φύγαμε για νοτιοανατολική Ασία.

- Πέρυσι πήγα διακοπές στην Κύπρο. Ήταν καταπληκτικά! Έλα, Μάγδα, πάμε μαζί στην Κύπρο! Τέλος Οκτώβρη και κάνουν ακόμη μπάνια.

- Άντε, πάμε!

Έτσι και συμφώνησαν. Η Μάγδα θα πετάξει για την Κύπρο, όπου θα την υποδεχτεί η Καρίνα. Είπε στη φίλη της ότι μέχρι τον ερχομό της θα τα οργανώσει όλα αυτή: τη διαμονή, τη διασκέδαση. Η Μάγδα έπρεπε μόνο να αγοράσει το εισιτήριο και να μπει στο αεροπλάνο. Δεν της είπε ότι πρόσφατα ο άντρας της είχε αγοράσει σπίτι στη Λάρνακα, ότι έχει εκεί δικό της αυτοκίνητο. Ας είναι όλα αυτά έκπληξη. Οπωσδήποτε θα πάει με τη Μάγδα στο Τρόοδος, όπου είναι το ξακουστό μοναστήρι του Κύκκου. Θα απολαμβάνουν την ανατολή και τη δύση του ήλιου κοντά στη θάλασσα. Έχει πολλές ομορφιές η Κύπρος!

Το βράδυ είπε στον Ιλιά για το σχέδιό της να πάει με τη Μάγδα στην Κύπρο και να μείνουν στο σπίτι τους κανά δυο βδομάδες.

- Ξέρεις, Ιλιά, θέλω να με ζεστάνει λίγο ο ήλιος. Εδώ συνεχώς βροχές και βροχές, και το χειμώνα θα είναι χειρότερα. Μήπως να έρθεις κι εσύ μαζί μας;

Έτσι τον ρώτησε, γιατί έπρεπε. Ήξερε ότι ο άντρας της εκείνο το διάστημα σκόπευε να πάει στις Φιλιππίνες με φίλους του. Όλοι τους ασχολούνται με το σέρφινγκ και για να βρουν μεγάλα κύματα είναι έτοιμοι να φτάσουν στην άκρη της γης. Δεν ήταν γι' αυτήν. Ήθελε να πάνε οι δυο τους με τη Μάγδα, να κουβεντιάσουν, να κάνουν βόλτες στα καφέ τ' απογεύματα.

Ο Ιλιά αμέσως συμφώνησε μαζί της:

- Και βέβαια, Καριούσα, να πας στην Κύπρο, να ξεκουραστείς. Πλη-

σίασε από πίσω, έγειρε πάνω της όπως καθόταν στην πολυθρόνα και τη φίλησε στο μέτωπο.

Μα πόσο ηλίθια ιδέα να τη φιλά στο μέτωπο... Πόσες φορές του έχει πει ότι δεν της αρέσουν τα φιλιά στο μέτωπο, αλλά δεν ιδρώνει τ' αυτί του! Συνήθεια του έχει γίνει; Ας τη φιλούσε στο μάγουλο τουλάχιστον. Δεν μίλησε όμως. Μερικές φορές καλύτερα να σωπαίνεις. Ο Ιλιά βολεύτηκε ατάραχος στην πολυθρόνα απέναντί της κι άρχισε να πίνει μια μπύρα κατευθείαν απ' το μπουκάλι, τσιμπολογώντας ξηρούς καρπούς. Έπινε μετά λόγου γνώσεως, χαιρόταν που κατάφερε να αγοράσει αυθεντική βαυαρέζικη μπύρα. Τι άλλο χρειάζεται ένας επιτυχημένος άντρας; Η Καρίνα σκεφτόταν επιτιμητικά: «Κοίτα χαρά, να πίνει την μπύρα απ' το μπουκάλι! Δεν μπορούσε να πάρει ένα ποτήρι; Έχω αγοράσει κρυστάλλινα ποτήρια ειδικά για μπύρα».

- Ξέρουν οι Βαυαροί να φτιάχνουν καλή μπύρα! Βρήκα πολύ φρέσκια. Θέλεις λίγο, Καρίσα;

- Ιλιά, αφού ξέρεις ότι δεν μ' αρέσει η μπύρα, γιατί μου προτείνεις;

- Εντάξει, Καρίνοτσκα. Δεν σ' αρέσει, μην πιεις, εγώ θα χαλαρώσω.

Το πρόσωπο του έλαμπε από ευχαρίστηση. Τα αυτιά του κοκκίνισαν. Έμοιαζε πως αν του έπαιρνες αυτή τη στιγμή το μπουκάλι με την μπύρα θα έκλαιγε σαν παιδί. Ο άντρας της έμοιαζε με καλοστεκούμενο κι ευτραφή γερμανό αστό, ανοιχτόξανθο, προσεχτικά κουρεμένο όπως το γκαζόν.

Κανόνισε να φύγει για την Κύπρο την πρώτη του Οκτώβρη. Έκανε αίτηση για άδεια ενός μήνα άνευ αποδοχών κι άρχισε να ετοιμάζεται. Πρώτα απ' όλα αποφάσισε να ανανεώσει τα μαγιό της. Για ώρες δοκίμαζε σε μια μπουτίκ γαλλικής μόδας μαγιό και τελικά διάλεξε δύο εξαιρετικά μπικίνι. Ένα πορτοκαλί κι ένα γαλάζιο. Και τα δύο τόνιζαν την καλλίγραμμη σιλουέτα της, το μικρό της στήθος. «Μικρό, αλλά ωραίο», παίνεψε τον εαυτό της η Καρίνα, αλλάζοντας στο δοκιμαστήριο. Πλούσια ξανθά μαλλιά, εκφραστικά μάτια και χέρια... χέρια με λεπτά και μακριά δάχτυλα. «Καρλίς, είσαι μια χαρά!», χαμογέλασε στον εαυτό της στον καθρέφτη. Το σώμα της της φάνηκε λιγάκι χλωμό, αλλά αυτό διορθώνεται: έναν μήνα στο σολάριουμ και θα αποκτήσει μπρούτζινο μαύρισμα.

Και να που έφτασε στο τέλος του κι αυτός ο μήνας της αναμονής. Μίλησε πάλι στο τηλέφωνο με τη Μάγδα, που επιβεβαίωσε την άφιξή της, αν και θα καθυστερούσε μια βδομάδα. Η Καρίνα στην αρχή σκέφτηκε να αλλάξει κι αυτή το εισιτήριό της, αλλά μετά αποφάσισε ότι την εβδομάδα που μεσολαβούσε θα προλάβαινε να ετοιμάσει τα πάντα για να υποδεχτεί τη Μάγδα.

Η Μόσχα την υποδέχτηκε με μια υπέροχη ηλιόλουστη μέρα, τόσο που η Καρίνα μετάνιωσε που δεν έμεινε μια-δυο μέρες στην πρωτεύουσα, αντί να πετάξει αυθημερόν για Λάρνακα. Χάρηκε όμως όταν σκέφτηκε πως στην Κύπρο έχει ζέστη κι η θάλασσα είναι απαλή και γαλήνια, σε αντίθεση με την ιδιότροπη Βαλτική.

Η θέση της στο αεροπλάνο ήταν ακριβώς στην έξοδο κινδύνου και στο διπλανό κάθισμα, στον διάδρομο, ήδη είχε βολευτεί ένας ελκυστικός μελαχρινός νεαρός, γύρω στα τριάντα πέντε, με ένα φωτεινό αστραφτερό χαμόγελο. Βλέποντας την Καρίνα, σηκώθηκε αμέσως και τη βοήθησε να βάλει την τσάντα της στο ράφι των αποσκευών. Ο νεαρός ήταν αρκετά ψηλός και με αθλητικό σώμα.

«Όμορφος άντρας», είπε από μέσα της η Καρίνα, ευχαριστώντας τον συνταξιδιώτη της για τη βοήθεια.

- Με λένε Τιγκράν, χαμογέλασε ο άντρας. Εσάς, κυρία μου; Μπορεί από εσάς να εξαρτηθεί η ζωή μου.

Είπε το όνομά της και αμέσως τον ρώτησε με έκπληξη:

- Δεν σας κατάλαβα. Ακόμη δεν γνωριστήκαμε και είμαι ήδη υπεύθυνη για τη ζωή σας;

- Καρίνοτσκα, μα αφού κάθεστε μπροστά στην έξοδο κινδύνου και σύμφωνα με τους κανόνες της Αεροφλότ έχετε την ευθύνη να ανοίξετε την πόρτα σε περίπτωση ανάγκης.

- Ελπίζω να μη φτάσουμε σε τέτοια ακραία συμβάντα. Αλλά αν χρειαστεί, μπορώ να υπολογίζω στη βοήθειά σας, Τιγκράν; αστειεύτηκε η Καρίνα.

Τρεισήμισι ώρες πτήσης πέρασαν χωρίς να το καταλάβει, συζητώντας και αστειευόμενη με τον εύθυμο συνταξιδιώτη της. Όλα πάνω του της προκαλούσαν ενδιαφέρον. Του έδωσαν το όνομα Τιγκράν προς

τιμήν του πρωταθλητή στο σκάκι Τιγκράν Πετροσιάν. Ο πατέρας του έπαιζε κι αυτός καλό σκάκι, αλλά ο γιος προχώρησε περισσότερο κι έγινε μετρ του αθλήματος. Η ζωή του ήταν πολύ ενδιαφέρουσα και τώρα πήγαινε στην Κύπρο μόνο για μια βδομάδα, για να παραδώσει σεμινάρια στους ντόπιους σκακιστές.

- Είστε Αρμένιος, Τιγκράν;

- Ο πατέρας μου είναι Αρμένιος και η μητέρα μου Εβραία. Γι' αυτό είμαι περισσότερο Εβραίος, παρά Αρμένιος. Αγαπάω και τους μεν και τους δε, θεωρώ όμως τον εαυτό μου Εβραίο.

Κι ο Τιγκράν άρχισε να αραδιάζει ανέκδοτα. Είναι γνωστό πως στους Εβραίους αρέσει να λένε ανέκδοτα, σατιρίζοντας τους εαυτούς τους. Ακατάβλητο έθνος!

- Σας αρέσουν, Τιγκράν, τα τετράστιχα του Ίγκορ Γκουμπερμάν; ρώτησε ξαφνικά η Καρίνα, χωρίς να ξέρει ούτε η ίδια γιατί το έκανε.

Την άνοιξη είχε συμμετάσχει στη Λεμεσό σε μια εκδήλωση αφιερωμένη στον ποιητή, που είχε έρθει από το Ισραήλ, και ήθελε να μάθει τη γνώμη του Τιγκράν.

- Δεν μ' αρέσουν. Ο άνθρωπος ζει εδώ και καιρό στο Ισραήλ. Στη Ρωσία πραγματοποιεί μόνο σύντομες επισκέψεις. Δεν ξέρει τη νέα Ρωσία. Αλλά πρέπει με κάποιο τρόπο να βγάλει λεφτά. Γι' αυτό και ταξιδεύει σε χώρες όπου υπάρχουν ρωσικές κοινότητες. Εκμεταλλεύεται τη ρωσική βωμολοχία και φαντάζεται ότι είναι μεγάλος ποιητής. Έχει πολλούς θαυμαστές, γιατί ο λαός αγαπάει τα «αλμυρούτσικα». Αλλά και η διανόησή μας είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει την αισχρολογία στα ποιήματα, είτε ταιριάζει στον στίχο είτε όχι.

- Μα το θέμα δεν είναι η βωμολοχία. Καυτηριάζει τα ρωσικά ελαττώματα. Είναι ποιητής!

- Και ποια κοινωνία δεν έχει παρόμοια ελαττώματα; Κάπου υπάρχουν περισσότερα και κάπου λιγότερα. Κάποιος στηλιτεύει αυτά τα στραβά με αγάπη για τον λαό, για τη χώρα όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε, προσπαθεί να βοηθήσει ώστε να εξαλειφθούν. Ο Γκουμπερμάν όμως απλά αφρίζει από κακία και μπροστά στο πλήθος φορά τον μανδύα του προφήτη.

- Στο διαδίκτυο όμως έχει πλήθος ακολούθους.

- Καλύτερα, Καρίνα, να σας απαγγείλω στίχους του Ιβάν Μπούνιν.

Και προς μεγάλη της έκπληξη, άρχισε από μνήμης να απαγγέλλει ποίηση του Μπούνιν:

Και τρυφερά μου έγνεψε εκείνη
Έστρεψε ελαφρά το πρόσωπο απ' τ' ανέμι
Και κρύφτηκε στη γωνία... Ήταν άνοιξη...
Με συγχώρεσε και με ξέχασε.

Η Καρίνα ξαφνικά συνειδητοποίησε πως θα μπορούσε να ακούει με τις ώρες αυτόν τον άντρα, που ήταν εύθυμος, εύστροφος και τόσο ελκυστικός.

Στο αεροπλάνο ανακοινώθηκε η προσγείωση στη Λάρνακα.

- Ας συναντηθούμε το βράδυ, Καρίνα, για να συνεχίσουμε την ενδιαφέρουσα κουβέντα μας. Τι λέτε; Αν φυσικά δεν μ' έχετε βαρεθεί. Θα ήθελα να ξανασυναντηθούμε.

- Εντάξει, συμφώνησε με ευκολία και χωρίς δεύτερη σκέψη, αφού ίσως θα ζούσε μια πιθανή «περιπέτεια».

Καμία «περιπέτεια» δεν υπήρξε. Κατά τη διάρκεια της βδομάδας συναντιόντουσαν καθημερινά, πότε στη Λεμεσό, πότε στη Λάρνακα και πότε στη Λευκωσία. Τύχαινε να έρθει να τη βρει αυτός στη Λάρνακα, είτε πήγαινε εκείνη στην πόλη που βρισκόταν. Προέκυψε μια ειλικρινής φιλία ανάμεσα σ' έναν άντρα και μια γυναίκα. «Υπάρχει όμως τέτοιου είδους φιλία;», αναρωτήθηκε πολλές φορές. Να που με τον Ιλιά, τον άντρα της, είναι φίλοι. Απέκτησαν μαζί έναν γιο. Εκείνη εμπιστεύεται τον Ιλιά κι ο Ιλιά εκείνη. Τι είναι λοιπόν γι' αυτήν ο Τιγκράν; Φίλος; Μάλλον φίλος. Σίγουρα όχι σύντροφος, ούτε αδελφός της. Της αρέσει να τον κοιτάει και να τον ακούει.

Έφτασε η μέρα που ο Τιγκράν έπρεπε να επιστρέψει στη Μόσχα. Το προηγούμενο βράδυ δείπνησαν στο εστιατόριο «Τροπικάνα». Ήταν βραδιά κυπριακής μουσικής, οι καλλιτέχνες χόρευαν συρτάκι και άλλους χορούς. Η Καρίνα παρακολουθούσε με αγωνία πώς ένας Κύπριος έβαζε στο κεφάλι του όλο και περισσότερα ποτήρια, ύστερα ανέβαινε

στον ώμο του παρτενέρ του και συνέχιζε να βάζει το ένα ποτήρι μετά το άλλο. Κι αυτά κουνιόντουσαν απειλητικά και είχες την εντύπωση ότι κάποια στιγμή όλο αυτό το οικοδόμημα θα καταρρεύσει, θα προσγειωθεί με θόρυβο στο πέτρινο πάτωμα και θα γίνει θρύψαλα! Σαν μια γυάλινη βόμβα. Όμως ο καλλιτέχνης ολοκλήρωσε το νούμερό του με επιτυχία και υποκλίθηκε με χάρη στο κοινό.

- Πήγε η ψυχή μου στην κούλουρη. Είχα τόση αγωνία, που όλα σφίγγονταν μέσα μου. Αυτό θα πει αίσθηση της ισορροπίας! φώναξε η Καρίνα.

- Να ξέρεις να κρατάς την ισορροπία, απάντησε ο Τιγκράν. Και στη ζωή έτσι πρέπει να τα καταφέρνεις! Ισορροπία στις σχέσεις, στο να υπολογίζεις τα ενδιαφέροντα των συντρόφων, των φίλων, να υπάρχει ψυχική ισορροπία. Μόλις κάτι στραβώσει, εμφανίζονται τα προβλήματα.

- Έτσι ακριβώς. Αλλά πώς να ισορροπήσεις ανάμεσα στο πρέπει και το θέλω; Ανάμεσα στην καρδιά και τη λογική; Όταν άλλα σου λέει η καρδιά και άλλα το μυαλό. Τι κάνεις τότε; Υπάρχουν φορές που δεν ξέρεις τι να εμπιστευτείς, την καρδιά ή τη λογική; Τι πρέπει να κάνεις τότε;

- Δεν είναι δυνατόν να στο πει κάποιος τρίτος. Όταν φτάσει η στιγμή να διαλέξει, κάθε άνθρωπος αποφασίζει μόνος του. Ναι, κάποιες φορές η ισορροπία κλονίζεται και πρέπει να τ' αρχίσεις όλα από την αρχή. Δημιουργείται μια καινούρια κατάσταση, η οποία στηρίζεται επίσης στην ισορροπία των σχέσεων.

«Τι πολύπλοκες απαντήσεις σε τόσο απλές ερωτήσεις», σκέφτηκε η Καρίνα. «Ό,τι και να μου ζητήσει αυτή τη στιγμή, είμαι έτοιμη για όλα. Θα τον ακολουθήσω στη φωτιά ή στη θάλασσα, θα μείνω μαζί του στο δωμάτιο ή θα πετάξω μαζί του στη Μόσχα κι ό,τι θέλει ας γίνει». Αλλά φωναχτά είπε:

- Αύριο πετάτε. Θα μου πάρει μια ώρα για να γυρίσω στη Λάρνακα. Ας αποχαιρετιστούμε τώρα και αύριο θα σας πάω στο αεροδρόμιο και θα σας ευχηθώ καλή πτήση.

- Έχετε δίκιο, Καρίνα!

Στον δρόμο άκουγε το τραγούδι του Κρίς Ρία «Είσαι η αγάπη μου...». Το άκουγε κι έκλαιγε. Οι στίχοι, η μουσική, η φωνή, όλα ταίριαζαν με τη διάθεσή της. Το Καλίνινγκραντ, η οικογένεια, ο σύζυγός της ο Ιλιά, η γνωριμία με τον Τιγκράν, όλα είχαν γίνει ένα κουβάρι και ούτε καν η ίδια δεν ήθελε ούτε στον εαυτό της να εξηγήσει γιατί τρέχουν δάκρυα από τα μάτια της.

Το πρωί έφτασε νωρίτερα για να συνοδέψει τον Τιγκράν, αλλά εκείνος δεν ήταν εκεί. Έφυγε με ταξί, αλλά της είχε αφήσει ένα σημείωμα με πολύ λίγα λόγια. «Καρίνοτσκα, συγχωρέστε με. Ήρθα στην Κύπρο επειδή με παρακάλεσε ο πονετικός και περιποιητικός σύζυγός σας, ο Ιλιά. Μου ζήτησε να βοηθήσω να οργανώσετε τις διακοπές σας, ώστε να μη βαρεθείτε. Κι εγώ σας ερωτεύτηκα σαν μικρό αγόρι. Και τώρα δεν ξέρω τι να κάνω. Με τον Ιλιά είμαστε ήδη φίλοι από τη σχολή. Φεύγω από εσάς, απ' τον ίδιό μου τον εαυτό».

Η πρώτη της σκέψη ήταν να τρέξει να τον προλάβει, αλλά η πρώτη δεν είναι πάντα και η λογική. Η Καρίνα πήγε στο αυτοκίνητο και άρχισε να οδηγά προς το αεροδρόμιο. Ξαφνικά έκοψε ταχύτητα, έβαλε πάλι το τραγούδι του Κρις Ρία κι άρχισαν ξανά να τρέχουν δάκρυα στα μάγουλά της.

Την επόμενη μέρα έφτασε η Μάγδα. Το βράδυ έκατσαν δίπλα στο τζάκι και η Καρίνα διηγήθηκε τα πάντα στη Μάγδα, για τη ζωή της στο Καλίνινγκραντ, τον άντρα της, τον Τιγκράν. Εκείνη την άκουγε χωρίς να μιλά κι έπειτα είπε με τη χαρακτηριστική της παρρησία:

- Καρλίς, ομορφιά μου! Στείλε και τους δύο γαϊδάρους στον διάβολο, και τον Ιλιά και τον Τιγκράν. Όσο πιο μακριά κι ακόμη μακρύτερα. Θεέ μου, τελικά πόσο ανόητοι μπορεί να είναι οι άντρες. Ας συνεχίσουν λοιπόν να κρατούν τις ισορροπίες με τα τετράστιχα της πλάκας.

Την επόμενη εβδομάδα η Καρίνα και η Μάγδα πέταγαν στο Λονδίνο. Για ποιο λόγο πήγαν; Να περπατήσουν στο φθινοπωρινό Λονδίνο; Να δουν τον Κρις Ρία; Μα τι σημασία έχει; Όλες οι όμορφες γυναίκες αγαπούν το Λονδίνο. Όπως αγαπούν επίσης και το Παρίσι. Το αγαπούν έτσι απλά, χωρίς να σκέφτονται τις ισορροπίες της ζωής.

Ο κοκκινοτρίχης γάτος

Είμαι ένας συνηθισμένος κοκκινοτρίχης γάτος. Εντάξει, όχι και πολύ συνηθισμένος. Είμαι όμορφος. Φουντωτός και μεγάλος. Και κάτι που δεν είναι σπάνιο για τους γάτους, σε αντίθεση με τους ανθρώπους, είμαι έξυπνος. Ναι, ναι! Έξυπνος! Πιστεύετε πως δεν είμαι σεμνός που παινεύω τον εαυτό μου; Μα γιατί; Είμαι επίσης και πονηρός, ένας καταφερτζής γάταρος, όπως λένε κάποιοι για μένα. Πρέπει αναγκαστικά να είμαι πονηρός, αλλιώς δεν μπορεί να επιβιώσει ένας αδέσποτος γάτος στη Λεμεσό. Αν και, για να είμαι ειλικρινής, δεν είμαι εντελώς αδέσποτος.

Στην Κύπρο οι περισσότερες γάτες τριγυρίζουν γύρω από τα ξενοδοχεία και ζουν από την ελεημοσύνη των τουριστριών. Μετά το πρωινό, το γεύμα και το δείπνο, οι γυναίκες φέρνουν τα αποφάγια και τα αφήνουν στο γρασίδι ή στους πεζόδρομους, κοντά στα παγκάκια. Ειδικά οι γιαγιάδες, οι καλές γριούλες, μας βοηθούν πολύ εμάς τους γάτους. Αν και υπάρχουν ανάμεσά τους πραγματικές μάγισσες. Περνά μια τέτοια κακοχρονεμένη δίπλα στο γατούλι, που γεύεται το υπόλοιπο μπιφτέκι χωρίς να της δίνει σημασία, και αυτή με το πόδι της του δίνει μια, φωνάζοντας: «Ουστ! Και το γκαζόν πας να λερώσεις τώρα;». Αλλά οι γάτες είναι πιο καθαρές από ορισμένα δίποδα! Εμείς κάνουμε την ανάγκη μας στο χώμα και μετά προσεκτικά τη σκεπάζουμε.

Γεννήθηκα σ' ένα ξενοδοχείο σε τουριστική περιοχή. Στη μαμά μου επιτρεπόταν να πλησιάζει ακόμη και στο υπαίθριο καφέ. Το πρωί συνήθως τριγύριζε ανάμεσα στα τραπέζια και κοιτούσε με απορία τους θαμώνες, ψυχολογώντας τους από το πρόσωπο: ποιος θα τη λυπηθεί που είναι πεινασμένη και θα της δώσει κάτι από το πιάτο του; Οι σερβιτόροι δεν την πείραζαν, ενώ τις άλλες γάτες δεν τις άφηναν να πλη-

σιάσουν στα τραπέζια. Γιατί δεν ήξεραν να συμπεριφέρονται σωστά. Άρχιζαν να νιαουρίζουν ενοχλητικά, ζητώντας φαγητό. Σε ποιον αρέσει κάτι τέτοιο; Τα πουλάκια κελαηδούν, οι τουρίστες απολαμβάνουν τον ήλιο και ξαφνικά ένας μαδημένος γάτος πλησιάζει αθόρυβα το τραπέζι κι αρχίζει «Μιάουουου!». Το πουλάκι μπορεί να εξαφανιστεί από το δέντρο και η ονειροπόλα τουρίστρια θα ανατριχιάσει και θα πει με αποστροφή: «Ουστ, τι αντιπαθητικό γατί!». Και ο σερβιτόρος θα σε κυνηγήσει με την πετσέτα.

Η μαμά μάς έμαθε από μικρά να τηρούμε τους κανόνες καλής συμπεριφοράς. Και μόνο όταν μεγαλώσαμε και βάλαμε μυαλό, αποκτήσαμε γνώσεις κι εμπειρία, μας επέτρεψαν να πλησιάζουμε στα τραπέζια. Είμαστε τρία γατάκια στην οικογένεια: εγώ, ο αδελφός μου και η αδελφή μου. Είμαστε τρίδυμα: ο αδελφός μου ο Γκριζούλης, που μόνο η μύτη του ήταν ροζ, η αδελφή μου η Ασπρούλα, που είχε την άκρη της ουράς της κόκκινη. Η μαμά έλεγε ότι ο καθένας από μας έχει διαφορετικό πατέρα. Ο δικός μου ήταν κόκκινος, γι' αυτό κι εγώ είμαι ο Κοκκινοτρίχης.

Πολύ σύντομα εμείς τα γατάκια μάθαμε να ζητάμε φαγητό από τους τουρίστες σ' αυτό το τεράστιο νησί, από το οποίο δεν μπορείς να ξεφύγεις. Ο αδελφός μου ο Γκριζούλης καθόταν σε κάποια απόσταση από το τραπέζι και κάρφωνε το βλέμμα του στους ανθρώπους που έτρωγαν. Κι όλο και κάποιος του πέταγε ένα κομματάκι. Η Ασπρούλα ασχολιόταν με το «ψάρεμα» στα τραπέζια που είχαν παιδιά. Τριβόταν στα πόδια αυτών που κάθονταν στο τραπέζι, επιλέγοντας παιδικά και γυναικεία πόδια. Οι άντρες είναι συνήθως άξεστοι και μπορεί να σε πονέσουν με τις κλοτσιές τους. Αν όμως τριφτείς σ' ένα παιδικό ποδαράκι, θα πάρεις τουλάχιστον ένα κομματάκι από κάτι νόστιμο. Ποια μητέρα δεν θα μοιραστεί την αγάπη του παιδιού της για μια μικρή άσπρη γατούλα; Κι εγώ, κάνοντας τον αδιάφορο, περνούσα ανάμεσα από τα τραπέζια και πάντα κάτι ξέπεφτε και σε μένα. Ιδιαίτερα από γυναίκες, ορκίζομαι... αλλά σε τι να ορκιστώ;

Κάποια φορά, μια καλή Αγγλίδα, που την έλεγαν Αμάντα, πήρε από το τραπέζι ένα κομμάτι χαλούμι, αυτό το κατσικίσιο τυρί που ψήνεται μέχρι να ροδίσει. Γιατί τυρί; Γιατί η ίδια δεν το έτρωγε. Και με κέ-

ρασε. Θα προτιμούσα ένα κομματάκι μοσχάρι. Ένα τέτοιο είχε αφήσει ένας κύριος στο πιάτο του, αλλά ένας σερβιτόρος το άρπαξε αμέσως επιδέξια και το απομάκρυνε. Αχ! Τι να πεις; Τίποτα, αν έχεις μόνο γατίσια δικαιώματα. Αλλά και να έλεγα μια κουβέντα, τι θα έβγαινε απ' αυτό; Πολύ περισσότερο που ο κύριος με το μοσχάρι δεν καταλάβαινε τη γλώσσα μας, τα γατικά. Κι εμείς οι γάτες δεν καταλαβαίνουμε αυτούς τους Άγγλους. Ανάμεσά τους είναι και πολλοί κοκκινομάλληδες και μερικές φορές αυτοί οι κοκκινομάλληδες κάνουν τέτοιες παλαβομάρες, που πεθαίνεις στα γέλια! Μια κυρία έβαλε γάλα σ' ένα πιατάκι και το ακούμπησε στο πάτωμα. Μπορείτε να φανταστείτε τι σημαίνει γάλα για τις γάτες σε πιάτο, απ' το οποίο τρώνε οι τουρίστες; Άρχισα να πλησιάζω προσεκτικά το κέρασμα, πολύ περισσότερο που η γυναίκα μίλαγε γρήγορα κι έλεγε: «Take it, baby! Please». Ευτυχώς που την τελευταία στιγμή έπιασα το βλέμμα του μετρ, γεμάτο περιφρόνηση για την κυρία και απειλητικό προς εμένα! Αμέσως απομακρύνθηκα από το πιάτο σηκώνοντας περήφανα την ουρά μου ψηλά, δήθεν ότι «σας περιφρονώ εσάς τους Άγγλους». Ο μετρ, ο Αντρέας, εκτίμησε την ετοιμότητα και το χιούμορ μου, χαμογέλασε πλατιά κι έκανε τη χειρονομία «o.k.», ενώνοντας τον αντίχειρα με τον δείκτη σε σχήμα κύκλου. Αν δεν ήμουν προσεκτικός, εκείνη τη μέρα θα με είχαν διώξει από τον χώρο του ξενοδοχείου. Στις δικές μας γατίσιες υποθέσεις, η παρατηρητικότητα είναι βασικό χαρακτηριστικό κι απαγορεύεται να είσαι ανόητος, είναι θανατηφόρο. Ο Αντρέας πλησίασε την Αγγλίδα και χαμογελώντας την έβαλε ευγενικά στη θέση της:

- Συγγνώμη, κυρία μου, στρώνουμε τραπέζι για τους γάτους σε άλλο σημείο. Επιτρέψτε μου να μεταφέρω εκεί το δώρο σας.

- Ω, τέλεια, καταπληκτικά, είπε η Αγγλίδα.

Οι άνθρωποι, όπως και οι γάτες, τυχαίνει να είναι πονηροί ή όχι και τόσο. Ενώ ο δικός μας μετρ είναι έξυπνος και καλός. Και όλοι εδώ τον ξέρουν! Έχω προσέξει πως όσοι έχουν το όνομα Αντρέας είναι καλύτεροι από τους άλλους, τουλάχιστον έτσι ήταν στο ξενοδοχείο μας.

Το δικό μου απλό όνομα, Κοκκινοτρίχης, καθιερώθηκε μεταξύ των τουριστών. Έτσι με φώναζε η μαμά μου από μικρό, κι αργότερα, και οι

άνθρωποι άρχισαν να μου απευθύνονται με αυτό το όνομα, ειδικά τα παιδιά!

- Αχ, Κοκκινοτρίχη, τι όμορφος που είσαι και τι αφράτος, με χαϊδεύουν τα μικρά κοριτσάκια και καμιά φορά με ξύνουν πίσω από το αυτί.

Από τα αγόρια δεν ξέρεις κάθε φορά τι να περιμένεις.

- Κόκκινε βρωμιάρη! φωνάζει ο έφηβος Γκένα από τη Μόσχα και προσπαθεί να με τραβήξει από την ουρά, αν και ο ίδιος είναι επίσης κοκκινοτρίχης.

Τα κοκκινομάλλικα παιδιά, σε αντίθεση με τις γάτες, είναι όλα άτακτα. Γι' αυτό μου έρχεται να απαντήσω σ' αυτόν τον Γκένα:

- Ανεπρόκοπε!

Η μαμά με προειδοποιούσε να μην πλησιάζω τον Γκένα, ο πατέρας του ήταν διευθυντής σε πετρελαϊκές μονάδες στην παγωμένη Σιβηρία. Πλούσιος, βαθύπλουτος. Κι αυτός ο Γκένα είναι χαϊδεμένος, σούπερ χαϊδεμένος. Το ρολόι στο χέρι του είναι «ρόλεξ», πανάκριβο. Μπορεί ο χρόνος μ' αυτό το ρολόι να κυλά πιο αργά κι ο πατέρας ο πετρελαιάς με τον γιο του τον Γκένα να ζουν έτσι δέκα ζωές, σε σύγκριση με μια γατίσια ζωή; Άκουσα με τ' αυτιά μου τον Αντρέα να λέει στη σερβιτόρα:

- Πρόσεχε αυτόν τον Ρώσο με το «ρόλεξ» στο χέρι, όσο κι αν σε προκαλεί να γίνεις αγενής. Διαφορετικά, ο μπαμπάκας του θα μας κάνει μεγάλη φασαρία!

- Προσπαθεί ήδη να με πετύχει μόνη και να με τσιμπήσει στον πισινό.

- Εσύ μην αντιδράς. Να απομακρύνεσαι με χαμόγελο. Κι αν σε τσιμπήσει μια φορά, δεν θα πάθεις τίποτα. Κάθε χρόνο μας έρχονται εδώ διακοπές και φέρνουν και τους φίλους τους.

Οι άνθρωποι πιστεύουν πως εμείς οι γάτες δεν ακούμε τίποτα και δεν καταλαβαίνουμε. Όμως εμείς δένουμε τα πάντα «κόμπο» στα μουστάκια μας, απλά δεν το δείχνουμε.

Το γενεαλογικό δέντρο των γάτων της Κύπρου χάνεται στα βάθη της αρχαιότητας. Κάποτε εμάς τις γάτες μάς έφεραν οι άνθρωποι στο νησί με πλοίο. Έμαθαν ότι μπορούμε να κυνηγήσουμε τα φίδια, οπότε μας έφεραν. Αυτό συνέβη πάρα πολλά χρόνια πριν, όταν στην Κύπρο

επικρατούσε τρομακτικός καύσωνας! Τα φίδια είχαν πολλαπλασιαστεί υπερβολικά κι ήταν επικίνδυνο να ζεις στο νησί. Εκείνη την εποχή η Αγία Ελένη, η μητέρα του αυτοκράτορα Μεγάλου Κωνσταντίνου, ταξίδεψε στους Αγίους Τόπους για να βρει τον Τίμιο Σταυρό. Στον δρόμο του γυρισμού επισκέφτηκε την Κύπρο. Βλέποντας τι κακό είχε βρει τους ανθρώπους εδώ, διέταξε να έρθει στην Κύπρο ένα πλοίο γεμάτο γάτες, για να εξαφανίσει τα επικίνδυνα αυτά πλάσματα. Περίπου εκείνο το διάστημα χτίστηκε και το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου, όπου ζούσαν οι γάτες, οι πρόγονοί μου. Να πως, κατά την παράδοση, βοηθήσαμε τους ανθρώπους να απαλλάξουν το νησί από τα φίδια. Είμαστε πολύ περήφανες που οι άνθρωποι ονομάζουν αυτό το μοναστήρι «των Γάτων». Στα μέρη που ζουν γάτες στην Κύπρο σχεδόν δεν υπάρχουν φίδια κι εμείς βρισκόμαστε παντού! Άκουσα όλη αυτή την ιστορία όπως τη διηγήθηκε ο Αντρέας σε μια κυρία. Κι αυτή ήταν ολόκληρη μέσα στο χρυσό, ακόμα και στον αστράγαλο φορούσε ένα βραχιόλι με διαμάντια. Η κυρία όλη την ώρα αναστέναζε κι αναφωνούσε ακούγοντας την ιστορία:

- Αχ, τι ενδιαφέρον! Και πώς βγήκε η Αφροδίτη γυμνή από τη θάλασσα και δεν φοβήθηκε τα φίδια;

- Τα φίδια δεν τσιμπάνε τις θεές, βρήκε μια πρόχειρη απάντηση ο Αντρέας.

Μερικές φορές εκπλήσσεσαι από την ανοησία των ανθρώπων. Μα όχι, τι λέτε! Οι άνθρωποι είναι πολύ έξυπνοι. Πού να τους φτάσουμε εμείς οι γάτες!

Κάποιοι νομίζουν ότι δεν ξέρουμε τη γενεαλογική ιστορία μας. Κι όμως όλα τα ξέρουμε, όλα τα καταλαβαίνουμε και τα μεταφέρουμε από γενιά σε γενιά. Κι αν μιλήσουμε ειλικρινά, τους ανθρώπους απλά τους ανεχόμαστε. Επειδή φοβούνται τα φίδια, κρύβονται πίσω απ' την πλάτη των γάτων. Σπάνια κάποια δίποδα αξίζουν την αγάπη μας, αλλά όποιον αγαπάμε δεν τον προδίδουμε ποτέ. Υπάρχουν όμως πολύ κακοί άνθρωποι, που συμπεριφέρονται σε μας τις γάτες πολύ σκληρά. Στη Λεμεσό κάποιος συστηματικά βάζει φόλες στην παραλία, για να εξοντώσει το είδος μας. Λέγεται ότι αυτό γίνεται εν γνώσει των ιδιοκτητών των ξε-

νοδοχείων. Βλέπετε, τα νιαουρίσματα τρομάζουν τους τουρίστες. Έχει πολλαπλασιαστεί πολύ ο αριθμός όσων νιαουρίζουν, αλλά γιατί πρέπει να τους σκοτώσουμε γι' αυτό; Μήπως είναι οι άνθρωποι που νιαουρίζουν κι ερωτοτροπούν με τις γυναίκες τους έτσι; Αλλά αν δεν ήμασταν εμείς, τα κακά φίδια θα σας είχαν διώξει προ πολλού από το νησί. Από αυτό το δηλητήριο που σκόρπισαν στην παραλία χάθηκε όλη η οικογένεια μου, ο αδελφός, η αδελφή μου και η μαμά μου. Εμένα με έσωσε η τεμπελιά μου. Με πήρε ο ύπνος μέσα στους θάμνους και απέφυγα το δηλητηριασμένο «κέρασμα». Την επόμενη μέρα, όλο μου το σόι, που κείτονταν ακίνητο ανάμεσα στις πέτρες, κάποια ανθρωποειδή με μάσκες το έπιασαν με γάντζους και το πέταξαν στα σκουπίδια.

- Δήμιοι, τους φώναζε μια αδύνατη γριούλα.

- Μην ανησυχείς, γιαγιάκα, θα γεννήσουν ξανά. Να, βλέπεις αυτόν τον κόκκινο γάταρο που τριγυρνάει εδώ; Κάποια γάτα θα βρεθεί και γι' αυτόν τον μορφονιό.

- Ου, σατανάδες, τους ξαπόστειλε η γριούλα.

Κι οι σφαγείς, γελώντας, έφυγαν με το φρικτό αυτοκίνητό τους.

- Κι εσύ, καλέ μου, φύγε από δω, μου είπε η καλή γιαγιάκα. Βρες ένα καλό αφεντικό και ζήσε μαζί του.

Έτρεξα λοιπόν κι εγώ από κει, και όπου φύγει φύγει. Ήθελα να πάω στο μοναστήρι των Γάτων, αλλά ποιος θα μου έδειχνε τον δρόμο να το βρω; Έτρεχα, έτρεχα και τελικά σταμάτησα σ' ένα μεγάλο σπίτι που είχε πολλές νεαρές γάτες. Εκεί σκέφτηκα: «Όπου υπάρχει μεγάλη οικογένεια, χωράει να βρει φαγητό ένας ακόμα κοκκινοτρίχης γάτος». Αλλά και οι γάτες εκεί μου κίνησαν το ενδιαφέρον. Ολόκληρο χαρέμι θα μπορούσα να αποκτήσω. Μόνο δύο γάτοι υπήρχαν εκεί κι οι δύο μαύροι σαν πίσσα. Αρπάχτηκα και με τους δύο μαύρους και σύντομα τους έβαλα στη θέση που τους άξιζε, στο παρασκήνιο. Πού να με φτάσουν αυτοί! Τώρα είμαι εδώ εγώ ο αρχηγός κι όλες οι γάτες είναι δικές μου.

Η κυρία του σπιτιού δεν ενθουσιάστηκε που με είδε, αλλά δεν μ' έδιωξε από την αυλή. Μου φάνηκε ότι δεν αγαπάει τις γάτες. Ήταν νεαρή, καλοβαλμένη απ' όλες τις απόψεις, με λαμπερά πράσινα μάτια.

Ο νοικοκύρης ήταν κάπως βαρύς τύπος, αλλά του άρεσα και με δέχτηκε σαν δικό του. Μόλις με είδε στην αυλή, έφερε αμέσως ένα μεγάλο κομμάτι κατεψυγμένο ψάρι. Μισές δουλειές! Τόσο δύσκολο ήταν να το ζεστάνει; Μήπως γι' αυτό είναι νωθρός, επειδή τρώει κατεψυγμένα ψάρια; Πάντως τις γάτες τις καλοδέχεται, τις παίρνει στα πόδια του και τις χαϊδεύει με το κοκαλιάρικο χέρι του. Εγώ δεν επιτρέπω τέτοιες οικειότητες και γι' αυτό με φωνάζει «άγριο κοκκινοτρίχη». Αλλά με κοιτάει με καλοσύνη στα μάτια.

Έτσι λοιπόν ζω ως ένοικος εδώ στην αυλή πάνω από ένα χρόνο. Από εμένα έχουν γεννηθεί γατάκια αμέτρητα, όλα κόκκινα! Όπως λένε κι οι άνθρωποι, η ζωή καλά μου πήγε. Αλλά λίγη προσοχή δεν βλάπτει: αν κάνεις κάποιο λάθος, σ' έχουν πετάξει στην αμμουδιά και τέρμα. Να, τις προάλλες η νοικοκυρά μάλωνε τον άντρα της, υποστηρίζοντας πως εγκατέστησε στο σπίτι ολόκληρο βασίλειο γατιών και του φώναζε μάλιστα πως πρέπει να στειρώσουν τον κοκκινοτρίχη. Τον κατηγόρησε για αδράνεια. Γιατί; Επειδή ο κόκκινος γάτος έσπειρε άπειρους απογόνους σε όλη τη γειτονιά. Για μένα τα λέει αυτά! Αχ, της χρειαζόταν κάποιος σαν κι εμένα! Άκουσα που μιλούσε στο τηλέφωνο με μια φίλη της κι έλεγε πως ο άντρας της είναι αδύναμος και δεν είναι ικανός για τίποτα. Εμένα όμως, μέσα σ' όλα, με παίνευε:

- Ξέρεις, Αβρόρα, αυτός ο γάταρος, ο κοκκινοτρίχης, είναι άλφα άλφα αρσενικό!

- Δεν ακουγόταν τι απαντούσε η φίλη της, παρά μόνο η κυρία, που κατηγορηματικά την έκοβε:

- Μην μου το ζητάς, Αβρόρα! Δεν θα σου τον δώσω. Τέτοιους γάτους δεν τους βρίσκεις στους δρόμους. Τον χρειάζομαι η ίδια.

Τι σκεφτόταν δεν ξέρω. Μήπως ξαφνικά θελήσει να με κλείσει στο σπίτι και μετά να με στειρώσει, για να μην κυνηγάω τις γάτες; Απ' τις γυναίκες όλα να τα περιμένεις. Και για ποιο λόγο δηλαδή; Μήπως φταίω εγώ που μ' αγαπάνε οι γατούλες; Και ποιον ν' αγαπήσουν; Τους δυο μαύρους που έχουν γεράσει; Ή αυτόν τον γκρι καστανοκόκκινο με τον φιόγκο στον λαιμό; Αυτός είναι τελείως αδύναμος! Τίποτα δεν μπορεί να κάνει!

Δεν θα παραδοθώ, αν η αφεντικίνα μου σκέφτηκε κάτι ενάντια στο γένος των γάτων! Θα το σκάσω από την αυλή. Στο γειτονικό σπίτι, όπου ζει μια νεαρή γυναίκα μόνη της, δεν έχει γάτες. Αυτή λοιπόν με πρόσεξε κι άρχισε να με ταΐζει Μια μου έβαζε ψαράκια πάνω σ' ένα δίσκο, μια μου έδινε λίγο κρεατάκι. Είναι πολύ χαμογελαστή και παίζει και φλάουτο! Και μιλάει όμορφα και χαριτωμένα. Και τα γλυκόλογα είναι ευχάριστα στους γάτους.

Αλλά κι εδώ δεν είχα τύχη. Ήρθε για να ζήσει στο σπίτι ένας σκοτεινός τύπος, ηλικιωμένος. Την άκουσα που έλεγε στη φίλη της «Ήρθε ο μπαμπάς!». Καταλαβαίνω γιατί δεν με αγαπούν οι άλλοι γάτοι, αλλά αυτόν τον άντρα, τον πατέρα της κοπέλας, δεν μπόρεσα να τον καταλάβω με τίποτα. Δεν του έκλεισα ποτέ τον δρόμο. Δεν έκανα βρωμιές πάνω στο γκαζόν. Αλλά αυτός, μόλις με δει, πιάνει τη σκούπα κι αρχίζει να με κυνηγάει. Σαν αποτρελαμένος. Για ποιο λόγο δεν με συμπαθεί; Δεν προλάβαμε να γνωριστούμε καν και μου έριξε έναν κουβά νερό! Τώρα προσπαθώ να μη βρεθώ μπροστά σ' αυτόν τον γεροξεκούτη.

Σας διηγήθηκα την ιστορία της γατίσιας μου ζωής και κυριολεκτικά έφυγε ένα βάρος από πάνω μου. Ίσως κάποιος μπορέσει να με συμπονέσει; Ίσως κάποιος να με βοηθήσει; Καλοί μου άνθρωποι, δεν θέλει κανείς έναν όμορφο, φουντωτό, κοκκινοτρίχη γάτο; Αρκεί να δώσετε το σήμα και στη στιγμή θα τρέξω κοντά σας. Θέλω ν' αποκτήσω μια οικογένεια. Θα σας υπηρετώ πιστά κι αληθινά, θα πιάνω τα φίδια αν προσπαθήσουν να μπουν στο σπίτι! Μόνο προσοχή: ψάχνω μιαν αυλή που δεν θα έχει τέτοιους κακιασμένους άντρες και δεν θα με κυνηγάνε με τη σκούπα.

Ο Όσκαρ και οι φίλοι του
(Ξενοδοχείο σκύλων)

Ο Μιχάλης ξύπνησε στις τέσσερις το πρωί. Κοίταξε από το παράθυρο τη φυλλωσιά της χαρουπιάς. Πάνω στα κλαδιά της τιτίβιζε ένα σμήνος από σπουργίτια. «Κοίτα να δεις, τα πρωινά πουλάκια!», σκέφτηκε ο Μιχάλης. «Χαίρονται με την ανατολή και κοίτα πώς τραγουδάνε!». Λάλησε κι ο πετεινός από το γειτονικό σπίτι. Είναι θαύμα, πραγματικά! Στο κέντρο της Λεμεσού, πρωί πρωί, ένας κόκορας να γλεντά με τα τραγούδια του και μετά να κάνει βόλτα περήφανος μαζί με τρεις κότες στην αυλή του σπιτιού. Κι εντυπωσιάζει τους πάντες με τη σπάνια ομορφιά του. Μεγαλόσωμο και όμορφο πτηνό, με φτερά σε αποχρώσεις πορφυρού και μπλε. Προστατεύει τις κοτούλες του και τις φροντίζει. Ξεσκαρτάρει ένα κουβάρι από σκύβαλα κι αμέσως φωνάζει την οικογένεια να δοκιμάσουν νόστιμα ζωύφια. Ο πετεινός δεν έχει εχθρούς κι η τροφή είναι άφθονη. Αυτή είναι ζωή! Ο Μιχάλης όμως πνίγεται στις δουλειές. Ούτε το Σάββατο δεν μπορεί να κοιμηθεί λίγο παραπάνω. Ευτυχώς που ξύπνησε νωρίτερα. Σήμερα πρέπει να μαζέψει πέντε κιβώτια φραγκόσυκα. Εμφανίστηκε ένας καινούριος πελάτης, πλούσιος και ανοιχτοχέρης. Ο Βαντίμ είναι Έλληνας στην καταγωγή, αλλά γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Ρωσία, στον Καύκασο, στα παράλια της Μαύρης Θάλασσας. Αυτός λοιπόν ζήτησε από τον Μιχάλη να του πάει στη θαλαμηγό του «Katrine» φρούτα, γιατί το βράδυ θα ανοιχτούν στη θάλασσα με τους καλεσμένους τους. Ευτυχώς που η γυναίκα του η Κατερίνα είναι επινοητική και της ήρθε όρεξη για φραγκόσυκα. Στη θαλαμηγό έχουν ένα μεγάλο ψυγείο για φρούτα και λαχανικά, και δεν χαλάνε.

Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο είναι η πιο παραγωγική περίοδος για τον Μιχάλη, γιατί ωριμάζουν οι πρώιμες ποικιλίες των φραγκόσυκων.

Τα ζουμερά γλυκόξινα φρούτα έχουν μεγάλη ζήτηση στα σούπερ μάρκετ και στα εστιατόρια. Μπορείς να βγάλεις καλά λεφτά. Αλλά κι η δουλειά είναι δύσκολη. Στην εξαντλητική ζέστη δεν είναι εύκολο να μαζέψεις τους καρπούς, αφού ο κάκτος προστατεύεται με άπειρα μικρά αγκάθια. Λίγο να ξεχαστείς κι αμέσως τρυπάς το χέρι σου. Όμως ο Μιχάλης είναι πολύ προσεκτικός και δουλεύει με γάντια, αν και δεν μπορείς πάντα να αποφύγεις τ' αγκάθια, που με δυσκολία διακρίνονται. Γι' αυτόν, τα φραγκόσυκα είναι δουλειά και τα αγκάθια είναι μέσα στις δυσκολίες της παραγωγής. Την άνοιξη και στις αρχές του καλοκαιριού ποτίζει εντατικά τα φυτά και τον Ιούλιο και Αύγουστο απολαμβάνει τη σοδειά του. Στις πέντε η ώρα το πρωί είναι στο κτήμα του, στο μποστάνι που διατηρεί έξω από την πόλη, όπου δίπλα στις όχθες ενός αποξηραμένου ποταμού έχει φυτέψει μερικές δεκάδες φραγκοσυκιές από διάφορες ποικιλίες. Μέχρι το μεσημέρι, γεμίζει με καρπούς είκοσι με τριάντα κιβώτια και τα μοιράζει σε σούπερ μάρκετ και εστιατόρια. Έπειτα ξεκουράζεται και το βράδυ έχει άλλες σκοτούρες· δουλειά στο σπίτι και προετοιμασία των συσκευασιών.

Χωρίς να πάρει πρωινό, κάθισε στο παλιό τογιότα του με το ρυμουλκόμενο όχημα και βγήκε αργά στη λεωφόρο. Δεξιά του η θάλασσα, διαυγής και ήρεμη, που στον μακρινό ορίζοντα ενωνόταν με τον ουρανό, σε πιο ανοιχτόχρωμο γαλάζιο φόντο. Το αυτοκίνητο δεν είχε κλιματισμό και ο Μιχάλης ένιωθε με ευχαρίστηση τη δροσιά της θάλασσας να απλώνεται στο κορμί του. Συνήθως στον δρόμο για το κτήμα κάνει μια στάση σ' έναν ήσυχο όρμο, όπου στην ακτή έχει βότσαλα και στον βυθό πέτρες. Δεν είναι εύκολο να μπεις στο νερό, αλλά η θάλασσα είναι τόσο καθαρή! Τον Αύγουστο, ακόμη και νωρίς το πρωί, αισθάνεσαι τη ζέστη στον αέρα, αλλά, μόλις δροσιστείς στη θάλασσα, αμέσως αλλάζει η διάθεσή σου, αποκτάς άλλη αίσθηση της ζωής, κάνεις καινούριες σκέψεις, χαρούμενες και φωτεινές.

Σήμερα δεν θα μπορέσει με τίποτα να κάνει μια βουτιά, έχει περισσότερη δουλειά απ' ό,τι συνήθως. Έστριψε από τη λεωφόρο στον πλαϊνό δρόμο που οδηγεί στο πατρικό του χωριό, τον Πύργο. Δεν θα σταματήσει εκεί, αλλά τρία χιλιόμετρα πιο πέρα, όπου είναι το κτήμα

του, ένα μποστάνι με ελιές, φραγκοσυκιές και διάφορα άλλα που φυτρώνουν εκεί. Η βασική ασχολία του Μιχάλη είναι οι ελιές και τα φραγκόσυκα, που του εξασφαλίζουν τα προς το ζην. Κάποτε καλλιεργούσε και φράουλες. Οι δουλειές πήγαιναν καλά. Με αυτά τα λεφτά σπούδασε τον γιο και την κόρη του στην Αμερική. Αναγκάστηκε όμως να σταματήσει την καλλιέργεια της φράουλας, γιατί οι κόποι από αυτήν είναι πιο πολλοί· πέρασαν τα χρόνια και δεν του ήταν εύκολο πια να δουλεύει τόσο σκληρά. Αλλά τις ελιές και τα φραγκόσυκα δεν πρόκειται να τα αφήσει ποτέ και για τίποτα! Ήθελε να χτίσει ένα σπιτάκι στο κτήμα και να μετακομίσουν εκεί μόνιμα, αλλά η Ελένη εναντιώθηκε, θέλει να ζήσει στην πόλη ως το τέλος. Η επιθυμία της Ελένης είναι για τον Μιχάλη νόμος. Ποτέ δεν αντιμιλά στη γυναίκα του και ικανοποιεί όλες τις ιδιοτροπίες της. Θα ήταν ωραία όμως να είχε ένα σπιτάκι μες στις ελιές. Νερό και ηλεκτρικό υπάρχει, καθαρός αέρας, φιλτραρισμένος από τα λουλούδια και τα βότανα. Μπορεί να φτιάξει έναν κήπο και να έχει λάχανα, πατάτες, ντομάτες, αγγούρια, κρεμμύδια. Κι έναν πετεινό με τις κότες του. Αχ, τι νόημα έχει να τα λέει! Αφού η Ελένη είπε όχι, σημαίνει όχι. Τώρα δεν έχει νόημα ούτε καν να ονειρεύεται λαχανόκηπους και κότες με κόκορα. Έχει όμως κάποια ζωντανά στη φάρμα του. Εφτά γάτες! Ζουν εκεί και πολλαπλασιάζονται σιγά σιγά. Τους φέρνει μια φορά τη βδομάδα φρέσκο μοσχαρίσιο συκώτι, που το αγοράζει ειδικά γι' αυτές. Γενικά όμως οι γάτες εξασφαλίζουν μόνες την τροφή τους, κυνηγώντας πουλιά και φίδια. Μια φορά ο Μιχάλης παρακολούθησε πώς δυο γάτες έπιασαν ένα φίδι. Η μια άρχισε να επιτίθεται από την ουρά, ενώ η άλλη παραμόνευε στο κεφάλι. Το μεγάλο μαύρο φίδι σφύριζε, έκανε επιθέσεις προς τη μια και την άλλη πλευρά, ανασηκωνόταν πάνω στο χώμα. Σε μια στιγμή, η μπροστινή γάτα χύμηξε κι έμπηξε τα δόντια της στον λαιμό του φιδιού, η άλλη έπιασε την ουρά κι έγιναν ένα κουβάρι, γάτες και φίδι. Ύστερα οι γάτες απομακρύνθηκαν και στο χώμα έμεινε το αποκεφαλισμένο φίδι. Ήρεμα και χωρίς βιασύνη, όλα τα μέλη της γατοοικογένειας άρχισαν ευγενικά να τρώνε τη λεία.

Φτάνοντας στη φάρμα, ο Μιχάλης πρόσεξε ένα κιρκινέζι να κάνει βουτιά προς τα κάτω, προφανώς για να αρπάξει κάποιο λαγό ή πουλί.

Κι αμέσως το γεράκι ανέβηκε πάλι ψηλά για να επαναλάβει την επίθεση. Ήταν τυχερός που του έτυχε να παρακολουθήσει τέτοιο κυνήγι! Κρίμα που δεν είχε μαζί του φωτογραφική μηχανή. Σκέφτηκε τι εξαιρετικό κάδρο θα μπορούσε να πετύχει! Και ξαφνικά η καρδιά του πάγωσε: ένας σκύλος! Ο Μιχάλης πάτησε γκάζι κι άρχισε να κορνάρει συνεχόμενα. Ένα μικρό κουτάβι, πατώντας στα τρία πόδια, αφού το ένα το μπροστινό ήταν κτυπημένο, προσπαθούσε να ξεφύγει από το αρπακτικό πτηνό. «Θα το χτύπησε κανένα αυτοκίνητο, το καημένο», σκέφτηκε ο Μιχάλης, «και το γεράκι μυρίστηκε αμέσως την εύκολη λεία». Μέχρι και δάκρυα ήρθαν στα μάτια του από συγκίνηση όταν είδε το κουτάβι να τρέχει προς το μέρος του, προσπαθώντας να σωθεί στην αγκαλιά του. Ο Μιχάλης περιμάζεψε το κουταβάκι και κάνοντας αναστροφή το πήγε κατευθείαν στον Κώστα, τον κτηνίατρο.

Ευτυχώς το τραύμα δεν ήταν σοβαρό. Έδεσαν με επίδεσμο το χτυπημένο ποδαράκι και το κουτάβι άρχισε να πηδά χαρούμενο με τ' άλλα τρία. Ημίαιμο σκυλάκι, αλλά τι όμορφο! Είχε άσπρες και καφετί βούλες, ενώ η μουρίτσα του ήταν μαύρη. Κουνούσε συνεχώς τη λευκή του ουρίτσα προσπαθώντας να κάνει καλή εντύπωση.

- Μιχάλη, έξυπνο το σκυλάκι σου! Το φθινόπωρο, αν το εκπαιδεύσεις, θα μπορείς να κυνηγάς και φασιανούς μ' αυτό.

- Στάσου σούζα, σκυλάκι! Σούζα! το διέταξε αστειευόμενος ο Μιχάλης.

Το κουτάβι ξαφνικά σηκώθηκε στα πίσω πόδια μαζεύοντας τα μπροστινά. Τα ματάκια του ήταν χαρούμενα, σκανταλιάρικα κι άρχισε ελαφρά να χορεύει.

- Πώς σε λένε, μικρούλι; ρώτησε ο κτηνίατρος.

- Τώρα μόλις το βρήκα στον δρόμο, δίπλα στο κτήμα. Το έσωσα από ένα κιρκινέζι. Είναι μικρούλι ακόμα.

- Μικρούλι νομίζεις; Όχι, είναι μεγάλο σκυλί, περίπου τριών χρονών. Είναι η ράτσα του τέτοια, μικρόσωμη. Πολύ ωραίο σκυλί. Άφησέ το σε μένα, Μιχάλη. Θα το παίρνω μαζί μου στο βουνό, για κυνήγι. Και μπορείς να το ονομάσεις «Βρίσκο».

- Α, όχι, Κώστα. Με κέρδισε από την πρώτη στιγμή και το αγά-

πησα. Θα φυλάει και το κτήμα. Εσένα σε εμπιστεύομαι, αλλά πολλοί κυνηγοί αφήνουν τα σκυλιά τους στο βουνό και πεθαίνουν από την πείνα και το κρύο τον χειμώνα. Αλλά το «Βρίσκος», για όνομα, του ταιριάζει.

Εκείνη τη μέρα ο Μιχάλης ίσα που πρόλαβε να τακτοποιήσει τις παραγγελίες για φραγκόσυκα. Αφιέρωσε πολύ χρόνο για τον Βρίσκο, αλλά δεν το μετάνιωσε. Κι έτσι ξεκίνησε μια καινούρια ζωή.

Μετά από μια βδομάδα περίπου ήρθε στο κτήμα η κόρη του η Αγάθη.

- Μπαμπά, έλα να ανοίξουμε ένα ξενοδοχείο για σκύλους. Οι φίλες μου εδώ και πολύ καιρό ονειρεύονται να βρουν ένα μέρος, όπου θα μπορούν να αφήνουν τα κατοικίδιά τους για μια δυο μέρες. Αλλά θα μπορεί και κάποιος να έρθει απλά για να περάσει την ώρα του με φίλους που τους αρέσουν τα σκυλιά. Να μιλήσει, να κάτσει στο καφέ. Θα φτιάξουμε ειδικούς ανοιχτούς χώρους, για να κάνουν βόλτα τα σκυλιά. Θα έχει και εμπόδια και μπάλες, για να μπορούν να παίζουν.

- Και ποιος θα είναι διευθυντής σ' αυτό το ξενοδοχείο για σκύλους; αστειεύτηκε ο Μιχάλης.

- Εσύ θα είσαι, μπαμπά. Και θα οργανώσουμε και καταφύγιο για τα παρατημένα από τους κυνηγούς σκυλάκια. Θα τα περιποιούμαστε και θα τα δίνουμε σε καλά χέρια.

- Αγάθη, σοβαρά μιλάς; Ξενοδοχείο, καφέ, δρομάκια για βόλτες. Το καταφύγιο για σκύλους είναι φυσικά μια ευλογημένη ασχολία, αλλά χρειάζονται πολλά λεφτά για όλα αυτά! Πρέπει να πάρουμε δάνεια. Και θα έχει κερδοφορία;

- Θα ξεκινήσουμε με συνδρομές. Όποιος γίνει συνδρομητής, θα είναι και συνιδιοκτήτης. Θα ζητήσουμε βοήθεια και από την κυβέρνηση.

Όνειρα, όνειρα. Από πού θα βρεθούν τόσα χρήματα, για να χτίσουν ξενοδοχείο από το πουθενά και όχι συνηθισμένο ξενοδοχείο, αλλά ειδικά για σκύλους; Και ποιος θα πηγαίνει σε αυτό το ξενοδοχείο; Έχουμε οικονομική κρίση. Τα μαγαζιά κλείνουν. Υπάρχουν περισσότεροι χώροι προς ενοικίαση, σε σχέση με τη ζήτηση για άνοιγμα νέων χώρων για

επιχειρήσεις. Παλιότερα, στις τουριστικές περιοχές, το βράδυ στους δρόμους δεν μπορούσες να περάσεις από τους ανθρώπους που έκαναν τη βόλτα τους. Όμως τώρα δεν είναι το ίδιο. Οι άνθρωποι δεν έχουν αρκετά χρήματα για τους ίδιους, πόσο μάλλον για να πηγαίνουν τα σκυλιά τους διακοπές.

Δυο βδομάδες αργότερα τηλεφώνησε ο Βαντίμ και ζήτησε να του πάει στη θαλαμηγό κι άλλα φραγκόσυκα, δέκα ολόκληρα κιβώτια. Μόλις είχαν επιστρέψει από μια κρουαζιέρα στα ελληνικά νησιά κι ετοιμάζονταν να πάνε στην ιταλική Ίσκια. Ο Μιχάλης πήγε στη μαρίνα μαζί με τον Βρίσκο. Μόλις το σκυλάκι είδε τη θαλαμηγό, ανέβηκε στη σκάλα και γαύγιζε χαρούμενα.

- Βρίσκο, έλα πίσω! Πίσω, σε ποιον μιλάω! Έλα πίσω! του φώναξε ο Μιχάλης.

Η Κατερίνα, ακούγοντας τη φασαρία, έτρεξε προς τα κει.

- Όσκαρ, Όσκαρ! Αχ, καλέ μου! Πού είχες χαθεί;

Ο σκύλος χοροπήδαγε χαρούμενα γύρω από την Κατερίνα.

Ο Βρίσκος αποδείχτηκε ότι είναι ο Όσκαρ, που είχε χαθεί στην προηγούμενη στάση του σκάφους στη μαρίνα της Λεμεσού. Είτε τον δελέασαν κάποιοι άνθρωποι, απ' τους οποίους το έσκασε αργότερα, είτε μπορεί να ακολούθησε κάποια σκυλίτσα που γνώρισε τυχαία. Λόγω της ως εκ θαύματος επιστροφής του Όσκαρ, ο Βαντίμ οργάνωσε δεξίωση στο σκάφος. Κάποτε μάλιστα ο Όσκαρ είχε σώσει το σκάφος από φωτιά, ενώ βρίσκονταν στη θάλασσα. Άρχισε να γαυγίζει όταν από ένα αποτσίγαρο, που είχε αφήσει κάποιος πιωμένος καλεσμένος στην τραπεζαρία, παραλίγο να τους βρει συμφορά. Κάποια στιγμή που κουνούσε το σκάφος, γλίστρησε από το τραπέζι το σταχτοδοχείο κι ένα τσιγάρο που δεν είχε σβήσει καλά έπεσε στο περσικό χαλί. Ο Όσκαρ μύρισε τον καπνό κι άρχισε να τρέχει στον διάδρομο και να γαυγίζει, ορμώντας στην πόρτα της τραπεζαρίας. Από εκείνη τη στιγμή ο Όσκαρ έγινε μέλος του πληρώματος της θαλαμηγού «Katrine» και με διαταγή του καπετάνιου Βαντίμ Παπανδρέου έγινε μούτσος.

- Μούτσε Όσκαρ, σούζα! διέταξε ο Βαντίμ.

Ακαριαία ο Όσκαρ στάθηκε στα πίσω του πόδια κι άρχισε να χο-

ρεύει, καταλαβαίνοντας προφανώς τι ζητούν απ' αυτόν και απολαμβάνοντας αυτό το παιχνίδι.

- Να λοιπόν από πού έχει μάθει να χορεύει στα πίσω του πόδια, αστειεύτηκε η Αγάθη. Ο καπετάνιος Παπανδρέου τον έμαθε.

Εδώ στο σκάφος έγινε και η ανακοίνωση των συνδρομών για συμμετοχή στο καινούριο σχέδιο, το ξενοδοχείο για σκύλους «Ο Όσκαρ και οι φίλοι του». Δήλωσαν συμμετοχή όλοι όσοι βρίσκονταν στο σκάφος εκείνο το βράδυ και ο καπετάνιος Βαντίμ Παπανδρέου ανακοίνωσε πως αναλαμβάνει κατά το ήμισυ τη χρηματοδότηση για την ανέγερση του ξενοδοχείου.

Έναν χρόνο μετά το ξενοδοχείο είχε τελειώσει. Αλλά στα εγκαίνια συνέβη η συμφορά. Οι γονείς άφησαν το οκτώ μηνών κοριτσάκι τους, την εγγονή του Βαντίμ, να κοιμάται στο καροτσάκι της κάτω από ένα δέντρο και πήγαν κοντά στους καλεσμένους. Από το πουθενά εμφανίστηκε μια οχιά. Το ανήσυχο και δυνατό γαύγισμα του Όσκαρ, που όρμησε να προστατέψει το παιδί, το άκουσαν οι καλεσμένοι, αλλά δεν πρόλαβαν να βοηθήσουν το σκυλί. Το φίδι κατάφερε και το δάγκωσε κατευθείαν στην καρωτίδα. Ο Μιχάλης έφτασε πρώτος στον Όσκαρ. Το σκυλί σφάδαζε με σπασμούς και το φίδι κρύφτηκε στους θάμνους. Δεν κατάφεραν να σώσουν το σκυλάκι. Ο Μιχάλης υπέφερε πολύ μετά το χαμό του και η Αγάθη πρότεινε να στήσουν ένα άγαλμα μπροστά από το καταφύγιο σκύλων με την επιγραφή «ο μούτσος Όσκαρ».

Το λευκό ξενοδοχείο «Ο Όσκαρ και οι φίλοι του» κατασκευάστηκε στην πλαγιά δίπλα στο κτήμα του Μιχάλη και είναι ορατό από μακριά. Στην αυλή τοποθετήθηκε το άγαλμα. Πάνω σ' ένα λευκό βάθρο στέκεται ο Βρίσκος στα πίσω του πόδια και σου φαίνεται ότι τώρα θα πηδήσει στο έδαφος και θ' αρχίσει να τρέχει χαρούμενος, επειδή ήρθαν οι φίλοι του. Αλλά οι φίλοι δεν θα έρθουν, η κρίση δεν χτύπησε μόνο την οικονομία αλλά και τις ψυχές των ανθρώπων. Βαρέθηκαν μ' αυτή την ασχολία τους. Η θαλαμηγός «Katrine» και οι ιδιοκτήτες της βρίσκονται κάπου στη νότια Γαλλία, έχουν τη δική τους ζωή, γεμάτη περιπέτειες και μόνο ελεγχόμενα ρίσκα. Ποιος ενδιαφέρεται σήμερα για τα αδέσποτα σκυλιά; Μόνο ο Μιχάλης και η Αγάθη. Ο Μιχάλης ξοδεύει σχε-

δόν όλα τα έσοδά του από το εμπόριο φραγκόσυκων και ελαιόλαδου στη συντήρηση του καταφυγίου για σκύλους. Και η ακούραστη Αγάθη τρέχει σε κυβερνητικές υπηρεσίες προσπαθώντας να εξασφαλίσει επιχορηγήσει για το καταφύγιο.

- Αγάθη, της είπε ένας γνωστός της υπάλληλος, μη χάνεις ούτε τον δικό σου χρόνο, ούτε τον δικό μας. Δεν θα δοθούν λεφτά για το καταφύγιο αυτή τη χρονιά. Αναμένουμε αυξημένη ροή προσφύγων από την Αφρική. Και συ θέλεις τροφή για τα σκυλιά.

- Και τι φταίνε τα σκυλιά; Οι άνθρωποι τα πήραν, τα χρησιμοποίησαν και μετά τα παράτησαν. Πρέπει να μας βοηθήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Αχ, έγνεψε με το χέρι του ο πονόψυχος υπάλληλος. Οι άνθρωποι πνίγονται κατά εκατοντάδες προσπαθώντας με σαραβαλιασμένες βάρκες να περάσουν από την Αφρική στην Ευρώπη και να σωθούν από τον πόλεμο. Κι εσύ μου λες για τα παρατημένα σκυλιά...

Ο Μιχάλης δεν είναι στέλεχος της κυβέρνησης, δεν έχει χρόνο να σκεφτεί τα προβλήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να ταΐσει τα σκυλιά στο καταφύγιό του. Κάθε μέρα σηκώνεται πρωί πρωί, κάθεται στο παλιό τογιότα του και πηγαίνει στο κτήμα. Εκεί στο τσιμεντένιο βάθρο τον περιμένει ο Βρίσκος-Όσκαρ και οι πραγματικοί του φίλοι: τα αδέσποτα σκυλιά.

Κάποτε στο Τρόοδος
(Μια στιγμή πριν τον γκρεμό)

Όλα θα περάσουν, όλα θα τελειώσουν...
Αλλά αυτό δεν θα τελειώσει ποτέ...
Σεραφείμ του Σαρόφ

Μια ξαφνική νεροποντή χτύπησε το αυτοκίνητο. Σαν τοίχος από νερό. Και στο βάθος από αριστερά εμφανίστηκαν στα βουνά αστραπές. Λες και κάποιοι γίγαντες συναντήθηκαν στον ουρανό πάνω από τις ψηλές κορυφές του Τροόδους και πολεμούν εκτοξεύοντας ο ένας στον άλλον φλεγόμενα βέλη. Κι όταν αστοχούν, τότε χτυπούν με αυτό το φοβερό όπλο τα αθώα βουνά. Κι αν δυο τρεις απ' αυτούς τους γίγαντες κατρακυλήσουν από τις κορυφές, εδώ, στην κοιλάδα; Κι αν κάποιο απ' αυτά τα φοβερά ουράνια πλάσματα αστοχήσει και αντί να χτυπήσει τον εχθρό του, πετύχει αυτό το μικρό αυτοκίνητο που προσπαθεί να διασχίσει τον υδάτινο τοίχο; Μα είναι δυνατόν έτσι απλά και φρικτά να τελειώσει η ζωή σου;

- Αντρέι, κλείσε το κινητό σου! Κλείσ' το αμέσως! Είναι επικίνδυνο! Αυτά τα τέρατα σημαδεύουν ειδικά εμάς, είπε φοβισμένα η Αλιόνα.

- Ανοησίες. Ποια τέρατα; Μια καταιγίδα είναι! Είναι η μουσική της φύσης! Η ορχήστρα του ουρανού! Ήχοι, ήχοι, ήχοι, τύμπανα, τρομπόνια, σάλπιγγες και βιολιά και είναι ζωντανά! Ζήτω η καταιγίδα!

Ένας ξανθός άντρας, καθισμένος στο τιμόνι ενός μάζντα, έλεγε ανοησίες σαν να ήταν έφηβος, εκνευρίζοντας την Αλιόνα. Έπειτα, απόμακρος και συννεφιασμένος, έριξε ένα κατεβατό από στίχους:

Έμοιαζε σαν έναν πανίσχυρο μαέστρο
που κούρδιζε μια μυστική ορχήστρα
Εκεί, στον απειλητικό ουρανό, πύκνωσαν τα σύννεφα
έλαμπαν οι αστραπές στο τρομερό σκοτάδι...

- Φοβάμαι. Ας μπούμε κι ας περιμένουμε να περάσει η μπόρα σε καμιά ταβέρνα.

Ξαφνικά ακούστηκε ένας φοβερός κρότος, που συνοδευόταν από διαδοχικές βροντές κι εκκωφαντικούς θορύβους. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή τα πάντα γύρω φωτίστηκαν τόσο έντονα, που θάμπωσαν και τα μάτια και η συνείδηση. Και μετά πάλι σκοτάδι. Μόνο το αδύναμο φως από τους προβολείς του αυτοκινήτου προσπαθούσε να διαπεράσει το παχύ στρώμα του νερού και της σκοτεινιάς. Η κοπέλα στο μπροστινό κάθισμα σφίχτηκε σαν κουβάρι κι έκρυψε το πρόσωπό της με τα χέρια της.

- Χαζούλα, μη φοβάσαι, εγώ είμαι εδώ. Όλα θα πάνε καλά. Θα βρούμε το χωριό, σύντομα φτάνουμε, την καθησύχαζε ο Αντρέι χαϊδεύοντάς της το χέρι.

Μπροστά του φάνηκε σαν κάτι να κουνήθηκε και ενστικτωδώς πάτησε με δύναμη το φρένο ως το τέρμα. Το αυτοκίνητο ακινητοποιήθηκε τόσο απότομα, που αν η Αλιόνα δεν φορούσε ζώνη ασφαλείας θα είχε κολλήσει στο παρμπρίζ.

- Τι συνέβη; Γιατί σταμάτησες;

- Κάτι ήταν εκεί.

- Πού;

- Μπροστά μας. Άνθρωπος ή ζώο! Μήπως το χτυπήσαμε;

- Πρέπει να βγούμε έξω, να βοηθήσουμε.

- Ας περιμένουμε λίγο.

Γιατί έστριψε σ' αυτή την παρακαμπτήριο; Δεν υπάρχει κανένα χωριό εδώ. Πίσω μας είναι ο πολυσύχναστος αυτοκινητόδρομος Πάφου – Λεμεσού. Άκουσε την Αλιόνα και πήγε να ψάξει κάποια ταβέρνα. Πού είναι το χωριό και πού η ταβέρνα; Μήπως του φάνηκε;

- Αλιόνα, ψάξε τον φακό.

Στις φωτεινές δέσμες των προβολέων του αυτοκινήτου φάνηκε μια

σκυφτή φιγούρα, που φορούσε αδιάβροχο με κουκούλα. Ο Αντρέι άνοιξε την πόρτα και φώναξε:

- Ποιος είστε; Μήπως θέλετε να σας πάμε κάπου;

- Πάρτε με, καλέ μου άνθρωπε. Δεν μένω μακριά, απάντησε ο άγνωστος στα ρωσικά.

Δεν ήθελε να βάλει στο αμάξι κάποιον άγνωστο και μάλιστα με βρεγμένο πανωφόρι, αλλά και πώς να αφήσει τον άνθρωπο μες τη βροχή... Ο Αντρέι, από τη φωνή, μάντεψε πως είναι ηλικιωμένος και μάλιστα συμπατριώτης. Να είσαι στην Κύπρο, να έχεις χάσει τον δρόμο σου και να συναντήσεις μες την μπόρα έναν συμπατριώτη σου, είναι δυνατόν να μην τον βοηθήσεις;

- Καθίστε στο αυτοκίνητο και τα λέμε.

Αναστενάζοντας, όπως οι ηλικιωμένοι, ο άνδρας μπήκε στο αυτοκίνητο κι έβγαλε την κουκούλα του. Μια αστραπή φώτισε τη λευκή γενειάδα του, τα γκρίζα μαλλιά που έπεφταν μέχρι τους ώμους, το αδύνατο πρόσωπο και τα νεανικά γαλάζια μάτια.

- Σ' ευχαριστώ, καλέ μου άνθρωπε. Δεν είμαι μακριά. Ευθεία, μετά τη στροφή έχει ένα σπίτι.

- Μήπως υπάρχει καμιά ταβέρνα εκεί κοντά; Να περιμένουμε να σταματήσει η βροχή. Ρίχνει καρεκλοπόδαρα! Αστραπές, κεραυνοί. Η Αλιόνα έχει τρομάξει πολύ η καημενούλα.

- Στο σπίτι μου θα περιμένετε να ανοίξει ο καιρός. Θα ετοιμάσω κι ένα τσάι από βότανα. Η βροχή, αν και δυνατή, θα σταματήσει σύντομα.

- Συγγνώμη, πώς λέγεστε; Είστε Ρώσος; Τι κάνετε σ' αυτή την ερημιά;

- Σεραφείμ με λένε. Όλα είναι θέλημα Θεού.

- Δείχνετέ μου τον δρόμο, αγαπητέ, παρακάλεσε ο Αντρέι, έκπληκτος από τα περίεργα λόγια του γέρου.

- Θα τα δεις όλα μόνος σου, Αντρέι! Κι εσείς, Αλιόνα, μη φοβάστε. Η βροχή είναι ευλογία Θεού και για την Κύπρο πολύ περισσότερο. Εδώ το εκτιμούν το νερό. Χωρίς βροχή ούτε τα πουλιά δεν κελαηδάνε.

Ο Αντρέι οδηγούσε με προσοχή κοιτώντας με αγωνία τον δρόμο. Η βροχή έπεφτε με αμείωτη ένταση, ο ουρανός βροντούσε κι οι αστρα-

πές φώτιζαν από ψηλά το Τρόοδος.

«Από πού ξέρει το όνομά μου ο παππούς; Αφού δεν πρόλαβα να το πω», σκέφτηκε ξαφνικά και είπε φωναχτά:

- Εμένα με λένε Αντρέι. Και πώς είναι το πατρώνυμό σας;

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη φράση του κι ο γέρος ήδη απαντούσε:

- Λέγε με απλά πατέρα Σεραφείμ. Δεν χρειάζεται το πατρώνυμο.

- Και πώς εσείς, πατέρα Σεραφείμ, με τέτοιον καιρό βρεθήκατε στον δρόμο; ακούστηκε η φωνή της Αλιόνας.

- Εγώ είμαι συνηθισμένος. Για σας είναι κρίμα. Τρομάξατε; Δεν πρέπει να φοβάστε. Ο Κύριος όλα τα βλέπει και ποτέ δεν εγκαταλείπει τους οδοιπόρους στον κίνδυνο. Θα μπορούσατε να έχετε βγει από τον δρόμο και να πέσετε στον γκρεμό λίγο παραπέρα.

Μπροστά, στη δεξιά μεριά, φάνηκε μια αμυδρή φλογίτσα.

- Βλέπω φως μπροστά μας. Προς τα εκεί να πάω; ρώτησε ο Αντρέι.

- Εκεί, εκεί, καλέ μου άνθρωπε. Είναι το καντηλάκι μου. Ξύλινο, με λαδάκι και φυτιλάκι.

- Δεν έχετε ηλεκτρικό ρεύμα εδώ; Και πώς είναι τον χειμώνα; Πώς μαγειρεύουν οι άνθρωποι; ρώτησε έκπληκτη η Αλιόνα.

- Έχω μια σόμπα για ζεστασιά και μαγειρεύω σε μαντεμένια κατσαρόλα. Το ηλεκτρικό ρεύμα δεν μου χρειάζεται καθόλου.

Έφτασαν στο σπίτι. Μικρό, ξύλινο και παραδοσιακό, με άβαφους κορμούς. Η πόρτα σκοτεινή και χαμηλή. Ένα παραθυράκι σαν να είναι μόνο για παιδάκια. Το σπιτάκι έμοιαζε να το έχουν μεταφέρει από κάποιο μακρινό ρωσικό χωριό, χαμένο μέσα στα πυκνά δάση. Από πού βρέθηκε στην Κύπρο ένα τέτοιο ξύλινο σπίτι με κορμούς; Στο εσωτερικό υπήρχε ένα καθαρό δωματιάκι και στο κέντρο στεκόταν μια ρωσική σόμπα. Στην «επίσημη γωνία» υπήρχαν εικόνες. Πάνω στο τραπέζι από λεπτές σανίδες ένα σαμοβάρι. Οι επισκέπτες έκατσαν στον πάγκο. Έκαιγε ένα απλό καντήλι, η φλόγα ήταν ομοιόμορφη, καθαρή, χωρίς να αφήνει καπνιά, ήρεμη.

Ο πατέρας Σεραφείμ έβγαλε το πανωφόρι του και το κρέμασε σ' έναν γάντζο πίσω από την πόρτα. Το πανωφόρι ήταν τελείως στεγνό.

Πώς είναι δυνατόν; Αυτός με την Αλιόνα έκαναν πέντε βήματα από το αυτοκίνητο μες τη βροχή και βράχηκαν ως το κόκαλο. Κάτι περίεργο συμβαίνει εδώ. Ο παππούς φορούσε ένα άσπρο πουκάμισο από λινόπανο, μακρύ ως τους αστραγάλους. Στον λαιμό του είχε έναν ξύλινο σταυρό, περασμένο σε δερμάτινο κορδόνι.

- Κεραστείτε τσάι, καλοί μου άνθρωποι, και πάρτε και μέλι.

Με κάποιο μαγικό τρόπο εμφανίστηκαν στο τραπέζι λευκά φλιτζάνια και μέλι σ' ένα ξύλινο σκεύος. Από το τσάι που έβαλε ο πατέρας Σεραφείμ πλημμύρισε το δωμάτιο με μια στυφή μυρωδιά που θύμιζε μυρωδιές της καλοκαιρινής φύσης. Τέτοιο τσάι έπινε ο Αντρέι στη γιαγιά του στο χωριό, στην επαρχία του Τβερ. Θυμήθηκε τα βότανα που έβραζε η γιαγιά του. Γαλάζια λουλουδάκια σε λεπτό και ψηλό μίσχο. Τα μάζευαν με τη γιαγιά του, τη Ματρώνα, πάνω στην ηλιόλουστη πλαγιά.

- Τι ωραία που μυρίζει, δεν κρατήθηκε ο Αντρέι. Είναι το άρωμα του καλοκαιριού, του χωριού.

- Το άρωμα της παλιάς Ρωσίας, πρόσθεσε η Αλιόνα.

Πλησίασε στη γωνιά με τις εικόνες κι έκανε το σταυρό της τρεις φορές, με μετάνοιες.

Ο πατέρας Σεραφείμ καθόταν δίπλα στη σόμπα και κοίταζε χαμογελαστός τους καλεσμένους του.

- Θυμήθηκες τη γιαγιά σου τη Ματρώνα, καλέ μου άνθρωπε. Είναι τόσο καλή.

- Τη θυμήθηκα. Η γιαγιά μου έφτιαχνε και μου έδινε τέτοιο τσάι όταν ήμουν μικρός.

Ο Αντρέι δεν καταλάβαινε γιατί συζητά μ' αυτόν τον γέρο για τη γιαγιά του, η οποία δεν ζούσε πια, εδώ και πολλά χρόνια. Κι ο πατέρας Σεραφείμ δεν θα μπορούσε να την έχει συναντήσει ποτέ και δεν θα μπορούσε να ξέρει γι' αυτήν. Ο ίδιος είχε ήδη συμπληρώσει τα τριάντα του χρόνια. Δίπλα καθόταν η γυναίκα του, η Αλιόνα, και είχαν έρθει στην Κύπρο για το γαμήλιο ταξίδι τους.

Ο Αντρέι μιλούσε ασταμάτητα για τη γιαγιά του τη Ματρώνα και δεν μπορούσε να σταματήσει. Θυμήθηκε πως όταν ήταν παιδί, οι γονείς

του τον έστελναν στο χωριό και πως ο ίδιος περίμενε με ανυπομονησία αυτό το ταξίδι. Έμενε εκεί όλο το καλοκαίρι. Πήγαιναν μαζί με τη γιαγιά του να μαζέψουν διάφορα βότανα και του μιλούσε πάντα σαν να ήταν ενήλικας.

- Αντριούσα, τι πιστεύεις, θα βρέξει σήμερα; τον ρωτάει η γιαγιά το πρωί.

Πόσο χρονών να ήταν; Μόλις είχε πάει στο σχολείο. Και πολύ σοβαρά εκείνος απαντά:

- Κοίτα τα χελιδόνια πόσο χαμηλά πετούν. Κι έχουν εμφανιστεί σύννεφα πάνω από το δάσος, όπου κρύβεται ο ήλιος. Σίγουρα θα βρέξει.

- Αχ, εσύ, που διακρίνεις τα σημάδια. Κι εγώ το ίδιο πιστεύω.

Θυμήθηκε τη γιαγιά του, αλλά πού συνέβη αυτό; Στην Κύπρο, πάνω στα βουνά, στο σπιτάκι ενός ρώσου γέροντα που τον λένε Σεραφείμ! Παράξενη συνάντηση μέσα στη νύχτα, με καταιγίδα και, άγνωστο από πού, εμφανίστηκε αυτός ο γεράκος.

Το πρωί βγήκε ένας φωτεινός, χλιαρός ήλιος, όπως συμβαίνει συνήθως στις αρχές Νοεμβρίου στην Κύπρο. Οι κορφές του Τροόδους, στο φόντο του γαλάζιου ουρανού, φαίνονταν τόσο κοντινές, αν και είχε πολύ δρόμο μέχρι να φτάσεις σ' αυτές τις κορυφές. Βρίσκονταν πάλι στον δρόμο για τη Λεμεσό, που στριφογύριζε ανάμεσα σε αμπελώνες και σε μαντρωμένα βοσκοτόπια με πρόβατα και κατσίκες. Οι άσπρες κατσικούλες μασουλάνε το χορτάρι. Μα τι βρίσκουν σ' αυτό το ξεθωριασμένο από τον καυτό ήλιο οροπέδιο;

Ξαφνικά, σχεδόν ασυνείδητα, ο Αντρέι σταμάτησε το αυτοκίνητο.

- Τι έγινε, Αντριούσα; Γιατί σταμάτησες;

- Από δω έχουμε ξαναπεράσει. Χθες το βράδυ, όταν μας βρήκε αυτή η φοβερή μπόρα. Εδώ σταματήσαμε.

Βγήκε από το αυτοκίνητο και περπάτησε στην άκρη του δρόμου.

- Κοίταξε, Αλιόνα! Έχουν μείνει στη λάσπη ίχνη από τα λάστιχα. Είναι τα δικά μας ίχνη! Εδώ φρέναρα απότομα. Και παρακάτω είναι ο γκρεμός!

Ο Αντρέι στεκόταν στην άκρη της χαράδρας. Σαν αστραπή φωτί-

στηκε στο μυαλό του η εικόνα: ξαφνική καταιγίδα, οι κεραυνοί σαν εκρήξεις στον ουρανό, ο τρόμος της Αλιόνας κι αυτός βγαίνει από τον κεντρικό δρόμο σε μια παρακαμπτήριο, για να περιμένουν να σταματήσει η βροχή. Πόσα χιλιόμετρα έκανε σ' αυτόν τον χωματόδρομο; Πότε έστριψε προς τη μεριά της χαράδρας; Λίγα μέτρα ακόμη και...

- Αλιόνα, θυμάσαι τι έγινε μετά; Ο γέρος, το ρώσικο ξύλινο σπίτι, το τσάι από βότανα.

- Θυμάμαι την εικόνα της Παναγίας στη γωνία, απάντησε ήρεμα η Αλιόνα.

- Και μετά τι συνέβη; Πού μείναμε το βράδυ;

- Δεν θυμάμαι.

- Μα πώς φτάσαμε μέχρι εδώ; Η θάλασσα κι ο αυτοκινητόδρομος είναι κάτω μακριά!

Στάθηκαν λίγο ακόμα χωρίς να μιλάνε στο χείλος του γκρεμού. Μια απρόσμενη περιπέτεια στο γαμήλιο ταξίδι τους. Παρά τρίχα και θα είχαν σκοτωθεί! Ο γέρος τους έσωσε, τους γλίτωσε από τη συμφορά και τους φιλοξένησε στο σπιτάκι του τη νύχτα.

«Αλλά γιατί δεν θυμάμαι τίποτα; Πώς φύγαμε το πρωί από το σπίτι, δεν θυμάμαι», δεν μπορούσε να απαλλαγεί από αυτή τη σκέψη ο Αντρέι.

- Αλιόνα, ας γυρίσουμε πίσω να βρούμε το σπίτι του παππούλη. Για να τον ευχαριστήσουμε και να του αγοράσουμε φαγητό από κάποιο κοντινό χωριό.

- Δεν χρειάζεται, Αντριούσα. Δεν χρειάζεται να γυρίσουμε. Δεν πρόκειται να βρούμε τίποτα. Ήταν ο άγιος Σεραφείμ του Σαρόφ. Στο σπίτι έχουμε μια εικόνα με τη μορφή του. Όταν οι αστραπές έσκιζαν τον ουρανό, έλεγα από μέσα μου το «Πάτερ υμών» και παρακάλεσα τον όσιο Σεραφείμ να μας βοηθήσει, να προσευχηθεί στον Θεό για να σωθούμε.

- Μα πώς...

- Μη λες τίποτα, Αντριούσα. Ας κάτσουμε λίγο ακόμα σιωπηλοί και μετά ας φύγουμε.

Αργότερα, μέσα στο αυτοκίνητο, η Αλιόνα είπε ψιθυριστά στον άντρα της:

- Ο άγιος Σεραφείμ έσωσε εμάς και το παιδί μας. Είμαι έγκυος.

Στην είσοδο της Λεμεσού η Αλιόνα ζήτησε από τον Αντρέι να σταματήσει στον μεγαλοπρεπή ναό των αγίων Αρσένιου και Παΐσιου. Άναψαν κεριά για την υγεία των οικείων τους, όλων όσων βρίσκονται στον δρόμο και για την ανάπαυση της ψυχής της γιαγιάς Ματρώνας.

Ο Αντρέι δεν άκουσε την Αλιόνα και προσπάθησε αργότερα να μάθει, ρωτώντας τους ντόπιους για έναν ρώσο γέρο με το όνομα Σεραφείμ, που ζει σ' ένα ξύλινο σπιτάκι στους πρόποδες του βουνού. Του εξήγησαν ότι σ' εκείνη την περιοχή δεν υπάρχει κανένα σπίτι, παρά μόνο οι καλύβες των βοσκών. Για μεγάλο διάστημα τον απασχολούσε για το τι πραγματικά είχε συμβεί εκείνη τη βροχερή νύχτα. Η απάντηση θα έρθει όμως πολύ αργότερα, όταν ο Αντρέι με τη γυναίκα του θα αρχίσουν να συμμετέχουν στη λειτουργία στον ναό του οσίου Σεραφείμ του Σαρόφ στη Μόσχα και θα μάθουν για τη ζωή και τις προφητείες του μεγάλου γέροντα· και θα αποδεχτούν τις διδαχές του με την καρδιά τους.

* * *

Τον Αύγουστο του επόμενου χρόνου, πρώτη φορά εκείνο το καλοκαίρι, ξέσπασε καταιγίδα στη Μόσχα, με κεραυνούς και αστραπές. Το ξημέρωμα ο καιρός ησύχασε. Ο Αντρέι στεκόταν έξω από το μαιευτήριο, στον λόφο Βαραμπιόβιε, κρατώντας ένα μπουκέτο με κόκκινα τριαντάφυλλα. Ο ουρανός ήταν καθαρός και φωτεινός, όπως ήταν μετά την καταιγίδα τη νύχτα εκείνη στα βουνά της Κύπρου. Οι ακτίνες του ήλιου που ανέτειλε έπεφταν πάνω στον διακοσμητικό θάμνο με τις φωτεινές λευκές φλόγες, αντανακλώντας στα πέταλά τους χιλιάδες σπίθες. Ακόμη και μέχρι χθες, τα καλυμμένα από τη σκόνη της Μόσχας και ταλαιπωρημένα από τον καύσωνα δέντρα έμοιαζαν άχαρα και γκρίζα. Τώρα όμως το φύλλωμά τους είναι αστραφτερό πράσινο. Το πάρκο έχει μεταμορφωθεί: οι φλαμουριές, οι σφένδαμοι, οι σημύδες είναι λες κι έχουν φορέσει νέα γιορτινά φορέματα.

Στο οικογενειακό άλμπουμ του Αντρέι και της Αλιόνας υπάρχει μια φωτογραφία: η Αλιόνα ευτυχισμένη, ο Αντρέι με τα δύο νεογέννητα

στα χέρια, τυλιγμένα σε μια ροζ και μια γαλάζια κουβερτούλα και δυο νοσοκόμες που κρατούν τα μπουκέτα με τα λουλούδια. Στην είσοδο του μαιευτηρίου διακρίνονται οι εκθαμβωτικές λευκές φλόγες και στο τέλος της δεντροστοιχίας οι χρυσοί τρούλοι μιας μικρής εκκλησίας, εκεί όπου αργότερα βάφτισαν τα δίδυμα. Το αγοράκι το ονόμασαν Σεραφείμ και το κοριτσάκι Ματρώνα.

Να και ο ήλιος στο ζενίθ, η θερμοκρασία αγγίζει τους τριάντα βαθμούς, όμως για μέσα Ιουνίου ο καιρός είναι υποφερτός. Ο Νίκος δεν μπορούσε να ασχοληθεί με τίποτα, δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί, όλες του οι σκέψεις στριφογύριζαν γύρω από την κοπέλα. Να τηλεφωνούσε στην αστυνομία; Στους γιατρούς; Μα στο μυαλό του καρφωμένη η ίδια σκέψη: ήταν εκπληκτικά όμορφη. Κι αυτά τα ρούσα μαλλιά, τα χτενισμένα στρωτά και μαζεμένα αλογοουρά, του δημιουργούσαν μεγάλη ταραχή. Ο Νίκος ποτέ του δεν είχε περιπετειούλες εκτός γάμου, όμως τώρα σχεδόν ερωτεύτηκε τη «Μαρία». Αυτό το όνομα έδωσε στην άγνωστη. Άσχετο ποια είναι. Άσχετο πώς είναι. Το πρόσωπο αυτό μπορούσε να το κοιτάει, δίχως να παίρνει τα μάτια του, σαν εικόνα.

Ο Αλεξάντρ Ι. Ματβέγεφ γεννήθηκε στο χωριό Ντολότσγιε της Ουκρανίας. Στα νιάτα του υπήρξε καπετάνιος σε πλοία που έκαναν μακρινές διαδρομές. Γύρισε πολλά μέρη, έμαθε ξένες γλώσσες. Εκτός από μερικές ποιητικές συλλογές που εξέδωσε, έγραψε και πολλά διηγήματα που κυκλοφόρησαν στις συλλογές: *Άνθρωποι από το πουθενά,* Μόσχα 2009, *Ένας ανελέητος έρωτας,* Μόσχα 2012, *Μια κόρη από το παρελθόν,* Μόσχα 2015, *Οι ωραίοι παράξενοι της Κύπρου,* Μόσχα, 2017.

Μετέφρασε και εξέδωσε τα ποιήματα του άγγλου ποιητή του 18ου αιώνα Ουίλιαμ Μπλέηκ *Τα τραγούδια της αθωότητας και των εμπειριών*. Επίσης, γνωστοί συνθέτες της Μόσχας, του Κιέβου και της Χερσώνας μελοποίησαν πολλά ποιήματά του.

Τα είκοσι διηγήματα της παρούσας έκδοσης είναι ανθολογημένα από την τελευταία του συλλογή *Οι ωραίοι παράξενοι της Κύπρου*. Οι ιστορίες αυτές είναι εμπνευσμένες από τη ζωή του συγγραφέα στην Κύπρο, όπου περνά αρκετούς μήνες τον χρόνο. Είναι μικρές ιστορίες για τους Κυπρίους, «τους χαρούμενους και εργατικούς αυτούς ανθρώπους», όπως χαρακτηρίζει τους ντόπιους ο συγγραφέας, αλλά και για ανέμελους τουρίστες, για ξένους γενικά, που αγάπησαν την Κύπρο κι εγκαταστάθηκαν στο ηλιόλουστο νησί.

Μικρές, απλές ιστορίες, γραμμένες με αγάπη, για καθημερινούς ανθρώπους, Κύπριους, Ρώσους και άλλους, κυρίως της Λεμεσού, αυτής της πολύχρωμης, πολύβουης παραλιακής πόλης, που η πολυπληθής κοινότητα των Ρώσων έκανε δεύτερη πατρίδα της.

ISBN 978-9925-7415-0-2